"A misztikus bünügyi regényírás koronázatlan királynője..." - TIME

PATRICIA HIGHSMITH

A TEHETSÉGES MR RIPLEY

Patrícia Highsmith

A TEHETSÉGES MR. RIPLEY

Geopen Könyvkiadó 2003

Tom Ripley egy piti kis szélhámos, akinek ölébe hull a szerencse: egy gazdag hajógyáros Olaszországba küldi, hogy hozza haza pazarló, léhűtő fiát, aki dilettáns képek mázolásával múlatja az időt. Minden költségét kifizeti, sőt, még egy kis apanázst is juttat neki az európai útra.

Ripley a mondén üdülőhelyen belecsöppen a jóba, s végre közelről látja: hogyan is élnek a gazdagok. Mindez olyan mámorító, hogy esze ágában sincs lemondani róla. Ebben semmi és senki nem gátolhatja meg…

A mű eredeti címe: The Talented Mr. Ripley
first published 1955
©: 1993 Diogenes Verlag AG Zürich
All right reserved
Hungarian translation: ©: Jász István, 2003

Kiadja a Geopen Könyvkiadó, 2003
Felelős kiadó a kiadó ügyvezető igazgatója
Nyomdai előkészítés, borító: Geografika Borító
fotó: ASM Europress
www.geopen.hu
ISBN 963 9093 77 7

1.

Tom hátranézett, és észrevette azt az embert. A Green Cage-ből kijövet már mögötte volt. Megszaporázta a lépteit, nem kétséges; követik. Öt perce figyelt fel rá, amikor egy asztal mellől leplezetlenül fixírozta. Olyan magabiztosnak látszott, hogy Tom gyorsan lenyelte az italát és kisietett.

A sarkon Tom a Fifth Avenue-n vágott át, Raoul kocsmája felé. Kockáztassa meg és térjen be egy újabb italra? Hívja ki maga ellen a végzetet? Vagy vágjon át egyenesen a Park Avenue-n, és valamelyik sötét átjáróban próbálja meg lerázni? Bement Raoulhoz.

Automatikusan a bár üres részébe tartott. Körülpillantott, lát-e valaki ismerőst. Volt ott egy magas, vörös hajú férfi, akinek már elfelejtette a nevét, az egyik asztalnál, mellette egy szőke lány üldögélt. A vörös hajú intett. Tom keze gyenge mozdulattal válaszolt. Feltette az egyik lábát egy székre, szembefordult a bejárattal. Mintha sürgette volna a bajt.

– Gint tonikkal! – mondta a csaposnak.

Vajon ezt az embert állították rá? Igen vagy nem? Egyáltalán nem nézett ki sem rendőrnek, sem nyomozónak. Inkább üzletembernek, esetleg édesapának látszott. Jól öltözött, kissé kövérkés, a halántékán őszülő férfi volt, de

valami bizonytalanság áradt belőle. Van, aki így dolgozik: a bárban csevegni kezd, azután puff! Egyik kezét az ember vállára teszi, a másikkal felmutatja a jelvényét. *„Tom Ripley, le van tartóztatva”* – mondja. Tom az ajtót bámulta.

Most jött be az az ember. Körülnézett, és abban a pillanatban, ahogy meglátta, már le is kapta róla a tekintetét. Levette a szalmakalapját, és a bárpult kanyarulatánál telepedett le.

Mit akarhat, istenem? Bizonyára nem valami perverz alak. Tom görcsösen gondolkodott. Elgyötört agya tapogatózva kereste a kifejezést, most meg, mikor megtalálta, nem tudott mentséget találni saját magának. Sokkal jobban szerette volna, ha az illető meleg lett volna. Egy homokost egyszerűen le lehet rázni: „Köszönöm, nem!” – mondaná mosolyogva, és odébb menne. Hátracsúszott a székén, a kezét tördelte.

Látta, hogy a férfi gesztikulálva elküldi a csapost, azután megkerüli a pultot, és felé tart. Már itt is van! Bénultan nézett rá. Nem ítélhetik tíz évnél többre, gondolta. Legfeljebb tizenötöt kaphat, de jó magaviselettel – ebben a pillanatban azonban az ember ajka szóra nyílt. Tom az elkeseredett, halálos önsajnálat szorítását érezte a szívén.

– Bocsánat, ön ugyebár Tom Ripley?

– Az vagyok.

– Herbert Greenleaf volnék. Richard Greenleaf apja. – Tom jobban zavarba jött, mintha pisztolyt szegeztek volna rá. Az idegen arca ugyanis barátságos, mosolygós és reménykedő kifejezést öltött.

– Maga Richard egyik barátja, nemde?

Gyenge fény gyűlt ki az agyában. Dickie Greenleaf. Magas, szőke srác. Nagy csomó dohánnyal. Tom most már emlékezett rá.

– Oh, Dickie Greenleaf. Aha.

– Maga Charles és Marta Schriever ismerőse, ugye? Ők említették nekem, hogy maga… öö… Mi lenne, ha egy asztalhoz ülnénk?

– Tőlem… – mondta Tom beleegyezően, és felkapta az italát. A kis helyiség végén lévő asztalka mellé telepedtek. Megkönnyebbülhet, gondolta Tom. Szabad! Senki sem fogja letartóztatni. Valami másról lehet szó. Mindegy, miről, biztos nem valami nagy értékre elkövetett lopás vagy csekkhamisítás, ahogy az ilyesmit hívják. Mr. Greenleaf talán segítséget vár, esetleg tanácsot. Tom tudta, mit kell egy apának mondani.

– Nem voltam teljesen biztos benne, hogy maga Tom Ripley. Előzőleg mindössze egyetlen alkalommal volt szerencsém… Nem látogatott egyszer hozzánk Richarddal?

– Azt hiszem, igen.

– Schrieverék is beszéltek önről. Mindannyian megpróbáltuk elérni, mert Schrieverék az otthonukban akartak találkozni magával. Mondta valaki, hogy egyszer-másszor a Green Cage bárba jár; ma este próbáltam meg először a kereséssel, úgyhogy szerencsésnek vélhetem magam. – Elmosolyodott. – Írtam egy levelet is a múlt héten, de lehet, hogy nem kapta meg.

– Nem, nem kaptam levelet. – Marc nem küldte utánam, gondolta Tom. A fenébe! Dottie néni csekkje is lehetett volna benne! – Talán egy hete, hogy elhurcolkodtam – tette hozzá.

– Értem. Nem írtam valami sokat abban a levélben. Csak hogy szeretném meglátogatni és szót váltani önnel. Schrieverék szerint maga egészen jól ismeri Richardot.

– Emlékszem.

– De mostanában nem leveleznek – A férfi csalódottan nézett rá.

– Jó néhány éve nem találkoztam Dickie-vel. Emlékezetem szerint…

– Két éve Európában van. Schrieverék nagyon jó véleménnyel vannak önről, és úgy gondolják, hogy valami befolyást is tudna Richardra gyakorolni, ha írna neki. Szeretném, hogyha hazajönne. Kötelezettségei vannak itthon – de mostanában fütyül mindenre, amit én vagy az édesanyja mondunk neki.

Tom elcsodálkozott.

– Mit is mondtak Schrieverék?

– Azt mondták – az apa szemmel láthatóan túlzott egy kicsit –, hogy önök nagyon jó barátok voltak.

Lehet, hogy Greenleafék jóban voltak Schrieverékkel. Nála sokkal inkább. Nyilván így kerülhetett sor az egészre, hiszen legfeljebb ha három-négy alkalommal látta életében. Utoljára azon az éjszakán, amikor Charley Schriever jövedelemadó-bevallását készítette. Charley tévérendező volt, és különben teljesen hülye az ilyen szabadfoglalkozású

szellemiek könyveléséhez, viszont pénzügyi zseninek tartotta Tomot, mert kijavította a bevallást. Sokkal alacsonyabb összeget mutatott ki, mint amilyen eredményre egyedül jutott. Ráadásul teljesen legálisan! Lehet, hogy Charley ezért ajánlotta őt Mr. Greenleaf figyelmébe. Azt mondhatta róla neki, hogy Tom intelligens, remek agyú, a megszállottságig becsületes, és nagyon segítőkész. Aligha tévedett.

– Nem hinném, hogy ismerne bárkit is, aki Richardra ilyen befolyást tudna gyakorolni – mondta Mr. Greenleaf gyámoltalanul.

Ott van Buddy Lankenau, gondolta Tom, de nem akarta ezt a munkát Buddyra lőcsölni.

– Hát nem nagyon akad – mondta Tom, és megrázta a fejét.

– Miért nem jön haza Richard?

– Azt mondja, szeret ott. Az édesanyja már egészen bele is betegedett. De hát ezek családi problémák. Sajnálom, hogy terhelem velük. – Szórakozottan túrt gondosan fésült, vékony, szürke hajába. – Azt mondja, fest. Nem árt senkinek, de nem valami nagy tehetség. Hatalmas adottságai volnának rá, hogy hajókat tervezzen, ha éppen az jutna eszébe.

Felnézett, ahogy a pincér közeledett.

– Dewars whiskyt kérek szódával. Maga?

– Nekem van még a poharamban.

Mr. Greenleaf dicsérő pillantást vetett rá.

– Richard barátai közül maga az egyetlen, aki egyáltalán hajlandó meghallgatni. Mindenki azzal jön, hogy mit akarok én beavatkozni az életébe?

Tom meg tudta érteni.

– Bárcsak segíthetnék – mondta udvariasan. Eszébe jutott, hogy Dickie a pénzét valami hajóépítő vállalattól kapta: kis vitorlás hajókat építettek. Az apja kétségtelenül azért is szeretné, hogy hazajöjjön, mert a családi vállalkozást neki szánja.

Tom majdnem lecsúszott a székéről, hogy otthagyja, de szinte hallható volt az idős férfi csalódása.

– És Európában? Hol van? – kérdezte Tom, bár egy fikarcnyit sem érdekelte, hogy hol is lehet Richard Greenleaf.

– Egy Mongibello nevű városkában, Nápolytól délre. Még csak egy könyvtár sincs arrafelé, ő maga mesélte. Az idejét a vitorlázás és a festés között osztja meg. Vásárolt ott egy házat is. Van valami saját jövedelme, nem túl jelentős összeg, de Olaszországban láthatóan meg lehet élni belőle. Ízlések és pofonok ugye, de én semmi vonzóerőt nem érzek Mongibellóban… – mosolygott Mr. Greenleaf.

– Meghívhatom még egy italra, Mr. Ripley? – tette hozzá, amikor a pincér visszajött a whiskyvel és szódával.

Tom már indulni akart, de a gondolatát is utálta, hogy ez az öregember egy frissen kihozott whiskyvel egyedül maradjon.

– Köszönöm, elfogadom – mondta, és a poharát a pincér felé nyújtotta.

– Charley Schriever mondta, hogy ön a biztosítási üzletben dolgozik – mondta kedvesen Mr. Greenleaf.

– Az már odébb van. Most én… – nem akarta éppen most megmondani, hogy az adóhivatal nevében tevékenykedik.

– Egy hirdetésekkel foglalkozó cég pénzügyi osztályán vagyok pillanatnyilag.

– Óh!

Egy percig egyikük sem szólt. Mr. Greenleaf patetikusan mohó kifejezéssel nézte. Tom megbánta, hogy mégis elfogadta az italt.

– Mellesleg, mennyi idős most Dickie? – kérdezte.

– Huszonöt éves.

Akárcsak én, gondolta Tom. Dickie helyette él olyan jól odaát. Jövedelem, saját ház, hajó! Miért is akarna hazajönni? Dickie arca most már tisztábban rajzolódott ki az emlékezetében; széles mosolya volt, hullámos, szökés haja és boldog arckifejezése. Dickie-nek tényleg szerencséje volt. Mit csinált ő huszonöt éven át? Napról napra élt. Bankszámla nélkül. A fél élete azzal telt, hogy a zsaruk elől bujkált. Némi tehetsége van a matematikához. Miért nem lehetne azért megfizetni? Valahol? Tom azt vette észre magán, hogy minden izma megfeszül, hogy a kezében lévő gyufásdobozt már laposra nyomta. Unatkozott. Átkozottul unta az egészet, unta, unta, unta! Visszakívánkozott a bárba, de egyedül!

Tom kortyolt az italából.

– Nagyon szívesen írok Dickie-nek, ha megadná a címét –mondta sietve. – Remélem, emlékszik rám. Egyszer Long Islanden töltöttünk egy víkendet, Dickie meg én. Kagylókat gyűjtöttünk, és mindenki azt kapta reggelire. Páran közülünk belebetegedtek, nem volt valami jó buli. Dickie akkor mondta, hogy Európába készül. Közvetlenül ezután indulhatott…

– Emlékszem! – mondta Mr. Greenleaf. – Az volt az utolsó hétvége, amikor Richard még velünk volt. Azt hiszem, a kagylókról is mesélt. – A férfi elég hangosan nevetett.

– Én is jártam az önök lakásán néhányszor – folytatta Tom, egyben át is vette a beszélgetés stílusát. – Dickie mutogatta a hajómodelleket a szobája asztalán.

– Azok afféle gyerekkori próbálkozások voltak – hajolt előre Mr. Greenleaf. – Látta a szerkezeti modelljeit, vagy a rajzait?

Dickie nem tett ilyet, de Tom hevesen helyeselt.

– Hát persze! A tusrajzait is láttam. Elbűvölő volt egyik-másik. – Tom sohasem látta őket, de tökéletesen el tudta képzelni. A pontos műszaki rajzokat, amelyeken minden vonal, ív és csavar gondosan fel volt tüntetve; Dickie-vel együtt, amint a fiú mosolyogva dicsekszik velük. Néhány percen keresztül Mr. Greenleaf gyönyörűségére a részletekkel is szolgálhatott volna, de visszafogta magát.

– Hát igen, Richardnak nagy tehetsége van a vonalas rajzhoz – mondta az édesapa elégedett hangulatban.

– Azt hiszem – egyezett bele Tom. Az unalma újabb sebességfokozatra kapcsolt. Ismerte ezt az érzést. Olyan összejöveteleken fogta el, amikor valakivel együtt kellett ennie, akivel nem akart, és az étkezés mindig hosszabbra nyúlt. Ilyenkor egy órán keresztül kínosan udvarias tudott lenni, de azután egyszerre valami felrobbant benne, amitől az ajtóba röpült.

– Sajnálom, de nem vagyok ma teljesen szabad. Boldog lennék, ha magam eredhetnék Richard nyomába. Talán volna rá némi befolyásom – mondta, mert Mr. Greenleaf ezt akarta hallani.

– Hát, ha komolyan úgy gondolja – erről volna szó. Nem tervezi, hogy átruccan Európába?

– Nem, nem tervezem.

– Pedig Richard mindig hallgatott a barátaira. Ha ön vagy valaki, aki ismeri, el tudna szabadulni, én utánaküldeném. Hogy beszéljen vele. Annál mindenképpen többet érne, mintha én magam mennék át. Nem remélhetem, hogy el tudna szakadni a pillanatnyi munkájától, ugye?

Tom szíve nagyot ugrott, de elgondolkodó arcot vágott. Itt a lehetőség. Valamit kiszagolt, és az, még mielőtt mélyen eltöprenghetett volna rajta, a hatalmába kerítette. Pillanatnyi munkája? Nincsen. Különben is hamar el kellene húznia. Ott akarta hagyni New Yorkot.

– El tudnék – mondta ugyanazzal a mérlegelő kifejezéssel az arcán, mintha ezernyi kis csomót kellene megoldania, mielőtt elszakadna a várostól.

– Ha megtenné, boldogan fedezném a kiadásait, ugye ezt mondani sem kell. Valóban úgy gondolja, hogy módját lehetne ejteni? Még idén ősszel?

Szeptember közepén jártak. Tom a Mr. Greenleaf kisujján lévő, kopott címerű pecsétgyűrűre bámult.

– Azt hiszem, örülnék, ha viszontláthatnám Richardot – különösen, ha segítségére is lehetek valamiben. Úgy gondolja?

– De mennyire! Azt hiszem, hallgatni fog magára. Az az egyszerű tény, hogy maga csak távoli ismerőse… maga meg tudná magyarázni, miért kellene hazajönnie, anélkül, hogy azt latolgatná, milyen önző célokból teszi. – Mr. Greenleaf hátrahanyatlott a székében, és helyeslő arckifejezéssel nézte Tomot. – Az a furcsa, hogy Jim Burke a feleségével együtt ellátogatott Mongibellóba, amikor arra utaztak tavaly. Jim a társam ugyanis. Richard meg is ígérte, hogy még a tél előtt hazajön. Tavaly. Jim feladta. Melyik huszonöt éves fiú hallgat egy több mint hatvanéves öregemberre? Magának biztosan sikerülni fog az, amit mi mindannyian elrontottunk.

– Remélem – mondta Tom szerényen.

– Mit szólna egy újabb italhoz? Egy jó kis brandyhez?

2.

Éjfél után indult haza. Mr. Greenleaf felajánlotta, hogy elviszi taxival, de Tom nem akarta, hogy meglássa, hol lakik – egy lepusztult homokkő házban a Harmadik és a Második Sugárút között, amelyen a *Kiadó szobák* felirat lengedezett. Az utolsó két és fél hétben Bob Delancey-nál húzta meg magát. Alig ismerte ezt a fiatalembert, de mégis ő volt az egyedüli Tom New York-i ismerősei és barátai közül, aki hajlandó volt befogadni, amikor fedél nélkül maradt. Tom nem is kért segítséget egészen Bob feltűnéséig, de azt sem közölte senkivel, hol lakik. Bob lakásának legnagyobb előnye az volt, hogy ott a felfedezés minimális kockázata nélkül kaphatta meg George McAlpin névre címzett postáját. De az a büdös WC lenn a hallban, amit nem lehetett bezárni, az a mocskos egyetlen szoba úgy nézett ki, mintha ezer különböző ember lakta volna, és egyikük sem emelte volna meg a fél kezét se, hogy kitakarítsa! Azok a csúszós *Vogue*- és *Harper's Bazaar*-kötegek, azok a csicsás üvegedények az egész lakásban, amelyek tele voltak madzaggal, ceruzacsonkkal és cigarettacsikkel, rothadó gyümölccsel! Bob szabadúszó kirakatrendező volt, de csak a Harmadik Sugárút régiségkereskedéseiben akadt valamennyi dolga, azok fizettek ezért-azért az üvegedényekkel. Tom megdöbbent, hogy milyen mocskos lakásba került, nem nagyon ismert senkit sem, aki ilyen

helyen lakott volna, de tudta, nem fog az egész túl sokáig tartani. Mr. Greenleaf fel is bukkant. Valami mindig történik, ez volt Tom filozófiája.

Mielőtt a homokkő lépcsőn felment volna, Tom megállt, és mindkét irányban gondosan körülnézett. Csak egy idős asszony levegőztette a kutyáját, és egy imbolygó öregember fordult be a Harmadik Sugárút sarkán. Ha van érzés, amit gyűlöl, hát az, ha követi valaki. Bárki! És az utóbbi időben semmi más nem történt vele. Felfutott a lépcsőn.

A mocsoknak is sok szerepe van az egészben, gondolta, amikor bement a szobába. Amint meglesz az útlevele, áthajózik Európába, ha lehet, első osztályon. Pincérek hozzák be a rendelését, gombnyomásra! Átöltözik az étkezéshez, hatalmas ebédlőteremben eszik majd, és úgy társalog az asztalánál ülő emberekkel, akár egy igazi úr. Gratulálhat magának a mai estéhez, gondolta. Pont megfelelő módon viselkedett, Mr. Greenleaf igazán nem vélheti róla, hogy kiprovokálta volna az európai meghívást. Pont ellenkezőleg. Nem engedte, hogy Mr. Greenleaf letörjön. Minden tőle telhetőt meg fog próbálni Dickie-vel. Mr. Greenleaf meg olyan rendes ember, hogy ez egymagában garantálja, hogy mindenki más is ugyanolyan lesz. Tom már el is felejtette, hogy ilyen emberek létezhetnek egyáltalán.

Lassan levetette a kabátját és kibontotta a nyakkendőjét. Úgy figyelte saját mozdulatait, mintha egy idegen mozgását nézte volna; meglepődött, hogy mennyivel egyenesebben tartja magát, mennyivel különb az arckifejezése is. Életének

ama ritka pillanatához érkezett, amikor tetszett magának. Benyúlt egyik kezével Bob tömött szekrényébe, és erőteljes mozdulattal jobbra lökte az akasztókat, hogy előkotorja a saját ruháját. Azután a fürdőszobába ment. A régi, rozsdás zuhanyrózsából egy sugár a zuhanyozó függönyére spriccelt, egy másik bizonytalan sugárral alig tudta eltalálni magát, de még mindig jobb volt, mint a mocskos kádba ülni.

Másnap reggel, ébredés után Tom nem találta Bobot. Egy pillantást vetett az ágyára, és tudta, haza se jött. Kiugrott az ágyból, a kétégős tűzhelyhez ment, és kávét kezdett készíteni. Nem is kár, hogy Bob nincs ott aznap reggel. Az a féreg az egészben csak annyit látott volna, hogy ingyen utazik. Ed Martin sem lenne különb, sőt Bert Visser és a többi hitvány alak sem. Egyiküknek sem fogja elmondani, nem is búcsúzik el senkitől. Tom fütyörészni kezdett. Ma estére Greenleafék házába hivatalos a Park Avenue-ra.

Tizenöt perccel később megzuhanyozva, borotválva, csíkos nyakkendős öltönyében már méltónak vélte magát az útlevélképéhez. Tom fel-alá járkált a szobában egy csésze feketekávéval a kezében. A reggeli postáját várta. Miután megjön, átmegy majd a Radio Citybe, hogy az útlevelet elintézze. Mivel töltse a délutánt? Menjen el valamilyen művészeti kiállításra, hogy legyen miről fecsegnie Greenleaféknél? Vagy kutasson egy kicsit a *Burke-Greenleaf Watercraft Inc.* után, hogy Mr. Greenleaf úgy gondolhassa, érdekli a munkája?

A levélszekrény halkan megzörrent. Tom meghallotta a nyitott ablakon át, és lement a lépcsőn. Megvárta, amíg a postás az első lépcsőkön túljutva eltűnik a látótávolságból, aztán kivette a George McAlpin névre címzett levelet. A levélszekrény szélébe szorult, odarakta a kézbesítő. Tom feltépte. Száztizenkilenc dollár ötvennégy centről szóló csekk hullott ki belőle, amelyet a Bevételi Főigazgatóság adóbeszedőjének kell kifizetni. Derék öreg Mrs. Edith W. Superaugh! Egy szó, egy telefonhívás nélkül, rögtön fizetett! Ez jó jel. Felment újra, széttépte Mrs. Superaugh borítékját és a szemétládába dobta.

A barna borítékba helyezett csekket az egyik kabátja belső zsebébe tette. Fejben összeadta csekkben lévő vagyonát: egyezer nyolc százhatvanhárom dollár, tizennégy cent volt az összeg. Kár, hogy nem tudja felvenni. Vagy mert egyik hülye sem fizetett eddig kápé, vagy még nem állítottak ki egyetlen csekket sem George McAlpine nevére. Tomnak volt egy banki futárazonosító kártyája, amit valahol talált, de a dátum régi volt rajta. Attól tartott, hogy nem tudja majd elhúzni a csíkot a felvett összeggel, akármennyi legyen az. Még egy hamis meghatalmazással sem. Így gyakorlatilag az egész csak vicc. Mielőtt áthajózna Európába, meg fogja a csekkeket semmisíteni, gondolta.

Hét további lehetőség is szerepelt a tervei között. Nem kéne legalább még eggyel megpróbálkozni indulás előtt? Ebben az utolsó tíz napban? Múlt éjjel, amikor Mr. Greenleaftől hazasétált, elgondolkodott. Ha Mrs. Superaugh és Carlos de Sevilla fizettek, kiegyezhet. Mr. De

Sevilla viszont még nem tejelt, telefonon úgy be lehet gyullasztani, hogy az Isten sem segíthet rajta – gondolta Tom –, és Mrs. Superaugh olyan könnyű eset volt, hogy nagyon nagy kísértést érzett, hogy újra próbálkozzon.

Tom elővett egy barna iratdobozt a bőröndjéből. A koffer a szekrényben volt, benne meg néhány olyan iratdoboz feküdt, amelyekben a Bevételi Főigazgatóság különböző nyomtatványait tárolta. Raktáros volt ott néhány hete, úgy szerezte. Legalul volt a lista, azokkal a gondosan kiválogatott emberekkel, akik Bronxban vagy Brooklynban éltek. Nem voltak hajlandók egy személyes látogatásra egy New York-i irodában, legalábbis úgy látszott. Művészek, írók, szabadúszó figurák, akiknek nem maradt az adóból túlfizetésük, évi hét-tizenkétezer dollárnyi jövedelemmel. Tom úgy gondolta, egyikük sem alkalmazott szakértőt, hogy kiszámítsa az adójukat, de kerestek eleget ahhoz, hogy meg lehessen vádolni őket egy két-háromszáz dolláros tévedéssel. Ez logikusnak látszott. Ott volt William J. Slatterer újságíró; Philip Robillard zenész; Frieda Hoehn illusztrátor; Joseph J. Gennari fotós; Frances Karnegis – Tom Reddingtonra tippelt. Képregényeket illusztrált. Bizonyára nem ismeri a bevételeit vagy a kiadásait.

Két formanyomtatványt választott ki, melynek tetején *Számítási hibaértesítő* szerepelt. Indigót rakott közéjük, és gyorsan másolni kezdte Reddington adatait a listájáról.

Bevétel:	11 250 dollár.
Mentesség:	1.

Levonás:	600 dollár.
Hitel:	semmi.
Visszautalás:	semmi.
Kamat *(itt egy percig habozott)*	2,16 dollár

Majd a dossziéjából elővett egy olyan géppapírt, amelyen az *USA Adóhivatal Bevételi Főigazgatóság* Lexington Avenue-i címmel ellátott pecsétje szerepelt, egyetlen lendületes tollvonással áthúzta, és alágépelte:

Tisztelt Uram!
Lexington Avenue-i Főirodánk túlterheltsége miatt kérjük, válaszát az alábbi címre küldje:
Kiegészítések Főosztálya
George McAlpin figyelmébe
187 E 51. Street New York 22. New York
Köszönettel
Ralph F. Fisher főosztályvezető-h.

Tom olvashatatlan aláírást firkantott alá. Elrakta a többi formanyomtatványt, hátha Bob hirtelen beállít, és felvette a telefont. Elhatározta, hogy az áldozatát előre is figyelmezteti. A tudakozó megmondta a számát, ő meg felhívta. Mr. Reddington otthon volt. Tom elmagyarázta röviden, miről van szó; majd csodálkozásának adott kifejezést, hogy még nem kapta kézhez a Kiegészítések Főosztálya feljegyzését.

– Néhány napja már ki kellett mennie – mondta Tom.

– Holnapra kétségkívül megkapja. Egy kis rohamot kellett itt kiállnunk.

– De én befizettem az adómat! – mondta egy ijedt hang a vonal túlsó végén. – Mindet…

– Az ilyesmi előfordul, tudja, ha a bevétel honoráriumokból ered, és nem vonják le belőle automatikusan az adót. Nagyon gondosan áttanulmányoztuk az ön átutalásait, Mr. Reddington. Nincs tévedés. És nem akarunk annak az irodának vagy ügynökségnek, amelynek dolgozik, a tőkevisszatartással kellemetlenséget okozni – itt csuklott egyet. A barátságos és személyes jellegű csuklás ilyenkor csodákra képes –, de kénytelenek leszünk vele, ha nem fizeti ki a különbözetet negyvennyolc órán belül. Sajnálom, hogy a feljegyzés nem érkezett még önhöz. Ahogy mondtam, itt mi jócskán…

– Nincs ott valaki, akivel megbeszélhetném, ha bemennék? – kérdezte aggodalmasan Mr. Reddington. – Ez pokolian nagy összeg!

– Hát persze hogy van. – Tom hangja ilyenkor mindig népies ízeket mutatott. Kedélyes, hatvanas, furcsa vénembernek hallatszott, aki olyan türelmes lesz, amilyen csak lehet, ha Mr. Reddington befárad, de az egész nem ér egy lyukas garast, már amit elmagyarázhat neki a lehetőségeiről. George McAlpin az Amerikai Egyesült Államok Bevételi Főigazgatóságát, az Adóhivatalt képviseli. – Velem beszélhet, természetesen – húzta a szót Tom –, de ebben a világon semmi tévedés nincsen, Mr. Reddington. Én mindössze arra gondoltam, hogy megtakarítok egy

kevés időt önnek. Befáradhat, ha akar, de minden önre vonatkozó feljegyzés itt van a kezemben.

Csönd. Mr. Reddington nem fog kérdezősködni a feljegyzésekről, mert nyilván nem tudja, hol kezdje. Viszont, ha Mr. Reddington megkérte volna, hogy magyarázza meg, miről beszél, Tomnak egy csomó szakkifejezés állt a rendelkezésére a nettó és bruttó bevételről, az éves mérleg és a felhalmozott tőke viszonyáról, arról az évi hatszázalékos kamatos kamatról, amely az adóév kezdetétől számít mindaddig, ameddig a fizetési és bevételi mérlegen nem jelentkezik a visszatérítés. Lassú beszéde olyan feltartóztathatatlanul hatolt keresztül mindenen, mint egy Sherman tank. Mindeddig senki sem ragaszkodott hozzá, hogy bemenjen és újra végighallgassa. Mr. Reddington is meghátrált. Tom kihallotta a csendből.

– Rendben van – mondta Mr. Reddington bénultan. – Elolvasom a feljegyzést holnap, ha megkaptam.

– Oké, Mr. Reddington – mondta Tom és letette.

Egy percig kuncogott. Ott ült még egy darabig, sovány kezét a térde közé szorítva. Akkor felugrott, elrakta Bob írógépét, megfésülte barna haját, és elindult a Radio City felé.

3.

– Helló, Tom, fiam! – Mr. Greenleaf olyan hangon szólította meg, amely jó Martinit, ínyenceknek is kedvére való ebédet és ágyat kínált, arra az esetre, ha túl fáradt lenne hazamenni.

– Emily, ő Tom Ripley.

– Boldog vagyok, hogy láthatom – mondta az asszony melegen.

– Hogy van, Mrs. Greenleaf?

A hölgy nagyon hasonlított az elképzelt mamára – szőke, meglehetősen magas és karcsú, mindazonáltal ugyanolyan naiv és jóindulatú volt mindenkivel, mint Mr. Greenleaf. Bevezette őket a nappaliba. Hát igen, Dickie-vel járt már itt egyszer.

– Mr. Ripley a biztosításnál dolgozik – jelentette ki Mr. Greenleaf. Tom meg arra gondolt, hogy már jócskán felöntött a garatra aznap este, vagy pedig nagyon ideges lehet, hiszen a múlt éjjel egész előadást tartott neki arról a hirdetési ügynökségről, ahol dolgozik.

– Nem túl izgalmas munka – mondta Tom szerényen Mrs. Greenleafnek.

Egy szobalány jött be egy tálca szendviccsel és Martinival.

– Mr. Ripley volt itt már – mondta Mr. Greenleaf.

– Richarddal jött hozzánk.

– Óh, igen? Nem hinném, hogy találkoztunk volna – mosolygott az asszony. – New York-i?

– Nem. Bostonból való vagyok – mondta Tom, és ez igaz is volt.

Harminc perc elteltével (éppen időben, ahogy Tom gondolta, mert a Greenleafek ragaszkodtak hozzá, hogy igyon még egyet, méghozzá Martinit) átmentek a nappaliból az ebédlőbe, ahol három teríték volt hatalmas sötétkék szalvétákkal és egy teljes hideg csirke aszpikban. Előételnek azonban göngyölt zellert kaptak. Tom imádta. Így is nyilatkozott.

– Akárcsak Richard! – mondta Mrs. Greenleaf. – Mindig is úgy szerette, ahogy csak a mi szakácsunk tudja. Kár, hogy nem vihet belőle.

– A zoknik mellé rakom majd – mondta Tom mosolyogva, és Mrs. Greenleaf nevetett. Azt mondta, hogy elküldene vele néhány fekete gyapjúzoknit, a Brook fivérek gyártmányát, amilyet különben Richard mindig is szeretett.

A beszélgetés gyatra volt, de az ebéd nagyszerű. Mrs. Greenleaf egyik kérdésére válaszul Tom elmondta neki, a *Rothenberg, Fleming és Barter* nevű hirdetési cégnél dolgozik. Amikor újra utalt rá, szórakozottan *Reddington, Fleming és Parker* néven emlegette. Mr. Greenleaf látszólag nem vette észre a különbséget. Tom akkor említette másodszor a cég nevét, amikor ő meg Mr. Greenleaf ebéd után egyedül maradtak a nappaliban.

– Bostonba járt iskolába? – kérdezte Mr. Greenleaf.

– Nem, uram. Egy ideig Princetonban voltam, azután meg egy másik nagynénémet látogattam meg Denverben, és ott kerültem főiskolára. – Tom várt, remélte, hogy Mr. Greenleaf kérdezősködni fog Princeton felől, de nem tette. Meg tudta volna vitatni vele a történelemoktatás rendszerét, az egyetemi jogok korlátozását, a hétvégi táncos összejövetelek atmoszférájáról éppen úgy be tudott volna számolni, mint a diáktestületek politikai irányzatairól. Tom nagyon jó barátságba került tavaly nyáron egy princetoni gólyával, aki csak Princetonról tudott beszélni, elannyira, hogy Tom egyre többet pumpált ki belőle. Mintha csak előre látta volna, hogy valamikor ezeknek az információinak hasznát veheti. Tom elmondta Greenleaféknek, hogy Dottie néni nevelte fel, Bostonban. Tizenhat éves volt, amikor Denverbe vitték, ott is fejezte be a középiskoláit. De volt ott egy Don Mizell nevű fiatalember is, Bea néni házában bérelt szobát. A Colorado Egyetem hallgatója volt. Tom úgy érezte, hogy ő is látogatta azt az egyetemet.

– Van valami speciális ismerete? – kérdezte Mr. Greenleaf.

– A könyvelés és az angol irodalom között osztottam meg a figyelmemet – válaszolt mosolyogva Tom, hiszen tudnivaló, ilyen ostoba kérdésre nem tudna senki sem igazán válaszolni.

Mrs. Greenleaf érkezett egy fotóalbummal. Tom mellé telepedett a kerevetre, mialatt az asszony átlapozta. Richard első lépései, Richard egy rettenetesen nagyméretű, teljes

oldalt betöltő színes fényképen, mint mama kedvence, hosszú, csigás, szőke hajjal. Az album nem volt különösebben érdekes egészen Richard tizenhat éves koráig, amikor hosszú lábú, karcsú fiú lett belőle, aki mindig lesimítja rakoncátlan fürtjeit. Tom láthatta, hogy tizenhat és huszonhárom-huszonnégy éves kora között a fiún az a naiv, széles mosoly alig változott. Akkor az album képei elfogytak. Kénytelen volt feltételezni, hogy Richard nem lehetett különösebben intelligens, hiszen másként nem szerette volna, ha fülig érő szájjal fényképezik. Nem kelt különösen értelmes benyomást.

– Még nem értem rá, hogy ezeket is berakjam – mondta Mrs. Greenleaf, egy nagy csomag különálló fényképet adva át neki. – Ezek mind Európából valók.

Azok már érdekesebbek voltak: Dickie egy párizsi kávéházban vagy a strandon. Némelyiken még fintorgott is.

– Ez Mongibello különben – mutatott rá Mrs. Greenleaf az egyik képre, amelyen Dickie egy evezős hajót húzott ki a homokra. A kép hátterében kopár, sziklás hegyek voltak, a partot kis fehér házsor szegélyezte. – És az a lány az egyedüli amerikai, aki ott van.

– Marge Sherwood – tette hozzá Mr. Greenleaf. Keresztben ült ugyan, de előrehajolt, hogy pontosan követhesse a képeket.

A lány fürdőruhában volt, a karjával átfogta a térdét, egészséges, egyszerű kinézetű, rövid, kócos szőke hajú teremtés, olyan, aki mindig feltalálja magát. Volt még egy jó kép Richardról is, sortban ült egy terasz ernyője alatt.

Mosolyog, de már valahogy másképp. Richard az európai képeken sokkal kiegyensúlyozottabbnak tűnt.

Azt is észrevette, hogy Mrs. Greenleaf az előtte lévő szőnyegre mered. Eszébe jutott az a pillanat, amikor az asszony az asztalnál azt mondta: „Bárcsak sohasem hallottam volna Európáról!” és ahogy Mr. Greenleaf olyan aggódó tekintetet vetett rá, amikor rámosolygott. Nyilván ilyen kitörésekre már előbb is sor került. Most könnyek jelentek meg az asszony szemében. Mr. Greenleaf felállt, hogy a feleségéhez lépjen.

– Mrs. Greenleaf – mondta gyengéden Tom. – Azt szeretném, hogy tudja: én mindent megteszek, amit csak tudok, hogy Dickie-t rábírjam; jöjjön haza.

– Isten áldja meg, Tom, az Isten áldja meg érte – az asszony megszorította a fiú kezét.

– Nem gondolod, Emily, hogy ideje volna lefeküdni? – kérdezte Mr. Green, és odahajolt hozzá.

Tom felállt, amint Mrs. Greenleaf távozott.

– Remélem, még egyszer ellátogat hozzánk, mielőtt elindul, Tom – mondta az asszony. – Mióta Richard itt hagyott minket, nagyon ritkán láthatunk itt fiatalembereket vendégül, és nagyon hiányoznak nekem.

– Örömmel jönnék újra – mondta Tom.

Mr. Greenleaf a feleségével együtt hagyta el a szobát. Tom úgy maradt ott állva, magasra emelt fejjel. A szemben lévő nagy tükörben újra láthatta a kiegyenesedett derekú, öntudatos fiatalembert: önmagát. Gyorsan félrenézett. Jól tette, amit tett, ügyesen viselkedett. Mégis, valami bűntudat

fogta el. Amikor azt mondta Mrs. Grenleafnek, hogy *„megteszek mindent, amit csak tudok”*, tényleg úgy is gondolta. Nem próbált meg átverni senkit sem.

Érezte, hogy izzadni kezd. Megpróbált megnyugodni. Miért izgul? Hiszen olyan jól érezte magát ma este! Amikor valamit Dottie néniről mondott…

Tom kiegyenesedett, az ajtó felé nézett, de az csukva maradt. Aznap este csak akkor érezte magát kényelmetlenül, csak akkor gondolta, nem reális, amit mond, hogy hazugságon kapják, amikor *egyetlenegyszer igazat* mondott. Hogy *„A szüleim meghaltak, amikor még nagyon kicsi voltam. A nagynéném nevelt fel Bostonban.”*

Mr. Greenleaf jött be a szobába. Mintha mind nagyobb lett volna az alakja, ahogy fokozatosan közeledett. Tom pislogott, hirtelen félelmében azt gondolta, előbb ő fog támadni.

– Gondolom, megkóstolunk egy kis brandyt – mondta Mr. Greenleaf, és kinyitott egy beépített szekrényt a kandalló mellett.

Mint a moziban, gondolta Tom. Egy percen belül valaki idegen azt mondja: *„Csapó, vége!”, és ő* megnyugodhatik. Megint Raoul kocsmájában találja majd magát, ginnel és tonikkal az asztalon. Vagy a Green Cage-ben.

– Elege lett? – kérdezte Mr. Greenleaf. – Ne igyék, ha nincs kedve!

Tom bizonytalanul bólintott, és Mr. Greenleaf elképedve nézett rá egy pillanatig. Aztán kitöltötte a két brandyt.

Hideg félelem cikázott végig Tom testén. A múlt heti incidensre gondolt, ott abban a vegyesboltban. Bár túl volt rajta, és nem is félt igazán, most meg kellett nyugtatnia magát. Volt egy vegyesbolt a Second Avenue-n. Annak a telefonszámát adta meg mindazoknak, akik ragaszkodtak hozzá, hogy a jövedelemadójuk ügyében visszahívják. Úgy adta meg, mint a *Kiegészítések Főosztálya* számát, ahol minden szerdán és pénteken délután három harminc és négy óra között elérhető. Ebben az időben Tom ott őgyelgett a bolt közelében, a hívásokat várva. Amikor a boltos gyanakodva nézte, hogy már másodszor van ott, Tom azt mondta neki, hogy a barátnője telefonjára vár. Múlt pénteken viszont, amikor válaszolt, egy férfihang ezt mondta: „Tudod, hogy miről van szó, ugye? Tudjuk, hol laksz, ha akarod, fel is kereshetünk. Van elég anyagunk *neked,* ha van eleged *nekünk.”* Valami olyan kihívó, de nyugodt hang volt, hogy Tom azt gondolta, csak trükk, és nem tudott semmit sem mondani válaszul. Akkor „Figyelj, mi most rögtön átmegyünk. *Hozzád.”* – hangzott a telefonban.

Tom lába úgy remegett, mint a kocsonya, amikor kijött a fülkéből. De amikor meglátta a boltost, amint nagyra nyílt szemekkel bámul rá, és pánik fogja el, a beszélgetés rögtön meglelte a magyarázatát. Az üzlet doppingszereket is forgalmazott, és a boltos attól tartott, Tom rendőrségi detektív. Az *ő* nyomára bukkant. Tom hangosan felröhögött, de bicegett elmenőben, mert a lába még mindig remegett félelmében.

– Európára gondol? – kérdezte Mr. Greenleaf.

Tom elfogadta a pohár italt Mr. Greenleaf kezéből.

– Nos, én azt remélem, hogy nemcsak Richardra lesz jó hatással az utazás, hanem magára is. Élvezni fogja. Mellesleg, Emily nagyon kedveli magát. Ő maga mondta. Nem is kellett megkérdeznem tőle. – Mr. Greenleaf görgette a poharát a kezében. – A feleségem leukémiában szenved, Tom.

– Oh. Ez nagyon súlyos? Ugye?

– Egy éve sincs hátra.

– Szörnyű ezt hallani – mondta Tom.

Mr. Greenleaf előhúzott egy papírt a zsebéből.

– Van egy listám a hajókról. Gondolom, a szokásos cherbourgi átkelés a leggyorsabb, és egyben a legérdekesebb is. A csatlakozó vonattal elmehet Párizsba, azután hálókocsival le az Alpokon át Rómába és Nápolyba.

– Nagyszerű. – A dolog kezdte izgatni.

– El kell kapni egy buszt Nápolyban, amelyik Richard falujába viszi. Írni fogok magáról neki, de nem említem meg, hogy én küldtem – azt viszont igen, hogy hol találkoztunk. Richard tud szállást biztosítani magának, legalábbis tudnia kéne, de ha valamilyen oknál fogva nem tenné, vannak szállodák is a városban. Remélem, hogy maga meg Richard jól kijönnek egymással. Ami pedig a pénzt illeti – Mr. Greenleaf atyai mosolyra húzta a száját –, hatszáz dollárt ajánlok traveller's csekkben, a körutazási jegy mellé. Megfelel magának? Ez a hatszáz elég lesz két hónapra, de ha több kell, csak sürgönyözzön, fiam. Nem

látszik olyan ifjúnak, aki csak úgy kihajigálja a pénzt az ablakon.

– Elegendőnek vélem, uram.

Mr. Greenleaf egyre vidámabb és boldogabb lett a brandytől, míg Tom szája egyre zártabb és savanyúbb lett tőle. Ki akart kerülni már ebből a házból. Át akart menni Európába, továbbá azt akarta, hogy Mr. Greenleaf helyeslését is kivívja. A kereveten töltött pillanatok még sokkal szörnyűbbek voltak, mint múlt éjjel a bárban, amikor úgy unta magát. Most megint azt érezte, hogy a sebességváltó nagyobb fokozatba kapcsolt. Jó néhányszor felkelt az itallal a kezében, odament a kandallóhoz meg vissza, és amikor belenézett a tükörbe, látta, hogy a szája sarka lefittyed.

Mr. Greenleaf harsányan mesélte, mit csináltak Richard meg ő Párizsban, amikor a fiú tízéves lehetett. Mindez a legkevésbé sem volt érdekes. Ha valami dolga akadna a rendőrséggel a következő tíz nap során, Mr. Greenleaf befogadhatná. Mondhatná, hogy sietősen kellett kiadnia a lakását, vagy valami ilyesmit, és akkor egyszerűen idebújhatna, gondolta Tom. Szörnyen érezte magát, majdnem rosszul lett.

– Mr. Greenleaf, azt hiszem, mennem kell.

– Már? Pedig én még meg akartam mutatni magának… Na, nem baj… Majd máskor.

Tom tudta, hogy meg kellett volna kérdeznie: – Mit is akart volna megmutatni? – és türelmesen megtekinteni, akármi lenne az, de képtelen volt rá.

– Ki akartam volna látogatni a hajógyárba, természetesen – mondta kedélyesen Mr. Greenleaf. – Mikor érne rá? Csak az ebédszünetben, gondolom. Akkor beszámolhatna Richardnak, hogy néz ki manapság.

– Hát igen, egyik ebédszünetben eljöhetek.

– Hívjon fel a napokban, Tom. Odaadtam a névjegyemet az otthoni számommal. Ha fél órával előbb értesít, küldök egy embert magáért, és kihozza autón. Elfogyaszt velünk egy szendvicset, azután meg vissza is viszi.

– Fel fogom hívni – mondta Tom. Úgy érezte, menten összeesik, ha még egy perccel tovább maradnak a rosszul világított előcsarnokban. De Mr. Greenleaf tovább kuncogott, és megkérdezte, hogy olvasott-e egy bizonyos könyvet Henry Jamestől.

– Sajnálom, de nem olvastam. Ezt az egyet nem – mondta Tom.

– Nem érdekes – mosolygott Mr. Greenleaf.

Azután kezet ráztak, egy hosszú, fojtó ölelés után Mr. Greenleaf részéről be volt fejezve a dolog. Tom azért látta magáról, hogy az a fájdalmas, ijedt kifejezés nem hagyta el az arcát. Elgyötörtén kuporgott a lift sarkában, bár tudta, amint elhagyja a bejárati folyosót, kirepülhet az ajtón, csak szaladni, szaladni, szaladni fog egész úton hazáig.

4.

Ahogy teltek-múltak a napok, a város légköre mindig idegenebb lett. Valami elmúlt New Yorkból – a valódi fontossága talán –, és a város hatalmas show-vá változott, buszaival, taxijaival, a járdákon tovairamodó, siető embereivel együtt. Ezt a show-t mutatták a Harmadik Sugárút bárjaiban, a fényes nappal is kivilágított mozireklámokon, és azokban a hanghatásokban, amelyeket az ezernyi autókürt és az ok nélküli fecsegés kelthetett. És amikor a hajója elhagyja a kikötőt szombaton, New York egész városa egyetlen puffanással omlik majd össze, akár egy színpadi díszlet.

Talán félt is. Utálta a vizet. Sohasem hajózott előzőleg, egy esetet kivéve, New Yorkból New Orleansbe, meg vissza, egy banánszállító fedélközén. Akkor alig vette észre, hogy tengeren vannak. Azonban valahányszor felment a fedélzetre, a víztömeg először megijesztette, azután olyan hányingere lett tőle, hogy vissza kellett rohannia a fedélközbe. Ott, dacára az általános vélekedésnek, már jobban is érezte magát. A szülei a bostoni kikötőben fulladtak meg. Tom szerint a víziszonya innen származik, hiszen, mióta csak az eszét tudja, mindig utálta a vizet. Sohasem tanult meg úszni. Összecsavarodott a gyomorszája, amikor arra gondolt, hogy egy héten belül több mint egy mérföldnyi víz lesz alatta, és minden kétséget

kizáróan látnia is kell, hiszen az óceánjárók utasai idejük legnagyobb részét a fedélzeten töltik. Tengeribetegnek lenni pedig minden, csak nem sikk, ezt tudta jól. Még sohasem érte utol a tengeribetegség, de nagyon közel járt hozzá, amikor a cherbourgi hajóútra gondolt.

Megmondta Bob Delanceynak, hogy egy hét múlva elköltözik, de nem közölte, hogy hova. Bobot különben sem érdekelte. Nagyon keveset látták egymást a Fifty First utcai lakásban. Tom Marc Priminger házába ment, az East Forty Fifth Streetre – még nála voltak a kulcsai –, hogy összeszedjen néhány olyan holmit, amiről megfeledkezett. Olyan időben ment, amikor szerinte Marc nem lesz otthon, de Marc új lakótársával, Joellel jött haza. A vékony fiatalember egy kiadóban dolgozott. Marc Joel kedvéért *tégy-ahogy-jónak-látod* magatartást öltött, de ha nem lett volna ott, olyan káromkodásözönt zúdított volna rá, ami egy portugál tengerésznek is dicséretére válhatott volna. Marc (Marcellus volt az igazi keresztneve) csúf kis emberke volt, némi magánjövedelemmel, az volt a hobbija, hogy fiatal embereket segít ki ideiglenes pénzügyi nehézségeikből, és kétemeletes, három hálószobás házába helyezte el őket. Ezzel Istent játszhatott előttük, és megmondhatta, mit tehetnek és mit nem a lakásban. Tanácsokkal is szolgált az életük irányítására vonatkozólag, de ezek többnyire használhatatlan tanácsok voltak. Tom három hónapot töltött nála, mialatt ő Floridában időzött, és teljesen egyedül uralkodott a házban, de amikor Marc visszatért, és akkora balhét rendezett egy pár törött

üvegtárgy miatt – megint csak Istent játszott, méghozzá a Villámok Atyját –, Tom elég dühös lett ahhoz, hogy visszabeszéljen. Így aztán Marc ki is hajította, minekutána hatvanhárom dollárt beszedett tőle azokért a törött üvegekért. A vén uzsorás! Akár egy vénkisasszony, akinek egy leányiskolát kellett volna igazgatnia!

Tom keservesen megbánta, hogy valaha Marc Priminger látókörébe került, és mennél hamarabb felejtette el Marc ostoba disznószemeit, erőteljes állkapcsát, csúf kezét (ujjain azokkal a csicsás gyűrűkkel, ahogy gesztikulálva mindenkit erre-arra utasít), annál boldogabb lett.

Egyetlen olyan ismerőse akadt, akinek szívesen beszélt volna az európai útjáról, Cleo Dobelle. Karcsú, sötét hajú lány volt, huszonhárom évestől harmincévesig bármilyen korú lehetett, Tom nem tudta biztosan. A szüleivel együtt lakott a Gracie Square-en. Kicsit festegetett. Olyan kicsit, hogy nagyítót kellett használni, hogy a postabélyeg nagyságú elefántcsont képeit megnézhesse az ember. A festéshez is nagyító kellett Cleónak.

– Gondold csak el, milyen kellemes, hogy az összes festményemet egy szivarosdobozban magammal hurcolhatom. A többi festő vásznai sokkal több helyet foglalnak el! – mondta Cleo. A lány a szülei lakása mögött, egy mindig árnyékos, külön részben élt, volt egy parányi konyhája és fürdőszobája is. A hátsó udvart, ahova az ablak nézett, egy nagyra nőtt bálványfa sötétítette el, emiatt mindig egy kisfényű villanyt kellett égetni. Éjszakai

hangulatot árasztott, akármelyik napszak lett volna is. Tom Cleót csak különböző színű szűk selyempantallókban és vidám, csíkos selyemingekben látta. Már az első este megszerették egymást, akkor kérte Cleo, hogy másnap este menjen fel hozzá vacsorázni. De sohasem került szóba, hogy valahova vendéglőbe menjenek, színházban szórakozzanak, vagy olyasmire vetemedjenek, amit egy fiatalember egy lánnyal szokott csinálni. Nem várta, hogy virágot, cukrot kapjon tőle ebédre vagy koktélre jövet, bár Tom néha meglepte valamilyen kis ajándékkal, de csakis azért, mert kedve szottyant rá. Cleo volt az egyetlen ember, akinek elmondhatta, hogy Európába indul, és hogy miért. Hát megtette.

Cleót lebilincselte a történet, ahogy Tom gondolta is. Vörös ajka felnyílt, hosszú, sápadt arcán az elragadtatás kifejezése látszott, a keze selyembe burkolt combjára hullt, miközben így kiáltott:

– Tommiii! Hogy ez milyen, milyen csodálatos! Mintha Shakespeare írta volna, vagy valaki más efféle.

Pont ezen a véleményen volt Tom is. Ezt akarta hallani valakitől.

Cleo ott fontoskodott körülötte egész este. Kérdezősködött, hogy gondoskodott-e papír zsebkendőről, megfázás elleni tablettákról, gyapjúzokniról, mert Európában ősszel sok az eső, és védőoltásról? Tom elég felkészültnek érezte magát.

– Csak ne kísérj ki, Cleo! Nem akarom, hogy bárki kikísérjen.

– Természetes, hogy nem! – mondta Cleo, mert tökéletesen megértette. – Oh, Tommy, azt hiszem, ez olyan mókás! Ugye megírsz majd mindent nekem, ami Dickie-vel történik? Te vagy az egyetlen ember, aki valamilyen *okkal* ment Európába.

A fiú beszámolt Mr. Greenleaf Long Island-i hajógyárában tett látogatásáról is. Mérföldeken át gépek és munkapadok állnak ott, hogy fényes fém alkatrészeket készítsenek, csiszolják és polírozzák a fát, azután ott vannak a szárazdokkok is, mindenféle nagyságú hajók vázával. Tom elkápráztatta Cleót azokkal a szakkifejezésekkel is, amelyeket Mr. Greenleaf használt (fedélzeti káva, beömlőnyílás, belső és külső gerinc és a többi). Elmesélte, hogyan zajlott Mr. Greenleafék házában a második ebéd, amikor a házigazda egy karórával ajándékozta meg. Meg is mutatta az órát Cleónak. Nem volt valamilyen mesésen drága, de kitűnő darabnak számít, éppen olyan stílusú, mint amilyet Tom maga választott volna magának; sima fehér számlappal, fekete római számokkal, egyszerű aranyházban, krokodilbőr szíjjal.

Cleo felsóhajtott.

– Férfiak! Olyan szerencsések vagytok! Mindannyian. Ilyesmi sohasem történhetne meg egy lánnyal. A férfiak olyan szabadok!

Tom elmosolyodott. Gyakran látszott másképp.

– Nem a bárányszelet az, ami ég?

Cleo egyet sikkantott és felugrott.

Ebéd után öt-hat újabb képét mutatta meg neki. Egy pár romantikus portrén az a fiatalember szerepelt, akit mind a ketten ismertek. Képzeletbeli dzsungelháttér előtt (amely az ablakon túl burjánzó bálványfa hatására kerülhetett a képre) látszott a nyitott nyakú, fehér inges figura. A kismajmok szőre is meglepő hűséggel volt megfestve. Tom arra gondolt, hogy Cleónak egy sor olyan ecsetje lehet, amelyben csak egy szál szőr van, ezeket váltogatja a viszonylag durvától az ultra finomig. Cleo szüleinek bárszekrényéből legalább két üveg Medoc fogyott el jóvoltukból. Tom ettől olyan álmos lett, hogy ott tudott volna elaludni, ahol van, a földön. Gyakran aludtak egymás mellett két leterített medvebőrön, a kandalló előtt. Egyike volt Cleo csodáinak, hogy sosem várta el (igaz, nem is részesült benne) Tom közeledését. A fiú azonban háromnegyed tizenkettőkor felverte magát, hogy elinduljon.

– Látlak még? – kérdezte Cleo letörten az ajtóban.

– Oh, hát hat hét múlva itt leszek megint – mondta Tom, bár egyáltalán nem így gondolta. Hirtelen mozdulattal előrehajolt, és egy hosszú, testvéri csókot nyomott a lány elefántcsontszínű arcára. – Hiányozni fogsz, Cleo.

A lány vállon ragadta, ez volt az egyetlen fizikai érintkezés, amire sor került közöttük.

– Nekem meg te fogsz hiányozni – mondta.

Másnap Mrs. Greenleaf megbízásainak tett eleget a Brooks fivérek áruházában. Vett egy tucat gyapjúzoknit és egy fürdőköpenyt, amelynek a színét a hölgy nem határozta

meg. R*ábízza,* mondta. Tom egy sötétbarna flanelköpenyt választott, tengerészkék övvel és gallérral. Tom megítélése szerint nem ez volt a legjobb, de Richard ezt választotta volna, és el is lett volna ragadtatva tőle. Greenleafék számlájára vette a köpenyt meg a zoknikat. Látott egy vastag pamutinget is fagombokkal, ami nagyon megtetszett neki. Könnyű lett volna Greenleafék számlájára kifizetni, de nem tette. A saját pénzén vette meg.

5.

A behajózás reggele, az a reggel, amelyet olyan nagy izgatottsággal várt, förtelmesen kezdődött. Tom a szállásmester után ment a kabinjába, és éppen gratulálni szeretett volna magának, hogy olyan keményen ragaszkodott hozzá, nehogy Bob kikísérje, amikor vérfagyasztó kiáltás harsant:

– Hol van a pezsgő, Tom? Arra várunk!

– Fiú, ez büdösül szép! Miért nem kérsz valami finomat?

– Tommie, ugye engem viszel magaddal? – kérdezte Ed Martin barátnője, akinek Tom még a látását sem bírta.

Ott voltak mindannyian, leginkább Bob tetves barátai nyüzsögtek az ágyán, a padlón, mindenhol. Bob kitalálta, hogy elhajózik, de Tom sohasem gondolta volna, hogy ilyesmire vetemedhet. Nagy önuralomra volt szüksége, hogy jeges hangon mondja:

– Nincs semmilyen pezsgő.

Megpróbálta üdvözölni őket, megpróbált mosolyogni, holott legszívesebben úgy elbőgte volna magát, mint egy gyerek. Hosszú, megsemmisítő pillantást vetett Bobra, hiszen már túlment egy határon; nagyon kevés dolgot vett véresen komolyan, gondolta a maga igazolásául Tom, de ez olyasmi volt. Ezt a lármás meglepetést, ezt a közönséges csürhét, ezeket a szörnyű alakokat hagyta maga mögött,

amikor átment a hajóhídon, gondolta. És most beszennyezik a következő öt napot is!

Tom átment Paul Hubbardhoz (az egyetlen aránylag rendes ember volt a szobában), és mellé ült a rövid beépített kerevetre.

– Helló, Paul – mondta csöndesen. – Nagyon sajnálom ezt az egészet.

– Óh – gúnyolódott Paul. – Sok időt töltesz majd távol? Mi a baj, Tom? Beteg vagy?

Szörnyű volt. És csak folytatódott a lányokkal, akik az ágyat próbálgatták, és benéztek a WC-be is. Még szerencse, hogy Greenleafék nem jöttek el, hogy kikísérjék. Mr. Greenleafnek üzleti ügyben New Orleansba kellett mennie. Mrs. Greenleaf pedig, amikor reggel Tom felhívta, hogy elköszönjön, azt mondta, nem érzi elég jól magát hozzá, hogy a kikötőbe jöjjön.

Végül Bob vagy valaki más előkerített egy üveg whiskyt. Mindannyian egy vagy két olyan pohárból kezdtek inni, amit a fürdőszobában találtak. Ekkor bejött a szállásmester is egy tálca pohárral. Tom visszautasította az italt. Úgy izzadt, hogy le kellett vennie a kabátját, nehogy átnedvesedjen. Bob is odajött hozzájuk, koccintott egy pohárral, és Bob nem tréfált ekkor. Tom jól látta, és tudta is, miért – végeredményben elfogadta Bob vendégszeretét vagy egy hónapig, legalább jó képet kellett volna vágnia az egészhez, de Tom csak pléhpofát tudott produkálni legfeljebb. Gránitból. Ha mindannyian megutálják ezek után, mit veszíthet?

– Elférnék itt, Tommie – mondta az egyik lány, aki elhatározta, hogy valahová be fog férni és vele tart. A keskeny WC-fülkébe oldalt préselte be magát, olyan volt, mint egy WC-kefe.

– Szeretném látni Tomot, amint rajtacsípik a lánnyal a kajütjében! – mondta röhögve Ed Martin.

Tom rámeredt.

– Menjünk ki innen, kapjunk egy kis friss levegőt! – morogta Paulnak.

A többiek olyan lármát csaptak, hogy senki sem vette észre, hogy kimentek. A hajófaron a korlátnál álltak. Nem sütött a nap, jobb oldalon a város már valami szürke, távoli vidéknek látszott, mintha az óceán közepén jártak volna. Csak a kajüt ben lévő fickókat kellett elfelejteni.

– Hol bujkáltál mostanáig? – kérdezte Paul. – Ed hívott fel azzal, hogy elmész. Hova? Hetek óta nem láttalak.

Paul is azt hitte róla, hogy az Associated Pressnek dolgozik. Tom gondos munkával építette fel kiküldetésének legendáját.

– Talán a Közel-Keletre – mondta Tom. Úgy suttogta, hogy titoknak vélhessék. – Sok-sok éjszakai munkám is akadt. Azzal bíbelődtem. Borzasztóan rendes dolog tőled, hogy kikísértél.

– Ma reggel nincs órám – vette ki a pipát a szájából Paul, és mosolygott. – Egyébként nem jöttem volna egyáltalán. Találtam volna valami kifogást.

Tom is mosolygott. Paul egy leányiskolában tanított zenét, New Yorkban, hogy megéljen valamiből, de a

szabadidejében szívesen komponált. Tom már nem tudott visszaemlékezni rá, hogy hol találkoztak, de az eszébe jutott, hogy Paul Riverside- i lakásán egyszer egy vasárnap, villásreggeli után Paul elzongorázta neki meg a többi vendégének az egyik szerzeményét. Tom nagyon élvezte.

– Meghívhatlak egy italra? Nézzük meg, van-e valami a bárban! – mondta Tom.

Ebben a pillanatban jelent meg a szállásmester. Megütött egy gongot, és elkiáltotta magát.

– Kérjük, hogy szálljanak ki! Minden látogató szálljon partra!

Kezet ráztak, megveregették egymás vállát, megígérték, hogy küldenek levelezőlapokat is egymásnak. Akkor Paul kiszállt.

Bob bandája az utolsó percig kitartott, kirobbantani is nehéz volt őket, gondolta Tom. Hirtelen megfordult, és gyorsan felfutott egy keskeny, létra formájú feljárón. A lépcső tetején egy táblába ütközött. Csak másodosztályú utasoknak felirat himbálózott láncon. Átvetette a lábát, és a fedélzetre lépett. Csak nem ütközik ellenállásba, hogy egy első osztályú utas a másodosztályú fedélzetre menjen, gondolta. Nem lett volna képes még egyszer Bob bandájára ránézni sem. Kifizette egy további fél hónapra a bérleti díjat, és búcsúajándék gyanánt kapott egy szép inget és egy nyakkendőt. Mit akarhat még Bob?

A hajó mozgott már, amikor Tom le mert menni a kajütjébe. Óvatosan belépett. Üres volt. A szép kék ágytakaró újra sima. A hamutálak tiszták. Semmi jel nem

mutatott arra, hogy járt volna ott valaki. Tom megkönnyebbülten elmosolyodott. A Cunard Hajók jó régi hagyománya! A brit tengerészet tradíciói meg minden! Egy nagy kosár gyümölcsre figyelt fel az ágy mellett, a padlón. Mohón a benne lévő kis fehér boríték után kapott. Az állt a kártyán:

Jó utat és Isten áldja, Tom!
Minden jót kívánunk magának.
Emily és Herbert Greenleaf

A kosárnak hosszú füle volt, sárga celofán alatt almák, körték, szőlő, egy pár cukorka, néhány palack likőr rejtőzött. Tom még sohasem kapott útravalókosarat. Számára mindez a virágárusok kirakatának nevetségesen drága díszdarabja volt. Most azon vette észre magát, hogy könnyek szöknek a szemébe, az arcát a tenyerébe temeti, és zokogni kezd.

6.

Nyugodt és jóindulatú volt, de nem túlságosan társaságkedvelő. Fenn kívánta tartani magának az idejét arra, hogy gondolkozzon, nem is nagyon akart találkozni a hajón senkivel sem, bár amikor azokba az emberekbe ütközött, akikkel egy asztalnál evett, kedvesen mosolyogva üdvözölte őket. A hajón olyan komoly fiatalember szerepét kezdte játszani, akire valami nagyon nagy jelentőségű munka vár. Udvarias, higgadt, civilizált, elmélyedő ifjúnak mutatkozott.

Egy férfidivatüzletben sapkát vásárolt magának. Hirtelen határozta el magát; konzervatív kékes szürke, lágy angol gyapjúsapka volt. Az egész arcára rá lehetett borítani az ellenzőjét, ha szundítani szeretett volna a fedélzeti nyugágyak egyikén, vagy úgy akart tenni, mint aki szunyókál. Minden fejfedőnél változatosabb felhasználást tett lehetővé, Tom csak azon csodálkozott, miért nem gondolt már előzőleg rá, hogy valami ilyesmit hordjon? Vidéki úrnak éppen úgy nézhették, mint gengszternek, angolnak, franciának, esetleg amerikai különcnek, attól függően, hogy viselte. Ezzel szórakozott a kajütjében a tükör előtt. Gyakran gondolta előzőleg, hogy a világ legunalmasabb ábrázata az övé, teljességgel feledhető képe van, amelyről azonban az ijedtség jeleit nem nagyon lehetett letörölni. Valódi konformista fizimiska, gondolta. A

sapka azonban mindent megváltoztatott. Vidéki levegőt árasztott, greenwichi, connecticuti atmoszférát. Egyszeriben olyan fiatalember lett belőle, akinek valamennyi magánjövedelme is lehet, a minap kerülhetett ki Princetonból. Vett a sapkához illő pipát is.

Új életet kezdett. Isten veletek, másodrendű emberek, akik körül forgolódott, és akik – igaz, engedelmével – körülötte nyüzsögtek New Yorkban az elmúlt három év során. A bevándorlók éreznek ilyesmit, amikor maguk mögött hagynak mindent, és valamilyen idegen országból Amerikába hajóznak. A barátaikat, a kapcsolataikat, elmúlt hibáikat mind elfelejtik. Tiszta lap! Akármi történt is Dickie-vel, ő jól fog viselkedni, Mr. Greenleaf tudni fog róla, és tisztelni fogja érte.

Ha elfogyna Mr. Greenleaf pénze, azt is megteheti, hogy nem megy vissza Amerikába. Találhat valami érdekes munkát, egy szállodában például. Szükség lehet valakire, aki érdekes személyiség, és jól tud angolul. Képviselhet egy európai céget, és így beutazhatná a világot. Őbelé is ütközhet valaki, akinek egy olyan fiatalemberre van szüksége, aki úgy tud vezetni, és olyan gyorsan számol, mint például ő, szórakoztatni tudja a nagymamáját, és táncolni viheti a lányát. Igazán sokoldalú, a világ pedig olyan nagy! Megesküdött magában, hogy ha valami jó munkát tudna szerezni, ragaszkodni fog hozzá. Türelem és kitartás! Előre és felfelé!

– Megvan önöknél Henry Jamestől *A nagykövet?* – kérdezte az első osztályú könyvtárban a tisztviselőtől. A könyv hiányzott a polcról.

– Sajnos nincsen, uram – mondta a könyvtáros.

Tomnak csalódást okozott a tény, hiszen Mr. Greenleaf éppen erről a könyvről kérdezte, hogy olvasta-e. Tom úgy érezte, el kell olvasnia. Felment a másodosztály könyvtárába. Meg is találta a szabad polcon, de amikor ki akarta íratni és a kajütje számát megadta, a könyvtáros azt mondta, sajnos nincs mód rá, hogy első osztályú utasok a másodosztály könyvtárának könyveit magukkal vigyék. Tom tartott tőle, hogy így lesz. Gondosan visszarakta a könyvet, pedig igazán könnyű lett volna a kabátjába rejtve kisurranni vele a polcok közül.

Reggelente jó néhányszor körbejárt a fedélzeten, de olyan lassan, hogy az emberek, akik egészségügyi sétájukat végezték, már legalább háromszor körbeértek, míg ő egyszer a körútja végére jutott. Akkor egy nyugágyba telepedett, hogy elfogyassza a bouillont, és saját sorsán gondolkodjon. Lunch után a kajütjében rendezkedett, élvezte a magányt és a kényelmet, azaz abszolút semmit sem csinált. Néha az írószobába ment, és leveleket írt Marc Primingernek, Cleónak vagy Greenleaféknek. Greenleafékét udvarias üdvözléssel kezdte, megköszönve az útravalókosarat meg a kényelmes elhelyezést, de azzal szórakozott, hogy olyan kitalált és későbbre dátumozott részekkel egészítette ki, amelyekben beszámolt róla; megtalálta Dickie-t, a mongibelló-i házában lakik, továbbá

lassan, de biztosan kezdi rábeszélni a hazamenetelre. Úsznak, halásznak, kávéházba járnak. Úgy elragadta a lendület, hogy vagy nyolc-tíz oldalt teleírt. Tudta, hogy sohasem fogja postára adni, tehát részletezte, hogy Dickie igazán nincs érzelmileg lekötve Marge mellé (Marge teljes jellemrajzát is kitalálta), tehát nem a lány tartja vissza Dickie-t, bár Mr. Greenleaf azt képzelte és a többi. Az asztalt már befedték a teleírt lapok, amikor ebédhez szólították őket.

Egy másik délután udvarias levelet intézett Dottie nénihez.

Drága néni,

(nagyon ritkán nevezte így levélben, szemtől szembe meg soha)

Ahogy a levélpapírról is látszik, a nyílt tengeren vagyok. Egy páratlan üzleti ajánlat révén (ezt most nem tudom részletezni) meglehetősen hirtelen kellett elutaznom, így tehát nem tudtam elmenni Bostonba, nagyon sajnálom, mert lehet, hogy hónapok vagy évek is eltelhetnek, míg hazajutok.

Szeretnélek megnyugtatni, és arra kérlek, ne küldj újabb csekkeket. Nagyon szépen köszönöm azt az utolsót is, amit vagy egy hónapja küldtél.

Gondolom, azóta nem érkezett újabb. Jól vagyok és nagyon boldog.

Sok szeretettel
Tom

Nem volt értelme jó egészséget kívánni neki. Olyan erős, mint egy ökör. Hozzátette még:

Utóirati fogalmam sincs, mi lesz a címem, így hát nem is tudom megadni,

Ettől jobban érezte magát, mert így valóban elszakadhat a nagynénjétől. Nem kell soha megmondani ezután, hogy hol található. Nem lesznek többé rosszindulatú levelek, az a sanda összehasonlítás az apjával, azok a vacak csekkek is elmaradnak hat dollár negyvenhét centről, tizenkét dollár kilencvenötről és egyéb pimf összegekről, amelyek az utolsó számlafizetéskor visszajáró aprópénzként egy áruházban megmaradtak, és alamizsnaként lökött oda neki. Ha meggondolja, az ilyen összeg a néni jövedelméhez képest direkt sértés. Állította, hogy a fiú nevelése többe került, mint amennyit biztosítások formájában Tom édesapjától örökölt, talán sajátja is lehetett benne, de muszáj volt ezt mindig az orra alá dörgölnie? Van-e joga egy emberi lénynek egy gyermek orra alá dörgölni bármit? Egy

sor nagynéni, sőt idegen nevel fel gyermekeket akár ingyen is, és még boldog is lesz tőle.

Miután befejezte a levelet, felállt és körbesétált a fedélzeten, hogy kiszellőztesse a fejét. Ha a nagynénjének írt, mindig dühös lett. Most újra illedelmesnek érezte magát. Mind ez idáig mindig tudatta vele a hollétét, mivel mindig szüksége volt azokra a vacak csekkjeire. Egész csomó levelet írt Dottie néninek a címváltozásairól. Most már nem kell a pénze. Végre függetlenítheti magát tőle. Örökre.

Hirtelen eszébe jutott az a nyári nap, amikor (tizenkét éves lehetett) Dottie nénivel és a barátnőjével országjáró útra mentek és valami rettenetes forgalmi dugóba kerültek. A kocsik lökhárítói szinte egymásba értek. Forró nyári nap volt, és Dottie néni kiküldte őt egy termosszal, hogy szerezzen hideg vizet egy benzinkútnál, eközben a forgalom hirtelen elindult. Emlékszik, hogyan rohant végig a hatalmas, mozgó autók között, hogy elérje a néni kocsijának ajtaját. Egyáltalán nem volt biztos, hogy sikerül, hiszen Dottie néni már olyan gyorsan ment, ahogy csak lehetett, egy percig sem akart várni rá. Azt visította: *„Gyerünk, te lajhárl”* Végre nagy nehezen bejutott a kocsiba, teljesen kifutotta magát. A frusztrációtól és a méregtől könnyek gördültek végig az arcán. A néni ekkor vidáman odaszólt a barátnőjének: *„Puhány. Mindig is az volt. Éppen, mint az apja.”* Csoda, hogy ilyen bánásmód mellett fel tudott nőni egyáltalán. És mitől gondolta Dottie néni az apjáról,

hogy puhány? Mondott ő valaha is egyetlen jó szót is valamiről? Soha.

A nyugágyban fekve, luxuskörülmények között; a jól elkészített ételek mellett megpróbálta objektíven áttekinteni az életét. Az utolsó négy éve hiábavalóságokkal telt el, mi tagadás benne. Rengeteg alkalmi munkája volt, hosszú, veszélyes szünetekkel tarkítva, hiszen a munkanélküliség demoralizálódással jár, főleg ha az embernek nincs pénze, és csak azért kerül ostoba emberekkel kapcsolatba, hogy ne legyen egyedül, vagy mert ideig-óráig tudnak nyújtani neki valamit, mint Marc Priminger. Semmire sem tud hivatkozni, amire büszke lehetne, pláne ha tekintetbe veszi, milyen ambíciókkal érkezett New Yorkba. Színész szeretett volna lenni, bár húszéves korára a leghalványabb fogalma sem volt arról, milyen nehézségekkel járhat, milyen előképzettség, sőt tehetség kell hozzá. Azt hitte, hogy minden megfelelő adottsága megvan hozzá, mindössze arra van szüksége, hogy magánszámát *(Mrs. Roosevelt leírja egy napját; mondjuk a leányanyák klinikáján tett látogatása után)* bemutassa egy producernek – de az első három elutasítás után minden reménye hamvába holt. Elfogyott a pénztartaléka is, egy banánszállító hajón kezdett dolgozni, ami legalább elvitte New Yorkból. Attól tartott, hogy Dottie néni a rendőrséggel fogja New Yorkban kerestetni, bár semmi bűnt nem követett el Bostonban, csak elment, hogy a maga útját járja. Mint milliónyi fiatal a világon, már jóval előtte is.

Az volt a fő baja, hogy nem tartott ki semmi mellett, gondolta. Nem maradt meg az áruház könyvelésénél sem, ahol pedig kialakulhatott volna valami, ha nem esik kétségbe attól, hogy az áruházban olyan lassú volt az előrehaladás. Hát igen, bizonyos mértékig szégyent hozott Dottie nénire, ami a kitartását illeti. A néni sohasem adott hitelt annak, hogy sokáig fog tartani nála valami. Mint a sajtókarrierje például tizenhárom éves korában. Akkor ezüstérmet nyert az egyik laptól, *udvariassága, szolgálatkészsége, megbízhatósága* alapján. Ahogy most visszatekintett rá, másik ember lehetett az a gyerek, annak idején. Egy sovány, mindig taknyos, szerencsétlen flótás képes volt megnyerni az udvariasság, szolgálatkészség és megbízhatóság érmét. Dottie néni utálta, ha náthás volt, amikor megtörölte a zsebkendőjével a kisgyerek orrát, majdnem kicibálta a helyéről.

Tom ringatózott a székén, amikor erre gondolt, de elegánsan hintázott, a nadrágja élét igazgatta.

Eszébe jutott, milyen fogadalmakat tett nyolcévesen, hogyan fog elszökni Dottie nénitől, milyen erőszakos jelenetekét képzelt el annak idején. Dottie néni megpróbálja visszatartani a házban, de ő ököllel a földre viszi, elagyabugyálja, végül letépi a nagy brosstűt a ruhájáról, milliószor a nyakába döfi. Tizenhét évesen szökött el először, de visszavitték, és csak húszéves korában sikerült kiszabadulnia onnan. Meglepő és szánalmas naivságot árult el, olyan keveset tudott arról, milyen a világ. Annyi időt fecsérelt el Dottie néni gyűlöletével és a menekülés

tervezgetésével, hogy tanulásra és növekedésre nem maradt már ideje. Eszébe jutott, mit is érzett, amikor egy New York-i raktárból kirúgták. Kevesebb mint két hetet töltött ott, még a legelső hónapban. Nem volt elég ereje, hogy napi nyolc órán keresztül narancsosládákat emelgessen, de mindent elkövetett, hogy megtartsa azt az állást. Az is eszébe jutott, milyen igazságtalan volt, amikor rájuk gondolt. Akkor úgy gondolt a világra, mint ami Simon Legreevel van tele. Úgy kell dolgoznia, mint egy állat, mint azoknak a raktári majmoknak, ha nem akar éhen halni. Az is előkerült az emlékei közül, hogyan lopott el egy vekni kenyeret egy csemegeboltból; hogy vitte haza és hogyan ünnepelte magát, mert azt érezte, a világ legalább annyi kenyérrel tartozik neki.

– Mr. Ripley? – szólította meg egy angol asszony, aki mellette ült egy napon, amikor a teát szolgálták fel. – Kíváncsiak vagyunk, hajlandó volna-e egy robberre? Bridzselünk a játékteremben. Tizenöt perc múlva kezdjük.

Tom udvariasan felült a székén.

– Köszönöm szépen, de szívesebben maradok idekinn. Mellesleg nem vagyok túl jó ebben a játékban.

– Mi sem! Rendben van, majd máskor! – Mosolygott, azzal kiment.

Tom visszasüllyedt a székébe megint. A sapkáját a szemére húzta, a derekán összefonta a kezét. Zárkózottsága nem maradt szó nélkül az utasok között, tudta jól. Nem táncolt egyetlen butácska lánnyal sem. Pedig reménykedően kuncogva szemeztek vele minden éjjel, a

vacsora utáni össztánc idején. Elképzelte, min gondolkodnak az utasok; hogy amerikai-e? Azt hiszem, az, de nem úgy viselkedik. A legtöbb amerikai olyan lármás. Ő meg szörnyen komoly, pedig nem lehet több, mint huszonhárom éves, ugye? Valami nagyon fontos dolgot forgathat a fejében.

Hát igen. Tom Ripley jelenét és jövőjét.

7.

Párizs nem volt több, mint egy felvillanó vasútállomás, egy kávéház megvilágított utcai ablaküvege, a járdára kirakott, eső csíkozta napellenzővel, vászonredőnnyel, asztalokkal és székekkel; sövények határolta kis bokszokkal, akár egy turistaplakáton. Esetleg egy sor hosszú pályaudvari peron, a tömzsi kis kék ruhás hordárral, aki a csomagjával szalad előtte, és végre a hálókocsi, amely egészen Rómáig viszi. Egy másik alkalommal eljöhet még Párizsba, gondolta Tom. Már nagyon Mongibellóba kívánkozott.

Másnap reggel már Olaszországban arra ébredt, hogy valami nagyszerű dolog esett meg vele. Az ablakon át éppen a tájat nézte, amikor olasz beszéd hallatszott be a folyosóról. Mintha *Pisa* nevét hallotta volna. Egy város suhant el a vonat másik oldalán, Tom kiment a folyosóra, hogy jobban lássa, és automatikusan a ferde tornyot kereste. Bár egyáltalán nem volt biztos benne, hogy az a kisváros Pisa, és hogy lehet-e a vonatról látni a tornyot – de ott volt! *Az a* vastag fehér oszlop, a város többi fehér meszelt házai közül *dőlt* olyan szögben *oldalra,* hogy az már nem volt lehetséges! Mindig is meg volt győződve róla, hogy a pisai ferde torony dőlését eltúlozzák. Jó ómennek tartotta, hogy Olaszország jelképe tényleg olyan volt, mint amilyennek várta. Annyit jelentett, hogy minden jól fog menni vele és Dickie-vel.

Késő délután érkezett Nápolyba. Busz nem indult, csak másnap reggel tizenegykor Mongibellóba. Egy mocskos ingű, piszkos nadrágú, tornacipős, tizenhat év körüli fiú ragadt rá az állomáson, ahol pénzt váltott. Az isten tudja, hogy mit ajánlgatott neki, talán drogot. Tom ellenkezése dacára vele együtt szállt taxiba, hadarva magyarázott, az ujját mindig felemelte, amikor valamilyen megjegyeznivaló látnivalóra hívta fel a figyelmét.

Tom feladta, és összefont karral a sarokba süppedt. A taxi végül egy hatalmas hotel előtt állt meg. A szálloda az öbölre nézett. Tom attól tartott, hogy Mr. Greenleaf nem fogja kifizetni ennek az impozáns hotelnek a költségeit.

– Santa Lucia! – kiáltott diadalmasan a fiú, és a tenger irányába mutatott.

Tom bólintott. Végeredményben a fiú jól gondolta. Kifizette a sofőrt, a gyereknek adott egy százlírás bankjegyet, amit olyan tizenhat és fél centnyi értéknek gondolt, és ami az olasz borravaló mértékének körülbelül megfelelt, egy, a hajón olvasott újságcikk szerint. Amikor a fiú elképedt arcára pillantott, adott neki még egy százlírást. Amikor még mindig csodálkozó arcot vágott, kedvesen integetett neki, és a londinert követve bement a hotelbe. A hordár már összeszedte a csomagjait.

A vacsoráját egy, a vízparton lévő, *Zi' Teresa* nevű vendéglőben költötte el; a hotel angolul beszélő portása ajánlotta neki. Nehézségei támadtak az ételrendelésnél, hiszen első fogásként egy miniatűr polippal találta szembe magát. Olyan bíborszínű volt, mintha az étlap tintájában

főzték volna ki. Megkóstolta az egyik kar végét, gusztustalan porcogóíze volt. A második fogásnál újra tévedett: a tál mindenféle sült halból volt összeállítva. Harmadik fogásként – ebben már biztos volt, hogy valamilyen desszert lehet csak – egy pár pirosas hal szerepelt. Ó, Nápoly! Az étel nem számít! Erezte a bor érett zamatát. Baloldalt fölötte, messze háromnegyed telihold világította meg a Vezúv szaggatott vonalú halmait. Tom olyan nyugodtan nézte, mintha már vagy ezerszer látta volna. És a szárazföld szélén, túl a Vezúv mögött Richard faluja lehet.

Másnap reggel tizenegykor szállt buszra. Az út a partvonalat követte. Rövid megállók tarkították, Torre del Grecóban, Torre Annunciatában, Castellammarében, Sorrentóban. Tom nagyon figyelt, milyen neveket kiáltott ki a sofőr. Sorrento után az út elkeskenyedett, a sziklába vájt csapás lett belőle. Ezeket már látta Greenleafék fotóin. Itt-ott kis faluk látványát csíphette el, lenn, a víz szélén a házacskák mint a kenyérmorzsák szóródtak ezerfelé. A part közelében úszó emberek szalonnapörcnek látszottak. Hatalmas szikla torlaszolta el az út közepét, nyilván úgy omolhatott le a hegyoldalról. A sofőr könnyed fordulattal kerülte ki.

– Mongibello!

Tom felugrott, és lecibálta a bőröndjét a csomagtartóról. Volt egy másik koffere is a tetőn, ezt a sofőr vette le. Aztán a busz továbbindult, és Tom egyedül maradt, a lábánál a poggyásszal, az út mellett a padkán. Házak kúsztak fel a

hegyoldalra felette, az alatta lévő házak tetővonala a kék tengerre rajzolódott. Fél szemmel a csomagjait figyelve Tom bement egy kis házba az országút túloldalán. POSTA volt felírva rá. Megkérdezett egy embert az egyik ablakban, melyik lehet Richard Greenleaf háza. Gondolkodás nélkül angolul szólalt meg, de az ember úgy látszott, hogy megértette, mert kijött, és az ajtóban felmutatott az útra, amelyen Tom a busszal érkezett. Még hozzátett valamit olaszul, kifejezetten azt magyarázhatta, hogy hogyan lehet odajutni.

– Sempre seenestra, seenestra.

Tom megköszönte, és megkérdezte tőle, nem hagyhatná-e a két bőröndjét a postán egy darabig. Az ember ezt is megértette, és még segített is becipelni a csomagokat a postára.

Még két embert kellett megkérdeznie, hogy megtudja, hol van Richard Greenleaf háza, de a harmadik már meg is tudta mutatni neki; hatalmas, kétemeletes épület volt. Vaskapu választotta el az úttól, a terasz egy szikla szélére épült. Tom becsöngetett a kapu melletti fémcsengőn. Egy olasz asszony jött ki a házból, kezét a kötényébe törölgette.

– Mr. Greenleaf? – kérdezte Tom reménykedve.

Az asszony hosszú, mosolygós olasz választ adott a kérdésére, és a tenger felé mutatott:

– Dzsu – mondta, és mintha folyton ezt ismételgette volna:

– Dzsu.[1]

Tom bólintott.

– Gracie.

Menjen le a strandra úgy, ahogy van, vagy a helyzetnek megfelelően öltözzön fürdőruhába? Esetleg várja meg a teázás vagy a koktél idejét? Próbálkozzon előbb telefonon? Nem hozott fürdőruhát magával, bár biztosan kell itt egynek lennie. Bement az egyik kis boltba, a postahivatal mellett, amelynek apró utcai kirakatában ingeket, fürdőnadrágokat lehetett látni. Miután felpróbált egy sor nadrágot – egyik sem illett rá, vagy legalábbis nem volt fürdésre alkalmas –, végül megvett egy fekete-sárga, ágyékkötőnél alig nagyobb darabot. A ruhájából csinos kis bugyrot formált, az esőkabátjába tekerte, és mezítláb lépett ki az ajtón. A kavics úgy sütött, mint az izzó szén.

– Cipője vagy szandálja nincs?

A boltos nem árult lábbelit.

Felvette újra a saját cipőjét, átment az úton a postára, de azt most zárva találta. Hallott már ilyesmiről, hogy Európában vannak helyek, ahol déltől négyig zárva tartanak. Megfordult és lement a kavicsos ösvényen, amely szerinte a strandra vezetett. Vagy egy tucat kőlépcsőn ereszkedett le, és ott egy másik kavicsos lejtő várta, üzletek és házak mellett újabb lépcsősoron lefelé haladva jutott el egy szélesebb útra, amelyen nyitott kávéházak és vendéglők sorakoztak. Néhány bronzbarna olasz kamasz

---

[1] Highsmith játszik a giu = ott (olasz) és a jew = zsidó (angol) szavakkal, melyek egyformán hangzanak. Lefordíthatatlan szójáték.

sütkérezett a fapadokon üldögélve, a járda széléről bámulták, ahogy elsétált előttük. Szégyellte magát, ahogy ott azokban a nagy barna cipőiben olyan fehér bőrűén járkált előttük. Nem volt még strandon azon a nyáron. Különben is utálta a strandokat. Volt egy fapalló, ami a strandon vitt végig, erről tudta Tom, hogyha lelépne, pokolian megégetné magát. Nyilván ezért hevert mindenki valamilyen törölközőn vagy ilyesmin. Ő mindenesetre levetette a cipőjét, ráállt a forró fára, és sietség nélkül végignézte a körülötte lévő embereket. Egyikük sem hasonlított közülük Richardra. A hőhullám megakadályozta, hogy a nagyon távolabbi csoportokat is szemügyre vegye. Akkor vett egy mély lélegzetet, és lelépett a maradék pallóról, leszaladt az ösvény maradék részén, a forró homokon keresztül, míg a lába néhány hüvelyk mélyre süllyedt a tenger hűvös vizébe. Sétálni kezdett.

Egy háztömbnyi távolságról látta meg őket. Nem lehetett tévedés, bár barnára volt sülve, de Dickie volt. Kócos szőke haja sokkal jobban világított, mint ahogy Tom emlékezett rá. Marge-dzsal együtt voltak.

– Dickie Greenleaf? – kérdezte Tom mosolyogva.

Dickie felnézett.

– Tessék?

– Tom Ripley vagyok. Néhány éve az Egyesült Államokban találkoztunk. Emlékszik?

Dickie üres tekintettel nézett rá.

– Az édesapja azt mondta, írni fog rólam.

– Óh, igen! – Dickie a halántékára ütött, mintha ostoba módon felejtkezett volna róla el. – Tom kicsoda?

– Ripley.

– Ő Margaret Sherwood – mondta a fiú. – Marge, ő meg Tom Ripley.

– Hogy van?

– Jó napot.

– Mennyi időre jött?

– Még nem tudom – mondta Tom. – Csak most érkeztem. Körül kell néznem.

Dickie jól megnézte magának. Tom nem igazán tetszett neki, ezt érezte. A karját összefonta, karcsú, barna lábát úgy dugta a homokba, mintha egyáltalán nem is bántaná a meleg. Tom megint a cipőjébe bújt.

– Kivesz egy házat? – kérdezte Dickie.

– Nem tudom – mondta határozatlanul Tom, mintha ezt mérlegelné.

– Ilyenkor könnyű szállást szerezni – mondta a lány. – A nyári turisták gyakorlatilag már mind elmentek. Jól jönne még néhány amerikai, itt a környéken, télire.

Dickie nem mondott semmit. Újra leült nagy törölközőjére a lány mellé. Tom megérezte, arra vár, hogy elbúcsúzzon és elmenjen. Úgy állt ott, olyan sápadtan és meztelenül, mint egy újszülött. Gyűlölte a fürdőruhákat, ez meg különösen kihívó volt. Valahogyan sikerült az esőkabát alól, a zakó zsebéből előkotornia egy csomag cigarettát. Megkínálta vele Dickie-t és a lányt, meg is gyújtotta az öngyújtójával.

– Nem olyannak látszik, mint aki emlékezne rám New Yorkból – mondta Tom.

– Nem állíthatnám teljes bizonyossággal – mondta Dickie.

– Hol is botlottam magába?

– Azt hiszem, Buddy Lankenauéknál volt, ugye? – Nem így történt, de Tom tudta Dickie-ről, ismeri Buddy Lankenaut, ő meg nagyon tiszteletreméltó fickó volt.

– Oh – mondta Dickie bizonytalanul –, biztosan megbocsát nekem. A memóriám Amerikával kapcsolatban eléggé megromlott az utóbbi időben.

– Hát meglehetősen – jött Marge Tom segítségére. – Egyre rosszabb a helyzet. Mikor érkezett, Tom?

– Csak egy órával ezelőtt. A postahivatalban parkoltam a bőröndjeimet – nevetett Tom.

– Nem akar leülni? Tessék egy másik törölköző – a lány egy kisebb fehér törölközőt hajtogatott ki maga mellé a homokra.

Tom hálásan elfogadta.

– Megyek és lehűtöm magam egy kicsit – mondta Dickie, és felállt.

– Én is – mondta Marge. – Jön maga is, Tom?

Tom követte őket. Dickie és a lány egészen messzire kimentek, mind a ketten szemmel láthatólag nagyon jó úszók voltak. Amikor Dickie és Marge visszatértek a törölközőjükre, Dickie úgy tett, mintha a lány sürgette volna.

– Felmegyünk. Nem jön maga is? Ehetne velünk.

– Nagyon szívesen. Köszönöm szépen. – Tom segített összeszedni a törölközőket, a napszemüveget és az olasz újságokat.

Azt hitte, sohasem érnek oda. Dickie és Marge előtte haladtak, azon a végtelen lépcsősoron kettesével vették a fokokat. A nap elbágyasztotta Tomot. A lábizmai remegtek az emelkedőn. A válla már teljesen rózsaszínű lehetett, felvette az ingét a nap sugarai ellen, de érezte, hogy a haján is keresztüléget, elszédíti és hányingert okoz.

– Rosszul van? – kérdezte Marge. Még csak nem is lihegett.

– Megszokja, ha itt marad. Látnia kellett volna, mi volt itt a júliusi hőhullám idején.

Tom nem kapott levegőt, hogy feleljen.

Tizenöt perccel később már jobban érezte magát. Hideg zuhany után, egy kényelmes fonott székben üldögélt Dickie teraszán, Martinivel a kezében. Marge javaslatára újra felvette a fürdőruháját, igaz, inget is húzott. A terasz asztalára hármuknak terítettek, mialatt ő letusolt. Marge a konyhában volt éppen, a lánnyal beszélt valamit olaszul. Tom kíváncsi lett rá, hogy itt lakik-e. A ház alig volt bebútorozva, amennyire Tom meg tudta ítélni. Az antik olasz és az amerikai bohém berendezés keveréke lehetett. Egy eredeti Picasso-rajzot is látott a hallban.

Marge kijött a teraszra a Martinijével.

– Az ott az én házam – mutatta. – Látja? Az a szögletes fehér. A teteje sötétebb vörös, mint a többié körülötte.

Reménytelen vállalkozás volt kiválasztani a sok ház közül, de Tom úgy tett, mintha meglátta volna.

– Régen van már itt?

– Egy éve. Az egész tavalyi telet itt töltöttem. Micsoda tél volt! Három teljes hónapon keresztül, egyetlen kivétellel, minden áldott nap esett.

– Tényleg?

– Ühüm. – Marge kortyolt egyet a Martiniból, és elégedetten nézett le a kis falura. Ő is visszavette a paradicsomszínű fürdőruháját, csíkos inget viselt fölötte. Nem nézett ki rosszul. Tom szerint jó alakja is lehetett, ha valaki a szolidabb típust kedveli. Tom a maga részéről nem volt ilyen.

– Dickie-nek van egy hajója, ha jól gondolom – mondta Tom.

– Igen, a *Pipi*. A *Pipistrello* rövidítése. Akarja látni?

Újra valami kivehetetlen apróságra mutatott, messze lenn, az aprócska kikötőben. A terasz sarkáról kellett volna látniuk. A hajók nagyon hasonlítottak egymásra, de Marge és Dickie hajója nagyobb volt a többinél, és két árboc meredezett rajta.

Dickie is kijött, töltött magának egy koktélt az asztalon lévő keverőből. Rosszul vasalt fehér sortnadrágot viselt, terrakottaszínű pamutinggel, ami olyan volt, mint a bőre.

– Bocsánat, de nincsen jegünk. Hűtőgépünk sincs.

Tom mosolygott.

– Hoztam egy fürdőruhát magának. Az édesanyja azt mondta, kér egyet. És néhány zoknit is.

– Ismeri az anyámat?

– Úgy esett, hogy épp mikor benéztem New Yorkba, találkoztunk az édesapjával. Meg is hívott magukhoz ebédre.

– Oh? És hogy volt az édesanyám?

– Egészen jól. Fenn volt aznap este. Azt mondanám, hogy könnyen elfárad.

Dickie bólintott.

– A héten kaptam egy levelet, ami szerint egy kicsit jobban van. Legalábbis nincs krízis mostanában, ugye?

– Azt hiszem, nincs. Néhány héttel ezelőtt az édesapja jobban aggódott. – Tom habozott. – És egy kicsit aggódott amiatt is, hogy maga nem fog hazajönni.

– Herbert mindig idegeskedik valamin – mondta Dickie.

Marge és a lány most a konyhából egy tál gőzölgő spagettivel, nagy lábos salátával érkeztek, egy kosár kenyeret is hoztak. Dickie és Marge most arról kezdtek el beszélni, hogyan bővítik az egyik vendéglőt odalenn a parton. A tulajdonos úgy fogja kiszélesíteni a teraszát, hogy nem marad hely majd a táncolóknak. Olyan lassan és részletesen tárgyalták, mintha Mongibello lakosaiként minden bekövetkező változás iránt érdeklődnének. Semmi olyasmit nem mondtak, amihez Tom is hozzászólhatott volna.

Így azzal töltötte az idejét, hogy Tom gyűrűit vizsgálgatta. Mind a kettő tetszett neki: egy nagy, szögletes, zöld köves aranygyűrű a jobb keze középső ujján, és a másik keze kisujján egy pecsétgyűrű, amely sokkal nagyobb

volt annál is, mint amit Mr. Greenleaf viselt. Dickie-nek hosszú, csontos keze volt, akárcsak neki magának, gondolta a találékony Mr. Ripley.

– Mellesleg az édesapja megmutatta nekem a Burke-Greenleaf hajógyárat is, mielőtt elindultam – mondta Tom. – Azt mondta, egy sor változtatásra is sor került, mióta utoljára látta. Nagyon mély benyomást tett rám.

– Gondolom, munkát is ajánlott önnek. Mindig azon volt, hogy ígéretes fiatalembereket találjon.

Dickie a villáját forgatta körbe-körbe, és egy nagy csomó spagettit tömött a szájába.

– Nem ajánlott fel semmit. – Tom úgy érezte, hogy az étkezés már rosszabb nem lehet. Vajon Mr. Greenleaf közölte előzőleg Dickie-vel, hogy jönni fog, és előadást fog tartani arról, hogy haza kellene mennie? És miért kell hazamenni? Vagy Dickie most olyan egykedvű időszakában tart? Nagyon sokat változott, mióta Tom utoljára látta.

Dickie egy kb. két láb magas eszpresszógépet hozott ki a teraszra, és egy konnektorba dugta a teraszon. Néhány percen belül négy kis csésze kávéjuk volt. Az egyiket Marge kivitte a konyhába a lánynak.

– Melyik hotelben szállt meg? – kérdezte Marge Tomtól.

Tom mosolygott.

– Még nem döntöttem. Melyiket ajánlják?

– A Miramare a legjobb. A Giorgio mellett van. Rajta kívül csak a Giorgio létezik, de…

– Azt mondják, a Giorgio ágyai poloskásak – vágott közbe Dickie.

– Bolhásak. A Giorgio viszont olcsó – mondta komolyan Marge de a kiszolgálás…

– Nem létezik – tette hozzá Dickie.

– Jó hangulatban vagy ma nagyon – mondta Marge, és egy gorgonzolamorzsát fricskázott rá.

– Ebben az esetben a Miramare-ral próbálkozom – mondta Tom, és felállt. – Mennem kell.

Egyikük sem marasztalta. Dickie lesétált vele a bejárati kapuig. Marge a helyén maradt. Tom kíváncsi lett rá, hogy vajon Dickie és Marge csak úgy, jobb híján vannak együtt, amolyan régifajta viszonyuk van, ahogy távolról látszott, hiszen egyikük sem volt valami hű de lelkes. Marge szerelmes Dickie-be, gondolta Tom, de Dickie nem lehetett volna közönyösebb, ha az ötvenesztendős olasz mindenes ült volna mellette.

– Szeretném látni egyszer a festményeit – mondta Tom Dickie-nek.

– Remek. Nos, azt hiszem, még látjuk egymást, míg itt tartózkodik – mondta Dickie, de Tom még hozzátette magában, mert eszébe juthatott, hogy fürdőruhát meg zoknikat is hozott neki.

– Nagyon élveztem a lunchöt. Isten vele, Dickie.

– Isten vele.

A vaskapu csörrent.

8.

Tom a *Miramare*-ban vett ki szobát. Négy óra lett, amikor a poggyászát a postán visszakapta. Alig maradt energiája, hogy a legjobb ruháját eltegye, és az ágyra roskadt. Néhány olasz fiú az ablaka alatt olyan hangosan beszélgetett, olyan kivehető volt a szavuk, mintha a szobájában lettek volna. Egyikük hangosan vihogott, miközben ugyanazt a szótagot hangsúlyozta újra meg újra, úgy, hogy ettől Tom görcsöket kapott, és rángatóznia kellett. Elképzelte, hogy róla van szó, Greenleaféknél tett látogatását meglehetősen kevéssé hízelgő módon értékelik, és azon spekulálnak, vajon mi lesz a következő lépés.

Mi keresnivalója van itt? Barátai nincsenek, és a nyelvet sem beszéli. És ha megbetegszik? Ki viselné a gondját?

Tom felkelt. Tudta, hogy rövidesen rosszul lesz, de mégis lassan mozgott, hiszen marad még elég ideje, hogy eljusson a fürdőszobába. Ott megszabadult a lunchtől és a nápolyi haltól is, gondolta. Visszament az ágyába, és rögtön el is aludt.

Amikor szédelegve felkelt, nagyon gyönge volt. A nap még sütött, pedig az új órája szerint már fél hatra járt. Az ablakhoz ment, és ahogy kinézett, automatikusan Dickie nagy házát kereste. Az előtte pontokban sorakozó rózsaszínű és fehér házak közé odaképzelte a teraszt. Vajon Marge még mindig ott van?

Róla beszélnek? Az utcazajon keresztül nevetést hallott, legalább annyira töményen és visszhangosan zengett, ahogy egy amerikai mondat csattanni tud. Egy pillanatig meg is pillantotta Dickie-t és Marge-ot a házak közötti téren, amint átvágnak a főúton. A sarkon befordultak, Tom a másik oldalon lévő ablakához ment, hogy jobban lásson. A hotel mellett, éppen az ablaka alatt egy kis sikátor volt, ide jött Dickie és Marge. A fiún terrakottaszínű ing és fehér nadrág volt, Marge szoknyában és blúzban pompázott. Hazafelé tarthattak, gondolta Tom. Marge-nak esetleg Dickie házában is voltak ruhái. Dickie egy olasszal tárgyalt a kis fastégen, valamennyi pénzt is adott neki. Az olasz a sapkájához emelte a kezét, és eloldotta a hajóját a kikötőről. Tom látta, hogyan segíti be Dickie a lányt. A fehér vitorla felkúszott az árbocra. Mögöttük narancsszínű nap bukott a vízbe. Tom hallhatta Marge nevetését és Dickie olasz kiáltását a kikötő irányában. Rájött, hogy egy tipikus nap tanúja lett, késői lunch és szieszta, után Dickie hajóján naplementekor vitorlázott a pár. Majd aperitif következett a strandkávéházak egyikében. Egy teljesen átlagos napot élveztek úgy, mintha másnap nem is létezne. Miért akarna Dickie visszamenni a földalatti, taxi, átizzadt gallér, a kilenctől ötig tartó munka világába? Még ha sofőrös autó és floridai vakáció várná is maine-i munkája után. Egyáltalán nem olyan mulatságos, mint saját hajóján, saját gyűrött cuccaiban vitorlázni, úgy, hogy senkinek sem tartozik felelősséggel az idejéért. Saját házában lakik, egy nagyon jó természetű házvezetőnővel, aki minden szükségletéről

gondoskodik. Tom szívből jövő irigységet és önsajnálatot érzett magában.

Dickie apja valószínűleg elmondott a levelében mindent, amelyek Dickie-t ellene fordítják, gondolta Tom. Mennyivel egyszerűbb lett volna az egész, ha csak egy strandkávéházban üldögélve, véletlenül ismerkedtek volna össze! Talán rá tudta volna beszélni, hogy esetleg hazamenjen, de így teljesen kilátástalan. Tom átkozta magát, hogy olyan nehézkes és humortalan volt aznap. Eddig ő semmit sem vett halálos komolyan. Úgy találta, mindez évekkel ezelőtt történhetett.

Néhány napot ki kell hagynia, gondolta. Az a legelső, hogy megkedveltesse magát Dickie-vel. A világon a legjobban ezt akarta.

9.

Három nap telt el így. Azután Tom a negyedik nap úgy dél körül lement a strandra. Dickie-t egyedül találta, azok előtt a szürke sziklák előtt, amelyek a strandtól a szárazföld felé húzódtak. Ugyanott volt, ahol először meglátta.

– Jó reggelt – szólította meg Tom. – Marge hol van?

– Jó reggelt. Valószínűleg kicsit sokáig dolgozik. Majd lejön.

– Dolgozik?

– Ír.

– Óh.

Dicke az olasz cigarettát a szája sarkába nyomta.

– Hol a frászban bujkált? Azt hittem, már el is ment.

– Beteg voltam – mondta Tom mentegetőzve. A törölközőjét a homokra dobta, de nem túl közel Dickie törölközőjéhez.

– A szokásos gyomorbántalmak?

– Az élet és a fürdőszoba között lebegtem – mondta mosolyogva Tom. – De most már jól vagyok. – Voltaképpen ahhoz is túl gyenge volt, hogy a szállodából kimenjen, de a szoba padlóján követte a napsugarakat, ahogy beáradtak az ablakon. Le akart kicsit barnulni addig, míg legközelebb strandra megy. Maradék erejével meg a szálló hallában vásárolt olasz társalgási könyvet tanulmányozta. Vagy legalábbis törekedett rá.

Tom bátran bement az övig érő vízbe, akkor megállt, mert a tenger időnként a vállát is nyaldosta. Állig belemerült, lubickolt kicsit, majd lassan kijött.

– Meghívhatom egy pohár italra a hotelbe, mielőtt még visszamenne a házába? – kérdezte Dickie-től Tom. – És Marge- ot is, ha jön. Át akarom adni a fürdőruhát és a zoknikat, tudja.

– Persze. Köszönöm szépen. Szívesen innék valamit.

– Visszatért az olasz újságjához.

Tom kihajtogatta a törölközőjét. Hallotta, a falu toronyórája egyet üt.

– Nem valószínű, hogy Marge lejönne – mondta Dickie.

– Azt hiszem, elindulok.

Tom is felállt. Gyakorlatilag egy szó nélkül mentek a *Miramare-ig,* ha nem számítjuk, hogy Tom meghívta Dickie-t, lunchöljön vele, és Dickie elhárította, mondván, a lány már elkészítette az ennivalót. Akkor felmentek Tom szobájába, Dickie felpróbálta a fürdőruhát, és felhúzta mezítlábára a zoknit is. Mindegyik ruhadarab, a zokni éppúgy, mint a fürdőruha, megfelelő méretű volt, és, ahogy Tom előre is gondolta, Dickie el volt ragadtatva a fürdőruhától.

– Ez is itt van – mondta Tom, és az íróasztal fiókjából egy bolti papírba csomagolt, szögletes dobozt vett elő. – Az édesanyja küldött némi orrcsöppet is.

Dickie mosolygott.

– Nincs rá már szükség. Arcüregre kellett. De azért elviszem.

Most már Dickie kezében volt minden, amit csak fel képes ajánlani neki, gondolta Tom. Az italra való meghívást is vissza fogja utasítani. Tudta. Kikísérte az ajtóhoz.

– Az édesapja nagyon szeretné, hogy menjen haza, bizonyára tisztában van vele. Megkért engem is, hogy erről beszélgessek magával. Természetesen nem fogok, de valamit mégis kell közölni vele, ha majd írok neki, ahogy ígértem.

Dickie megfordult, kezét a kilincsen tartotta.

– Nem tudom, az apám mit gondol, mit csinálok én itt? Lehet, hogy azt hiszi, halálra iszom magam, vagy ilyesmit! Idén télen lehet, hogy néhány napra hazarepülök, de maradni nem fogok. Itt boldog vagyok. Ha hazamennék, állandóan a sarkamban lenne az apám, hogy a Burke-Greenleaf gyárban dolgozzam. Nem festhetnék. Én pedig szeretek festeni, márpedig, hogy hogyan töltöm az életemet, az csak rám tartozik.

– Értem. Bár ő azt mondta, hogy kísérletet sem tesz rá, hogy a gyárban keressen magának munkát, hacsak nem ön akarja. A tervezési osztályon működhetne. Azt mondta, kedveli.

– Nos, hát az apám meg én is, már régen túl vagyunk ezen. Mindazonáltal köszönöm, Tom, hogy elhozta az üzenetet meg a ruhákat. Igazán kedves magától. – Dickie kezet nyújtott.

Tom nem tudta rávenni magát, hogy elfogadja a kezét. Ez már majdnem hiba volt. Sőt, több. Tévedés, mert Mr. Greenleaf és Dickie egyaránt érintettek voltak.

– Azt hiszem, valami mást is kellene mondanom – mondta kis mosollyal Tom. – Az apja kifejezetten azért küldött ide, hogy a hazamenetelre rábeszéljem.

– Hogy érti ezt? – húzta fel a szemöldökét Dickie. – Az útját is fizette?

– Igen. – Ez volt az utolsó lehetősége, hogy szórakoztassa Dickie-t, visszavágjon neki, arra késztesse, hogy röhögésben törjön ki, avagy kivágtasson és megvetése jeléül rácsapja az ajtót. De most mosoly ült a szája sarkára, úgy, ahogy Dickie is szokta csinálni. Legalábbis Tom emlékezete szerint.

– Kifizette az útját! Mit tudja maga, miért? Kezd elkeseredni, mi?

Dickie újra betette az ajtót.

– Egy bárban talált rám New Yorkban – mondta Tom.

– Megmondtam neki, nem vagyok közeli barátja, de ragaszkodott hozzá. Szerinte, ha én tennék rá kísérletet, sikerülhetne. Mondtam, megpróbálom.

– Hogyan találta meg magát?

– Schrieveréken keresztül. Én alig ismerem őket, de hát ők ott voltak. A barátja vagyok; hasznára lehetek magának.

Nevettek.

– Nehogy azt gondolja, hogy én hasznot akarok húzni az édesapjából – mondta Tom. – Remélem, hamar találok valahol valami munkát Európában, és vissza tudom majd származtatni a jövetelemre szánt pénzt. Körutazásra szóló jegyet vett különben.

– Ne is törődjön vele! A Greenleaf-Burke vállalat költségére fogják elszámolni. El tudom képzelni, ahogy apa megszólítja magát egy bárban. Melyik bár volt különben?

– Raoul's. Ami azt illeti, a Green Cage-től kezdve követett.

Tom nagyon nézte Dickie arcán a Green Cage utáni reakciót. Népszerű hely volt, de Dickie nem ismerte.

Aztán a szálloda földszinti bárjában ittak. Herbert Richard Greenleaf egészségére.

– Most jöttem rá, hogy ma vasárnap van – mondta Dickie.

– Marge templomba ment. Jöjjön fel inkább, és lunchöljön velünk! Vasárnaponként mindig csirke van nálunk. Tudja, régi amerikai szokás.

Dickie Marge-hoz szeretett volna benézni, hogy megtudja, otthon van-e. Néhány lépést tettek a főútról felfelé egy kőfal mellett, keresztülmentek valaki kertjén, és újabb lépcsőkre másztak fel. Marge háza elég elhanyagoltnak látszott. Egyemeletes épület, rendetlen kertjében néhány vödörrel, egy öntöző csöve torlaszolta el az ajtóhoz vezető utat. A női kéz nyomát a paradicsomszínű fürdőruha és egy melltartó képviselte, amelyek az ablakdeszkán hevertek. A nyitott ablakon át Tom egy még rendetlenebb asztalra vethetett pillantást. Írógép is volt rajta.

– Hé – mondta a lány, és ajtót nyitott. – Helló, Tom. Hol volt ennyi ideig? – Megkínálta egy itallal, de Tom

észrevette, hogy a Gilbey's üvegben csak egy félhüvelyknyi gin maradt.

– Nem tesz semmit, úgyis hozzánk megyünk – mondta Dickie. Olyan otthonosan mozgott Marge hálószoba-nappalijában, mintha az idejének felét legalább ott töltötte volna. Lehajolt egy virágcseréphez, amelyben valami picurka növény nőtt. A mutatóujjával gyöngéden meg is simogatta a levelét.

– Tom valami érdekeset akar mondani neked – mondta.

– Mondja meg neki is, Tom!

Tom mély lélegzetet vett, és elkezdte. Nagyon viccesre hangszerelte, és Marge úgy kacagott időnként, mintha évekig nem lett volna min nevetnie.

– Amikor láttam, hogyan jön utánam a Raoul's-hoz, majdnem a hátsó ablakon másztam ki. – A nyelve szinte az eszétől függetlenül forgott. Az agyával tudta, hogy mennyire elege lehet belőle Dickie-nek és Marge-nak. Megláthatta az arcukon.

Az út Dickie házához fele olyan hosszúnak látszott, mint előzőleg. Sült csirke remek szaga áradt a teraszról. Dickie kevés Martinit vett elő, Tom letusolt, azután Dickie is zuhanyozott, majd kijött, egy kevés italt öntött magának, akárcsak első alkalommal – de az atmoszféra már teljesen megváltozott.

Dickie egy nádfonatú székbe ült, az egyik lábát átvetette a karfán.

– Beszéljen még – mondta mosolyogva. – Milyen munkát szokott végezni? Mondta, hogy munkát vállalna.

– Miért? Volna valami a számomra?

– Nem tudok ilyesmiről.

– Ó, hát egy csomó mindenhez értek – komornyikként, babysitter gyanánt, de a könyvelésben is hasznomat vehetné. Szerencsétlen adottságom van a számokhoz. Nem lehetek olyan részeg, hogy ne tudjam megmondani, ha a pincér átver a számlával. Tudok aláírást hamisítani, helikoptert vezetni, kockázni, gyakorlatilag bárki bőrébe bújni, főzni – elő tudok adni bármelyik bárban egy egyszemélyes show-t, ha az eredeti szereplő kiesne. Folytassam? – Tom előrehajolt, az ujjain számolta, mi mindenhez ért.

– Miféle egyszemélyes show-ról beszél? – kérdezte Dickie.

– Nos – Tom felugrott. – Hát ezt például.

Pózba vágta magát, egyik kezét a csípőjére rakta, a másik lábával előrelépett.

– Íme Lady Assburden, aki az amerikai földalattit próbálgatja. Londonban sem járt soha földalattival, de amerikai ismeretek birtokában akar visszatérni Angliába.

Tom mindezt pantomimmel adta elő. Eljátszotta, hogy a hölgy pénzérmét keres, az nem megy be az automata résébe, tantuszt vásárol, töpreng, melyik lejáratot válassza, riasztja az őrséget a hosszú és lármás utazás alatt – ekkorra Marge is előkerült, és Dickie elmesélte neki, hogy egy angol asszonyt látnak a földalattiban. Marge úgy tűnt, hogy nem érti, és megkérdezte:

– Micsoda?

Tom (mint angol asszony) ekkor olyan képzeletbeli ajtón ment be, ami csak a férfi WC ajtaja lehetett – az arcára kiülő rémületről ítélve. Ez a rémület addig fokozódott, míg össze nem esett. Tom kecsesen huppant a terasz aljára.

– Csodálatos! – kiáltott Dickie. Tapsolt.

Marge nem nevetett. Kicsit sápadtan állt ott mellettük. Egyikük sem próbálta megmagyarázni neki. Különben is olyan benyomást tett, mint akinek semmi humorérzéke nincs – gondolta Tom.

Tom egy kortyot nyelt a Martinijéből, szörnyen tetszett önmagának.

– Máskor majd mutatok valami mást – mondta Margenak, de főleg Dickie-nek akarta tudtára adni, hogy más is van a tarsolyában.

– Kész a kaja? – kérdezte Dickie a lánytól. – Éhen halok.

– Arra az átkozott articsókára várok, hogy elkészüljön. Tudod, az elülső láng. Semmit nem lehet felforralni rajta.

– Marge Tomra mosolygott.

– Dickie némely dologban nagyon régimódi, Tom. Mert nem neki kell vesződni vele. Egyetlen fafűtéses sparhert van, és nem akar hűtőgépet venni, de még csak egy jégszekrényt sem.

– Ezért jöttem el Amerikából – mondta Dickie. – Pénzkidobás egy olyan országban, ami tele van személyzettel. Mit kezdene Ermelinda magával, ha egy fél óra alatt elkészülne az ennivaló?

Felállt.

– Jöjjön be, Tom! Megmutatnám néhány képemet.

Dickie egy olyan nagy szobába vezette, amit már jó néhányszor látott a zuhanyozóba be- vagy kifelé menet. Hosszú heverő volt az ablak alatt, és egy nagy festőállvány a padló közepén.

– Marge-on dolgozom éppen. – Rámutatott az állványon lévő képre.

– Óh – mondta érdeklődve Tom. A kép nem volt jó szerinte, de talán általános megítélés szerint sem. A széles, lelkesült mosoly lehervadt róla. A lánynak a portrén olyan vörös bőre volt, mintha indián lenne, és ha nem ő lett volna az egyetlen szőke hajú teremtés a környéken, semmi hasonlóság sem lett volna felfedezhető.

– Meg ezek, a tájképeim – mondta Dickie valamilyen mentegetőző bocsánatkéréssel, bár nyilván azt várta, hogy Tom dicsérgesse őket, hiszen láthatólag büszke volt rájuk. Rikító, elkapkodott és unalmasan egyforma festmények voltak. Terrakotta és tengerkék uralkodott majdnem mindegyiken; terrakotta tetők és tengerkék tenger. Ugyanilyen kékre festette Marge szemét is.

– Szürrealista kísérletem – mondta Dickie, és egy újabb vásznat támasztott a térdének.

Tom majdnem személyes szégyenkezést érzett. Kétségtelenül Marge volt megint, hosszú, kígyószerű hajjal, de legrosszabbnak a szemeiben tükröződő horizont bizonyult. Mongibello apró házai és a környező hegyek látszottak az egyikben, a másikban pedig a strand volt látható, vöröslő emberek sokaságával.

– Hát igen, tetszik – mondta Tom. Mr. Greenleafnek igaza volt. Dickie-nek mégis volt mit csinálni, és távol tartotta a gondjaitól is. Tom szerint legalább ezer hasonló amatőr festő adódott Amerika-szerte, aki ilyesmivel töltötte az idejét. Sajnálta, hogy Dickie ezek sorába tartozott, szerette volna, ha különb.

– Nem fogom a világot tűzbe hozni mint festő – mondta Dickie –, de nagyon élvezem az egészet.

– Aha. – Tom szeretett volna elfeledkezni a festményekről, és még arra sem akart gondolni, hogy Dickie fest egyáltalán.

– Megnézhetem a ház többi részét is?

– Abszolút! Még nem látta a szalont, ugye?

Dickie kinyitotta a hallba vezető ajtót. Nagy kandallós szobába nyílt, kerevet, könyvespolcok és három kijárat vezetett belőle – a teraszra, a ház másik oldalán lévő telekrészre és az elülső kertbe nyíltak. Dickie azt mondta, nyáron nem használják, mivel azt szeretné, ha a változatosság kedvéért téli hátteret biztosítana. Sokkal inkább könyvtár, semmint lakószoba volt, gondolta Tom. Meg volt lepve tőle. Dickie-t nem túlságosan eszes fickónak képzelte, aki az idejének nagy részét leginkább játékkal tölti. Lehet, hogy ebben tévedett. De most nem járt hamis nyomon, amikor azt érezte, hogy Dickie unatkozik pillanatnyilag, és olyasvalakire van szüksége, aki megmutatná neki, hogyan kell szórakozni.

– Mi van odafönn? – kérdezte Tom.

Az emelet csalódást okozott: Dickie hálószobája volt a ház sarkában a terasz fölött, üres és rideg helyiség – egy ágy, egy fiókos szekrény, egy hintaszék lézengtek a térben, az ágy is nagyon keskeny, az egyszemélyes heverőnél szélesebb. Az emelet három másik szobája alig vagy sehogy sem volt bebútorozva. Marge-nak nyomait sem lehetett észrevenni. Legkevésbé Dickie hálószobájában.

– Mi lenne, ha egyszer együtt mennénk Nápolyba? – kérdezte Tom. – Idejövet nem nagyon volt időm megnézni.

– Rendben van – mondta Dickie. – Marge meg én szombat délután mehetnénk. Majdnem minden szombat este ott vacsorázunk, haza meg taxival jövünk vagy carozzával[2]. Jöjjön velünk!

– Én nappal és munkanapon szeretnék menni, úgy kicsit többet is láthatok – mondta Tom abban a reményben, hogy ekkor megszabadulhatnának Marge-tól a kiránduláson.

– Vagy napközben szokott festeni?

– Nem. Van egy tizenkettes busz hétfőn, szerdán és pénteken. Talán holnap is mehetnénk, ha kedve van.

– Nagyszerű – mondta Tom, de még mindig nem volt biztos benne, hogy Marge nem fog csatlakozni hozzájuk. – Marge katolikus?

– De még mennyire! Vagy hat hónapja annak, hogy megtérítette egy olasz, akit bolond módra elgázolt. Hogy tudott az az ember beszélni! Néhány hónapig nálunk

[2] Lovas kocsi

heverte ki a síbalesetét. Marge úgy vigasztalja magát Eduardo elvesztése miatt, hogy a vallásával ölelkezik.

– Azt hittem, Marge magát szereti.

– Engem? Ne légy csacsi! – Dickie tekintetében cinkosság villant meg.

Elkészült az ebéd, és kimentek a teraszra. Forró kétszersült is volt, vajjal, Marge műveként.

– Ismered Vic Simmonsot New Yorkban? – kérdezte Tom Dickie-től.

Vic szalonjában egy egész sor New York-i művész meg táncos fordult meg, de Dickie nem is tudott róla. Tom két vagy három másik nevet is említett sikertelenül.

Tom remélte, hogy Marge elmegy kávé után, de hiába. Amikor egy percre eltűnt a teraszról, Tom azt mondta:

– Meghívhatlak este vacsorára a hotelbe?

– Köszönöm. Mikorra?

– Hét harminc? Lesz egy kis időnk a koktélra is. Végül is ez az apád pénze – tette hozzá Tom mosolyogva.

Dickie nevetett.

– Oké, koktél és egy üveg jó bor. Marge! – A lány éppen visszaért. – Ma este a *Miramare*-bán vacsorázunk idősebb Greenleaf jóvoltából.

Így tehát Marge is jött, Tom nem tudott semmit sem tenni ellene. Végül is Dickie apjának pénzéből történt.

A vacsora kellemes volt, de Marge jelenléte megakadályozta Tomot, hogy bármiről is szót ejtsen, amiről pedig szeretett volna beszélni. A lány jelenlétében még csak szellemesnek sem tarthatta magát. Marge felismert néhány

valakit az étteremben, így evés után bocsánatot kért, vette a kávéját, és átült egy másik asztalhoz.

– Mennyi ideig maradsz? – kérdezte Dickie.

– Jaj, hát legalább még egy hétig – válaszolta Tom.

– Merthogy… – Dickie arca elvörösödött a pofacsontjánál. A chianti jó hangulatba ringatta. – ha tovább maradnál, miért nem szállsz meg nálam? Semmi értelme a hotelnek, hacsak nem részesíted előnyben…

– Köszönöm nagyon szépen – mondta Tom.

– Van egy ágy a személyzeti szobában is, amit még nem is láttál. Ermelinda nem alszik ott. Biztos vagyok benne, be tudnánk rendezni. Itt-ott annyi bútor hánykolódik, ha kedved van hozzá…

– Hát persze hogy van. Mellesleg az édesapád adott nekem hatszáz dollárt a kiadásaimra, abból még van vagy ötszáz. Ügyesen el tudnánk mulatni mi ketten, nem igaz?

– Ötszáz?! – mondta Dickie, mintha sohasem látott volna életében ennyi pénzt egy rakáson. – Egy kis autót is vehetünk ezen a pénzen.

Tom nem osztotta az örömét az autót tekintve. Ő nem így gondolta a mulatságot. Párizsba szeretett volna repülni rajta. Marge is visszajött az asztalukhoz.

Másnap beköltözött hozzájuk.

Dickie és Ermelinda egy szekrényt, egy pár széket raktak az egyik emeleti szobába. Dickie odarajzszögezett a falra is néhány reprodukciót a Szent Márk-székesegyház mozaikportréiból. Tom meg a személyzeti szobából segített felcipelni a keskeny vaságyat. Tizenkettő előtt végeztek.

Kicsit becsíptek a frascatitól, amit a hurcolkodás közben szopogattak.

– Menjünk el még Nápolyba? – kérdezte Tom.

– Persze! – nézett Dickie az órájára. – Csak háromnegyed van. Elérhetjük még a tizenkettes buszt.

Semmi mást nem vittek magukkal, mint a kabátjukat és Tom traveller's csekkjeit. A busz pont akkor érkezett, amikor ők a postahivatalhoz értek. Tom és Dickie az ajtónál megvárták a leszállókat, azután Dickie felnyomakodhatott volna, de pont egy vörös hajú fiatalemberbe ütközött. Rikító amerikai sportinge volt.

– Dickie!

– Freddie! – üvöltött Dickie. – Mit csinálsz errefelé?

– Téged akarlak meglátogatni. Meg Cecchiéket. Náluk leszek néhány napig.

– Ch'elegante! Én meg Nápolyba indulok egy barátommal. Tom! – Dickie rámutatott Tomra, és bemutatta őket egymásnak.

Az amerikait Freddie Milesnak hívták. Tom visszataszítónak tartotta. Utálta a vörös hajú embereket, különösen ezt a répaszínű hajú, fehér bőrű, nagyon szeplős típust. Freddienek hatalmas vörösesbarna szeme volt, amely úgy mozgott az üregében, mintha kancsal lenne, bár lehetséges, hogy csak ahhoz a fajtához tartozott, amelyik sohasem néz senkire, akivel beszél. Kicsit túlsúlyosnak is látszott. Tom elfordult tőle, várta, hogy Dickie befejezze a társalgást. Feltartották az egész buszt, Tom észrevette. A két ember síelésről beszélgetett, meg egy találkozóról

decemberben valamilyen városban. Tom sohasem hallotta a nevét.

– Vagy tizenöten leszünk Cortinában egy perc alatt – mondta Freddie. – Micsoda felfordulás volt ott tavaly is! Három hét, ha a pénzünk kitart.

– Ha mi kitartunk – mondta Dickie. – Este találkozunk, Fred!

Tom Dickie után szállt fel a buszra. Ülőhely nem volt, egy csontos, vékony, rossz szagú, izzadt ember és egy pár idős parasztasszony közé szorultak. Ők még büdösebbek voltak. Alighogy elhagyták a falut, Dickie-nek eszébe jutott, hogy Marge ebédre jön hozzájuk, ahogy különben is szokott, mivel tegnap úgy gondolták, hogy Tom behurcolkodása miatt nem fognak Nápolyba menni. Dickie üvöltött a sofőrnek, hogy álljon meg. A busz nagy fékcsikorgással megállt, úgy, hogy mindenki, aki nem ült, elvesztette az egyensúlyát. Dickie kidugta a fejét az ablakon, és kikiabált.

– Gino, Gino!

Egy kisfiú szaladt oda a százlírásért, amit Dickie nyújtogatott felé. Dickie mondott neki valamit olaszul, a fiú azt mondta: „Subito, signor”[3] és elvágtatott az úton. Dickie megköszönte a sofőrnek. A busz újra nekiindult.

– Szóltam, hogy mondja meg Marge-nak; estére itthon leszünk, de lehet, hogy későn – mondta Dickie.

– Jól van.

---

[3] Rögtön, uram.

A busz egy nagy, zsúfolt térre szállította őket Nápolyban. Rövidesen kézikocsik vették körül őket, amelyekről szőlőt, fügét, süteményt, görögdinnyét árultak nekik kamaszgyerekek. Üvöltözve kínálgatták áruikat, mindenféle töltőtollal és játékszerrel együtt. Az emberek utat nyitottak Dickie-nek.

– Tudok egy jó helyet, ahol lunchölhetünk – mondta Dickie. – Valódi nápolyi pizzéria. Szereted a pizzát?

– Igen.

A pizzéria olyan utcában volt, amely túl keskeny és túl meredek volt az autóknak. Gyöngyfüggöny lógott az ajtón, minden asztalon boroskancsó terpeszkedett, de az egész vendéglőben csak hat asztal árválkodott. Olyan vendéglő, ahol az ember órákig elüldögélhet zavartalanul a bora mellett. Ötig ott voltak, ekkor Dickie azt mondta, ideje már, hogy a galériát is meglátogassák. Dickie Tom elnézését kérte, hogy nem a képzőművészeti múzeumba vitte, ahol eredeti Leonardók és El Grecók voltak kiállítva, de mint mondta, azt egy másik alkalommal is megnézhetik. Dickie a délután nagy részét azzal töltötte, hogy Freddie Milesról fecsegett. Tom ezt éppen olyan unalmasnak találta, mint Freddie-t magát. Freddie egy amerikai szállodalánc tulajdonosának a fia volt, és önjelölt drámaíró, ahogy Tom összeszedte róla, hiszen mindösszesen két darabot írt, és a Broadwaynek a táján sem járt. Volt egy háza Cagnes sur Mer-ben. Dickie nála lakott néhány hétig, mielőtt Olaszországba jött volna.

– Ezt szeretem – mondta kitörő lelkesedéssel Dickie a galériában. – Üldögélni egy asztal mellett, és nézni a járókelőket. Olyasmi, mintha belelátnál az életükbe. Az angolszászok nagyon nagy hibát követnek el, amikor nem nézik az embereket utcai asztalok mellől.

Tom bólintott, már hallotta ezt előzőleg is. Valami mély és eredeti gondolatot várt Dickie-től. Dickie jóképű volt. Rendkívülinek látszott hosszúkás, finom metszésű arca, gyors tekintete, intelligens szeme, büszke volt a viselkedésére, tekintet nélkül arra, hogy mi volt rajta. Most elhordott szandált viselt, és egy elég mocskos fehér nadrágot, de úgy ült ott, mintha övé lett volna a galéria. Olaszul beszélgetett a pincérrel, amikor az kihozta a kávéjukat.

– Ciao – szólt egy olasz fiú után, aki ott ment el mellettük.

– Ciao, Dickie!

– Ő váltja be Marge traveller's csekkjeit vasárnaponként – magyarázta Tomnak Dickie.

Egy jól öltözött olasz üdvözölte meleg kézfogással Dickie-t, és az asztalához ült. Tom nagyon figyelt az olasz beszédjükre, itt-ott meg is értett egy-két szót. Tom kezdett belefáradni.

– Akarnál Rómába menni? – kérdezte tőle hirtelen Dickie.

– Hát persze – mondta Tom. – Most?

Az olasz felállt, hogy kifizesse azokat a kis tablettákat, amiket a pincér a kávéscsészék alá rakott.

Hatalmas Cadillacje volt, redőnnyel, négyhangú kürttel és üvöltő rádióval felszerelve. Dickie, úgy látszik, hogy örült, ha túl tudta kiabálni. Körülbelül két óra múlva már Róma külvárosaiban jártak. Tom felült a Via Appián, ahol elsősorban az ő kedvéért mentek végig, mivel még sohasem látta előzőleg. Az út foltokban kátyús volt. Az eredeti római kövezet maradt meg csíkokban, hogy a látogatók pontosan megérezhessék, milyen benyomásuk volt a rómaiaknak a csupasz kövezetükön kocsizva, mondta az olasz. Kétoldalt, jobbról meg balról a sík terület olyan elhagyottnak látszott, mint egy homályos temető. Csak néhány sírkő maradt állva, gondolta Tom. Az olasz kirakta őket egy római utca közepén, és hirtelen el is köszönt tőlük.

– Sietnie kell – mondta Dickie. – Meg akarja látogatni a barátnőjét, de el kell tűnnie, még mielőtt a férj tizenegykor hazaér. Van itt egy mulató, már régen kerestem. Gyerünk be!

Jegyet vettek az esti műsorra. Még egy órájuk volt a kezdésig, így elmentek a Via Veneto-ra, leültek egy, a járdára kitett asztalhoz, és americanót rendeltek. Dickie senkit sem ismert Rómában, főleg azok közül nem, akik ezrével haladtak el az asztaluk mellett, akár olaszok, akár amerikaiak voltak is. Tom nagyon keveset tudott kivenni a show szövegéből, pedig mindent megpróbált. Dickie javasolta, menjenek el még a műsor vége előtt. Lovas kocsiba ültek, és körbekocsikáztak a városban, szökőkutak sora mellett kocogtak el a Fórum Romanumon át. A Colosseumot is megkerülték. Feljött a hold. Tom kicsit

elálmosodott, de ezt az érzést elnyomta az izgatottság. Életében először volt Rómában, és ez olyan befogadó, laza hangulatba ringatta. Hanyagul üldögéltek a *carozzá*-ban, mindketten átvetették szandálos lábukat a térdükön. Tomnak olyan érzése támadt, mintha tükörben nézné magát, amikor Dickie térdén átvetett lábára nézett. Egyforma magasak voltak, és körülbelül ugyanolyan súlyúak is, bár Dickie lehet, hogy egy kicsit nehezebb volt nála. De ugyanolyan méretű fürdőruhát, zoknit, sőt, talán még inget is hordhattak volna.

Ráadásul Dickie még azt is mondta: – Köszönöm, Mr. Greenleaf – amikor kifizette a kocsist. Tom akkor egy kicsit furcsán érezte magát.

Még jobb hangulatba kerültek hajnali egykor, vagy másfél palack vacsorához elfogyasztott bor után. Egymás vállát átkarolva, énekelve sétáltak egy sötét sarok körül, ahol valahogy beleütköztek egy lányba. Az elesett. Amikor felsegítették, bocsánatot kértek, és felajánlották, hogy hazakísérik. A lány tiltakozott, ők meg két oldalról győzködték. Valamilyen trolit kellett volna elérnie, mondta, de Dickie hallani sem akart róla. Fogott egy taxit. Tom nagyon vicces módon ült le az anyósülésre, úgy fonta keresztbe a karját, mint régen a lakájok. Tom folyton beszélt a lányhoz, meg is nevettette. Tom majdnem minden szavát értette. Olyan volt, mintha újra Nápolyban lettek volna.

– Gracie tante[4] – mondta az olasz lány, kezet rázott mind a kettőjükkel, majd egy abszolút sötét bejáraton tűnt el a szemük elől.

– Hallottad? – mondta Dickie. – Azt mondta, mi a leghelyesebb amerikaiak vagyunk, akikkel csak összeakadt.

– Tudod, mit tenne a legtöbb bunkó amerikai vele? Megerőszakolná – mondta Tom.

– De hol a fenében vagyunk? – kérdezte Dickie, és körbenézett.

A legcsekélyebb fogalma sem volt róla, hogy hol lehetnek. Néhány tömbön átgyalogoltak, anélkül, hogy valamilyen ismerős helynévre akadtak volna. Az egyik falra rávizeltek, azután visszafordultak.

– Ha pirkadni kezd, megnézhetjük, hol vagyunk – mondta vidáman Dickie. Az órájára nézett. – Még jó pár óra.

– Bizony.

– Érdemes volna benézni ahhoz a lányhoz?

– Bizonyára! Szeretem a lányokat – mondta kicsit ellenkezve Tom. – Jó, hogy Marge nincs velünk ma éjjel. Ha itt lett volna, nem kísérhettük volna haza azt a lányt.

– Hát én nem is tudom – mondta elgondolkodva Dickie. Lenézett a lábára, ahogy lépkedett. – Marge nem…

– Úgy értem, hogyha Marge itt volna, ideges lenne, hogy melyik szállodába szálljunk meg ma éjszaka. És mi egy átkozott hotelben lennénk. Nem nézhetnénk meg fél Rómát!

---

[4] Nagyon szépen köszönöm.

– Igaz! – mondta Dickie, és átlendítette egyik karját Tom vállán.

Dickie durván megrázta a vállát. Tom megpróbált kibújni alóla. Megragadta a kezét.

– Dickie! – Kinyitotta a szemét, és egy rendőr bámult az arcába.

Felült. Egy parkban volt, hajnalodott. Dickie a füvön ült mellette, és nagyon békésen olaszul beszélgetett a rendőrrel. Tom benyúlt, hogy kitapogassa szögletes traveller's csekkjeit a ruhája alatt. Ott voltak a zsebében.

– Passporti – mordult rájuk újra meg újra a rendőr. Dickie szépen lassan magyarázott neki.

Tom pontosan tudta, miről beszél Dickie. Azt mondta, hogy ők amerikaiak, és azért nincs náluk útlevél, mert csak egy kis sétára, csillagnézőbe indultak. Tom nagy kedvet érzett hozzá, hogy kiröhögje. Felállt, leporolta a ruháját, nyújtózkodott. Dickie is felkerekedett, kezdtek elszivárogni, miközben a rendőr változatlanul ordítozott utánuk. Dickie még udvarias, kioktató hanghordozásával visszaszólt valamit, a rendőr a végén már nem követte őket.

– Elég szakadtnak látszunk, ugye? – mondta Dickie.

Tom bólintott. Hosszú hasadás húzódott a nadrágja térdén, nyilván eleshetett. A ruhájuk gyűrött, fűnyomokkal, porral, mocsokkal volt tele. Átizzadt öltözetükben most a hidegtől remegtek. Bevágódtak a legelső kávéházba, ami az útjukba került, tejeskávét ittak és brióst ettek hozzá, azután valami borzalmas ízű olasz pálinkát kaptak be, de legalább

felmelegedtek tőle. Akkor nevetni kezdtek. Még mindig be voltak csípve.

Tizenegy felé érkeztek Nápolyba, éppen időben, hogy elérjék a mongibellói buszt. Csodálatos volt arra gondolni, hogy egyszer majd jól öltözve visszamehetnek Rómába, megnézhetik az összes kihagyott múzeumot. Csodálatos volt a gondolat, hogy délután Mongibellóban fekszenek a strandon, és napoznak. De nem mentek strandra. Dickie házában zuhanyoztak, azután ágyba zuhantak és aludtak, míg Marge fel nem ébresztette őket úgy négy óra felé. Marge ingerült volt, mert Dickie még csak egy táviratot sem küldött neki, hogy Rómában fogja tölteni az éjszakát.

– Nem mintha sokat törődnék vele, hogy kivel vagy, de azt hittem, hogy Nápolyban vagy, és ott meg minden megeshet.

– Ooh. – Dickie sokatmondóan Tomra pillantott. Bloody Maryt készített mindannyiuknak.

Tom rejtélyesen hallgatott. Nem kívánt beszámolni Marge-nak semmiről sem, ami történt velük. Gondoljon, amit akar. Dickie éreztette vele, nagyon jól szórakoztak. Azt is észrevette, hogy a lány nehezteléssel nézi ügyetlen mozgását, borotválatlan képét, és az italt is, amit most vesz magához. Volt valami Marge tekintetében, ami idős és bölcs ember benyomását keltette. Annak ellenére, hogy szélfútta hajához naiv ruhát hordott, általában olyan cserkészlány kinézete lett. Most mamának vagy idősebb nővérnek látszott, akik helytelenítik a kisfiú vagy öcsike durva játékait. Affektál. Vagy féltékeny?

Úgy látszik, rájött; Dickie közelebb került őhozzá huszonnégy óra alatt, mint a lány, akár szereti Dickie-t, akár nem. Csak mert férfi. Dickie viszont nem szereti Marge-ot. Néhány perc múlva a lány felengedett, az a bizonyos tekintet is elhagyta az arcát. Dickie egyedül hagyta Tomot Marge-dzsal a teraszon. Tom a készülő könyvéről kérdezgette. A könyv Mongibellóról szól majd, mondta, saját fotóival fogja illusztrálni. Elmesélte, hogy Ohióból való. Mutatott egy képet is. A tárcájában hordta; a család házát lehetett látni rajta. Egyszerű, lambériás ház volt, de mégis *másnak otthona.* Ez a jelző mulattatta Tomot, mert Marge úgy ejtette ki, mint a *másnapos* szót, ezzel részeg embereket szoktak jellemezni, és csak néhány perce mondta Dickie-nek. „Teljesen másnaposnak látszol." Mind a kiejtése, mind a szókészlete kétségbeejtő, gondolta Tom, de nagyon meg akarta nyerni a tetszését. Elsétált vele a kapuig, barátságosan elbúcsúztak egymástól, de egyikük sem mondta, hogy később vagy másnap újra találkozzanak. Marge kétségtelenül kicsit dühös volt Dickie-re.

10.

Három vagy négy napon át nagyon keveset látták Marge-ot, legfeljebb a strandon találkoztak. Észrevehetően hűvösebb volt mind a kettejükkel a tengernél. Legalább annyit, vagy még többet beszélt és mosolygott ugyan, de azért volt a viselkedésében valami hangsúlyozottan hideg udvariasság. Tom rájött, Dickie-t ez zavarhatja, de nem annyira, hogy kettesben akarjon beszélni vele, annál is kevésbé, mert mióta Tom beköltözött a házba, sohasem maradt vele egyedül. Beköltözése óta Tom minden percét megosztotta Dickie-vel.

Végül, hogy kimutassa, Marge-dzsal kapcsolatban nincsenek gátlásai, megemlítette Dickie-nek, szerinte a lány furcsán viselkedik.

– Oh, hát vannak szeszélyei – mondta Dickie. – Bizonyára jól halad. Nem szeret embereket látni, ha elfogja a munka láza.

A Dickie-Marge viszony szemmel láthatólag olyan volt, mint amilyennek Tom először is gondolta. Marge sokkal inkább odavolt Dickie-ért, mint fordítva.

Tom mindenesetre folyamatosan szórakoztatta Dickie-t. Rengeteg igaz és kitalált vicces története volt azokról az emberekről, akikkel New Yorkban futott össze. Dickie hajóján vitorláztak minden áldott nap. Sohasem esett szó róla, mikor fog Tom elmenni. Dickie nyilván élvezte a

társaságát. Tom kitért az útjából, amikor festeni akart, de mindent abbahagyott, ha Dickie sétálni, vitorlázni akart, vagy csak egyszerűen üldögélni és beszélgetni volt kedve. Dickie-nek az is tetszett, hogy Tom komolyan vette az olasz nyelvtanulást. Órákat töltött a nyelvtan és a társalgási tankönyve mellett.

Tom írt Mr. Greenleafnek, hogy most jó néhány napig Dickie-nél lesz, és azt is, hogy Dickie említette, a télen egy időre hazarepül. Ez idő alatt talán meg tudja győzni, hogy tovább is maradjon. Ez a levél már sokkal jobban hangzott (hogy tudniillik Dickie házában él), mint az első, amelyben arról számolt be, hogy Mongibello szállodájában vett ki szobát. Szólt arról is, hogy mikor kiadta a pénzét, akart valami munkát is szerezni magának, talán a falu valamelyik fogadójában. A tény említése kettős célt szolgált. Egyfelől emlékeztette Mr. Greenleafet arra, hogy a hatszáz dollár nem tarthat örökké, másfelől, hogy a fiatalember kész arra, hogy megkeresse a kenyerét. Ugyanilyen jó benyomást akart Dickie-ben is kelteni, éppen ezért Tom megmutatta neki a levelet, mielőtt lezárta volna.

Ideálisan jó időben, ideális lustálkodással telt el a következő hét. Tom legnagyobb fizikai igénybevétele az volt, hogy minden délután felment a lépcsőkön a strandról; legerősebb mentális erőfeszítésére meg úgy került sor, hogy Faustóval, egy huszonhárom éves olasz fiúval próbált csevegni. Dickie szerződtette, háromszor hetente kapott olaszórákat tőle.

Egyik nap Capriba hajóztak Dickie vitorlásán. Capri elég távol feküdt ahhoz, hogy ne lehessen látni Mongibellóból. Tom teli volt előzetes várakozással, de Dickie olyan hangulatban volt, hogy semmi iránt nem tudott lelkesedni. Még a segítő emberrel is összeveszett, amikor a *Pipistrelló-v*al kikötöttek. A kis falu tündérszép utcácskáin sem akart sétálni, pedig a sikátorok a főtérről minden irányba indultak szerteszét. A kávéházban üldögéltek a téren, és *Feenet Brancas-okat* iszogattak. Aztán Dickie sötétedés előtt vissza akart indulni, bár Tom szívesen fizette volna a hotelszámlájukat is, ha Dickie beleegyezett volna, hogy ott töltsék az éjszakát. Tom feltételezte, hogy valamikor még visszatérnek Capriba, megpróbált az egészről megfeledkezni.

Mr. Greenleaf levele érkezett meg; éppen keresztezte Tomét. Minden érvét megismételte Dickie hazatérése mellett, Tomnak sikereket kívánt, és rögtön választ is kért, ami az elért eredményt illeti. Tom kötelességtudóan újra tollat vett a kezébe, és felelt neki. Mr. Greenleaf levele olyan ijesztően hivatalos hangot ütött meg, mintha valamilyen hajóalkatrészek szállításáról érdeklődne, gondolta Tom. Nagyon könnyű volt ugyanolyan stílusban válaszolni. Tom egy kicsit már be volt csípve, amikor a levelet írta, ebéd után. Ilyenkor mindig illumináltak voltak a bortól és attól a nagyszerű érzéstől, hogy egy rövid séta és egy rövid presszókávé helyre tudja rázni őket, vagy ellenkezőleg; meghosszabbíthatják a lebegést néhány további pohár borral, amit délutáni lustálkodásuk idején a szokásos

módon szopogatnak el. Tom halvány reményt is csöpögtetett a levélbe, Mr. Greenleaf saját stílusának megfelelően:

Ha nem csalódom, Richard egy újabb tél itt töltésének a lehetőségét latolgatja. Miként ígértem önnek, minden rendelkezésemre álló erővel megpróbálom lebeszélni arról a döntésről, hojy még egy telet töltsön itt. Jdejében – bár lehet, hogy ez karácsonyig is elhúzódhat – rá tudom bírni, hogy maradjon az államokban – amennyiben átmenne.

Mosolyognia kellett, amikor leírta, hiszen Dickie meg ő már arról beszélgettek, hogy a görög szigetek között fognak cirkálni a télen. Dickie a gondolatát is feladta, hogy akár néhány napra hazarepüljön, hacsak az édesanyja súlyosan meg nem betegszik akkorra. Azt is megbeszélték, hogy a legrosszabb mongibellói hónapokat, januárt és februárt Mallorcán fogják tölteni. Tom biztos volt benne, hogy Marge nem tart majd velük. Mind a ketten, ő éppúgy, mint Dickie, kizárták a tervezgetésekből, valahányszor beszéltek róla. Bár Dickie elkövette azt a hibát, hogy elejtett egy megjegyzést előtte, hogy a télen valahová el fog utazni. Dickie olyan átkozottul nyílt volt mindenben! Most viszont tudta Tom, Dickie szilárdan eltökélte, egyedül ők mennek. Dickie ugyanis rendkívül figyelmes volt most Marge-hoz. Talán, mert a tudatába fészkelte magát, hogyha a lány egyedül marad itt a télen, milyen kevéssé kedves tőle, hogy

nem hívja magával. Tom és Dickie versenyezve bizonygatták, hogy a legolcsóbb és a legkényelmetlenebb módon fogják bejárni Görögországot; parasztokkal alszanak a fedélközben, kofahajókon, és ez minden, csak nem lánynak való utazás. Marge mégis csüggedtnek látszott. Dickie azzal próbálta feloldani, hogy vagy lunchöt, vagy ebédet kért. Néha, a strandról felfelé jövet kézen is fogta a lányt, noha Marge nem mindig engedte. Néha úgy rántotta ki a kezét pár pillanat múlva, hogy Tom számára világossá vált: szívesen meghalna, csak kézen fogná valaki.

Amikor aztán arra kérték, hogy menjen velük Herculaneumba, a lány visszautasította.

– Azt hiszem, inkább otthon maradok. Ti, fiúk jobban szórakoztok magatokban – mondta vidám mosolyt erőltetve magára.

– Hát, ha nem, akkor nem – mondta Tom Dickie-nek. Tapintatosan visszavonult a házba, hogy Dickie egyedül maradhasson Marge-dzsal, ha akar.

Ráült Dickie dolgozószobájának széles ablakdeszkájára, barna karját összefonta a mellén. Tetszett neki, hogy a kék Földközi-tengerre nézhet, elképzelheti, hogy ők ketten oda hajóznak, ahová csak akarnak, Tangerbe, Szófiába, Kairóba, Szevasztopolba… Mire elfogyna a pénze, gondolta Tom, Dickie már valószínűleg annyira odalesz érte, és annyira hozzászokik, hogy garantáltan együtt élnek majd. Ketten könnyedén kijönnek Dickie havi ötszáz dolláros járadékából. A teraszról jól hallhatta Dickie panaszos hanghordozását és Marge egy szótagos válaszait. Hallotta,

dörren a kapu; Marge elment. Biztosan lunchölni ment valahová. Tom visszahúzódzkodott az ablakdeszkáról, és kiment Dickie-hez a teraszra.

– Megmérgelődött valamin? – kérdezte Tom.

– Nem. Úgy érzi, kihagytuk valamiből.

– Pedig igazán megpróbáltuk bekapcsolni.

– Nem csak erről van szó. – Dickie lassan fel-alá sétált a teraszon. – Most azt mondta, hogy Cortinába sem akar velem jönni.

– Óh, hát még december előtt sor kerül a cortinai kirándulásra. Vele.

– Kétlem – mondta Dickie.

Tom arra gondolt, csak azért, mert ő is odamenne. Dickie múlt héten kérdezte. Freddie Miles akkor ment oda, amikor a római utazásáról visszaért; de hirtelen Londonba kellett mennie, ahogy Marge beszámolt róla. Dickie azonban megmondta: azt fogja írni neki, baráti társaságban érkezik.

– Nem akarsz itt hagyni engem, Dickie? – kérdezte Tom annak a biztos tudatában, hogy Dickie nem akarja. – Attól tartok, hogy neked meg Marge-nak a terhetekre leszek.

– Egyáltalán nem! Miben zavarnál?

– Hát az ő szempontjából.

– Nem. Semmi többel nem tartozom neki. Nagyon kedves voltam hozzá az utóbbi időben! Kedvesek *voltunk!*

Tom tudta, ez mit jelent. Dickie és Marge társaságot biztosítottak egymásnak a kietlen, hosszú télen, amikor

csak ők voltak egyedül amerikaiak a faluban. Nem kellene elhanyagolnia a lányt, csak mert valaki más is van ott.

– Gondolom, rá tudnám beszélni Cortinára – ajánlotta Tom.

– Akkor aztán biztosan marad – mondta Dickie szárazon, és bement a házba.

Tom hallotta, ahogy odaszól Ermelindának, hogy ne szolgálják fel a vacsorát, mert még nem éhes. Bár olaszul beszéltek, Tom pontosan értette, hogy a fiú afféle háziúrhangon mondta önmagáról, hogy nem kíván enni. Kijött a teraszra, tenyerével az öngyújtóját árnyékolta, rá akart gyújtani. Nagyon szép ezüst öngyújtója volt, de nem működött igazán; a legkisebb szellőben is elaludt. Tom végül elővarázsolta csúnya, pislákoló katonai gyújtóját, ami olyan kopott volt, mint amilyen hatásos, és tüzet adott neki. Visszatartotta magát, nehogy újabb italra invitálja. Nem a sajátjából tette volna, noha történetesen az a három palack Gilbey, amit ő hozott ajándékba, a konyhában várta őket.

– Alig múlt kettő – mondta Tom. – Nem akarnál sétálni egyet és benézni a postára? – Luigi néha fél háromkor nyitotta ki a hivatalt, néha meg négykor, sosem lehetett tudni.

Tom hallgatagon sétált le a domboldalon. Mit is mondhatott róla Marge, azon törte a fejét. Az a hirtelen rátörő bűntudat varázsolt izzadságcseppeket a homlokára. Anélkül, hogy megfogalmazta volna, nagyon komoly érzés fogta el, mintha Marge valami olyasmit mondott volna Dickie-nek, hogy lop, vagy más szégyellnivalót. Dickie nem

viselkedett volna így, csak mert Marge hűvös volt vele. Tom legalábbis ezt gondolta. Dickie olyan esetlenül ment lefelé, úgy mozgatta csontos térdét pont előtte, hogy Tom szinte öntudatlanul utánozni kezdte. Leszegett állal haladt, a kezét a sortja zsebében tartotta. Csak akkor szólalt meg, amikor Luigit üdvözölte, és megköszönte a levelét. Tomnak nem volt postája. Dickie levele az egyik nápolyi bank formanyomtatványa volt, amelyen Tom láthatta az írógéppel kitöltött ötszáz dolláros összeget. Dickie óvatlanul zsebre vágta az utalványt, a borítékot meg kidobta egy szemétvödörbe. A havi járadékáról szóló múltkori elismervényben Tom feltételezése szerint Dickie úgy intézkedett, hogy a vállalata a járadékot egy nápolyi bankba küldje. Lesétáltak a domb lejtőjén, Tom úgy gondolta, hogy majd fel is fognak kapaszkodni a főútra, mint annyiszor máskor, ott, ahol megkerüli a sziklát; de most nem így történt. Dickie megállt a Marge házához vezető lépcsőknél.

– Azt hiszem, felmegyek Marge-ért – mondta Dickie.

– Nem maradok sokáig, de semmi értelme, hogy megvárj.

– Rendben van – mondta Tom, de el is keseredett hirtelen. Nézte, hogy kapaszkodik Dickie a meredek lépcsőkön a fal mellett, aztán egyszerre megfordult, és visszaindult a házba.

Úgy félúton a dombtető felé megállt, mert úgy érezte, be kell mennie Giorgióhoz egy italra. (Giorgo Martinije borzalmas volt.) Arra is érzett valami késztetést, hogy

Marge házába menjen, és igyekezzen mentegetni a lányt. Ezenközben dühbe jött, mert ráébredt, ha meglepné, akkor zavarná is őket. Megérezte, hogy Dickie ebben a pillanatban ölelkezik Marge-dzsal, vagy legalábbis kapcsolatban vannak – nem szívesen lett volna szemtanú. Egyfelől. Másfelől viszont megfordult, és Marge kapujához indult. Óvatosan csukta be maga mögött a kaput, bár a ház annyival magasabban volt, hogy a lány gyakorlatilag nem hallhatta, majd kettesével véve a fokokat, felfutott a lépcsőn.

Mondhatná azt is:

– Nézd, Marge, sajnálom, ha *én okoztam* valami zavart. Megkértünk ma, hogy menj el, és úgy értettük. *Én* úgy értem.

Tom megállt, amint Marge ablakának látótávolságába ért: Dickie karja a lány derekára fonódott, csókolgatta, az arcát puszilta, mosolygott. Körülbelül tizenöt lábnyira voltak tőle. A szoba a kinti napfényhez képest árnyékban volt, nem is látott tisztán. Most Marge egyenesen Dickie arcához dörzsölte az arcát, mintha teljesen megmámorosodott volna. Tomnak ez sem tetszett, hiszen tudta, Dickie nem gondolja komolyan, csak ezt az olcsó és egyszerű módot választotta, hogy a lány barátságát megtarthassa. Amitől elment a gusztusa, a parasztszoknya alatt a lány hátsója volt, ahogy Dickie karja mögött körözött. És Dickie! Tom valóban nem tudta feltételezni róla.

Elfordult és lerohant a lépcsőn. Üvölteni szeretett volna. Döngve csapta be a kaput. Végig futott a haza vezető úton, lihegve érkezett. A korlátba kapaszkodott, amint Dickie kapujához ért. Dickie műtermében a heverőre ült pár percig, az agya kiürült, megbénult. Az a csók – hát nem olyan volt, mintha valamilyen első csók lett volna. Dickie festőállványához ment, öntudatlanul kerülte, hogy a rajta lévő rossz festményt megnézze, felkapta a palettán lévő kopott törlőgumit, és indulatosan kivágta az ablakon. Látta, ahogy lebukfencezik a tenger felé. A Dickie asztalán lévő többi tárgyat is elszórta; törlőket, rajztollat, festő vonalzót, szén- és pasztellkrétadarabokat, egyiket a másik után a sarokba, vagy ki az ablakon. Olyan furcsa érzése támadt, mintha az agya hűvös és fegyelmezett maradt volna, csak a teste lázadt volna fel. Kirohant a teraszra, arra gondolt, hogy átveti magát a korláton, és táncra perdül, vagy a fejére áll, de a korlát túloldalán tátongó űr megállította.

Felment Dickie szobájába, néhány percig zsebre vágott kézzel időzött. Kíváncsi lett rá, mikor fog Dickie visszajönni. Vagy tovább marad egész délután? És tényleg lefekszik a lánnyal? Óvatosan kinyitotta Dickie fürdőszobájának ajtaját, és benézett. Új, frissen vasalt szürke flanelöltöny volt felakasztva.

Még sosem látta, hogy Dickie hordta volna. Tom kiszedte. Levetette térdig érő sortját, és felhúzta a szürke flanelnadrágot. Dickie cipőjét is felpróbálta. Aztán kinyitotta a legalsó fiókot Dickie szekrényében, és egy kék-fehér csíkos inget húzott elő.

Sötétkék selyem nyakkendőt választott, és gondosan meg is kötötte. Az öltöny illett rá. Elválasztotta a haját, úgy, ahogy Dickie hordta; a feje egyik felére többet fésült.

– Marge, meg kell értened, én *nem szeretlek* – mondta Tom a tükörbe Dickie hangján, amely a hangsúlyos szavaknál elvékonyodott, a torkából pedig morgás bugyborékolt elő, valahányszor olyan mondatok végére jutott, amelyek kellemes vagy kellemetlen, intim vagy hűvös tartalmat hordtak.

– Marge, hagyd abba! – fordult meg Tom hirtelen, a levegőt meg úgy markolászta, mintha Marge torka lenne. Rázta, csavarta, mialatt egyre lejjebb került, végül elengedte, hogy kinyúlt a padlón. Tom lihegett. Úgy törölte meg a homlokát, akár Dickie, zsebkendőt keresett, de mivel nem talált magánál, a szekrény tükörrel szemben lévő legfelsőbb fiókjából szerzett egyet. Még az ajkát is úgy nyitotta, mint Dickie, ha úszás közben nem kapott levegőt, az ajkát kicsit lehúzta az alsó fogsoráról.

– Tudod, hogy miért kellett így tennem, Marge – mondta lihegve Marge-nak, noha magához beszélt a tükörben. – Tom és közém furakodtál. Nem, nem így! De hát *mi* vagyunk kapcsolatban!

Megfordult, átlépett a képzeletbeli testen, és lopakodva az ablak felé indult. Túl tudott tekinteni az útkanyarulaton, a lépcsőkön, egészen Marge házának magasáig. Dickie nem volt sem a lépcsőn, sem pedig azon az útszakaszon, amit beláthatott. Lehet, hogy együtt is fognak aludni, gondolta Tom, és egy még nagyobb undorgombóc volt a torkában.

Elképzelte, hogy milyen ellenszenves, mennyire kevéssé kielégítő lenne Dickie- nek és Marge-nak. Szerette volna, ha Dickie megkínozza a lányt. Tom visszaindult a fürdőszobába, és egy kalapot vett le a felső polcról. Kis szürke tiroli kalap volt, zöld-fehér tollal a karimáján. Kackiásan feltette. Meglepte, hogy fedett fejjel mennyire hasonlított Dickie-re. Csak a sötétebb haja különbözött tőle. Máskülönben – az orra, és általában a benyomás, a keskeny álla, a szemöldöke, ha megfelelően tartja…

– Mit csinálsz itt?

Tom megpördült. Dickie állt az ajtóban. Tom rájött, hogy mikor kinézett, pont alatta lehetett, a kapubejáratnál.

– Oh, csak szórakoztatom magam – mondta Tom azon a mély hangon, amelyet akkor szokott használni, amikor zavarba került. – Sajnálom, Dickie.

Dickie szája kicsit felnyílt, aztán bezárult, mintha a méreg túl kiejthetetlenül sok szót kergetett volna a szájára. Tom szempontjából ez éppen olyan rossz volt, mintha mondott volna valamit.

– Én nagyon sajnálom, Dickie.

Erőteljes ajtócsapás vágott közbe. Dickie kezdte levetni az ingét, mintha Tom ott sem lenne, hiszen ez az ő szobája, és Tomnak mi keresnivalója van itt? Tom a félelemtől megbénítva állt előtte.

– Szeretném, ha kibújnál a ruhámból – mondta Dickie.

Tom vetkőzni kezdett, bár az ujjai nem nagyon engedelmeskedtek. Eddig Dickie minden ruhadarabjáról

azt mondta, hogy hordhatja bátran. Ezek után sohasem fog így beszélni.

Dickie Tom lábára nézett.

– A cipőt is? Meg vagy őrülve?

– Nem. – Tom megpróbálta összeszedni magát, miközben felakasztotta az öltönyt. – Sikerült Marge-dzsal dűlőre jutni?

– Marge meg én jól vagyunk – vágott közbe Dickie, úgy, hogy Tom hátrahőkölt. – Egy dolgot azért tisztázni akarok. De végleg – mondta, és Tomra nézett. – Nem vagyok buzi. Nem tudom, hogy tudod-e, de nem vagyok.

– Buzi? – Tom gyengén elmosolyodott. – Sohasem hittem, hogy az vagy.

Dickie belekezdett volna valamibe, de abbahagyta. Felállt, sötét mellkasán meglátszottak a bordái.

– Hát Marge azt hiszi, te buzi vagy.

– Miért? – Tom érezte, a vér kiszalad a fejéből. Lerúgta Dickie másik cipőjét is a lábáról, és visszatette a fürdőszobába. – Honnan veszi? Mit tettem? – Elgyöngült. Még sohasem mondták ezt így a szemébe,

– Csak, ahogy viselkedsz – mondta Tom morgó hangon, és kiment az ajtón.

Tom gyorsan felkapta sortját. Kicsit felszabadult Dickie nyomása alól ott, a fürdő ajtaja mögött, bár az ő alsónadrágja volt rajta. Csak mert kedveli, Marge képes volt a legmocskosabb gyanúsításokra vele és Dickie-vel kapcsolatban! És Dickie-nek nem volt elég vér a pucájában, hogy megvédje.

Lement. Dickie-t a teraszon találta, az ottani bárpulton készített italt magának.

– Dickie – én ezzel a dologgal szembe akarok nézni – kezdte Tom. – Én sem vagyok buzi, és nem akarom, hogy bárki is ezt gondolhassa rólam.

– Rendben van – morogta Dickie.

A válasz hanghordozása arra emlékeztette Tomot, ahogy Dickie arra reagált; ezt vagy azt a személyiséget ismeri-e New Yorkban? Közülük néhányan valóban melegek voltak, és gyakran gyanakodott rá, hogy Dickie szándékosan tagadja az ismeretséget. De rendben van! Mire következtethet az ember mindebből? Dickie *arra* következtetett. Tom habozott, mialatt az agyában minden összekeveredett, amit csak mondhatott, a keserű, vigasztaló, hálás és ellenséges emberi viszonylatokról. Olyan csoportok jutottak eszébe, akikkel New Yorkban találkozott ugyan, de szakított is velük, és a végén sajnálta, hogy valaha is ismerte őket. *Ők* felvették vele a kapcsolatot, mert szórakoztatta őket, de *neki* soha nem volt semmi dolga egyikükkel sem! Amikor néhányuk ajánlatot tett, ő meg visszautasította, mégis igyekezett a dolgot enyhíteni, jeget hozott az italukba, beszállt a taxijukba, ha egyfelé mentek, mert félt attól, hogy egyszer nem fogja megnyerni a tetszésüket. Mekkora szamár volt! Eszébe jutott az a megalázó pillanat is, amikor Vic Simmons rászólt: *„Az isten szerelmére, Tomi, fogd be már a szád!”*, hiszen a jelenlétében és egy csoport ember előtt már vagy harmadszor vagy negyedszer mondta el, hogy „nem tudom elhatározni

magam, hogy a férfiak vagy a nők érdekelnek-e jobban, úgyhogy azon töprengek, felhagyok *mind a kettővel"*. Tom régebben arra gondolt, hogy elmegy egy pszichoanalitikushoz, hiszen mindenki más járt analízisbe; vad és vicces történeteket kezdett kiagyalni a kezelésről, csak hogy szórakoztassa a bulik közönségét. Ez mindig bevált, mindig nevettek a határozatlanságon, hogy feladja a férfiak és nők kedvelését egyaránt, egészen amíg Vic rá nem förmedt, hogy az isten szerelmére, hagyja abba. Ezután Tom soha többet nem beszélt erről, a pszichoanalitikust sem emlegette. Ami a lényeget illeti, volt benne valami igazság, gondolta Tom. Ahogy az embereket elnézte, ő volt az egyik legártatlanabb és legtisztább fejű mindannyiuk között. Dickie-vel való viszonyában is ez volt a furcsa.

– Úgy érzem, mintha… – kezdte Tom, de Dickie nem nagyon figyelt rá. Sötét vonás jelent meg a szája szélén, az itallal a terasz szélére vonult. Tom előrelépett. Kicsit tartott tőle, nem tudta, Dickie nem fogja-e ledobni onnan, vagy csak egyszerűen megfordul és azt mondja, hogy tűnjön a pokolba abból a házból. Mégis csöndesen azt kérdezte.

– Szerelmes vagy Marge-ba, Dickie?

– Nem, de sajnálom, és vigyázok rá. Nagyon kedves volt velem. Jól töltöttük együtt az időt. Ezt soha nem fogod megérteni.

– Igenis értem. Éreztem én eredetileg is, rólad meg róla – hogy ami téged illet, te inkább plátói alapon kedveled, míg ő tényleg szerelmes beléd.

– Az. Szerelmes embert nem tanácsos megbántani, tudod.

– Hát persze. – Megint habozott, nehezen találta meg a szavakat. Még mindig a remegő sértettség állapotában érezte magát, pedig Dickie már nem haragudott rá. Nem fogja kihajítani. Tom most nagyobb önuralommal mondta:

– El tudom képzelni, hogyha mind a ketten New Yorkban laknátok, és nem látnátok egymást olyan gyakran, vagy talán soha – de ebben a kis faluban az ember olyan magányos…

– Pontosan így van. Nem feküdtem le vele, és nem is akarok lefeküdni, de meg akarom tartani a barátságát.

– Megakadályoztalak benne? Mondtam, Dickie, inkább elmegyek, nehogy olyasmit kövessek el, ami ezt a barátságot Marge-dzsal megszakítaná.

Dickie ránézett.

– Nem, nem követtél el semmi különösebbet, de magától értetődik, hogy nem örülsz, ha itt lóg. Valahányszor valami kedveset akarsz mondani neki, hallatszik rajta az erőlködés.

– Sajnálom – mondta Tom bűnbánó hangon. Azt sajnálta, hogy nem erőlködött jobban, rossz munkát végzett, mikor képes lett volna különbre is.

– Hagyjuk a fenébe, Marge meg én jól vagyunk – mondta Dickie dacosan. Elfordult és a víz felé bámult.

Tom kiment a konyhába, hogy egy kis kávét főzzön magának. Nem akarta az eszpresszógépet használni, Dickie nagyon kényes volt rá, nem szerette, ha bárki hozzányúl. Beviszi a kávét a szobájába, és olaszt tanul, mielőtt Fausto

megérkezik. Tom elgondolkodott. Ez nem volt a megfelelő alkalom, hogy Dickie-vel dűlőre jusson. Dickie-nek is megvan a maga büszkesége. Hallgatni fog a délután egész hátralévő részén, azután meg, miután festett egy kicsit, úgy öt körül lejön. Az a ruhaepizód meg mintha meg sem történt volna. Egyvalamiben Tom biztos volt: Dickie örült neki, hogy itt van. Unatkozott egyedül, és unta Marge-ot is. Tomnak még mindig volt háromszáz dollárja abból a pénzből, amit Mr. Greenleaf adott. Dickie-vel együtt Párizsban akarta elmulatni. Marge nélkül. Dickie-t egészen felvillanyozta, amikor Tom elmondta, hogy nem látott többet Párizsból, mint amit a vasútállomás ablakán keresztül lehet.

Míg a kávéjára várt, Tom elrakta azt az ételt, amit lunchre szántak. Egy pár ételtartó lábast egy nagyobb vizesedénybe rakott, csak hogy a hangyákat távol tudja tartani tőlük. Egy papírban friss vaj, egy pár tojás, egy másik papírban meg az a négy zsömle volt, amit Ermelinda hozott reggelire. Kis mennyiségeket lehetett csak vásárolni, és naponta kellett, mert nem volt hűtőszekrényük. Dickie az apjától kapott pénzen akart venni egyet. Néhányszor emlegette is. Tom viszont remélte, hogy meggondolta magát, hiszen egy hűtőszekrény alaposan megcsapolná az utazásra szánt összeget. Dickie csak nagyon szűkösen jött ki a havi ötszáz dollárjából. Egyfelől nagyon vigyázott a pénzére, másfelől pedig a kikötőben és a falusi bárokban óriási borravalókat osztogatott jobbra-balra. Ötszáz lírát adott minden koldusnak, aki csak kért tőle.

Dickie tényleg lejött ötkor. Jól mehetett neki a festés aznap délután, gondolta Tom, mert az utolsó órában a műtermében fütyült is. Kijött a teraszra, ahol Tom az olasz nyelvtannal foglalkozott. Néhány ponton a kiejtését is javítgatta.

– Nem mondják olyan tisztán, hogy „voglio” – mondta Dickie. Azt mondják: „Io vo“ presentare mia amica Marge, per esempio.”[5]

Dickie megrázta hosszú haját a levegőben. Ha olaszul beszélt, olyan kecses mozdulatokkal gesztikulált, mintha egy zenekarnak vezényelne legatót.

– Jobban tennéd, ha többet hallgatnád Faustot, és kevesebbet olvasnád a nyelvtant. Én az utcán szedtem össze az olasztudásomat.

Dickie mosolygott. Elindult a kerti ösvényen, Fausto érkezett a kapuhoz.

Tom nagyon figyelt, mialatt ők olaszul nevetve fecserésztek; igyekezett minden szót megérteni.

Fausto kijött a teraszra. Mosolygott, egy székbe vetette magát, és a mezítlábát a korlátra rakta. Az arca soha nem volt komoly vagy vidám, hanem pillanatonként változott. Egyike volt annak a kevés embernek a faluban, aki Dickie szerint nem déliesen beszélt. Milánóban lakott különben, és most egy nagynénjét látogatta meg Mongibellóban. Néhány hónapig tartózkodott itt. Minden héten háromszor öt és fél hat között biztosan megjelent. Leültek a teraszra, bort vagy

---

[5] Be akarom mutatni Marge-ot, a barátnőmet, például. (Természetesen tájnyelvi formában.)

kávét szopogatva vagy egy óra hosszat beszélgettek. Tom megpróbált mindent megjegyezni, amit csak Fausto a sziklákról, a vízről, a politikáról mondott. (Fausto kommunista párttag volt, a tagsági könyvét azonnal meg is mutatta az amerikaiaknak. Nagyon mulatott rajta, ahogy ők meglepődtek.) Sietős, a falusi lányokkal folytatott kandúrkalandjairól is beszámolt. Fausto úgy gondolta, hogy vannak dolgok, amikről nehéz beszélni néha, de azután Tomra nézett, és kirobbant belőle a nevetés. Pedig Tom nagyon jól haladt. Az olasz volt egyedül az a tanulnivaló, amit élvezett, és magához közelinek érzett. Legalább olyan jól akarta tudni, mint Dickie, és szerinte utol is tudná érni egy jó hónap alatt, ha továbbra is olyan komolyan dolgozik.

11.

Tom sebesen lépkedett a teraszon. Dickie műtermébe tartott.

– Koporsóval akarsz Párizsba menni? – kérdezte.

– Mi? – nézett fel akvarelljéből Dickie.

– Beszélgettem egy olasszal Giorgio kocsmájában. Triesztből indulhatnánk, felrakodjuk a koporsókat, amit franciák kísérnek. Százezer lírát kapnánk darabonként. Azt hiszem, kábítószer van bennük.

– Kábítószer koporsóban? Nem túl régi trükk?

– Olaszul tárgyaltunk, nem értettem meg mindent, de azt mondta, három koporsó lesz, és a harmadikban talán valódi holttest is lehet, de akkor a hullába fogják rejteni az anyagot. Különben is, ingyen kapjuk az utat, meg a kalandot.

Kiürítette a zsebeit, előbányászta azokat a Lucky Strike-os dobozokat, amiket egy utcai árustól vett Dickie-nek.

– Mit szólsz?

– Azt hiszem, csodálatos gondolat. Párizsba, koporsóval!

Furcsa mosoly jelent meg Dickie arcán, mintha visszahúzta volna a lábát, attól való félelmében, hogy *belebotlik*, miközben bele *akar* sétálni a csapdába.

– Komolyan beszélek – mondta Tom. – Ez a a pasas tényleg vállalkozó kedvű fiatalembereket keres. A

koporsókban olyan szerencsétlenül járt franciák vannak, akik Indokínában haltak meg. A francia kíséret egyikük rokonságához tartozik, de lehet, hogy mindegyiknek van köztük rokona. Ez a feltételezés.

Nem pontosan ez volt, amit az olasz mondott, de valami nagyon hasonlóról beszélt. És kétszázötvenezer líra az több mint háromszáz dollár. Mindenesetre elegendő, hogy elmulassák. Dickie még mindig bizonytalankodott Párizst illetően.

Szúrós szemmel nézte, lerakta azt a gyűrött Nazionalét, amit szívott, és kinyitotta az egyik csomag Luckyt.

– És te biztos vagy benne, hogy az a pali, akivel te dumáltál, maga nem volt belőve?

– Fenemód elővigyázatos lettél te mostanában – mondta Tom, és felnevetett. – Hol a lelked? Úgy teszel, mintha nem hinnél nekem. Gyere velem, megmutatom az illetőt. Carlo a neve.

Dickie semmi jelét nem mutatta, hogy megmozdulna.

– Ha bárki jönne ilyen ajánlattal, nem megy bele a részletekbe. Könnyen lehet, hogy egy pár gengsztert fognak szerezni a Triesztből Párizsba tartó útra, de még ez sem hoz különös izgalomba.

– Velem jönnél és beszélnél vele? Ha nekem nem is hiszel, legalább őt megnézhetnéd!

– Na jó. – Dickie hirtelen felállt. – Százezer líráért megtehetem.

Becsukta azt a verseskötetet, ami hasra fektetve a műterem díványán hevert, és követte Tomot, ahogy kiment

a szobából. Marge-nak rengeteg verseskönyve volt. Az utóbbi időben Dickie elkéregette őket.

Az az ember még mindig ott ült Giorgio kocsmájának sarokasztalánál, amikor bementek. Tom rámosolygott és bólintott.

– Hello Carlo – mondta Tom. – Posso sedermi?[6]

– Si, si[7]- mondta az ember, és az asztal melletti székre mutatott.

– Ő a barátom – mondta Tom gondos olaszsággal és tudni szeretné, hogy az a kocsikísérési munka rendben van-e.

Tom csak nézte Carlót, amint az Dickie-t fürkészte. Nagyon tetszett neki, ahogy az az ember sötét, érzéketlennek tűnő tekintetével, amely eddig csak udvarias érdeklődést mutatott, egy pillanat alatt felmérte Dickie gyöngén mosolygó, de mégis gyanakvó kifejezését, Dickie bőrét, amely a sok hónapos napozás ellenére sem tudott lebarnulni, elhordott olasz ruháit és amerikai gyűrűit. A férfi sápadt, lapos szája mosolyra húzódott, ahogy Tomra nézett.

– Allora?[8] – vágott közbe Tom türelmetlenül.

A férfi felemelte édes Martinijét és ivott belőle.

– A munka megvan, de nem hinném, hogy a barátja lenne a megfelelő ember.

---

[6] Leülhetek?

[7] Igen.

[8] Tehát?

Tom Dickie-re nézett. Dickie ugrásra készen pillantott a férfire. Ugyanaz a semleges mosoly ült ki rá, és ez Tomot gondolkodóba ejtette.

– Végül is ez megfelel az igazságnak, tudod – mondta Dickie-nek.

– Mmm – mondta Dickie, de még mindig úgy, mintha a férfi egy érdekes állat lenne. Akit meg is ölhetne, ha úgy akarná.

Dickie tudott volna olaszul tárgyalni a férfivel, de egy árva szót nem mondott. Három héttel azelőtt a szaván fogta volna. Üldögéljen most tovább, mint egy spicli, vagy mint egy rendőrnyomozó, aki a letartóztatási parancsra vár?

– Nos? – mondta a végén. – Most már elhiszed, ugye?

Dickie ránézett.

– A munkát illetően? Honnan tudjam?

Tom várakozóan nézett az olaszra.

Az olasz vállat vont.

– Nincs mit megbeszélni, nem igaz? – kérdezte olaszul.

– Nincs – mondta Tom. Felforrt a vére, olyan mérges lett, remegni is kezdett. Dickie-re volt dühös. Az meg ránézett az olasz férfi piszkos körmére, inggallérjára, csúnya sötét arcára, amit frissen borotváltak, de már régen nem mostak meg, hiszen a szakáll alatti rész sokkal világosabb volt, mint a bőre fölötte és alatta. Az olasz férfi sötét szeme azonban hideg volt, barátságos; Dickie pillantásánál keményebb maradt. Tom azt érezte, megfullad. Tudta, hogy nem tudja olaszul jól kifejezni

magát. Mindkettőjükhöz, Dickie-hez és az olaszhoz is szólni szeretett volna.

– Köszönöm, nem kérek semmit, Berto – mondta Dickie a pincérnek, aki azért jött oda, hogy megkérdezze, mit kívánnak. Tomra pillantott.

– Mehetünk?

Tom olyan hirtelen ugrott fel, hogy a szék is felborult mögötte. Újra felállította, és búcsúzásként az olasz felé hajolt. Érezte, elnézést kellene kérnie tőle, de képtelen volt akár egy konvencionális viszlátot kiejteni. Az olasz búcsút intett és mosolygott. Tom Dickie után iramodott. Fehér nadrágba bújtatott lábával kifelé ment a bárból.

Odakinn azt mondta:

– Csak annyit akartam, hogy lásd, igaz. Remélem, most már belátod.

– Igaz – mondta Dickie mosolyogva. – Mi bajod van?

– *Neked* mi a bajod? – kérdezte Tom.

– Az a férfi gazember. Ezt akartad, hogy belássam? Oké!

– Muszáj olyan felsőségesnek lenni? Ártott ő neked?

– Térdeljek elé? Láttam én már gazembert eleget. Tele van a falu velük. – Dickie szőke szemöldöke összehúzódott. – De *te* mi az ördögöt akarsz? Olyan hülye helyzetbe akarsz jutni, ahova juttatna? Nosza!

– Most már akkor se tudnék, ha akarnék. Miután így viselkedtél.

Dickie megállt az út közepén, úgy nézett rá. Olyan hangosan vitáztak, hogy jó néhány járókelő is felfigyelt rájuk.

– Jól szórakozhattam volna – mondta Tom –, bár nem egészen úgy, ahogy te gondolod. Egy hónapja, amikor Rómában voltunk, akkor volt valami hasonló, azt te még élvezted is.

– Jaj, dehogy! – rázta a fejét Dickie. – Nem hinném.

A frusztráció érzése, és az, hogy nem tudja jól kifejezni, amit gondolt, Tom számára maga volt a halál. Meg hogy bámulják őket. Kényszerítette magát, hogy kis lépésekben menjen, ettől biztos lehetett benne, hogy Dickie is vele tart. Gyanakvás meg bizonytalanság tükröződött Dickie arcán. Tom tudta, a reakcióit figyeli. Tom meg akarta magyarázni, át akart törni Dickie értetlenségén, hogy rávezesse, és egyformán érezzenek. Egy hónapja ez történt.

– Ahogy viselkedtél – mondta Tom. – Nem kellett volna. Az a fickó semmi rosszat nem tett.

– Mocskos gazembernek nézett ki – vágott vissza Dickie.

– Az isten szerelmére, menj vissza hozzá, ha annyira szereted. Nem vagy köteles azt tenni, amit én!

Tom megtorpant. Gondolt rá, hogy elmegy. Nem feltétlenül az olaszhoz, de Dickie-t otthagyja. Aztán a feszültség hirtelen megnőtt benne. A válla fájdalmasan elernyedt, a légzése meggyorsult. Lihegett. Szerette volna azt mondani: – Rendben van, Dickie – hogy befejezzék, hogy Dickie elfelejtse az egészet. A nyelve megbénult. Dickie kék szemére nézett. Még mindig fintorgott, a napszítta szemöldöke alatti fehér szemhéjával; a szeme kékjébe fekete pontok vegyültek, de üres, semmitmondó tekintete volt, köze nem volt hozzá. Az ember azt gondolná,

hogy valaki szemén át a lelke mélyére láthat, szerelmet, vagy más effélét, de Dickie szemében, ha belenézett, Tom legfeljebb csak annyit láthatott, mint egy kemény, élettelen tükör felületén. Tom fájdalmas szorítást érzett a mellén, arcát a kezébe temette. Mintha Dickie hirtelen leszakadt volna róla. Nem voltak barátok. Nem is ismerték egymást. Tomot az a rettenetes igazság sújtotta le, az az örök igazság, amely minden általa ismert ember esetén helytálló lehetett, a múltban és a jövőben egyaránt; állhat valaki mellette vagy előtte, mégis időről időre rá kell ébrednie, nem ismeri. Ami még rosszabb; mindig olyan illúzióba ringatja magát, hogy ismeri ezeket az embereket, teljes összhang van közöttük, mert egyformák. Egy pillanatig ez a szótlan sokk, a tudatossá vált iszonyat elviselhetetlennek látszott. Valamibe meg kellett kapaszkodnia, mintha le akarna zuhanni. Túl sok volt mindez körülötte, külföldi volta, az idegen nyelv és az a tény, hogy Dickie gyűlöli. Körülvette a furcsa ellenségeskedés érzése. Érezte, Dickie letépi a kezét a szeméről.

– Mi bajod van? – kérdezte Dickie. – Megetetett téged valamivel az a pasi?

– Nem.

– Meg sem itatott?

– Nem.

Az esti eső első cseppjei hullottak a fejére. Mennydörgés hallatszott. Ellenséges az ég is.

– Meg akarok halni – mondta Tom vékony hangon.

Dickie karon ragadta. Tom megbotlott a bejárati lépcsőben.

A postával szemben lévő kis bárba léptek. Tom hallotta, hogy Dickie egy brandyt rendelt, kifejezetten olasz brandyt, hiszen ő nem elég előkelő a francia konyakra, gondolta Tom. Kiitta azt a három édeskés, orvosságízű italt, mintha varázsszer lett volna. Vissza kellett hoznia őt a közismert szóval reálisnak nevezett világba; a Dickie kezében füstölgő büdös Nazionale cigaretta, az ujjai alatt felpöndörödő szálkás bárpult világába. Vegye tudomásul, úgy fáj a hasa, mintha ököllel gyomorszájon vágták volna, hogy lássa maga előtt az innen a házig vezető hosszú és meredek utat, amitől a combja is izomlázat kap majd.

– Jól vagyok – mondta Tom mély hangon és csöndesen. – Nem is tudom, mivel volt bajom. Lehet, hogy a meleg ártott meg egy percre. – Kurtán felnevetett. Ez a realitás: kinevetni a dolgokat, hülyét csinálni mindenkiből, ez azért fontosabb, mint bármi, ami az utolsó öt hét alatt (mióta Dickie-vel találkozott) vagy akármikor máskor történhetett vele.

Dickie egy szót sem szólt, szájába vette a cigarettáját, egypár százlírás bankjegyet kotort elő a krokodilbőr tárcájából, és a bárpultra rakta. Tom meg volt bántva, hogy nem szól egy szót sem. Fájt neki, mert akár egy beteg vagy bajban lévő kisgyerek, legalább egy barátságos szóra várt, mikor túlestek mindenen. Dickie azonban közömbös maradt. Úgy vette a brandyt neki, ahogy bármilyen ismeretlen embernek megtette volna, ha rosszul van és

nincs pénze. Hirtelen rájött: *Dickie nem akarja, hogy Cortinába menjek vele.* Nem először jutott eszébe. Most Marge megy majd Cortinába. A lány meg Dickie egy óriási termoszt vettek az utolsó nápolyi kirándulásuk idején, azzal, hogy Cortinába szánják. Meg sem kérdezték, hogy neki tetszik-e a termosz vagy bármi más. Nyugodt és fokozatos módon hagyták ki az előkészületekből. Tom érezte, Dickie azt várja tőle, a cortinai út előtt már elmegy. Néhány héttel azelőtt Dickie megígérte neki, megmutat néhány olyan pályát Cortina körül, amely a térképén jelölve volt. Egy nap Dickie hosszan tanulmányozta a térképet, de vele nem beszélt.

– Megvagy?

Tom kikullogott a bárból utána. Mint egy kutya.

– Ha haza tudsz jutni egyedül, menjél. Azt hiszem, én felszaladok Marge-hoz egy kicsit – mondta útközben Dickie.

– Jól vagyok – mondta Tom.

– Nagyszerű. – Azután hátrafordulva még azt mondta, ahogy elment: – Felvennéd a postánkat? Én lehet, hogy elfelejtem.

Tom bólintott. Bement a postahivatalba. Két levél várta, az egyik neki szólt, Dickie apjától érkezett, a másikat Dickie-nek küldte egy New York-i valaki, akiről Tom nem tudott. Az ajtóban állva bontotta fel Mr. Greenleaf levelét, hajtogatta ki a gépírásos lapot. A levélpapír tetején impozáns pasztellzöld fejléc ékeskedett. A Burke-Greenleaf Vízijármű Társaság cégjelzését középen még egy hajókerék is díszítette.

19… november 19.

Kedves Tom!

Annak fényében, hogy ön már több mint egy hónapot töltött el Dickie társaságában, és ő semmivel sem mutat több hajlandóságot a hazatérésre, mint az ön elindulása előtt, csak arra következtethetek, hogy nem járt kellő eredménnyel. Úgy vélem, hogy a legjobb szándék vezérelte, midőn az ő visszatérési szándékáról igyekezett hírt adni, viszont őszintén meg kell mondani, az ő október 26-i levelében ennek nyomát sem láttam. A lényeget tekintve, még sokkal eltökéltebb, mint valaha, abban a tekintetben, hogy ott maradjon, ahol van.

Szeretném szíves tudomására hozni, hogy mind én, mind pedig a hitvesem nagyon nagyra értékeljük mindazokat az erőfeszítéseit, amelyeket a mi és gyermekünk érdekében tett. A továbbiakban nem kell hogy bármilyen kötelezettséget erezzen irányomban. Bízom benne, hogy nem inkommodálta nagyon magát az utolsó hónapok erőfeszítései során, sőt azt is remélem, hogy ez az utazás némi élvezettel is szolgált önnek, noha a főcélját nem érhette el.

Hitvesem és a magam nevében köszönetünket küldjük

Üdvözlettel
H. R. Greenleaf

Ez volt az utolsó csöpp a pohárban. Hűvös méltósággal – az üzleti hivatalos stílusnál is sokkal hidegebb hangon, hiszen az elbocsátás és az udvarias köszönetnyilvánítás is benne

volt – Mr. Greenleaf egyszerűen szakított vele. Megbukott. „Bízom benne, hogy nem nagyon inkommodálta magát.” Mi ez az irónia? Mr. Greenleaf még arról sem ejtett egy szót sem, hogy látni akarná, ha újra visszatér Amerikába.

Tom mechanikusan ment fel a dombra. Elképzelte Dickie-t Marge házában, amint beszámol a Carlo bárjában történtekről, és az ő különös viselkedéséről a visszaúton. Tudta, hogy Marge erre azt mondja: „Miért nem szabadulsz meg tőle, Dickie?” Menjen vissza, és magyarázkodjon? Ugyan mivel lehet kikényszeríteni, hogy meghallgassák? Kíváncsi lenne rá. Tom körülnézett, Marge házának megközelíthetetlen homlokzatára, üres, sötét ablakaira pillantott. Farmerkabátja átázott az esőben. Feltűrte a gallérját. Azután sietősen Dickie háza irányában, felfelé ment tovább. Végeredményben, gondolta büszkén, meg sem próbált még több pénzt kiszivattyúzni Mr. Greenleaftől, pedig megtehette volna. Dickie közreműködésével is sor kerülhetett volna rá, ha megpróbálkozott volna vele, amikor Dickie jó hangulatban volt. Mindenki más megtette volna, gondolta Tom, és ez azért számít *valamit.*

A terasz sarkán állt, a horizont üres, határozatlan vonalára bámult. Nem gondolt semmire, nem is érzett semmit azon a gyönge, álombéli elveszettségen és magányon kívül. Marge és Dickie is nagyon távolinak tűntek, és az, amiről beszélgetnek, az érdektelen. Magányos volt. Ez számított egyedül. Valami bizsergető félelmet érzett a gerince végén, a feneke fölött.

Megfordult, ahogy hallotta, hogy a kapu kinyílt. Dickie sétált fel az ösvényen. Mosolygott, de Tomnak olyan érzése támadt, hogy ez nem több, mint erőltetett, udvarias nevetés.

– Mit állsz itt az esőben? – kérdezte Dickie, és bebújt a hall ajtaján.

– Nagyon frissítő – mondta Tom kedvesen. – Tessék a leveled. – Átadta Dickie-nek a levelét, a magáét meg mélyen a zsebébe süllyesztette.

Tom felakasztotta a kabátját a fürdőszobában. Dickie befejezte a levele olvasását, amely hangosan meg is nevettette közben. Tom megkérdezte:

– Mit gondolsz, Marge szívesen jönne velünk Párizsba, ha mennénk?

Dickie meglepettnek látszott.

– Azt hiszem, igen.

– Hát akkor kérdezd meg! – mondta Tom vidáman.

– Nem tudom, hogy elmegyek-e Párizsba – mondta Dickie.

– Nagyon szívesen ruccannék ki valahová néhány napra, de Párizs…

Rágyújtott egy cigarettára.

– Most rögtön is elmennék San Remóba vagy akár Genovába is. Az is nagyváros.

– De Párizs… Genovát nem is lehet vele összehasonlítani, ugye?

– Nem, hát persze hogy nem, de sokkal közelebb van.

– Mi mikor jutunk el Párizsba?

– Nem tudom. Valamikor. Párizs mindig állni fog.

Tom nagyon figyelt a mondat árnyalatára, ahogy a fülében visszhangzott. Tegnapelőtt Dickie levelet kapott az apjától. Néhány mondatot hangosan fel is olvasott belőle, de nem az egész levelet. Máskor megtette. Valamin hangosan nevetett is. Tom nem kételkedhetett benne, hogy Mr. Greenleafnek elege lett belőle, és talán azzal a gyanúval is élt, hogy a pénzt saját céljaira költi. Egy hónapja még Dickie nagyot röhögött volna az ilyesmin, de most komolyan venné, gondolta Tom.

– Arra gondoltam, hogy ameddig van még valamennyi pénzem, meg kéne csinálnunk a párizsi túrát.

– Menj te. Nekem most nincs hozzá hangulatom. Spórolni kell az erőmmel Cortinára.

– Jól van. Akkor menjünk San Remóba – mondta Tom. Igyekezett közömbösnek látszani, bár sírni lett volna kedve.

– Oké.

Tom a hallból a konyhába indult. A sarkon hatalmas hűtőszekrénybe ütközött, jeges italra vágyott. Most viszont nem kívánt a hűtőhöz hozzáérni sem. Egy egész napot töltött el Nápolyban Dickie-vel és Marge-dzsal, és különböző szerkezetű hűtőgépeket nézegettek. A végén Tom már nem tudta megkülönböztetni őket egymástól, Marge és Dickie viszont a nászutasok lelkesedésével válogattak közöttük. Újabb órákat töltöttek el egy kávéházban, a látott hűtőgépek előnyeit és hátrányait latolgatva, mielőtt az egyik mellett döntöttek volna. És most Marge többször kóvályog itt ki-be, mint valaha, hiszen a saját kajáját is ezen a jégen tartja. Elég gyakran kér kölcsön

jégkockát is. Tom hirtelen rájött, miért gyűlölte meg a hűtőt. Dickie helyette a frizsider mellett döntött. Mindez nemcsak annyit jelentett, hogy ugrott a görög út, hanem, hogy Dickie előreláthatólag soha nem költözik sem Rómába, sem Párizsba. Pedig ezt beszélték meg, még azokban az első időkben, amikor Tom beköltözött. A faluban csak négy villamos jégszekrény volt. Egy ilyen óriási hűtőgép (hat jégkockakészítő tálca, rengeteg polc) birtokában utazni lehetetlen. Nyitott ajtaja mögül egy szupermarket választéka integetett.

Tom jég nélküli italt kevert magának. Remegett a keze. Még csak tegnap volt, hogy Dickie megkérdezte: „Hazamész karácsonyra?”, mintha nem tudná pontosan, hogy nem megy haza. Neki nincs otthona, Dickie nagyon jól tudja. Mesélt ő Dickie-nek a bostoni Dottie néniről. Egyszerűen nagy ötlet volt, ez volt az egész. Marge tele volt karácsonyi tervekkel. Őrizgetett egy üveg angol szilváspuding-konzervet, és az egyik olasz paraszttól pulykát is akart szerezni. Tom el tudta képzelni, hogyan önti le édeskés szentimentalizmusával. Karácsonyfa is lesz, valószínűleg kartonpapírból. „Stille Nacht.” Tojáslikőr. Nyálas ajándékok Dickie-nek. Marge kötött, Dickie zoknijait is mindig hazahordta magához, hogy bestoppolja őket. És mind a ketten finoman, udvariasan kihagyják őt. Tom nem bírta még elképzelni sem. Rendben van, elmegy. Bármit inkább, de nem viseli el velük a karácsonyt.

12.

Marge azt mondta, nem kíván San Remóba menni velük. A könyve közepén járt. Rendszertelenül dolgozott, nagy vidáman belekezdett, de aztán az idejének háromnegyed részében csak tévelygett a mocsárban, ahogy ezt boldog mosollyal ki is jelentette. Büdös neki a munka, gondolta Tom. Ismert igazi írókat. Nem lehet fél kézzel könyvet írni, miközben egész napokat lóg el az ember a strandon, és azon töri a fejét, mi lesz ebédre. Tom örült, hogy az írás akkor is magával fogja sodorni, amikor ő és Dickie San Remóban lesznek.

– Nagyon díjaznám, ha megszereznéd nekem azt a kölnit, Dickie – mondta Marge. – Tudod, a Stradivarit, amit nem lehet Nápolyban kapni. San Remóban muszáj legyen. Olyan sok üzlet van ott, tele francia cuccokkal.

Tom már látta is magukat, amint az egész napot San Remóban a kölni keresésével töltik, mint ahogy szombaton hosszú órákat rontottak el Nápolyban ugyanezzel.

Csak Dickie egyetlen bőröndjét vitték magukkal, mivel csak három éjszakát (négy napot) akartak ottmaradni. Dickie egészen jókedvű volt, de az a borzasztó befejezettségérzés még nem hagyta el őket; az az érzés, hogy ez lesz az utolsó közös utazásuk. Tom számára az udvarias vidámság, amit a vonaton mutatott, nem volt több,

mint a vendéglátó üres gesztusa. A házigazda már undorodik a vendégétől, de fél, hogy mindez meglátszik rajta, és az utolsó percig leplezni igyekszik. Tom eddigi életében még sohasem érezte, hogy ilyen unalmas, kiutált vendég lenne. Dickie a vonaton arról a hétről mesélt, amelyet Freddie Milesszal töltött, amikor először érkezett Olaszországba. San Remo kis település volt, de nemzetközi bevásárlóközpontként lett híres. Dickie szerint nagyon sok ember jött át a francia oldalról is, hogy ott vásároljanak. Tomnak olyan benyomása is támadt, hogy Dickie megpróbál túladni rajta is, és abban a városban próbálja meg rábírni, hogy maradjon, és ne térjen vissza Mongibellóba. Még az érkezésük előtt ellenérzés fogta el a városka iránt.

Azután, majdnem azzal egy időben, hogy a vonat beért a San Remó-i pályaudvarra, Dickie azt mondta:

– Mellesleg, Tom, utálok így beszélni, és talán szörnyűnek fogod találni, de én most Cortina d'Ampezzóba egyedül szeretnék elutazni Marge-dzsal. Gondolom, ő is így találja jónak. Egy kellemes vakációval legalább tartozom neki. Neked úgy sincs sok kedved a síeléshez.

Tom teljesen megmerevedett, de megpróbált úgy viselkedni, hogy egy izma se ránduljon. Marge szégyene!

– Rendben van. Természetesen.

Idegesen nézegette a kezében lévő térképet, elkeseredetten keresett valamit San Remo környékén. Valahova máshova akart volna menni, bár Dickie már a csomagtartó felé nyúlkált a bőröndjükért.

– Nincs ide messze Nizza sem? – kérdezte Tom.

– Nincs.

– Vagy Cannes. Mióta csak az eszemet tudom, szeretném látni. Az legalább Franciaországban van – tette hozzá némileg szemrehányó hanghordozással.

– Nos, azt hiszem, ezt megteheted. Velünk van az útleveled, nem igaz?

Tom elhozta az útlevelét. Átszálltak egy másik vonatra, és este tizenegy felé meg is érkeztek Cannes-ba.

Szépnek találta. Az elhúzódó kikötő ívén pislákoló kis fények pislogó füzére, az elegáns és mégis trópusi főutca a tenger mellett, pálmafasoraival, drága szállodasorával együtt már Franciaország! Nyugodtabb és csinosabb, mint Olaszország, ezt még a sötétben is meg lehetett állapítani. A legelső mellékutca egyik hoteljében, a Gray d'Albionban szálltak meg. Elég elegáns volt, mégse kellett az utolsó ingüket is ráfizetniük. Tom szívesen adott volna akármennyit egy olyan hotelért, amely a tengerpartra nézett. A bőröndöt a hotelben hagyták, és átmentek a Hotel Carlton bárjába, amely Dickie szerint Cannes legdivatosabb szórakozóhelye. Ahogy megmondta előre, üresen tátongott, hiszen ebben az évszakban elég kevés ember volt egész Cannes-ban is. Tom egy újabb italt javasolt, de Dickie visszautasította.

Egy kávéházban reggeliztek másnap, aztán meg lementek a strandra. A fürdőnadrágjuk a ruhájuk alatt rejtőzött. Hűvös volt, de nem kibírhatatlanul, úszni azért lehetett. Mongibellóban hidegebb napokon is fürödtek. A

strand gyakorlatilag üresen ásítozott, egy-két pár lézengett, néhány ember játszott valamit a parton. A szél csapásai alatt verődtek fel és törtek meg a homokon a hullámok.

– Biztos profik – mondta Tom. – Mindegyik ugyanolyan sárga ruhát hord.

Érdeklődéssel figyelte azt az embergúlát, amelyet éppen most alakítottak. Lábszárak feszültek combokra, karok izmai dagadtak. Hallhatta is, ahogy kiabálnak egymásnak:

– Allez! [9]- és aztán:

– Un, deux![10]

– Nézd csak! – mondta Tom. – Most megy fel a tetejére.

Megdermedten állt, míg a legkisebb, olyan tizenhétévesforma tornász, az egymáson álló férfiak között a három legfelül álló vállára kapaszkodott, és a középsőre ért. Ott pózba vágta magát, mintha tapsra várna.

– Bravó! – kiáltotta Tom.

A fiú Tomra mosolygott, és egy tigris hajlékonyságával ugrott le.

Tom Dickie-re pillantott. Ő azokat nézte, akik a strandon mellettük ültek.

– Vagy ezer ilyet láttam, ahogy egymásra álltak százan – mondta savanyúan Tomnak.

Tom megdöbbent. A szégyenkezéstől hátrahőkölt. Azt érezte, amit Mongibellóban élt át, amikor Dickie így szólt, hogy; *„Marge azt hiszi rólad."* Tom azt hitte, az akrobaták homokosok. Cannes tengerpartja tele van homokkal. Akkor

---

9 Gyerünk!

10 Egy, kettő!

meg mi van? Tom keze ökölbe szorult a zsebében. Eszébe jutott, mit mondogatott róla Dottie néni. *„Gyönge! Világéletében lányosan gyönge volt Éppen, mint az apja!”* Dikcie összefont karral álldogált, a szeme az óceánba révedt. Tom nagy erőfeszítéssel szakította el magát attól, hogy újra az akrobatákra nézzen, bár sokkal érdekesebbek voltak, mint a tenger.

– Bejössz? – kérdezte Tom, és kigombolta az ingét, bár a víz pokolian hidegnek tűnt.

– Nem hinném – mondta Dickie. – Miért nem maradsz és nézed az akrobatákat tovább? Én visszamegyek.

Megfordult, és mielőtt Tom felelni tudott volna, elindult hátra.

Tom sietve gombolta be magán az inget. Látta, hogy Dickie átlós irányban indult el az akrobaták mellől a következő lépcső felé, az kétszer olyan messze volt, mint az itteni az akrobaták mögött. Különben is, a fene megehetné, gondolta Tom. Mindig olyan átkozottul tartózkodónak és fensőbbségesnek kell lennie? Mintha soha életében nem látott volna buzit! Most már tudta, mi is a baj Dickie-vel. Hát akkor oké! Ő miért nem törik le legalább egyetlenegyszer! Mitől olyan fontos, hogy nem lehet elveszíteni? Ezernyi gúnyos megjegyzés zsibongott az agyában, miközben futott utána. Dickie hidegen, majdhogynem utálattal mérte végig, és már a legelső megjegyzés is Tom szájára fagyott.

Aznap délután indultak San Remóba, kicsivel három előtt, így hát nem kellett egy újabb napot fizetniük a

szállodai szobáért. Dickie ajánlotta az időpontot, bár Tom fizette ki a 3430 frank összegű hotelszámlát (10 dollár 10 cent), egyetlen éjszaka költségét. Tom vette a vasúti jegyeket is, bár Dickie tele volt frankkal. Dickie frankban vette fel a havi járandóságát, abban a hiszemben, hogy jobban jár, mikor a frankokat lírára váltja majd. A frank ugyanis hirtelen megerősödött.

Dickie abszolút semmit sem beszélt a vonaton. Úgy tett, mintha álmos volna, összefonta a karját, becsukta a szemét. Tom vele szemben ült, a fiú csontos, arrogáns, csinos arcát bámulta, meg a kezét is. Egyiken zöld köves, a másikon ezüst pecsétgyűrű volt. Tom agyán keresztülszaladt, mi lenne, ha elváláskor ellopná a zöld köveset? Könnyű lenne, Dickie fürdésnél mindig levette. Néha akkor is megszabadult tőle, amikor otthon zuhanyozott. A legutolsó napon fogja majd elintézni, gondolta Tom. Dickie zárt szemhéjára nézett. Őrült indulatok; gyűlölet, vonzalom, türelmetlenség és hiábavalóság érzése szorította el a torkát. Meg akarta ölni Dickie-t. És nem is első alkalommal gondolt ilyesmire. Előzőleg már, vagy két-három esetben is dühből vagy csalódottságból fogta el ez a vágy, amely akkor rögtön el is szállt, csak szégyenérzet maradt a helyén. Most viszont egy vagy két teljes percen át gondolkodott rajta, hiszen el kellett hagynia Dickie-t. Akkor meg mi szégyellnivalója maradt? Kudarcot vallott nála mindenben. Gyűlölte, mert a kudarcai okát nem kereshette önmagában, a fiú embertelen ostobasága volt a kerékkötője a világon mindennek, amit csak tett. Az arcpirító gorombasága! Barátságot, társaságot,

tiszteletet ajánlott Dickie-nek, mindent, amit csak tudott, erre ő csak hálátlansággal, az utóbbi időben meg ellenségeskedéssel válaszolt. Dickie egyszerűen kihajította őt a hidegbe. Ha megölné ezen az úton, gondolta Tom, egyszerűen csak balesetnek kellene beállítani. Megtehetné – és valami briliáns ötlet villant az eszébe –, hogy ő maga legyen Dickie Greenleaf. Mindenre képes, amit Dickie tudott. Visszamehet Mongibellóba. Először is összeszedhetné Dickie cuccait, mondhatna Marge-nak valamit, lakást vehetne ki Rómában vagy Párizsban, felvehetné havonta Dickie csekkjeit, hamisíthatná az aláírását. Még a cipőjét is viselhetné. Idősebb Mr. Greenleaf a tenyeréből ehetne. A dolog veszélyei, meg az elkerülhetetlen ideiglenesség – amit különben alig vett tudomásul – külön lelkesedéssel töltötte el. A *hogyanon* kezdett gondolkodni.

A víz. Dickie nagyszerűen úszott. Sziklák. Könnyű lenne Dickie-t lelökni egyik sétájuk alkalmával valamilyen szikláról, de az is felmerült benne, hogy a fiú belekapaszkodik, és magával rántaná. A lába görcsbe feszült, a körmét a tenyerébe mélyesztette, a combjai fájni kezdtek ültében. A másik gyűrűt is meg kell szereznie. A haját egy kicsit világosabbra színezni. Nem lakhat viszont olyan helyen, ahol annyian ismerték Dickie-t. Csak hasonlítania kell Dickie-re, hogy az útlevelét is használhassa. Hát ő hasonlít. Ha meg…

Dickie kinyitotta a szemét, egyenesen ránézett. Tom megnyugodott, behúzódott a sarokba, a falnak támasztotta

a hátát. Most ő csukta be a szemét, mintha nem lenne magánál.

– Minden oké, Tom? – kérdezte Dickie, és meglökte Tom térdét.

– Oké – mondta Tom egy kis mosollyal. Látta, hogy Dickie kicsit ingerülten visszadől. Tudta, mitől lett dühös; nem akart túlságosan sok figyelmet szentelni rá. Tom mosolygott magában, mulattatta az ösztöne, hogy olyan gyorsan ájulást tudott színlelni. Ez volt az egyetlen mód rá, hogy saját árulkodó arcáról elterelje a figyelmet.

San Remo. Virágok. Főútvonal újra a strand mentén, üzletek meg áruházak, angol és olasz turisták. Másik hotel, virágos erkélyekkel. Hol legyen? Az egyik utcán ma este? Hajnali egy óra körül a város sötét lesz és csendes. Ha addig Dickie-t fenn lehet tartani. A vízben? Elég felhős volt az idő, de nem volt hideg. Tom törte a fejét. Könnyen el lehetne intézni a hotelszobában is, de hogyan szabadul meg a hullától? A holttestnek *el kell tűnnie,* ez biztos. Csak a víz marad, a víz pedig Dickie otthona. Kikölcsönözhető evezős és motorcsónakok is voltak a strandon. És, ahogy észrevette, mindegyik motorcsónakba horgony helyett egy rögzítésre való kerek betonnehezék volt berakva.

– Mit szólnál hozzá, ha kivennénk bérbe egy csónakot? – kérdezte Tom. Mindent megpróbált, hogy ne látszódjon olyan izgatottnak. Dickie egykedvűen nézett rá – őt semmit sem izgatta fel, mióta csak itt voltak.

Vagy tíz kis kék-fehér meg zöld-fehér motorcsónak sorakozott a fa kikötőhídnál. Olasz tulajdonosuk nem

lehetett túl elégedett a forgalommal, hideg és ködös volt a reggel. Dickie a Földközi-tenger felé nézett. Homályba borult, bár még nem szemerkélt az eső. Ez a szürkeség nem oszlott fel a nap folyamán; nem várhattak napsütést. Fél tizenegy lehetett, a reggeli utáni ejtőzés ideje, egy egész hosszú olasz délelőtt állt még előttük.

– Jól van. Elhajókázhatunk egy órát a kikötő körül – mondta Dickie, de szinte ezzel egy időben bele is ugrott a csónakba. A szája szélén bujkáló mosolyról tudta Tom, hogy Dickie most valamilyen régi emlék felidézésére készül. Olyan reggelekre gondolhat, amelyekre szentimentálisán révedhetett vissza, hiszen Freddie-vel vagy Marge-dzsal töltötte őket. Marge kölnisüvege dudorodott ki Dickie kordbársony kabátja zsebéből. Néhány perce vásárolták a főutca egyik boltjában. Az üzlet különben hasonlított az amerikai vegyesboltokra.

Az olasz csónakos kötéllel rántotta be a motort. Megkérdezte Dickie-t, tudja-e, hogy kell bánni vele. Dickie igennel válaszolt. Volt még egyetlen evezőlapát is a csónak végében, ahogy Tom látta. Dickie a kormányrúdba kapaszkodott, és hátat fordítottak a városnak.

– Hűvös van! – kiáltott Dickie mosolyogva, lobogó hajjal.

Tom jobbra-balra pillantgatott. Egyik oldalon magas szikla volt mellettük, mint Mongibellóban. A szárazfölddel párhuzamosan köd terjengett a víz fölé. A tenger irányában nézve pedig nem lehetett megmondani, hova mennek.

– Ismered a vidéket? – ordította Tom a motorzajon keresztül.

– Dehogy! – mondta vidáman Dickie. Élvezte az utat.

– Nehéz vezetni?

– Egyáltalán nem. Akarod megpróbálni?

Tom habozott. Dickie még mindig egyenesen a nyílt tenger irányába vezette a hajót.

– Köszönöm, nem. – Körbenézelődött. Baloldalukon egy vitorlást látott. – Hova megyünk? – kiáltotta Tom.

– Kit érdekel? – mosolygott Dickie.

Senkit sem érdekelt.

Dickie olyan hirtelen fordította jobbra a kormányt, hogy mind a kettőjüknek le kellett ülniük. Ide-oda hajladoztak is, hogy egyensúlyban tarthassák a csónakot. Fehér vízfal csapott fel Tom bal oldalán, majd lassan elsimult, hogy az üres horizont táruljon fel mögötte. Újra a sima víztükör felé száguldottak. A semmibe. Dickie a sebességet próbálgatta, mosolygott, kék szemével a távolságot méregette.

– Kis hajóban jobban érezni a sebességet! – kiáltotta Dickie.

Tom bólintott, megértő mosolya beszélt helyette. Tulajdonképpen meg volt rémülve. Hogy milyen mély itt a víz, azt csak az Isten tudja. Ha történne valami a csónakkal, a világ minden kincséért sem tudnának a partra vergődni. Talán *csak Dickie tudna egyedül.* De arra még esély sem volt, hogy bárki megláthassa, mit csinálnak itt. Dickie most finomabban változtatott irányt, újra jobb felé, a hosszú, homályos, szürke part irányába mentek. Le is üthetné

Dickie-t, rá is ugorhatna, meg is csókolhatná, ki is lökhetné, ilyen messziről senki sem venné észre. Tomnak melege lett, izzadt a ruhája alatt, a homloka meg fázott. Félni kezdett, de nem a víztől, hanem Dickie miatt. Tudta, meg fogja tenni, nem lenne képes, tehát nem is fogja leállítani magát, de lehet az is, hogy nem jár sikerrel.

– Beleugorhatok? – kiáltotta Tom, és kezdte kigombolni a kabátját.

Dickie csak nevetett, szélesre nyitotta a száját, a szemével a csónak mögötti részre összpontosított. Tom tovább vetkőzött. Levetette a cipőjét meg a zokniját. A nadrág alatt fürdőruha volt rajta, akárcsak Dickie-n.

– Bemegyek, ha bejössz! – kiáltotta Tom. – Bejössz?

Azt akarta, hogy Dickie lassítson.

– De mennyire! – Dickie hirtelen lelassította a motort. Elengedte a rudat, levetette a zakóját. A csónak megbillent, elvesztette az erejét.

– Gyerünk! – mondta Dickie, és a fejével Tom nadrágja felé bökött. A nadrág még rajta volt.

Tom kinézett a szárazföldre. San Remo krétafehér és rózsaszín sávnak látszott. Felvette az evezőt, mintha csak játszana vele a térde között. Amikor Dickie lehúzta a nadrágját, Tom felemelte a lapátot, és Dickie feje búbjára sújtott vele.

– Hé! – kiáltott Dickie, összegörnyedt és félig le is csúszott a faülésről. Sápadt szemöldöke meglepődve emelkedett az ég felé.

Tom felállt, fogta az evezőt, és minden erejét beleadva csapott le megint. Olyan volt, mint az elpattanó gumikötél.

– Az isten szerelmére! – morogta Dickie haragos erőfeszítéssel, noha a kék szeme már zavaros volt; kezdte elveszíteni az eszméletét.

Tom egy balkezest eresztett el az evezővel, Dickie fejét oldalról találta el. Az evező széle mély sebet vágott Dickie-n, a nyílás megtelt vérrel, Tom pontosan látta. A fiú a csónak fenekén hevert, és ott kalimpált meg rángatózott, miközben olyan hangos üvöltéssel tiltakozott, hogy Tom meg is rettent tőle. Háromszor is a nyakára ütött ferdén, az evező élével, mintha az fejsze lenne, és Dickie nyaka fa, amit fel kell hasogatnia. A csónak himbálózott, a víz a lábán is túlcsapott. Dickie lába a csónak szegély lécébe szorult. Tom a homlokára vágott, és ott, ahol az evező érte, egyre nagyobb vérfolt kezdett terjengeni. Egy pillanatig Tom attól tartott, előbb belefárad a csapásokba, mielőtt a másik abbahagyná a kaparászást a csónak fenekén. Dickie kinyújtotta hosszú lábát, és megpróbálta Tomot egy rúgással lelökni. Tom úgy fogta meg az evezőt, mint egy bajonettet, nyelével Dickie oldalába döfött. Az elgyötört test megnyugodott, merev lett és mozdulatlan. Tom kiegyenesedett, fájdalmasan visszatartotta a lélegzetét. Körülnézett. Nem volt hajó a környéken. Egy motorost kivéve, amely messze-messze tőlük tartott a part felé. Balról jobb felé tartó, tünékeny foltnak látszott.

Felállt, és lerángatta Dickie zöld köves gyűrűjét. Zsebre vágta. A másik gyűrű már szorosabb volt, de azért a vérző

és dagadt ujjperceken áterőltetve azt is megszerezte. Megnézte a nadrág zsebeit is. Francia és olasz pénzérméket talált. Benne hagyta. Kivett egy kulcskarikát három kulccsal. Azután felvette Dickie zakóját, és Marge kölnijét kirakta a zsebéből. Cigaretta, Dickie ezüst öngyújtója, egy ceruzacsonk, a krokodilbőr tárca és néhány kis kártya volt a belső zsebében. Tom saját kordbársony zakójába pakolta az egészet. Azután a betonnehezék kötelét vette elő. A vége a csónak karikájába volt kötve. Tom megpróbálta kibontani. Pokoli módon megdagadt, vízben ázó, mozdíthatatlan csomó rögzítette. Kézzel próbálkozott először. Egy kés kellett volna inkább.

Dickie-re pillantott. Meghalt? Tom a csónak keskenyedő orra felé mászott. Életjeleket figyelt Dickie-n. Nem merte megérinteni a mellét vagy a csuklóját, hogy a pulzusát megérezze. Tom megfordult és görcsösen tépdeste a csomót, de hamarosan rájött, hogy csak szorosabb lesz tőle.

Az öngyújtója! Benyúlt érte a csónak fenekén fekvő nadrág zsebébe. Meggyújtotta, azután a lángját a kötél egyik szárazabb darabja alá tartotta. Mintegy másfél hüvelyk vastag volt. Nagyon lassan ment az egész. Tom arra használta a perceket, hogy körülnézett. Az az olasz csónakos láthatja őket ilyen távolságból? A vastag szürke kötél csak nem akart tüzet fogni, parázslott, füstölt, csak lassan bomlott darabokra. Tom cibálta, ekkor elaludt az öngyújtó. Megint meggyújtotta, és tovább húzgálta a kötelet. Amikor végre engedett, négyszer is Dickie meztelen bokája köré csavarta, hatalmas, bumfordi csomót kötött rá,

még mielőtt ideje lett volna megijedni. Biztos akart lenni benne, hogy nem fog kioldódni, nem volt igazán jó csomókötő. A kötél talán harmincöt vagy negyven láb hosszú, gondolta. Lehiggadt, sima módszeresség lett úrrá rajta. A betonnehezék éppen elég ahhoz, hogy lenn tartsa a holttestet, gondolta. A hulla kicsit mozoghat, de nem kerül a víz felszínére.

Tom ledobta a nehezéket. Nagyon bugyborékolt, és az áttetsző víz mélyére süllyedt, süllyedt mindaddig, amíg Dickie bokáján meg nem feszült. Tom átemelte a csónak szegélyén a lábát, és a karját kezdte húzni, hogy a legnehezebb része, a válla is átjusson a peremen. Dickie petyhüdt karja meleg volt és ügyetlen. A válla viszont a csónak fenekén maradt, a karja olyan rugalmasnak tetszett, mint a gumi, a test egyáltalán nem emelkedett. Tom fél térdre ereszkedett mellé, és megpróbálta átfordítani. Ez megint nagyot himbált a csónakon. A vízről elfeledkezett. Ez volt az egyetlen, ami megriasztotta. A tatnál kéne próbálkoznia, gondolta, hiszen az süllyedt leginkább a vízbe. A tehetetlen testet a tat felé cibálta, a csónak peremén húzta végig a kötelet. A vízben felszálló buborékokból meg tudta ítélni, hogy a nehezék még nem ért a tenger fenekére. Most Dickie fejével és vállával kezdte, hasra fordította a testet, lassan-lassan lökte befelé. A feje már a vízbe ért, a szegély a hasába vágott. A lába szolgált ellensúlyként. Ellenállt Tom erőfeszítéseinek; a válla olyan meglepő nehézséget jelentett, mintha mágnes tartaná a csónak fenekén. Tom mély lélegzetet vett, és megemelte. Dickie a

vízbe esett, de Tom is elvesztette az egyensúlyát, és a kormányrúdra zuhant. A még mindig járó motor feldübörgött.

Tom a kontrollkar felé kapott, de a csónak őrült kanyarral iramodott meg. Egy másodpercig vizet látott maga alatt, kezével a csónak széle felé próbált nyúlni, de a perem már nem volt sehol.

Benn volt a vízben.

Lihegett, megpróbált visszaugrani és elkapni a csónakot. Elvétette. Az körben forgott. Tom újra ugrott, de ettől csak még mélyebbre süllyedt. Valami félelmetes lassúsággal zárult össze a tenger a feje fölött, azért elég tempósan ahhoz, hogy ne kapjon lélegzetet. Amint a szeme a felszín alá került, a szája is megtelt vízzel. A csónak sokkal messzebbre szaladt. Látott már ilyen keringést ezelőtt is; a motor sohasem állt le magától, ameddig valaki el nem kapta a csónakot, fel nem kapaszkodott rá és ki nem kapcsolta. Most, halálos magányában már előre érezte a halál ízét, ahogy a vízvonal alá süllyed, és az a hülye motor teleköpi vízzel a fülét, úgy, hogy minden más zaj kiszáll belőle. Csak a saját lármája marad vele, a lihegése, küzdelme, szívdobogásának a hangja. Újra felszínre bukott, automatikusan a csónak felé igyekezett, hiszen az volt az egyetlen valami, ami, bár körbe-körbe száguldozva ugyan, de úszott. Nem lehetett megfogni, a csónak éles orra kétszer, háromszor, négyszer is elrohant mellette, mialatt ő levegőért kapkodott.

Segítségért kiáltott. Ettől a szája lett tele vízzel. A keze a csónak víz alatti részét érintette, de a hajóorr állati nagyot lökött rajta. Vadul kapálózott a hajótat felé. Nem törődött a propellerrel sem. Az ujjával megérintette a kormányt. Bele akart kapaszkodni, de lekésett. A csónak fejbe vágta, amikor elrohant fölötte. Most a tat került közelebb újra, megint próbálkozott, de a keze lecsúszott a kormánylapátról. A másik kezével a tat peremét ragadta meg. Kifeszítette a karját, hogy a teste távol maradjon a propellertől. Valami emberfölötti energiával húzta magát keresztül a tat sarkában a peremen; az egyik karjával a csónak oldalát kapta el. Akkor kinyúlt, és a gázkar a kezébe került.

A motor lassulni kezdett.

Tom mind a két kezével a csónak peremébe fogódzkodott. Az agya kiürült. Megkönnyebbült, és nem is hihette el, mi történt, ameddig a lángoló fájdalmat a torkában, a döféseket a mellkasában minden lélegzetvételnél meg nem érezte. Így maradt, nem tudni, hogy két percig, vagy lehetett tíz perc is, mialatt nem gondolt semmire, csak az erejét összpontosította, hogy felvergődhessen a csónakba. Végül lassú lengésekkel (fel-le, fel-le) annyira kiküzdötte a testét a vízből, hogy arccal előre, lábával a perem felé a csónak fenekére jutott. Úgy maradt majdnem öntudatlanul. Az ujja Dickie vérében meg a saját orrán-száján bőven ömlő folyadékban ázott. Előbb kezdett gondolkodni, mint mozogni tudott volna. A csónakon törte

a fejét, amelyet ilyen véresen nem lehet visszavinni, de amelyet egy pillanat alatt elindíthat. De hova?

Dickie gyűrűin is gondolkodott. Megtapogatta a kabátzsebében, még mindig ott voltak. Végül is, mi történhetett volna? Köhögési roham fogta el, könnyektől homályosodott el a tekintete, amikor körülnézett, van-e közel, jön-e bármilyen hajó. Megdörzsölte a szemét. Nem volt semmi. Csak az a vidám motoros rótta nagy ívben a köreit a távolban, onnan vehették volna észre. Tom a csónak fenekére nézett. Ki lehet mosni ezt az egészet? A vér pokoli nehezen megy ki bármiből, mindenki mondja. Vissza kell vinnie a hajót, és ha a csónakos a barátja holléte felől érdeklődne, azt kéne mondania, hogy valahol máshol tette partra? Nem, most ezt nem lehet.

Tom óvatosan húzta meg a gázkart. A duruzsoló motor felgyorsult. Tartott a motortól is, de az sokkal humánusabbnak és kezelhetőbbnek tűnt, mint a tenger. Kevésbé volt ijesztő. A part felé fordult, San Remótól északra. Találhat valahol egy elhagyatottabb szakaszt vagy öblöt, ahol kiköthet és partra szállhat? És ha megtalálják a hajót? A probléma megoldhatatlannak látszott. Megpróbálta lehűteni magát. Az agya leblokkolt, ha arról volt szó, hogy lehet a csónaktól megszabadulni.

Most már látszottak a fenyőfák, a száraz, üresnek látszó, sárgásbarna homokpad, az olajfaliget zöldje. Tom lassan cirkált jobbra-balra, nézte, hol vannak emberek. Sehol sem voltak. Egy sekély szakaszra került, nagyon vigyázva bánt a gázzal, mert nem volt biztos benne, hogy képes lesz-e újra

beindítani a motort. Csikorgást hallott, és a csónak orra alatt a fenék döccenését érezte. A gázkart a *Ferma*[11] pontra húzta, és egy másik kart is megemelt, amely lefullasztotta a motort. Óvatosan kiszállt a körülbelül tíz hüvelyk mély vízbe, a hajót kihúzta, amennyire csak tudta, majd a két kabátot, a szandáljait és Marge kölnis csomagját a csónakból a partra vitte. Egyetlen lábnyom sem tanúskodott róla, hogy ott járt volna valaha ember. Tom elhatározta: megpróbálja elsüllyeszteni a csónakot.

Emberi fej nagyságú köveket kezdett összeszedni, nagyobbakra nem futotta az erejéből. Egyenként a csónakba hordta őket, de a végén már kisebbekkel is meg kellett elégednie, mert nem talált több nagyot a közelben. Megszakítás nélkül dolgozott. Attól tartott, összeesik a fáradtságtól, ha megengedi magának, hogy akár egy percre is megálljon. Akkor aztán ott feküdne mindaddig, míg valaki rá nem talál. Amikor a kövekkel már a csónak pereméig ért, meglökte a hajót, és addig hintáztatta, míg a víz át nem csapott az oldalán. Amikor süllyedni kezdett, a mélyebb víz felé taszította, addig ment vele, amíg a tenger a derekáig nem ért, és a csónak a fenékre nem ereszkedett. Visszalábalt a partra, arccal a homokba feküdt egy jó ideig. A hotelbe való visszatérését tervezgette, meg a történet folytatásán gondolkodott, hogyan hagyja el San Remót még naplemente előtt, miként jut vissza Mongibellóba? És ott hogy lesz tovább?

---

[11] Megállítás

13.

Napnyugtakor, amikor a település olasz, de más nemzetiségű lakói is mind frissen lezuhanyozva és átöltözve az utak mellé kirakott kávéházi asztalok mellé telepszenek, csak azért, hogy minden járókelőt megbámulhassanak, és minden szórakozási lehetőséggel élhessenek, amit a város csak nyújthat, Tom akkor gyalogolt át a főúton, kizárólag nedves úszónadrágjába, szandálba és Dickie kordbársony kabátjába öltözve. Hóna alatt vérfoltos nadrágját és zakóját vitte. Lassan és nehézkesen haladt, mert ki volt merülve, de azért a fejét feltartotta, a kávéházi asztalok mellől nézelődő emberek legnagyobb örömére. A strandon lévő egyetlen szálloda felé lépkedett. Öt cukros presszókávéval és három brandyvel erősítette meg magát még San Remo előtt, az egyik út menti bárban. Most olyan ifjú atléta szerepét játszotta, aki különleges ízlését követve a délutánt a vízen töltötte, kiváló úszó lévén, késő délutánig fürdött ezen a hűvös napon is, hiszen a hideg vízre sem érzékeny. Bement a hotelbe, elkérte a kulcsot a pultról, felment a szobába, és az ágyra zuhant. Egyórányi pihenést enged magának, gondolta, de nem szabad álomba merülnie, hiszen akkor sokkal tovább aludna. Pihent, és amikor megkörnyékezte az álom, a mosdóhoz ment,

megnedvesítette az arcát, meg egy vízbe mártott törölközőt vitt az ágyba, remélte, az majd visszatartja az elalvástól.

Végül felkelt, megpróbálta kivenni a vérfoltot a kordnadrág szárából. Szappannal, körömkefével dörzsölte, végül elfáradt és megállt egy kicsit, hogy becsomagolja a bőröndöt. Úgy pakolt, ahogy Dickie csinálta mindig: a fogpasztát és fogkefét a koffer hátsó bal zsebébe rakta. Akkor visszatért a nadrághoz. A saját zakója túlságosan is véres volt ahhoz, hogy fel lehessen venni, de nyugodtan hordhatta Dickie kabátját, hiszen ugyanolyan drapp színben pompázott, és a mérete sem különbözött az övétől. Tom az öltönyét Dickie-éről koppintotta, ugyanaz a szabó varrta Mongibellóban. A saját zakóját a kofferbe tette. Majd lement a bőrönddel, és a számláját kérte.

Az ember a pult mögött megkérdezte, hol van a barátja. Tom azt mondta, a vasútállomáson fognak találkozni. A tisztviselő nagyon kedves volt hozzá, még „Buon viaggio”-t[12] is kívánt neki.

Tom két sarokkal odébb megállt egy vendéglőnél. Kényszerítette magát, hogy egyen egy tányér *minestronét*[13], gondolta, erőt meríthet belőle. Fél szemmel azt az olaszt figyelte, aki a csónakok tulajdonosa volt. A legfontosabb, vélte Tom, hogy még aznap éjjel hagyja el San Remót, esetleg taxival mehet a legközelebbi városba, ha nem lenne busz vagy vonat.

---

[12] Jó utat

[13] Olasz zöldségleves

Dél felé indult egy szerelvény tíz huszonnégykor, ahogy a pályaudvaron megtudta. Hálókocsikkal. Holnap reggel Rómában ébredhet, és át is szállhat Nápoly felé. Hirtelen abszurd módon egyszerűnek és könnyűnek látszott az egész. A biztonságérzet egy rohamában arra gondolt, mi lenne, ha néhány napra Párizsba utazna?

– Spetta un momento [14] – mondta a pénztárosnak, aki a jegyet akarta a kezébe nyomni. Tom a bőröndjét kerülgette, és

Párizson gondolkodott. Egy éjszaka. Két nap. Csak bekukkantana. Nem érdekes, hogy szólt-e Marge-nak róla vagy sem. Hirtelen Párizs ellen döntött. Nem lenne képes kipihenni magát. Túlontúl szeretett volna Mongibellóba jutni és utánanézni, mit kezdjen Dickie holmijaival.

A hálókocsi ágyára kifeszített fehér ágyneműnél nagyobb luxust még nem látott addigi életében. Megsimogatta a kezével is, mielőtt eloltotta volna a lámpát. És az a kék-szürke takaró, a feje fölött a kis fekete háló! Tom pillanatnyilag olyan extázist érzett, amelyek a gyönyör éveit varázsolták elé; másmás ágyakban, asztaloknál, hajókon, új ingekben, szabadon! Dickie pénzén! Akkor lecsavarta a fényt, letette a fejét, és majdnem rögtön elaludt. Olyan elégedett és bizakodó volt, mint soha.

Nápolyban a pályaudvar férfi WC-jében kiszedte Dickie fogkeféjét és hajkeféjét a bőröndből. Az esőkabátjával meg vérfoltos nadrágjával együtt a saját kordbársony zakójába

---

[14] Várjon egy percig

tekerte. A csomagot a pályaudvarral szemben lévő utcába vitte, ahol egy hatalmas szeméttárolóba gyömöszölte. A szemetesedény a sikátor falának támaszkodott. Tejeskávét reggelizett brióssal a buszpályaudvar kávézójában, és felszállt a jó öreg tizenegy órás mongibellói buszra.

Amikor kilépett a buszból, majdnem összeütközött Marge-dzsal. Fürdőruhában volt, meg az a lompos fehér kabát volt rajta, amit a strandon viselt mindig.

– Hol van Dick? – kérdezte a lány.

– Rómában. – Tom könnyedén mosolygott, hiszen teljesen felkészült. – Néhány napig még ott marad. Én azért jöttem, hogy összeszedjek néhány cuccot neki.

– Megszállt valakinél?

– Nem. Szállodába ment. – Az újabb mosoly búcsúzásnak számított. Tom elindult a dombon felfelé a bőröndjével. Egy perccel később már hallotta, hogy Marge parafa sarkú szandálja mögötte kopog. Tom megvárta.

– Mi történt itthon, édes otthonotokban? – kérdezte.

– Semmi. Mint mindig. – Marge elmosolyodott. Zavarban érezte magát a fiúval. De azért követte a házba – a kertkapu nyitva volt. Tom elővette a terasz ajtajának nagy vaskulcsát szokott helyéről, egy rozsdás kád mögül. A kádban föld és egy félig elszáradt növény kókadozott. Együtt mentek fel teraszra. Az asztal kicsit bicegett, egy könyv volt a lába alatt. Marge nem járhatott itt, mióta csak elmentek. Úgy érezte, hogy legalább egy hónapja.

– Skippy hogy van? – kérdezte Tom vidáman, miközben kinyitotta a hűtőszekrényt, hogy jéghez jusson. Skippy

kóbor kutya volt, Marge néhány napja szerezte. Csúf fekete-fehér jószág, de Marge úgy dédelgette és etetgette, akár egy pedáns vénlány.

– Elkóborolt. Nem is vártam tőle, hogy itt maradjon.

– Óh.

– Jól szórakoztatok? Úgy látszik.

– Hát igen – nevetett Tom. – Készíthetek egy italt?

– Köszönöm, nem kérek. Mit gondolsz, Dickie meddig marad?

– Nos hát – ráncolta Tom a szemöldökét gondolataiba mélyedve. – Nem tudom igazán. Azt mondta, hogy egy csomó kiállítást akar megnézni. Gondolom, örül, hogy változik a színhely.

Tom hatalmas adag gint töltött magának, szódát adott hozzá, meg citromszelettel is kiegészítette.

– Talán egy hét múlva jön vissza. Innen jut eszembe!

– A bőrönd után nyúlt, és elővette a kölnisdobozt. Leszedte az üzlet csomagolópapírját, hiszen azon is vérfoltok voltak.

– A Stradivarid. San Remóban szereztük.

– Köszi szépen! – Marge mosolyogva vette el. Óvatosan, álmodozva nyitotta ki.

Tom a teraszra száműzte magát az italával. Feszült volt. Egy szót nem szólt Marge-hoz, várta, hogy elmenjen.

– És te meddig maradsz?

– Hol?

– Itt.

– Csak egy éjszaka. Holnap már megyek vissza Rómába. Talán délután – tette hozzá, hiszen a postát másnap csak kettő után tudta megkapni.

– Nem hinném, hogy látjuk még egymást, hacsak nem a strandon – mondta Marge erőltetett barátságossággal. – Érezd jól magad, ha nem találkoznánk. És mondd meg Dickie-nek, hogy írjon egy lapot. Melyik hotelben szállt meg?

– Óh… uh…. hogy is hívják… A Piazza di Spagna közelében…

– Inghilterra?

– Az az! De azt hiszem, úgy mondta, az American Express címén lehet a legjobban megtalálni.

Csak nem próbálja meg felhívni – gondolta Tom.

– Lehet, hogy holnap reggel kimegyek a strandra – mondta.

– Oké. Köszi a kölnit.

– Szóra sem érdemes!

A lány lesétált a vaskapuhoz, és kiment.

Tom felkapta a bőröndöt, és Dickie hálószobájába rohant. Kihúzta Dickie szekrényének felső fiókját; levelek, két cím, könyvek, egy csomó kis notesz, egy óralánc, mindenféle kulcs, és valamilyen biztosítási kötvény volt benne. A többi fiókot is kirángatta, egyiket a másik után, nyitva is maradtak. Ingek, sortok, összehajtogatott pulóverek, zoknik rendetlenül. A szoba sarkában kusza hegyekben a mappák és vázlatfüzetek sorakoztak. Sok tennivaló akadt. Tom minden ruháját levetette, meztelenül

lerohant. Hideg vízzel letusolt, aztán felkapta Dickie régi mocskos fehér sortját, ami a fürdőszobában lógott egy szögön.

A legfelső fióknál kezdte, két okból is: a legújabb levelek fontosak lehetnek, esetleg olyasmi van bennük, amire rögtön reagálni kell, másrészt pedig, ha Marge vissza találna jönni aznap délután, nem szabad meglátszania, hogy az egész házat felforgatta. De délután feltétlenül el kell kezdeni Dickie legnagyobb bőröndjének megtöltését, gondolta Tom.

Még éjfélkor is ott piszmogott a házban. Dickie bőröndjei meg voltak rakva. Most azon törte a fejét, vajon a ház bútorai milyen értéket képviselhetnek, mit hagyjon Marge-ra, és mit kezdjen a maradékkal? Az az átkozott hűtő Marge-é lehet. Ez biztosan tetszene neki. A nehéz faragott szekrény az előszobában – Dickie a vásznait tartotta benne – néhány száz dollárt érhet, Dickie azt mondta róla, hogy négyszáz éves, amikor Tom érdeklődött felőle. Cinquecento. Signor Puccival kell beszélni róla. A Miramare vezető helyettese; meg lehetne bízni a ház és a bútor eladásával. Meg a hajóéval is. Dickie mondta, hogy ilyen dolgokat mindig is intézett a falu lakói számára.

Tom Dickie minden holmiját egyenesen Rómába szerette volna vinni, de minthogy Marge gondolkodóba eshetne, miért akar ilyen viszonylag rövid idő alatt mindent elhurcolni, jobb, ha abban a hiszemben marad, hogy Dickie csak később szándékozik Rómába költözni.

Ennek megfelelően Tom lement a postára másnap délután három körül, és megkérdezte, nincs-e valamilyen levél Dickie- nek egy amerikai barátjától. Érdekes lehetne. Neki sem volt, de ahogy visszasétált a házhoz, azt képzelte, Dickie levelét olvassa. A szavakat is kitalálta pontosan, úgy, hogy akár idézhesse Marge-nak, ha szükség lenne rá. Még meglepettnek is érezheti magát, hogy Dickie megváltoztatta az elhatározását.

Amint hazaért, Dickie legjobb rajzait és legjobb vásznait egy kartondobozba kezdte rakodni. A dobozt Aldótól, a fűszerestől kapta, az üzlete a dombtetőre vezető úton volt. Nyugodt módszerességgel dolgozott, várta, hogy Marge bármelyik pillanatban betoppanhat. De csak négy után érkezett.

– Még mindig itt vagy? – kérdezte, ahogy bejött Dickie szobájába.

– Igen. Ma kaptam egy levelet Dickie-től. Elhatározta, hogy Rómába költözik. – Tom felegyenesedett, kissé elmosolyodott, mintha neki is meglepetés volna az egész. – Azt akarja, hogy vigyek el mindent, amit csak tudok.

– Rómába költözik? Mennyi időre?

– Nem tudom. A telet mindenesetre ott tölti, az látszik.

– Tom tovább hajtogatta a vásznakat.

– Nem jön vissza a télen? – Marge hangja elveszettnek hallatszott.

– Nem. Azt mondja, a házat is el lehet adni. Bár még nem határozott.

– Úristen, mi történt?

Tom vállat vont.

– Szemmel láthatólag a telet Rómában akarja tölteni. Azt mondja, írni fog neked. Azt hittem, te is kaptál ma délután tőle egy levelet.

– Nem kaptam.

Csönd. Tom tovább dolgozott. Hirtelen eszébe jutott, hogy a saját holmijait még nem is csomagolta el. Be sem ment a saját szobájába.

– Még mindig Cortinába készül? – kérdezte Marge.

– Nem, már nem. Azt mondta, ír majd Freddie-nek és lemondja. De ez azért ne akadályozzon téged. Menj el nyugodtan! – Tom ránézett a lányra.

– Mellesleg Dickie úgy intézkedett, hogy a hűtő a tied. Szerezz valakit, hogy átvigye hozzád.

A hűtőgép birtoklása nem változtatott Marge elképedt arcán. Tom tudta, arra kíváncsi, hogy ő fog-e tovább élni Dickie-vel, vagy sem? Valószínűleg úgy gondolta, hogy igen, a vidám tevékenykedésből ítélve. Érezte, hogy a kérdés kikívánkozik a száján – olyan átlátszó volt, mint egy gyerek. Aztán meg is kérdezte.

– Vele fogsz lakni Rómában?

– Egy darabig talán. Segítek neki berendezkedni. Párizsba szeretnék menni ebben a hónapban, azután, gondolom, úgy december közepén, visszamennék az Államokba.

Marge kétségbeesettnek látszott. Tom tudta, hogy most a magányos hetekre gondol – még akkor is, ha Dickie néha-

néha, időközönként meg is látogatná, az üres vasárnap reggelek, a magányos étkezések fájdalma foglalkoztatják.

– Mit fog csinálni karácsonykor? Gondolod, hogy idejön, vagy Rómában marad?

Tom egyfajta ingerültséggel válaszolt.

– Nos, hát én nem hinném, hogy idejön. Az az érzésem, hogy egyedül akar maradni.

Most a lány megdöbbent, meg is volt bántva. Várj csak, míg megkapod a levelét Rómából, amit írni fog neked, gondolta Tom. Kedves lesz hozzá, olyan kedves, mint Dickie, de nem maradhat kétséges, hogy Dickie nem akar vele többet találkozni.

Néhány perccel később Marge felállt, és istenhozzádot mondott neki, azzal szórakozottan elment. Tom hirtelen azt érezte, Rómába fog telefonálni. Vagy egyenesen Rómába megy. És ha megteszi? Dickie átköltözhetett egy másik hotelbe. Van elég szálloda Rómában, napokba kerül, míg megtalálja. Ha ott nem akad a nyomára, még mindig gondolhatja, hogy Párizsba ment Tom Ripleyvel. Vagy akár egy másik városba is.

Tom belenézett a nápolyi újságokba. Egy olyan kis hírt keresett, amely egy San Remo közelében elsüllyedt csónak megtalálásáról szólt. *Barca affondata vicino San Remo*[15] lehet a cikk címe. Nagy hűhót csaphatnának a csónakon talált vérnyomokból is. Az olasz újságok imádták ezeket a melodramatikus híreket. „Giorgio Stephani, egy fiatal

[15] San Remóban elsüllyedt csónak

halász San Remóban tegnap délután háromkor kétméteres vízben szörnyű felfedezésre jutott. Egy kis motorcsónak, melynek belseje tele volt vérnyomokkal… De Tom semmit sem talált a lapokban. Előző nap sem történt semmi. Hónapokig eltarthat, míg a hajót megtalálják. Lehet, hogy sohasem akadnak rá. És ha igen? Honnan tudhatnák, hogy Dickie Greenleaf és Tom Ripley együtt vették ki? Nem mondtak nevet az olasz csónakosnak San Remóban. A tulajdonos egy narancsszínű jegyet adott nekik, ami Tom zsebében maradt. Később megtalálta és megsemmisítette.

Tom hat óra körül taxival hagyta el Mongibellót. Előtte egy presszókávét ivott Giorgiónál, el is búcsúzott tőle, Faustétól és a többi falusi ismerősétől, akikkel Dickie hozta össze. Mindegyiküknek ugyanazt a történetet mondta el, hogy Signor Greenleaf a telet Rómában fogja tölteni, mindannyiukat a legközelebbi viszontlátásig szívélyesen üdvözli. Tom azt is mondta, hogy egy rövid látogatásra Dickie nemsokára még lejöhet ide.

Becsomagolt vásznait, festményeit, a ládáit, bőröndjét és két nehezebb kofferét Dickie Greenleaf nevére, a római American Express címére küldette. Saját két táskáját Dickie egyik csomagjával együtt a taxiban magával vitte. Beszélt Signor Puccival is a Miramare-ban, megkérdezte tőle, hogy amennyiben Signor Greenleaf a mellett a lehetőség mellett döntene, hogy eladja a házát és a bútorait, Signor Pucci elvállalná-e az ügyet. Signor Pucci azt felelte, hogy boldogan. Pietrónak, a kikötő gazdájának is szólt, hogy nézzen utána, hátha valaki megvenné a *Pipistrellót.* Nagyon

valószínű ugyanis, hogy Signor Greenleaf meg akar szabadulni tőle ezen a télen. Tom azt mondta, hogy Signor Greenleaf ötszázezer líráért is, ami alig nyolcszáz dollár, eladná, ez pedig semmi egy olyan hajóért, ahol két ember is elalhat. Pietro azt mondta, hogy néhány hét alatt elintézi.

A vonaton Róma felé Tom olyan gondosan fogalmazta a Marge-nak szóló levelet, hogy meg is tudta jegyezni, és amikor a Hotel Hasslerbe ért, és leült Dickie Hermes Babyje[16] (amit Dickie egyik táskájában hozott magával) mellé, rögtön le tudta írni.

Róma, 19.. november 28.
Kedves Marge!
Elhatároztam, hogy a télen Rómában fogok élni, csak azért, hogy helyet változtassak és egy kis időre kimozdulhassak Mongyból. Valahogy rémesen szükségem van rá. Sajnálom, hogy olyan hirtelenül jött, és hogy még el sem búcsúzhattam, de tulajdonképpen nem vagyok nagyon távol, és időről időre láthatlak is. Nem éreztem kedvet ahhoz sem, hogy összecsomagoljam a holmijaimat, úgyhogy ennek a terhét Tomra lőcsöltem.

Ami minket illet, hát nem ronthat és nem is javíthat a viszonyunkon, ha egy darabig nem találkozunk. Az a borzasztó érzésem van, hogy *én* untattalak, bár *te nem* untattál engem, így hát ne gondold, légy szíves, hogy bármitől menekülnék. Pont ellenkezőleg. Róma közelebb visz majd a valósághoz. Mongy

[16] Régi táskaírógép

eltávolított. Részben veled is elégedetlen voltam. Az elmenetelem nem old meg semmit, de abban segíthet, hogy felfedezzem, hogyan érzek irántad. Éppen ezért én jobban szeretném, ha egy darabig nem találkoznánk, kedvesem. Remélem, megérted. Ha nem – akkor nem, és ez az én kockázatom. Lehet, hogy néhány hétre Párizsba megyek Tommal, ő megdöglik érte. Ha nem haladnék jól a festéssel. Találkoztam ugyanis egy Di Massimo nevű festővel, akinek a munkái nagyon tetszenek. Az öregúrnak nincs sok pénze, de úgy látszik, a tanítványának fogadna, ha keveset fizetnék neki. Az ő műtermében fogok festeni.

A város csodálatos, szökőkutaival, amelyek egész éjszaka működnek, és minden él egész éjszaka, a jó öreg Mongyval ellentétben. Tom esetében rossz nyomon jártál. Vissza fog menni az Államokba nemsokára, engem nem érdekel igazán, hogy mikor. Bár nem rossz srác, és igazán nincs ellenemre. De semmi köze hozzánk. Remélem, ezt tudomásul veszed.

C/o American Express címre írhatsz nekem Rómába, míg meg nem tudom, hol lakom. Rögtön tudatom majd, ha lesz lakásom. Közben ne hagyd kialudni a házi tűzhely melegét és hidegét, különös tekintettel a hűtőszekrényre. Találd meg az írógépedet is! Nagyon sajnálom a karácsonyt, de nem hinném, hogy olyan hamar már láthatnánk egymást, még ha meg is utálsz miatta.

Sok szeretettel
Dickie

Tom fennhagyta a sapkáját, amikor bement a hotelbe, és Dickie útlevelét adta oda a recepción a magáé helyett. Észrevette, hogy a szállodákban sosem nézik meg az útlevélképeket, csak a számát másolják le, az pedig a borítóján is látszik. Dickie sietős és eléggé lendületes aláírásával szignálta a bejelentkezést, a nagy R és G betűket külön kikanyarította. Amikor a postára ment, hogy a levelet feladja, egy drogériában néhány sminkeskelléket vásárolt, amire gondolta, hogy szüksége lehet. Elviccelődött az olasz eladólánnyal. Azt gondolta, hogy a feleségének veszi, aki elhagyta valahol a sminkestáskáját, és remegő gyomorral várja őt a szállodában.

Azzal töltötte az estét, hogy Dickie aláírását gyakorolta. A csekkekre szánta. Dickie havi ellátmánya tíz napon belül érkezik Amerikából.

14.

Másnap átköltözött a Hotel Európába, lévén kicsit olcsóbb. Másrészt a Hassler meglehetős reflektorfénybe kerülhet, hiszen a filmesek, de akár Freddie Miles vagy a barátai is gyakran szálltak meg ott. Mindannyian ismerhették Dickie-t.

Tom képzeletbeli beszélgetéseket folytatott a szobájában Marge-dzsal vagy Faustóval. Több mint valószínű, hogy Marge jön el Rómába – gondolta. Ha telefonon jelentkezik, Dickie hangján szólal meg, de ha szembetalálkoznának, Tom saját magát alakítja majd. A lány felruccanhat Rómába, megtalálhatja a hotelt, ragaszkodhat hozzá, hogy feljöjjön. Akkor le kell húznia Dickie gyűrűit az ujjáról, és a ruháját is ki kell cserélnie.

– Nem tudom – mondhatná Tom hangján. – Tudod, hogy milyen, hogy szeret mindenkitől megszabadulni. Azt mondta, használhatom néhány napig a szobáját, az enyémet olyan vacakul fűtik. Oh, hát néhány napon belül visszaér, vagy kapunk tőle egy lapot, hogy jól van. Valami kisvárosba ment Di Massimóval, valami képet néznek meg valamilyen templomban.

(– Nem tudod, hogy északra vagy délre?)

– Nem tudom. De tényleg! Gondolom, dél felé. És akkor mi hasznunk belőle?

(– Hogy milyen pechem van, elkerültük egymást! Legalább azt megmondhatta volna, hova ment.)

– Én is kérdeztem tőle. Tűvé tette a szobát egy térképért vagy valami hasonlóért, hogy megmutathassa, merre indul. Csak három napja hívott, hogy ha kell, beköltözhetem a helyére.

Jó ötlet volt, hogy a saját bőrébe bújt és gyakorolt, hiszen eljöhet az az idő, amikor másodpercek tört része alatt kell váltania, és nagyon könnyű elfelejteni az igazi Tom Ripleyt. Addig társalgott az elképzelt Marge-dzsal, amíg a saját hangja pontosan úgy nem csengett a fülében, mint ahogyan emlékezett rá.

Legtöbbször azonban Dickie volt. Halkan vitatkozott Freddie-vel és Marge-dzsal, interurbán beszélgetéseket folytatott Dickie édesanyjával és Faustóval, egy idegennel egy fogadáson, angolul és olaszul, Dickie hordozható rádiójával, amelyet olyan hangosra állított, hogy a hotel alkalmazottai, akik a hallban elhaladtak a szobája mellett és történetesen tudták, hogy egyedül van, ne tartsák bolondnak. Néha-néha, amikor a rádió valami olyan dalt játszott, amit Tom szeretett, még táncolt is magában, de úgy, mint ahogy Dickie tette volna egy lánnyal. Látta Dickie-t egyszer Giorgio teraszán Marge-dzsal táncolni, sőt a Giardino degli Orangi-ban is, Nápolyban. Nagyokat lépett, kicsit mereven. Nem volt kifejezetten jó táncos. Tom számára minden pillanat gyönyörű volt, akár egyedül volt a szobájában, akár Róma utcáin kószált. A városnézést

lakáskereséssel társította. Lehetetlen lett, hogy unatkozzék, de az is, hogy egyedül maradjon, amíg Dickie Greenleaf volt.

Signor Greenleaf gyanánt üdvözölték az American Expressnél is, amikor a postájáért jelentkezett. Marge első levele így szólt:

Dickie,

én bizony meglepődtem, Kíváncsi vagyok, mi ütött beléd Rómában vagy San Remóban, vagy hol a csudában? Tom nagyon titokzatos volt, azonkívül nem mondott semmit, csak hogy veled marad. Hogy Amerikába menne? Hiszem, ha látom. Még ha át is harapod a torkomat érte, öregfiú, azt mondom, nem tetszik ez a pasi. Ahogy én látom a helyzetet, de bárki más is úgy látja, csak kihasznál téged, Ha tényleg valami változást akarsz az életedben, akkor az isten szerelmére, tőle kéne megszabadulni! Lehet, hogy nem buzi, rendben van. De semmilyen sem, ami még rosszabb! Nem elég normális ahhoz, hogy normális szexuális élete legyen, ha érted, hogy mire gondolok. Engem Tom egyáltalán nem érdekel, Te annál inkább. El tudok viselni néhány hetet nélküled, drágám, még a karácsonyt is, bár jobb nem rágondolni. Jobb rád sem – hogy, ahogy mondtad, hadd jöjjenek elő az érzések. Itt azonban ez lehetetlen, hiszen a falu minden kis pontján beléd ütközöm, a házban mindenütt

ott vannak a nyomaid, ahova csak nézek, A sövényen, amit együtt ültettünk, a kerítésen, amit javítgatni kezdtünk, de sohasem fejeztük be, a könyveken, amiket tőled kértem kölcsön és sohasem adtam vissza, az üres széked az asztal mellett, ez a legrosszabb.

Hogy tovább rágjam a füledet, én nem mondom, hogy Tom valami aktív gaztettre készülne ellened, de azt tudom, hogy alattomos, és nagyon rossz hatással van rád, Szégyellhetnéd magad, amikor körülötte sündörögsz, de most is vele vagy, tudod-e? Megpróbáltad valaha is kielemezni, hogy miért? - Azt hittem, az elmúlt néhány hét során rájöttél, de most újra csak az ő társaságában vagy, öregfiú, és én őszintén mondom, nem tudom, mire véljem, Ha tényleg mindegy neked, mikor szedi a sátorfáját, akkor az istenért, küldd már pakolni! Soha nem fog neked segíteni abban, hogy kiegyenesítsd a gerincedet bármivel kapcsolatban, de más sem! Valójában pedig leginkább az az érdeke, hogy megzavarjon, és kizsaroljon téged éppen úgy, mint az apádat. Nagyon köszönöm a kölnit, drágám, Eltettem, vagy legalábbis a jó részét arra az időre, amikor láthatlak. Még nem vitettem át a hűtőszekrényt a házamba, Bármikor, amikor csak akarod, a tied lehet.

Talán Tom elmondta, hogy Skippy eltűnt. Talán egy gekkót foghatnék, és pórázt köthetnék a nyakába? A ház

falán is dolgoznom kell, mielőtt a vakolat teljesen lehámlik és rám zuhan, Bárcsak itt lehetne!, kedvesem!

Szeretettel üdvözöl és írjál!

XX
Marge

C/O American Express Róma
19.. december 12.

Drága Anyám és Apám!
Rómában vagyok, és lakást keresek, de egyelőre még nem találtam olyat, amilyet szeretnék. Az itteni apartement-ok vagy túl nagyok, vagy tűi kicsik, de minden szobát le kell zárni ahhoz, hogy télen egyet megfelelően kifejthessen az ember. Azzal próbálkozom, hogy egy közepes nagyságú és közepes árú lakáshoz jussak, amit jól be lehet fűteni anélkül, hogy egy vagyonba kerülne.

Bocsánatot kérek, hogy annyit késtek a leveleim, de jó leszek, ha majd nyugodtabban élek. Úgy éreztem, hogy Mongibellóhoz képest valamilyen változásra van szükségem – mind a ketten olyan régóta mondjátok így hát vettem a betyárbotot, lehet, hogy a hajót és a házat is el fogom adni. Találkoztam egy csodálatos festővel, Di Massimo a neve, aki elvállalt tanítványának. Most észvesztve dolgozom nála majd néhány hónapig, és meglátjuk, mi lesz. Sorsdöntő időszak. Tudom, hogy mindez nem nagyon érdekel, Apám, de mindig kérdezed, mivel

töltöm az időmet. Hát ezzel. Jövő nyárig nagyon nyugodt, tanulmányokkal teli életet szeretnék folytatni.

Apropó, nem küldhetné] nekem valamit a Burke-Greenleaf utolsó prospektusaiból? Szeretném tudni, te mit csinálsz, és már nagyon régen láttam belőle valamit.

Édesanyám, remélem, nem okoz nagy gondot neked az én karácsonyom. Nem tudok semmit sem kitalálni, amire szükségem lenne. Hogy érzed magad? El tudsz járni? Színházba például? Hogy van Edward bácsi? Üdvözletem küldöm neki is.

Írjatok továbbra is!

Sok szeretettel
Dickie

Tom átolvasta, és úgy találta, hogy túl sok vessző van benne. Átgépelte és alá is írta. Egyszer talált Dickie írógépében egy félig befejezett levelet, amit a szüleinek írt, ismerte hát a stílusát. Tudta, hogy sohasem töltött tíz percnél többet írással. Ez a levél csak annyiban különbözött a többitől, hogy kicsit személyesebb és lelkesebb volt a szokásosnál. Amikor másodszor átolvasta, már majdnem tetszett neki. Edward bácsi Mrs. Greenleaf fivére volt, aki az illinois-i kórházban betegeskedett, valamilyen rák gyötörte. Mindezt Tom abból a levélből tudta, amit Dickie az édesanyjától kapott.

Pár nappal később már a párizsi repülőgépen ült. Felhívta az Inghilterra-t, mielőtt elhagyta volna Rómát; Richard Greenleaf számára nem volt sem levél, sem telefon.

Délután ötkor ért földet az Orlyn. Az útlevél-ellenőrzésnél a tisztviselő csak egy gyors pillantást vetett rá. Tom kicsit világosabbá tette hidrogén-peroxiddal a haját, olajjal is bekente. Az ellenőr kedvéért felöltötte Dickie útlevélképének kicsit feszült, kicsit szemöldökráncoló vonásait. Tom a Hotel Voltaire-ben jelentkezett be. Amerikaiak ajánlották neki egy római kávéházban.

Azt mondták, hogy jó helyen van, és nincs tele a honfitársaikkal. Kiment, hogy a durva, fagyos decemberi estét átcsavarogja. Felemelt fejjel ment, mosollyal az arcán. Atmoszférája volt ennek a városnak, mint ahogy mindig is hallott róla, girbegurba utcácskáival, szürke homlokzatú házaival, lármás autótülkeivel. Magas színházi hirdetőoszlopok nyilvános vizeldékkel váltakoztak. Lassan akarta befogadni ezt a légkört, akár több napon keresztül szívta volna magába. Mielőtt ellátogat a Louvre-ba, felmegy az Eiffel-toronyba, vagy valami ilyenforma helyre. Vett egy *Figaro-t,* leült egy asztalhoz a Flore kávéházban, rendelt egy fine al'eau-t, mert Dickie egyszer azt mondta, ez a franciák szokásos itala. Tom franciatudása elég korlátozott volt, de Dickie sem tudott többet, Tom előtt nem volt kétséges. Érdekes népek bámultak be a kávéház kirakatablakán, de senki sem kezdett csevegni vele. Tom felkészült rá, hogy bármelyik pillanatban felállhat valaki az egyik asztaltól, átjön hozzá, és azt mondja:

– Dickie Greenleaf! Te vagy az? Tényleg?

Nagyon keveset tett azért, hogy mesterségesen változtasson a külsején. Legfeljebb a kifejezése változott.

Tom úgy gondolta, most már olyan, mint Dickie. Mosoly lebegett az arcán – ez azzal a veszéllyel járt, hogy szívélyes üdvözlettel fogad minden ismeretlent. Ez a mosoly egy barátnak vagy szeretőnek inkább járt volna. Dickie szokásos mosolya volt, amit akkor lehetett látni rajta, ha jó hangulatban volt. Tom hangulata most kitűnő lett. Hiszen ez Párizs! Csodálatos! Híres kávéházakban úgy gondolhat a holnapra, a holnapokra, mint Dickie Greenleaf! A mandzsettás fehér selyeming, a régi ruhadarabjai is; az elhordott barna rézcsatos bőröv, meg az a régi barna bőrcipő, amelyet a Punchban örökéletűnek hirdettek, az öreg mustárszínű kötött kabát, a fityegő zsebeivel mind az övé lett. Mind tetszettek is neki. A fekete töltőtoll, nevének arany kezdőbetűivel! Meg a tárcája, az a jól ismert Gucci krokodilbőr levéltárca! Teli pénzzel!

Másnap délutánra egy partira volt hivatalos a Kléber sugárútra. Akik meghívták – egy francia lány és egy amerikai fiú –, egy nagy kávéházban kezdtek el beszélgetni vele a Boulevard Saint Germaine-en. Harminc vagy negyven ember lesz azon az estélyen, közöttük a legtöbben hatalmas, hűvös lakosztályok lakói; középkorú urak és hölgyek. Európában, ahogy Tom leszűrte, télen a fűtés hiányán mérik a társadalmi rangot (nyáron a jeges Martinin). Rómában egy sokkal drágább szállodába költözött, csak hogy ne fázzon, de úgy találta, hogy ott, ha lehet, még hidegebb volt. A sötét, régimódi házban volt valami szépség, gondolta Tom. Inas és szobalány, hatalmas asztalon húspástétom, pulykaszelet, rengeteg pezsgő, de

még a kerevet kárpitja és az ablakokról lecsüngő hosszú függönyök is, amelyek foszladoztak a régiségtől – járultak nagyban hozzá a hely hangulatához. Egérlyukakat is látott a lift körül. Egy amerikai elmondta Tomnak, hogy a meghívói, az amerikai fiú és a francia lány rövidesen összeházasodnak, bár a szülők nem nagyon lelkesednek érte. Feszült atmoszféra uralkodott a nagy szobában. Tom kínos erőfeszítéssel próbált kedves lenni mindenkivel, még a szigorú franciákkal is, akiknek alig tudott többet mondani annál, hogy „C'est trés agréable, n'est pas?"[17] Megtett minden tőle telhetőt, be is zsebelt érte egy mosolyt meghívójától, a francia lánytól. Szerencsésnek vélhette magát, hogy ott lehet. Hány amerikai akad a városban, aki egyheti ott-tartózkodás után már egy francia otthonába hivatalos? A franciák nagyon nehezen hívnak meg valakit magukhoz, mindenki mondja. Egyetlen amerikai sem hallotta viszont az ő nevét. Tom teljes biztonságban érezte hát magát, annyira, ahogy eddig még soha, egyetlen partin sem, emlékezete szerint. Ez volt az a tiszta lap, amiről a hajón Amerikából idefelé annyit ábrándozott. Valóban megsemmisült a múlt és régi önmaga, a régi Tom Ripley, és egy teljesen új személyiség született. Az egyik francia asszony, meg az amerikai nők közül ketten is újabb partikra hívták, de Tomnak mindegyikük számára ugyanaz volt a válasza:

---

[17] Nagyon kellemes, ugye?

– Nagyon köszönöm, de holnap már elmegyek Párizsból.

Nem tenne jót, ha bármelyikükkel túlságosan összebarátkozna, gondolta Tom. Bármikor, akár az egyik következő partin is felbukkanhat valaki, aki Dickie-t jól ismeri.

Negyed tizenkettőkor elköszönt a meghívójától és szüleitől. Nagyon sajnálni látszottak, hogy már távozik. Ő azonban a Notre Dame-ban akart lenni éjfélkor. Karácsonyeste volt.

A lány édesanyja újra rákérdezett a nevére:

– Monsieur Granelafe – ismételte meg a lány a mamának.

– Deekie Granelafe. Korrekt?

– Korrekt – mondta Tom mosolyogva.

Csak amikor a földszinti hallba ért, jutott eszébe Freddie Miles partija Cortinában. December másodikán. Majdnem egy hónappal ezelőtt! Írnia kellett volna Freddie-nek, hogy nem megy. Kíváncsi lett rá, hogy vajon Marge elment-e. Freddie nem találná nagyon furcsának, ha nem írt volna róla? Tom reményei szerint legalább Marge megmondta. Rögtön írnia kell neki! Dickie noteszében ott volt Freddie firenzei címe. Hiba volt, bár nem nagyon súlyos hiba, gondolta Tom. Nem szabad megengedni, hogy még egyszer ilyesmi előforduljon.

Sötétben gyalogolt a csontfehér színűre megvilágított Diadalív irányában. Érdekes érzés volt, hogy mennyire magányos, és mégis milyen sok mindennel került a partin

kapcsolatba. Most újra ugyanezt érezte, amikor a Notre Dame előtti tömegben álldogált. A sokaság nem fért be a templomba, de a megafonok tisztán közvetítették a zenét a tér minden pontjára. Francia karácsonyi dalok voltak, a címüket sem ismerte. A Csendes éj. Ünnepélyes muzsika, azután egy élénk, csevegő ének. Férfihangok kórusa. A franciák lekapták a fejfedőiket, Tom is levette a magáét. Ott magasodott egyenesen közöttük, komoly tekintettel, de azért készen arra, hogy bárkire rámosolyogjon. Még intenzívebben fogta el ugyanaz az érzés, mint a hajón; hogy úr, akinek semmi kivetnivaló nincs sem a múltjában, sem a jellemében. Dickie volt, a jó természetű, naiv Dickie, aki mindenkinek mosolyogva adott ezer frankot, aki csak hozzá fordult. Egy öregember kért is pénzt tőle a székesegyház terén, ő meg egy gyűrött, kék ezres bankjegyet nyomott oda neki. Az öregember arcán kitört a nevetés, és megbökte a kalapját.

Tom kicsit éhes volt, bár most inkább üres gyomorral akart lefeküdni. Egy órányit az olasz társalgási könyvével fog tölteni, gondolta, és csak azután megy ágyba. Akkor eszébe jutott, hogy nem ártana vagy öt fontot magára szednie, hiszen Dickie ruháiba háromszor belefért, az arca is teltebb volt, mint az övé. Megállt egy trafiknál, egy hosszú sonkás kenyeret rendelt egy pohár meleg tejjel, hiszen a bárpultnál lévő szomszédja is meleg tejet ivott. A tej íztelen volt, de olyan tiszta, mint amilyen a templomi ostya lehet.

Könnyű szívvel utazott el Párizsból. Egy éjszakára megállt Lyonban, és Arles-ban is, hogy megnézze a várost, ahol Van Gogh festett. A pokoli rossz idő ellenére is megőrizte vidám közömbösségét. Arles-ban az eső és az erőszakos misztrál teljesen eláztatták, mialatt megpróbálta felfedezni a helyeket, ahol Van Gogh alkotás közben állhatott. Még Párizsban vásárolt egy gyönyörű Van Gogh-albumot, de a zivatarban nem lehetett kinyitni. Vagy egy tucatszor ment vissza hát a hotelbe, hogy a helyszíneket ellenőrizhesse. Megnézte Marseille-t is, de szürkének találta, csak Cannebiere volt érdekes. Keletre fordult, vonattal St. Tropez-ba ment; egy-egy napra benézett Cannes-ba, Nizzába, Monte-Carlóba, mindenhová, amiről csak hallott, és ami iránt olyan nagy vonzódást érzett. Látta őket, bár decemberben a legtöbb vastag felhőtakaróba burkolózott, és vidám tömegekkel sem találkozhatott. Szilveszterkor sem, Mentonban. Tom képzelete népesítette be a monte-carlói játékkaszinó előtti teret estélyi ruhás férfiakkal és nőkkel; élénk színű fürdőruhákba öltözött emberekkel a strandokon. Dufy vízfestményeinek csillogó világát látta Nizzában, a Boulevard des Anglais sétálói között, amerikaiakat, angolokat, franciákat, németeket, svédeket, olaszokat. Románc, csalódások, veszekedések, kibékülések, gyilkosságok színtere! A Côte d'Azur úgy felizgatta, mint talán semmi más a világon. És olyan kicsi, de mégis valóságos volt ez a partszakasz a Földközi-tengeren! Mint a gyöngyszemek sorakoztak a gyöngysoron

egymás után a települések: Toulon, Fréjus, St. Rafael, Cannes, Nice, Mentőn és San Remo.

Január 4-én, amikor visszaért Rómába, két levél is várta Marge-tól. Március elsejével fel fogja mondani a házát, írta. Épp hogy csak befejezte a könyvének az első fogalmazványát, de a háromnegyedét már el is küldte annak az amerikai kiadónak (az összes fotóval együtt), aki érdeklődni látszott az ötlete iránt, amikor tavaly nyáron említést tett róla. Így folytatta:

Mikor láthatlak megint? Utálom, hogy egy újabb nyarat töltsek Európában, miután végigdideregtem még egy telet, azt hiszem hát, hogy március elején hazamegyek. Hát igen. Honvágyam van, de tényleg, milyen csodálatos lenne, édesem, ha ugyanazzal a hajóval mehetnénk haza! Volna rá valami lehetőség? Azt hiszem, igen. Nem fogsz visszanenni az államokba a télen, akár egy rövid időre is? – Arra gondoltam, hogy az egész cuccomat, !(nyolc darab bőrönd, két koffer, három láda könyv meg miegymás) hajópostával küldőm el Nápolyból, és én meg Rómán keresetül utalnék. Ha kedved tartja, meg utoljára elmehetnénk a partra, megnézhetnénk a Forte dei Marmit és Diareggiót és azokat a helyeket, amiket szerettünk – hogy egy utolsó pislantást vessünk rájuk. Sajnos az időjárást nem tudom biztosítani, bár tisztában vagyok vele, hogy iszonyú lesz, Nem is kérlek rá, hogy kísérj el

Marseile be is, ahol hajóra s^állnék, de mit szólsz Genovához? Mi a véleményed?

A második levél már visszafogottabb volt. Tom tudta, hogy miért, egy levelezőlapot sem kapott tőle majdnem egy hónapig. Így szólt:

Megváltoztattam az elhatárolásomat a Riviéráról, lehet, hogy ez a ködös idő, vagy a könyvem, de elvették a kedvemet, Egy korábbi hajóval indulok el Nápolyból, a Constitution február 28-án indul, Képzeld csak el, - Amerikában ismét! Amint a lábam rátettem a fedélzetre! - Amerikai étel, amerikaiak, dollár az innivaló és a lóverseny ára, – Drágám, sajnálom, hogy nem láthatlak, de a hallgatásodból arra következtetek, hogy még mindig nem akarsz látni se, így hát ne is gondolj rám. Vagy gondold, hogy feladtam.

Természetesen azért reménykedem, hogy még láthatlak az államokban vagy máshol. Ha véletlenül kedved szottyanna egy kirándulásra Mongyba, még február 28, előtt, hát nagyon is jól tudod, hogy szívesen fogadlak.

Marge

mint mindig,

Ui.: Azt sem tudom, hogy Rómában vagy-e még,

Tom jól látta a könnyek nyomát az íráson. Hajlamos lett volna rá, hogy egy nagyon visszafogott levelet ír válaszul, mondván, csak most jött meg Görögországból, megkapta-e a lapjait? Okosabb azonban, gondolta Tom, ha bizonytalanságban tartja a holléte felől. Nem is írt semmit.

Egy dolog zavarta, bár nem igazán. Fennállt annak a lehetősége, hogy Marge még azelőtt jön Rómába és látogatja meg, mielőtt apartmanba költözik. Ha átfésüli a szállodákat, a nyomára akadhat, de egy kiadott lakásban sosem találja meg. A jómódú amerikaiaknak nem kellett bejelentkezniük a rendőrségen, bár a tartózkodási engedély előírásai szerint minden lakcímváltozást be kellett jelenteni. Tom beszélt egy Rómában lakó amerikaival, aki azt mondta, hogy ő sohasem zavargott a rendőrségen, de azok sem zavarogtak nála. Ha Marge hirtelen felbukkanna Rómában, Tomnak egy csomó saját ruhája volt előkészítve a fürdőben. Egyetlen dolgot változtatott magán fizikailag; a haját, de ezt a nap hatásának is fel lehetett tüntetni akármikor. Nem volt ideges. Először egy szemöldökceruzával szórakozott – Dickie szemöldöke hosszabb volt, és a külső végén kicsit fel is pöndörödött, azonfelül az orrtövében lévő szeplő hosszabbá és hangsúlyozottabbá tette –, de hamarosan lemondott a korrigálásról, hiszen ezt a különbséget alig lehetett észrevenni. Tom úgy gondolta, hogy a hangulat és temperamentum adja az általa megformált ember személyiségét, az arckifejezés már jön magától. A többi is a helyére kerül majd.

Január tizedikén írt Marge-nak, hogy háromheti tartózkodás után visszatért Rómába Párizsból. Egyedül volt a francia fővárosban. Tom egy hónapja ment el, ő ugyan azt mondta, hogy Párizsba készül, és onnan megy Amerikába. Párizsban viszont nem találkoztak egymással, és hogy ő még mindig nem talált Rómában lakást, de mihelyt meglesz, tudatja majd Marge-dzsal. Külön megköszönte a rendkívüli karácsonyi csomagot, a lány elküldte azt a fehér pulóvert a V alakú csíkokkal, amin október óta dolgozott; egy művészeti könyvet a quattrocento festészetéről és egy bőr borotválkozókészletet a monogramjával. H. R. G szerepelt a fedelén. A csomag csak január 6-án érkezett, ez volt a fő oka annak, hogy Tom megírta a levelét. Nem akarta, hogy Marge azt higgye, hogy át sem vette. Azt képzelte, hogy ha köddé válna, a lány kutatni kezdene. Megkérdezte azt is, hogy kapott-e csomagot tőle. Párizsban adta postára, lehet, hogy késve. Bocsánatot is kért miatta. Ezt írta:

Megint festek Di Massimónál, és én eléggé jól érzem magam. Te is hiányzol, de ha kibírod ezt a kísérletet, jobban szeretném, ha néhány hétig nem találkoznánk (hacsak hirtelen el nem utaznál februárban, amiben még mindig kételkedem), azután talán újra láthatnánk egymást. A legjobbakat kívánom Giorgiónak, a feleségének és Faustónak, ha még ott vannak, és Pietrónak is a kikötőben.

Dickie szórakozott és enyhén homályos stílusában megfogalmazott levél volt. Nem lehetett sem meleg, sem hűvös hangúnak minősíteni, és a lényeget tekintve nem mondott semmit.

Tulajdonképpen talált lakást egy nagy bérházban, a Via Imperialén, a Pincio kapu közelében. Egy évre szóló szerződést írt alá, bár nem akart mindig Rómában maradni, legkevésbé télen. Otthonra vágyott mindössze, valami bázisra valahol, hiszen évekig nem volt semmije. Róma pedig divatos volt. Új életének része lett. Azt szerette volna, hogy mondhassa Mallorcán, Athénben vagy Kairóban: „Rómában lakom. Ott tartok lakást." *„Tartani"* volt az az ige, amit a nemzetközi elit a lakással kapcsolatban használt. Úgy tartottak lakást Európában, mint ahogy Amerikában garázst tart az ember. Azt is szerette volna, hogy lakása elegáns legyen, bár szándékai szerint a lehető legkevesebb vendéget fogadta volna. A gondolatát is gyűlölte, hogy telefonja legyen, még ha titkos is, de már beszerelt telefon várta. A lakásban volt egy nagy nappali, egy hálószoba, fogadószoba, konyha és fürdő. Valami ünnepélyesség áradt a bútorokból, ennek megfelelő tiszteletre méltó szomszédság lehetett tanúja annak az életnek, amelyet ott kívánt folytatni. Úgy, hogy senki se emelhessen kifogást. A bérleti díj százhetvenöt dollárnak megfelelő összeg volt havonta, mert a fűtési díj is beleszámított. Nyáron százhuszonöt dollárnyi lehetett.

Marge egy eksztatikus levélben válaszolt, hogy éppen most kapta meg a gyönyörű selyemblúzt Párizsból.

Egyáltalán nem várt ajándékot, és tökéletesen illik rá. Megírta, hogy Faustot és Cecchiéket karácsonyi vacsorára hívta magához, hogy a gesztenyés pulyka, az aprólékja meg a szilvás puding mind isteniek voltak és a többi, de *a fiúról* semmit nem írt. Hogy mit csinál és min töri a fejét? Hogy boldogabb-e? De közölte, hogy Fausto Milánóba menet útba ejtené, ha a címét a következő néhány nap egyikén megkaphatja, különben pedig hagyhat üzenetet számára az American Expressnél, hogy hol lehet megtalálni.

Tom úgy gondolta, Marge jó hangulata leginkább annak volt köszönhető, hogy hiedelme szerint Tom Párizsból már elutazott Amerikába. Marge levelével együtt Mr. Puccitól is jött egy küldemény. Azt írta, hogy három bútordarabot már sikerült százötvenezer líráért Nápolyban értékesíteni, és van egy lehetséges vevő a hajóra is. Egy bizonyos Anastasio Martino, Mongibellóban, ígérte, hogy az első részletet egy héten belül kifizeti, de a házat nyárig nem nagyon lehet eladni. Akkor jönnek vissza az amerikaiak. Pucci 15 százaléknyi provízióját leszámítva a bútoreladásból kétszáztíz dollár jött be. Tom azzal ünnepelt, hogy elment egy római éjszakai lokálba. Nagyszerű gyertyafényes vacsorát rendelt, amit egy kétszemélyes asztalnál fogyasztott el, elegánsan egyedül. Nem nagyon bánta, hogy magányosan eszik és jár színházba. Így tudott igazán koncentrálni rá, hogy Dickie Greenleaffé lényegüljön át. Úgy törte a kenyeret, bal kézben tartott villájával úgy tette a szájába az ételt, ahogy Dickie csinálta. Olyan mély, de jóindulatú transzban révedezve nézte a táncoló párokat az

asztalánál, hogy a pincérnek jó néhányszor meg kellett szólítania ahhoz, hogy egyáltalán ráfigyeljen. Volt egy pár ember, aki az asztala mellett suhant el; Tom az egyik amerikai párt felismerte. Karácsonyeste találkoztak a partin. Amikor feltűntek, üdvözlésre emelte a kezét. Még a nevükre is emlékezett. *Souders.* Az est folyamán nem látta őket újra, de kifelé menet megálltak az asztalánál, hogy elköszönjenek.

– Csak így egyedül? – kérdezte a férfi kicsit pityókosan.

– Igen. Egy éve beszéltem meg magammal a randevút – válaszolt Tom. – Egy bizonyos évfordulót ünnepelek.

Az amerikai egy kicsit tompán bólintott. Tom láthatta rajta, hogy nagyon szeretne valami intelligens dolgot mondani, de olyan zavarban volt, mint bármelyik kisvárosi amerikai egy kozmopolita nemes, pénzes és jól öltözött társaság közepén. Még ha egyikük szintén amerikai is.

– Azt mondta, hogy Rómában lakik, ugye? – kérdezte a felesége. – Azt hiszem, elfelejtettük a nevét, de magára nagyon is jól emlékszünk karácsonyeste óta.

– Greenleaf – válaszolta Tom. – Richard Greenleaf.

– Oh, yes – mondta az asszony, és felélénkült. – Lakása is van itt?

Készült rá, hogy a lakcímét is megjegyezze.

– Még hotelben lakom pillanatnyilag, de tervezem, hogy béreljek egy lakást és odaköltözöm, amint a festésen túlleszünk. Az Eliseóban vagyok. Hívjanak fel egyszer!

– Nagyon szívesen. Mallorcára megyünk három nap múlva, de addig rengeteg időnk van.

– Örülök, hogy láttam önöket – mondta Tom. – Buona sera!

Amikor egyedül maradt, Tom újra az álmodozásaiba mélyedt. Nyitni fog egy folyószámlát Tom Ripley nevére, gondolta, és időről időre százdolláronként átutalásokat fog küldeni rá. Dickie Greenleafnek két bankja volt, egy Nápolyban és egy New Yorkban, mindegyik folyószámlán egyenként vagy ötezer dollárnyi letéttel. Ripley számláját néhány ezerrel nyithatná meg, és azt a százötvenezer lírát is ráteheti, ami Mongibellóból érkezett. Végeredményben két személyről kell gondoskodnia.

15.

Ellátogatott a Villa Borghesébe és a Capitoliumba, gondosan megnézte a Forumot. Hat olaszórát is vett egy öregembertől, aki a szomszédban hirdette magát. Hamis nevet adott meg neki. A hatodik lecke után Tom úgy érezte, elérte Dickie tudásszintjét. Szó szerint emlékezett rá, hogy Dickie ilyen-olyan alkalommal miket mondott. Most már tudta, hogy helytelenül. Pédául, „Ho paura che non c'e arrivata, Giorgio,"[18] szólt egy este Giorgiónál, amikor Marge-ra vártak, ő meg késett. Úgy kellett volna mondania „sia arrivata", kötőmódban, a félelem kifejezése után. Dickie sohasem használta olyan gyakran a kötőmódot, mint ahogy olaszul kellett volna. Tom gondosan visszatartotta magát attól, hogy pontosan megtanulja, hogyan kell élni vele.

Tom vett egy sötétvörös bársonyfüggönyt a nappalijába, mert amit a lakással együtt kapott, nem tetszett neki. Amikor megkérdezte Signora Buffit, a házmester feleségét, hogy ismer-e valami varrónőt, aki feltenné, az asszony önmaga ajánlkozott a feladatra. Kétezer lírát kért, ami alig több három dollárnál. Ötezer lírát erőltetett rá. Néhány kisebb dolgot vásárolt még a lakás szépítésére, de nem hívott fel senkit sem magához. Egy nem különösen okos, de

[18] Félek, hogy nem érkezett még meg.

azért vonzó fiatalemberrel tett kivételt, akivel a Greco kávéházban találkozott, és aki az iránt érdeklődött, hogyan lehet onnan a Hotel Excelsiorba jutni. Az Excelsior arrafelé volt, ahol Tomék háza, így felhívta egy italra. Csak annyit akart, hogy felmérje, milyen hatást gyakorol rá, és azután végleg elbúcsúzott tőle. A fiatalember, miután a legfinomabb brandyjébe és briósába belekóstolt, és megvitatta vele a lakás meg a római élet gyönyörűségeit, távozott. Másnap indult Münchenbe.

Tom gondosan kerülte az amerikaiakat Rómában, hiszen meghívhatták volna a partijaikra, visszahívást várhattak volna, bár nagyon szerette a csevegést velük, meg az olaszokkal is a Greco kávéházban és a Via Margutta diákvendéglőiben. Egyetlen olasz festővel közölte a nevét, akivel a Via Marguttán találkozott. Carlinónak hívták. Neki mesélte, hogy ő is fest és egy bizonyos Di Massimo tanítványa. Ha majd valamikor a rendőrség érdeklődne Dickie római tevékenysége iránt, nyilván sok idővel eltűnése után, amikor ő már megint Tom Ripley lehet, ennek az egyetlen olasz festőnek a szavaira támaszkodva állíthatják, hogy Richard Greenleaf januárban Rómában dolgozott. Carlino sohasem hallott Di Massimóról, de Tom olyan élénk színekkel festette le, hogy remélhetőleg sohasem fogja elfelejteni.

Egyedül érezte magát, de nem csak a magány gyötörte. Ez az érzés nagyon hasonlított arra, amit Párizsban karácsonyeste élt át; a világon mindenki őt figyeli. Kitartásra volt szüksége, mert ha valami hibát követne el,

katasztrófa lenne. Abszolút biztos volt benne, hogy nem kerülhet sor rá. A létének valami sajátos tisztaságot kölcsönzött ez az atmoszféra, gondolta Tom. Úgy élt, mint egy színész, aki valamilyen hatalmas főszerepet játszik a színpadon, abban a hiszemben, hogy mindenkinél jobb alakítást tud nyújtani. Önmaga volt, és mégis valaki más. Szabadnak és érinthetetlennek érezte magát, noha tudatosan ellenőrizte minden mozdulatát. Viszont nem fárasztotta annyira, mint eleinte. Már nem kellett pihennie mindig, ha egyedül maradt. Mihelyt kikelt az ágyból és elindult fogat mosni, Dickie volt, hiszen ugyanolyan könyöktartással kefélte a fogát, ugyanúgy kotorta ki a tojáshéjat a kanalával az utolsó falatoknál. Ugyanúgy válogatott az elébe rakott áruból, és rakta vissza az elsőt, és választott valami mást. Egy festményt is alkothatott volna Dickie stílusában.

Január vége felé Tom arra gondolt, hogy Fausto eljött Rómába és el is ment onnan, noha Marge leveleiben nem szerepelt. A lány az American Expressen keresztül átlag hetente egyszer jelentkezett. A levelekben mindig talált valamilyen tréfás történetet valamelyik falusi ismerősükről, nehogy Dickie azt gondolhassa, a szíve fáj utána, pedig szemmel láthatólag sajgóit. Nem indul februárban az Államokba, valószínűleg egy újabb elkeseredett személyes próbálkozás reményében – gondolta Tom, hiszen hosszú levelek, kötött sálak és zoknik érkeztek, noha nem kapott választ. A levelektől irtózott Tom. Megérinteni sem szerette

őket, miután átolvasta és elszakította a papírt, mindegyik a szemétkosárban végezte.

A végén így válaszolt:

Fel kell adnom, hogy lakást találjak Rómában, legalábbis jelenleg. Di Massimo Szicíliába készül néhány hónapra, és én is vele tarthatok, és onnan valahova másfelé is talán. A terveim homályosak, de megvan az előnye, hogy szabad vagyok, és ez teljesen megfelel a jelenlegi hangulatomnak.
Ne küldj nekem zoknikat, Marge. Nekem tényleg semmire sincs szükségem. Sok sikert kívánok Mongibellóban.

Mallorcára volt jegye. Vonattal utazik Nápolyba, és onnan hajóval Palma felé január 31-éről február 1-jére virradó éjszaka. Vett két új bőröndöt is Guccitól (Róma legjobb bőráruháza), az egyik hatalmas, puha antilophuzatú koffer, a másik egy csinos barna, szíjas bőr-vászon táska volt. Mind a kettőn Dickie monogramja szerepelt. A régi bőröndjei közül az ócskábbat eldobta, a másikat a lakás fürdőszobájába rejtette el. Saját ruháit csomagolta bele, vészhelyzet esetére. De nem tartott semmi ilyesmitől. A San Remóban elsüllyesztett hajót soha nem találták meg. Tom mindennap minden újságot átnézett miatta.

Egyik reggel éppen a bőröndjébe csomagolt, amikor megszólalt a bejárati csengő. Azt hitte, valamilyen ügynök, vagy valaki eltévedt. A csengőn nem szerepelt a neve, a házmesternek is megmondta, nem szeretné, hogy csak úgy beeshessenek hozzá. A csengő még egyszer felberregett.

Tom még mindig nem vett róla tudomást, tovább csomagolt és álmodozott. Szeretett pakolni, sok idejébe is telt, egy vagy két teljes napig, hiszen amikor gyöngéden a bőröndbe rakta Dickie ruhadarabjait, egy-egy csinos inget vagy sortot fel kellett próbálnia a tükör előtt. Éppen ott gombolgatta magán Dickie kék-fehér tengericsikó-mintás sportingét, amit sohasem hordott az eredeti gazdája, amikor kopogtatás hangja jött az ajtó felől.

Megfordult a fejében, hogy Fausto is lehet, hiszen rá jellemző, hogy bevadássza Rómában és megpróbálja meglepni. Azért ez mégis hülyeség, mondta magának. De hideg verejték gyöngyözött a tenyerén, amikor az ajtóhoz ment. Elszédült, és ez a lehetetlen gyöngeség, meg hozzá az a veszély, hogy térdre esik a folyosón, késztették rá, hogy mind a két kezével a bejárati ajtóba kapaszkodjon, mialatt pár hüvelyknyire kinyitotta.

– Helló! – Egy amerikai hangja hatolt át a hall sötétjén.

– Dickie? Freddie van itt.

Tom hátralépett egyet, közben azért nyitva tartotta az ajtót.

– Te vagy az? Nem akarsz bejönni? Most éppen nincs itthon. Nemsokára visszajön.

Freddie Miles bejött, körülnézett. Csúnya szeplős fejét körbeforgatta. Hogy a pokolban találhatta meg ezt a helyet? Tom kíváncsi lett volna rá. Gyorsan lehúzta az ujjáról a gyűrűket és zsebre vágta. Na és aztán!

Freddie a szobát vette szemügyre.

– Vele laksz? – kérdezte olyan csodálkozó szemmel, hogy félig őrültnek, félig ijedtnek is látszott tőle.

– Oh, dehogy! – válaszolt Tom, és közben lehúzta magáról a tengeri csikós inget. Egy másik is volt alatta. – Dickie az *Othelló-ban* kajál. Azt hiszem, valami ilyesmit mondott. Legkésőbb háromra itt lesz.

Biztos a Buffi család egyik tagja engedte be Freddie-t, gondolta Tom. Ő mondhatta meg, hogy melyik gombot kell megnyomni, és, hogy Signor Greenleaf otthon van, azt is. Freddie biztos Dickie egyik régi barátjának mondta magát. Tomnak kell majd Freddie-t kikísérni is, hiszen Signora Buffi a földszinten mindig azt kiabálta, „Buon giorno, Signor *Greenleaf.”*

– Találkoztunk Mongibellóban, ugye? – kérdezte Freddie.- Nem Tom vagy? Azt hittem, eljöttök Cortinába.

– Nem tudtam megoldani, de köszönöm. Milyen volt?

– Jaj, remek! Mi történt Dickie-vel?

– Nem írta meg neked? Úgy határozott, hogy a telet Rómában tölti. Azt mondta nekem, írt erről nektek.

– Egy szót sem, bár lehet, hogy Firenzébe írta. Én viszont Salzburgban voltam. De megvan neki a címem!

Freddie félig ráült Tom hosszú asztalára, és összegyűrte a zöld selyem asztalterítőt. Mosolygott.

– Marge megmondta nekem, hogy Rómába jött, de nem volt semmilyen címe az American Expressen kívül. A legpokolibb szerencsém volt, hogy beleszaladtam valakibe a Greco kávéházban, aki teljesen véletlenül tudta, hol lakik. Miféle ötlet, hogy…

– Kicsoda? – kérdezte Tom. – Amerikai?

– Nem. Egy olasz srác. Egészen fiatal gyerek. – Freddie Tom cipőjére bámult. – Ugyanolyan cipőd van, mint Dickie-nek vagy nekem. Erős, mint a vas, nem igaz? Én a magamét nyolc éve vettem Londonban.

Dickie homokszínű bőrcipője volt Tom lábán.

– Amerikából való – mondta Tom. – Megkínálhatlak egy itallal, vagy inkább megpróbálod Dickie-t elcsípni az Othellóban? Tudod, hol van? Nincs értelme a várakozásnak, általában háromig eltart, ameddig végez a kajával. Én magam is hamar elindulok.

Freddie a hálószoba felé nyomakodott, azután megállt, az ágyon fekvő bőröndökre meredt.

– Dickie indulóban van valahova, vagy éppen most érkezett? – kérdezte, és megfordult.

– Indul. Marge nem mondta? Szicíliába meg egy időre.

– Mikor?

– Holnap. Vagy még ma, késő éjjel. Nem vagyok biztos benne.

– Mondd meg már, mi ütött belé az utóbbi időben? – kérdezte Freddie, és felvonta a szemöldökét. – Mi ez az elvonulás?

– Azt mondja, hogy nagyon sokat dolgozott ezen a télen – mondta Tom fölényes hangon. – Úgy látszik, hogy magányra van szüksége, de amennyire tudom, jó viszonyban van mindenkivel, Marge-ot is beleértve.

Freddie újra elmosolyodott, kigombolta az ingkabátját.

– Velem nem marad jóban, ha még párszor felültet. Biztos vagy benne, hogy jó viszonyban van Marge-dzsal? Tőle tudom, hogy összevesztek. Gondolom, hogy ezért is nem jött el Cortinába.

Freddie várakozással nézett rá.

– Nem ezt tudtam róla. – Tom bement a fürdőszobába, hogy felvegye a kabátját, és így Freddie tudomásul vehesse, el akar menni. Aztán még időben észbekapott, hogy a szürke flanelzakó, ami a nadrágjához illett volna, Dickie-é, és felismerhető, ha Freddie tudja, milyenek Dickie ruhái. Tom a saját kabátja után nyúlt, és a saját felöltőjét vette elő. A fürdőszoba legtávolabbi részében lógott, baloldalt. A felöltő válla olyan gyűrött volt, mintha heteken át akasztón lett volna (hiszen ez volt az igazság). Megfordult, és meglátta, hogy Freddie azt az ezüst karkötőt bámulja, ami a bal csuklóján fityeg, Dickie azonosítójával. Tom sohasem látta, hogy Dickie viselte volna ezt a karkötőt, Dickie dobozában találta. Freddie úgy meredt rá, mintha már látta volna azelőtt. Tom könnyedén felkapta a felöltőjét.

Freddie most már teljesen más, meglepődött tekintettel nézett rá. Tom tudta, kombinál. Veszély illata terjengett a levegőben. Még nem kerültél ki a csapdából – mondta önmagának. Még nem értünk ki a házból.

– Mehetünk? – kérdezte Tom.

– Te itt laksz, ugye?

– Nem! – tiltakozott Tom mosolyogva.

Csúnya, szeplős arcból, vörös kócos haj alól meredtek rá a szemek. És még Signora Buffi mellett is el kell haladni! Anélkül, hogy beleszaladnának!

– Megyünk?

– Dickie felcicomázott mindenféle ékszerrel, látom.

Tomnak semmi sem jutott eszébe, viccel sem tudta elütni a dolgot.

– Jaj, hát csak kölcsönben van – mondta a lehető legmélyebb meggyőződés hangján. – Dickie megunta, és azt mondta, viselhetem egy darabig.

A dögcédulás karkötőre gondolt, de még egy ezüst nyakkendőtű is volt rajta, G betűvel a közepén. Tom maga vásárolta. Freddie Miles-ban a harciasság úgy növekedett, ahogy hatalmas teste a hőt árasztotta magából. Átjárta a szobát, Tom is megérezte. Freddie olyan ökör volt, aki képes felöklelni bárkit, ha homokosnak gondolja, pláne, ha a helyzet olyan kedvező, mint éppen most. Tom megijedt a szemétől.

– Igen. Tőlem indulhatunk – mondta Freddie sötéten, és felkelt. Odasétált az ajtóhoz, és széles vállának egyetlen lendületével megfordult.

– Az az Othello nincs messze az Inghilterrától?

– Dehogy! – mondta Tom. – Egyre már valószínűleg ott lehet.

Freddie bólintott.

– Örültem a találkozásnak – mondta a vendég kelletlenül, és becsukta az ajtót.

Tom magában káromkodott egyet. Óvatosan kinyitotta a bejáratot, és hallgatta, ahogy a gyors ritmusú zaj (tap-tap tap-tap) tanúskodott róla, Freddie cipői lefelé kopognak a lépcsőházban. Biztos akart lenni benne, hogy a vendége úgy jutott ki, hogy senkivel sem állhatott szóba a Buffik közül. Akkor Freddie hangját hallotta:

– Buon giorno, signora!

Tom áthajolt a lépcső korlátján. Három emelettel lejjebb Freddie kabátszárnyát láthatta csak. Olaszul társalgott Signora Buffival. Az asszony hangját jobban ki tudta venni.

– Csak Signor Greenleaf – mondta az asszony. – Nem, csak ő egyedül. Signor kicsoda? …Nem, signor! Nem hinném, hogy ma elment hazulról, de tévedhetek! – Nevetett.

Tom olyat tekert a lépcső korlátján, mintha Freddie nyaka lenne. Azután Freddie rohanó lépteinek zaját hallhatta. Felfelé a lépcsőn. Tom visszament a lakásba, és bezárta az ajtót. Ragaszkodhat hozzá, hogy nem itt lakik, hogy Dickie az Othellóban van, vagy hogy fogalma sincs róla, hol lehet, de Freddie nem fog megállni, ameddig meg nem találja Dickie-t. Vagy lerángatja a lépcsőn, és Signora Buffitól kérdezi meg, hogy kicsoda.

Freddie kopogott az ajtón. A kilincs elfordult. Be volt zárva. Tom felkapott egy nehéz üveg hamutartót. Nem fért a kezébe, a szélénél kellett tartania. Egy vagy két másodpercig az járt a fejében, van-e más kigázolás? Mit kezd majd a holttesttel? Nem tudott gondolkodni. Ez az

egyetlen kiút kínálkozott. Bal kezével kinyitotta a bejáratot. A jobb keze a hamutartóval hátralendült és lecsapott.

Freddie jött be a szobába.

– Te, azért megmondhatnád, hogy…

A hamutartó ívelt széle a homloka közepén találta el. Behajtott a térde, és úgy rogyott össze, mint a bika, akit a tagló éppen a szeme között talált el. Tom a lábával rúgta be az ajtót. A hamutartó szélével most Freddie nyakának hátulját ütötte, újra meg újra. Attól félt, hogy Freddie csak tetteti az esést, és egyik hatalmas karjával hirtelen átfogja a lábát, és a padlóra viheti. Tom egy hatalmas lendülettel találta el a fejét; a vér is ömleni kezdett. Átkozta magát. Kirohant a fürdőszobába, előkapott egy törölközőt, és Freddie feje alá rakta. Megfogta a csuklóját, hogy kitapintsa az érverését. Volt valami nagyon gyenge pulzusa, de az ujjak nyomására már el is csendesült, és egy másodperc múltán már nem volt többé kimutatható. Tom egy percig az ajtónál hallgatózott. Úgy képzelte, Signora Buffi áll mögötte szokásos tétova mosolyával, mint mindig, ha érezte, hogy beleavatkozik valamibe. De csönd volt. Nem csaptak nagy lármát, sem amikor a hamutartó, sem pedig amikor Freddie zuhant a földre. Tom lenézett Freddie óriási holttestére a padlón, és elfogta a tehetetlenség érzése. Hirtelen megundorodott.

Csak tizenkét óra negyven, rengeteg ideje volt sötétedésig. Tudni szerette volna, vár-e valaki Freddie-re. Egy autóban odalenn? Átkutatta a zsebeit. Egy tárca. Az amerikai útlevél a kabát belső zsebében. Olasz és egyéb

pénzdarabok, keverve. Egy kulcstartó. Két autókulcs is Fiat felirattal. Belekotort a tárcába a forgalmiért. Ott volt, minden tudnivalóval együtt: Fiat 1400-as fekete, cabriolet, 1955-ös. Megtalálható, a közelben lehet. Végignézte Freddie összes zsebét, a sárgásbarna mellény zsebeit is, hogy egy parkolójegyet találjon, de nem volt semmi. Odament az ablakhoz, és majdnem elnevette magát, olyan egyszerű volt az egész; a fekete cabriolet a ház előtt parkolt, az utca túlsó oldalán. Minden valószínűség szerint üresen.

Hirtelen rájött, mit fog tenni. A szobát kezdte összerakni, a gines- és vermutosüvegeket kapta ki először az italosszekrényből. Rögtön ezután gondolt rá, hogy a pernod-t vegye elő. Annak sokkal erősebb szaga volt. A palackokat a hosszú asztalra rakta, jeget kevert a Martinibe egy magas üvegpohárban. Kicsit le is ivott belőle úgy, hogy a poháron nyoma maradjon. Valamennyit töltött egy másik pohárba is, Freddie-hez vitte, merev ujjait rákulcsolta és úgy rakta az asztalra. Ránézett a sebre, megállapította, hogy a vérzés abbamaradt, vagy esetleg nem tud már átszivárogni a törölközőn. A padlóra nem jutott belőle. Freddie-t a falnak támasztotta, az üvegből tiszta gint töltött a torkába. Nem sikerült igazán, a legtöbb az inggallérjába ment, de Tom nem tartotta valószínűnek, hogy az olasz rendőrség vérvizsgálatot végez majd, hogy megállapíthassa, mennyire volt Freddie részeg. Tom szórakozottan egy pillanatig Freddie merev, zavaros arcára pillantott, a gyomra háborogni kezdett, így hát gyorsan

félrenézett. Ennek nem szabad még egyszer előfordulnia! A feje kóvályogni kezdett, mintha összeesni készülne.

Az aztán betenne – gondolta Tom, amint keresztülvonszolta magát az ablakhoz –, ha most elájulnék!

Lenézett arra a fekete autóra odalenn, mélyen magába szívta a friss levegőt. Nem veszítheti el az eszméletét, mondogatta magában. Pontosan tudta már, mire készül. Az utolsó percben, pernod-t mind a kettejüknek! Két további pohár kell, pernod-val és ujjlenyomatokkal! És a hamutartóknak is tele kell lenniük. Freddie Chesterfieldet szívott. Azután meg az Appiai útra! A sírok mögött, az egyik sötét helyen! Sok olyan hosszú szakasz lehet arra, ahol nincs közvilágítás. Freddie tárcája meg el fog veszni. A bűntény: rablás.

Volt még ideje, szabad órái voltak, de nem nyugodhatott addig, amíg el nem készült a szobával. Míg az a tucatnyi Chesterfield a másik tucat Lucky Strike-kal együtt a hamutartókban le nem égett és el nem hamvadt. Az a pohár a pernod-val, félig elmosva a fürdőszoba csempéjére nem került törötten. A legérdekesebb az egészben az volt, hogy olyan gondosan készítette el a színteret, hogy pontosan el tudta képzelni, mi következik, hogyan tisztázzák a dolgot. Mondjuk este kilenckor találják meg a holttestet, éjfél lesz, mire a rendőrség eldönti, érdemes-e őt is megkérdezni, hiszen valaki tudhatott róla, hogy Freddie Miles aznap Dickie Greenleafet akarta meglátogatni. Tudta, a nyolc körüli időponttal kapcsolatban már minden rendben lesz nála, hiszen a történet, amit

elmondani készül, úgy hangzik: Freddie hét körül hagyhatta el a házát (mint ahogy valóban ez állt szándékában). Dickie Greenleaf meglehetősen rendszerető fiatalember, még beszívott állapotban is. Viszont a rendetlenség a házban az elmondásra szánt sztori szempontjából lényeges, tehát szükség volt rá saját szempontjából is.

El fog indulni Nápolyba és onnan Palmára. Holnap reggel tíz harminckor, hacsak a rendőrség valamilyen okból itt nem fogja tartani. Tom úgy gondolta, ha nem látja reggel az újságban, hogy a holttestre rábukkantak, és a rendőrség sem lép vele kapcsolatba, szép volna tőle, ha önként megmondaná nekik, hogy Freddie Miles délutánig nála tartózkodott. Viszont az is eszébe jutott, az orvos lehet, hogy megállapítja, a halál már dél körül beállhatott. Napvilágnál pedig nem lehet Freddie-t kivinni innen. Nem, az egyetlen reménye, hogy a hullát olyan sokára fogják megtalálni, hogy nem lesznek képesek megmondani, mióta halott. Azt is meg kell kísérelnie, hogy észrevétlenül kerüljenek ki a házból – még ha nagyon sok nehézséget kell is legyűrni, miközben úgy cipeli ki, mintha holtrészeg lenne. Mert azt kell vallja; Freddie négykor vagy ötkor hagyta el a házat.

Úgy borzongta végig az éjszaka beálltáig tartó öt-hat órát, hogy voltak pillanatai, amikor azt érezte, *nem tud várni.* Azok a hegymagas emeletek! És nem is akarta tulajdonképpen megölni. Semmi szükség nem lett volna rá! Freddie meg a mocskos gyanúsításai! Tom a szék szélén

kuporgott, reszketett és az ujjperceit ropogtatta. El akart menni sétálni, de félt a holttestet itt hagyni egyedül. Lármázni kellene, mintha Freddie meg ő iszogatnának és beszélgetnének egész délután. Így a természetes. Tom olyan állomásra állította a rádiót, ahol tánczenét adtak. Ihat is egy keveset. Ez is a színjáték része. Egy másik Martinit kevert jégkockákkal egy pohárban. Nem kívánta igazán, de megitta.

A gin csak töményebbé tette a gondolatait. Ott állt, lenézett Freddie hosszan elnyúló, súlyos testére az ingkabátban, ami össze is gyúródott alatta. Nem volt szíve vagy energiája, hogy kiegyengesse, bár zavarta. Elgondolkodott, milyen ostoba, ügyetlen, veszélyes és fölösleges volt a halála, és mennyire nagyon nem illett Freddie-hez. Persze utálhatta is Freddie-t. Önző, buta állat! Aki csak azért szimatol talán a legjobb barátjánál – Dickie biztosan legalább az egyik legjobb barátja volt –, mert szexuális eltévelyedéssel gyanúsítja. Tom nevetett ezen a kifejezésen: *„szexuális eltévelyedés”!* Hol volt itt szex? Ránézett Freddie-re, keserűen és halkan mondta:

– Freddie Miles, a saját mocskos fantáziádnak estél áldozatul.

16.

Majdnem nyolcig várakozott, mivel hét óra körül sokkal több ember jött-ment a házak között, mint máskor. Tíz perccel nyolc előtt szaladt le a lépcsőn, hogy megbizonyosodjon, Signora Buffi nem sertepertél a bajárat körül, nincs-e nyitva az ajtaja, és hogy Freddie kocsijában tényleg senki sincs. Előzőleg már lement egyszer, hogy biztos lehessen benne, az autó az övé. Freddie ingkabátját a hátsó ülésre lökte. Felment újra, letérdelt, Freddie karját a nyaka köré fonta, összeszorított foggal emelte meg. A délután folyamán egyszer már próbát tett vele, hogy rájöhessen, fel tudja-e emelni. Két lépést is alig volt képes tenni vele a szobában. Freddie súlya leverte a lábáról. A holttest most pontosan ugyanolyan nehéz volt, mint előbb, azzal a különbséggel, hogy most ki kellett jutnia vele. Freddie lába átvett valamit a súlyból, valahogy becsapta könyökkel az ajtót, és lefelé indult a lépcsőn. Az első pihenőnél félúton megállt, mert hallotta, valaki jön ki egy lakásból a második emeleten. Megvárta, amíg az illető lejutott a lépcsőkön és eltűnt a házból, majd újrakezdte a lassú, nehézkes ereszkedést. Egy kalapot tett Freddie fejére. Jól az arcába húzta, a vérfoltos haja nehogy kilátszódjon alóla. A gin és pernod keverék, amit az utolsó órában beszopott, olyan pontosan kicentizett alkoholmérgezésről

gondoskodott a számára, hogy simán és talán bizonyos eleganciával is mozoghasson, egyszerre legyen bátor meg erős, és hogy szemrebbenés nélkül állja a megpróbáltatásokat. A legrosszabb, ami megeshetett vele, az elsősorban az volt, ha összerogyna Freddie súlya alatt, még mielőtt eljutottak volna a kocsiig. Megfogadta, nem áll meg pihenni egészen a lépcső aljáig. Nem is tette. És senki sem jött ki egyetlen lakásból sem, sőt a szemben lévő bejáratból sem. Tom azzal kínozta magát, hogy elképzelte, mi minden történhetik: Signora Buffi vagy a férje pontosan akkor jönnek ki a lakásuk ajtaján, amikor a lépcső aljára ér; vagy ő esik össze úgy, hogy mind a ketten legurulnak, és úgy fedezik fel, Freddie-vel együtt elterülve a lépcsőn; esetleg nem tudná újra felemelni egy pihenő után. Mindezt olyan intenzíven látta maga előtt, amikor felfelé igyekezett a lakásába, hogy amikor lefelé menet ezekből egyik sem valósult meg, azt érezhette, egyfajta varázslatos védelem repítette le könnyedén, akármekkora súly nyomta is a vállát.

A két bejárati ajtó üvegén nézett keresztül. A szemközti járdán egy ember mendegélt, de mindig járkált valaki a szemközti járdán. Egyik kezével kinyitotta az egyik ajtót, félrerúgta, és átvonszolta rajta Freddie testét. A két ajtó között átemelte a másik vállára, a fejét Freddie teste alatt a másik oldalra görgette. Egy másodpercig büszke is volt magára, hogy milyen erős, egészen amíg a tehermentesített karjába bele nem nyilallt a fájdalom. Túl fáradt volt ahhoz, hogy ezzel a karjával akár csak átölelje Freddie testét.

Keményebben szorította össze a fogát, és lehurcolta a négy bejárati lépcsőn. Freddie csípője a sarokkőnek vágódott.

Egy ember közeledett a járdán. Mintha megállt volna, de azután továbbindult. Ha bárki jött volna oda hozzájuk, olyan pernod-s leheletet fújt volna a képébe, hogy teljesen értelmetlen lett volna megkérdezni, mi is a probléma. Fene egye meg, mondta magának, ahogy a járdaszegélynek ütközött. Járókelők, egyszerű járókelők. Most már négyen vannak. És ketten közülük olyan sokáig bámulják, gondolta. Egy percig még meg is állt, mert egy autó haladt el mellettük. Azután pár gyors lépés még, és Freddie fejét meg a fél vállát már be is nyomta az autó nyitott ablakán, hogy tartsa, ameddig ő lélegzethez jut. Körbenézett. Az utcai lámpa fényében sandított át a túlsó oldalra, saját bérházuk árnyai felé.

Ez volt az a pillanat, amikor Buffiék legkisebb fia kirohant a bejáraton, le a járdára, anélkül, hogy Tom irányába nézett volna. Egy másik férfi sétált el alig egy lábnyi távolságra a kocsitól. Egyetlen meglepett pillantásra méltatta Freddie behajló testét, amely most egészen természetes tartásúnak látszott, Tom úgy gondolta. Ha viszont Freddie úgy hajlik a kocsiba valakihez, hogy szót váltson vele, akkor csak *ő maga lehet, aki nem hat normálisnak,* ezt tudta Tom. Ez Európa előnye, gondolta aztán. Itt senki sem segít senkinek. Senki nem avatkozik semmibe. Ha Amerikában volnánk…

– Segíthetek? – kérdezte egy hang olaszul.

– Ah, no, no, grazié[19] – válaszolt Tom részeg vidámsággal.

– Tudom, hogy hol lakik – morogta még hozzá angolul.

A férfi bólintott, mosolygott egy kicsit, és odébb ment. Magas, vékony ember volt, vékony felöltőben, bajusszal. Remélhetőleg nem fog rá emlékezni. Sem a kocsira.

Tom kicibálta Freddie-t, megkerülte vele az autó ajtaját, és az anyósülésre lökte. Felvette a barna bőrkesztyűt, amit előzőleg a felöltője zsebébe rakott. Bedugta Freddie slusszkulcsát a műszerfalba. Az autó engedelmesen elindult. Kinn voltak. A domb alján a Via Veneto, az amerikai könyvtár mellett, a Piazza Venezia fölött. Egy erkély volt fölöttük, Mussolini ott tartotta a beszédeit, a gargantuai méretű Victor Emanuel- emlékművet is láthatta, átmentek a Fórumon, a Colosseum oldalán; egy nagy római városnézésben vettek részt, Freddie sosem volt rá vevő. Mintha csak aludt volna ott mellette. Sokan elalszanak, amikor az ember a táj szépségeit akarja megmutatni nekik.

A ritkás lámpafényben a Via Appia tárult fel előttük szürkén és ősrégien. Mind a két oldalán sírromok árnyai rajzolódtak a még mindig kicsit világos égre. Hanem azért több volt ott a sötétség, mint a fény. És csak egyetlen autó ment ezen az úton. A szerelmeseken kívül nem sok ember dönt úgy, hogy januárban, sötétedés után ide, erre a homályos útra tévedjen. A közeledő kocsi megelőzte. Tom most megfelelő helyet keresett. Egy csinos sírra lenne

---

[19] Nem, nem, köszönöm.

szüksége Freddie-nek, ami mögé fekhessen, gondolta Tom. Volt egy pont előtte, az útpadka közelében három vagy négy fa nőtt. Egy vagy talán több sír is lehetett mögöttük. Tom lehúzódott az útról, kikapcsolta a fényeit. Várt egy percig, a nyílegyenes út mindkét végét megnézte magának.

Freddie még mindig olyan lágy volt, mint egy gumibaba. Mit beszélnek hullamerevségről? Tom megragadta a puha testet, most már durván az utolsó fa mögé ejtette a koszba, egy sír három-négy láb magas romja mellé. Egy patrícius síremléke lehetett, gondolta Tom, túl szép is ennek a disznónak. Átkozta a test súlyát, hirtelen állon is rúgta. Nagyon elfáradt, annyira, hogy sírni szeretett volna, hányinger környékezte Freddie Milestól, és az a pillanat, amikor végképp hátat fordíthat az egésznek, sohasem akart elérkezni. És még ott volt az az átkozott kabát is! Vissza kellett mennie a kocsihoz érte. A talaj kemény és száraz, vette észre, mialatt visszafelé gyalogolt, nem hagy tehát semmilyen lábnyomot maga után. A kabátot a test mellé hajította, gyorsan megfordult, és hosszú, gyors lépteivel az autóhoz sietett. Újra Róma irányába fordult.

Vezetés közben kesztyűs kezével végigdörgölte a kocsi ajtaját mindenfelé, ahol szerinte az ujjlenyomatai megmaradhattak, mert ott puszta kézzel ért hozzá. Az út az American Express mellett haladt. A Florida Nightclubbal szemben parkolt le a kocsival, kiszállt, a kulcsot a műszerfalban hagyta. Freddie tárcája még mindig a zsebében volt, bár az olasz pénzt a sajátjába rakta át, és egy

húsz svájci frankos bankjegyet meg néhány osztrák schillinget is elégetett otthon. Most elővette a tárcát, és amikor egy csatornanyílás mellé ért, lehajolt és beledobta.

Csak két dolog maradt megoldatlanul, gondolta hazafelé menet. A rablók elvitték volna a felöltőt is, mert jó darab volt, és az útlevelet sem hagyták volna ott. Az még mindig a felöltő zsebében lapult. Így nem logikus. De nem minden rablónak van logikája, az olaszoknak meg különösen kevés akad belőle. A gyilkosok sem cselekszenek logikusan. Freddie szavai jutottak újra eszébe. *„… egy olasz fickó. Egészen fiatal srác…”* Egy darabig valaki követhette haza, gondolta Tom, hiszen ő *senkinek sem* mondta meg, hol lakik. Szégyen! Két vagy három szállító tudhatta csak. Azok viszont nem járnak a Greco kávéházba! Annyira zavarba jött, hogy kabátban reszketni kezdett. Elképzelte, hogy egy sötét, ziháló fiú settenkedik mögötte hazáig, azután felbámul az ablakokra, hogy meglássa, hol gyullad meg a fény. Tom a felöltőjébe burkolózott, megszaporázta a lépteit, mintha betegesen megszállott üldözője elől menekülne.

17.

Tom reggel nyolc előtt ment le, hogy megvegye a lapokat. Nem talált bennük semmit. Senkinek sem támadt kedve, hogy arrafelé sétáljon, ahol azok a jelentéktelen sírok voltak, amelyek Freddie holttestét takarták. Tom már majdnem biztonságban érezte magát, bár fizikailag borzalmas állapotba került. Elfogta a macskajaj. Semmit sem tudott befejezni tőle. Mindent csak félig csinált, még a fogmosást is, mert közben utánanézett, hogy a vonatja tényleg tíz harminckor indul-e. Jól tudta.

Kilencre teljesen készen lett, felöltözött, a felöltője és esőkabátja az ágyon várták az indulást. Még Signora Buffival is beszélt, megmondta neki, hogy legalább három hétre, de lehet, hogy többre is elmegy. Signora Buffi úgy viselkedett, mint szokott, Tom szerint. A tegnapi amerikai látogatóról nem tett említést.

Tom megpróbált kitalálni valamit, hogy kérdezhessen valamit Freddie-re vonatkozólag. Látta-e Signora Buffi Freddie-t, és mit gondol tulajdonképpen Freddie kérdéseiről, de nem tudott semmire sem jutni, elhatározta hát, hogy nem bolygatja a dolgot. Minden rendben van. Tom azzal is próbálkozott, hogy a másnaposságról lebeszélje magát, hiszen csak három Martinit és három pernod-t ivott. Tudta, hogy önszuggesztió is szerepet

játszik az egészben. Azt a látszatot kellett akkor kelteni, hogy rengeteget ittak Freddie-vel. Most pedig, mikor már semmi értelme sem volt, nem tudott megszabadulni a hatásától. Megszólalt a telefon, Tom felvette, és mogorván beleszólt.

– Pronto.[20]

– Signor Greenleaf? – kérdezte egy olasz hang.

– Si.

– Qui parla la stazione polizia numero ottantatre. Lei e un amico di un' americano chi se chiama Fredderick Mee-lays?[21]

– Frederick Miles? Si. – mondta Tom.

Az a gyors, pattogó hang megállapította, hogy Fredderick Mee-lays hulláját aznap reggel fedezték fel a Via Appia Anticán, és hogy Signor Mee-lays előzőleg, azaz a tegnapi napon látogatást tett nála, vagy nem?

– De igen.

– Pontosan mikor?

– Déltől délután ötig vagy hatig. Nem tudom biztosan.

– Volna olyan kedves válaszolni néhány kérdésünkre?… Nem, nem szükséges befáradni az őrsre. A nyomozó kimegy önhöz. Ma tizenegykor megfelel?

– Nagyon szívesen segítek, ha tudok – mondta Tom teljesen izgatott hangon –, de nem jöhetne a nyomozó most rögtön? Tízkor ugyanis el kell mennem.

---

[20] Halló

[21] Itt a nyolcvanhármas rendőrőrs beszél. Ön a barátja egy Fred-derick Meelays nevű amerikainak?

A hang morgott egy kicsit, aztán azt mondta, hogy kétséges, de megpróbálják. Ha nem érnének oda tízre, ő semmiképpen se hagyja el a házat.

– Va bene![22] – mondta egykedvűen Tom, és lerakta a kagylót.

A fenébe! Le fogja késni a vonatot és a hajót is most már. Annyit akart mindössze, hogy elmehessen Rómából, itthagyhassa ezt a lakást. Kezdte végiggondolni, mit is mond majd a rendőröknek. Olyan egyszerű volt az egész, hogy szinte már untatta. Ráadásul teljesen igaz. Iszogattak. Freddie Cortináról beszélt neki, nagyon sokat dumáltak, majd Freddie eltávozott, egy kicsit be volt szíva, de nagyszerű hangulatba került. Nem, nem tudja, hova készült Freddie aznap este. Feltételezte, hogy randevúja volt.

Tom bement a hálószobába, és elővette azt a vásznat, amit néhány napja kezdett el festeni. Az állványra rakta. A festék a palettán még nedves volt, mert a konyhában egy serpenyőben vizet eresztett rá. Fehéret és szürkét kevert még össze, és hozzáfogott, hogy kiegészítse a szürkéskék eget. A kép maga ugyanolyan világos vöröses barna és nagyon fehér Dickie-kép maradt; Róma tetői és falai, ahogy az ablakából látszik. Az ég volt a kiindulópont, hiszen Róma ege télen olyan sötét volt, hogy még Dickie is szürkéskéknek ábrázolta volna, nem kéknek, gondolta Tom. Festés közben ugyanúgy ráncolta a homlokát, mint Dickie.

Megint megcsörrent a telefon.

---

[22] Jól van.

– A fene vigye el! – morogta Tom, mialatt egy „Pronto”-val válaszolt.

– Pronto, Fausto! – mondta a hang. – Come sta[23]? – és az a családias, fiatalos röhögés bugyborékolt elő.

– Oh, Fausto! Bene, grazié![24] Bocsáss meg! – Tom olaszul folytatta, Dickie nevetős, szórakozott hangján. – Próbáltam festeni, de csak próbáltam! – Olyannak hallatszott a hangja, mint Dickie-é, aki elveszített egy jó barátot, Freddie-t, de lehetett Dickie hangja egyszerűen csak a reggeli munka lázában.

– Ehetnénk együtt? – kérdezte Fausto. – A vonatom négy ötvenkor indul Milánóba.

Tom úgy dörmögött, mint Dickie.

– Éppen indulok Nápolyba. Most rögtön, legfeljebb húsz percem lehet még.

Ha el lehet kerülni Faustot, akkor azt sem kell tudnia, hogy a rendőrség kereste. Freddie-ről legfeljebb a délutáni lapokban találni híradást.

– De hát itt vagyok Rómában! Hol laksz? A pályaudvaron megtalálsz! – mondta Fausto, és nevetett.

– Hogy szerezted meg a számomat?

– Ah, allora![25] Felhívtam a tudakozót. Azt mondták, hogy titkos a szám, de én egy hosszú mesét mondtam annak a csajnak, hogy valamilyen nagy lottónyeremény vár Mongibelló ban. Nem tudom, elhitte-e, de nagyon soknak

---

[23] Hogy vagy?
[24] Köszönöm, jól.
[25] Szóval

tűnt. Egy ház kúttal, egy tehén, és még egy hűtőszekrény is! Háromszor vissza kellett hívnom, de a végén csak megadta a számot. Allora, Dickie, hol vagy?

– Hát éppen ez az. Nagyon szívesen ebédelnék veled, ha nem indulna a vonatom. De…

– Va bene. Majd én viszem a csomagjaidat. Mondd meg, hol találllak, és érted megyek taxival.

– Kevés az időm. Mi lenne, ha a pályaudvaron találkoznánk, úgy fél óra múlva? A tíz harmincas nápolyi vonatnál.

– Oké.

– Hogy van Marge?

– Óh, hát ő szerelmes. Beléd – mondta Fausto nevetve.

– Meglátogatod Nápolyban?

– Nem hinném. Néhány perc múlva találkozunk, Fausto. Sietnem kell. Arrivederci.

– Arrivederci, Deeckie! Addio! – Letette.

Ha Fausto belenéz a délutáni lapokba, rögtön megérti majd, miért nem ment ki a pályaudvarra. Különben gondolhatja, valahogy elkerülhették egymást. De lehet, hogy Fausto már délben meglátja az újságban, gondolta Tom, hiszen az olasz lapok fel fogják fújni a dolgot. Egy amerikai holtteste a Via Appián! A rendőrségi kihallgatás után valamilyen másik vonattal megy majd el Nápolyba. Ki kell várni a négyet, hogy Fausto ne lehessen még mindig az állomás közelében – és a következő hajót Mallorca felé.

Abban reménykedett, hogy Fausto nem tudta a címét kiszimatolni az információban. Hogy nem érkezik hozzá a rendőrségi nyomozóval pont egy időben.

Pár táskát az ágy alá lökött, a másikat a fürdőszobába vitte, és rázárta az ajtót. Nem akarta, hogy a rendőrök azt gondolják, éppen el akarja hagyni a várost. Akadhat valaki Freddie barátai között, aki tudja, hogy tegnap Freddie őt akarta meglátogatni – de semmi több. Tom felkapott egy ecsetet, és a terpentinesedénybe mártotta. A rendőrök előtt olyasvalakinek akart látszani, aki Freddie halálán nem nagyon izgatja fel magát. Ettől még, mialatt várakozik, festegethet egy kicsit, noha nem egészen festéshez való ruhában volt. Higgyék csak róla, hogy Freddie távoli ismerőse csak.

Signora Buffi fél tizenegykor engedte be a rendőröket. Tom lenézett a lépcsőházba, meg is látta őket. Nem álltak meg, és nem kérdeztek semmit az asszonytól. Tom visszament a lakásába. A szobában terpentin fűszeres szaga terjengett.

Ketten voltak: egy idősebb ember, tiszti egyenruhában és egy fiatalabb, akin csak egyszerű rendőruniformis volt. Az idősebb udvariasan üdvözölte, és elkérte az útlevelét. Tom átadta neki, a tiszt szúrós szemmel pillantgatott Tomról Dickie útlevélképére. Sokkal gondosabban hasonlította össze őket, mint bárki azelőtt. Tom felkészült magában a kihívásra, de nem történt semmi. A tiszt visszaadta az útlevelet, kicsit meghajolt és elmosolyodott. Alacsony, középkorú ember volt, semmiben sem

különbözött a több ezernyi középkorú olasztól, sűrű, szürkés szemöldöke és rövid kefebajsza volt. Sem különösen értelmesnek, sem pedig ostobának nem lehetett tekinteni.

– Hogyan gyilkolták meg? – kérdezte Tom.

– Fejbe vágták és nyakon is ütötték valamilyen nehéz tárggyal – válaszolt a tiszt –, és ki is rabolták. Gondoljuk, részeg lehetett. Tegnap délután ittasan látogatta meg önt a lakásán?

– Hát, egy kicsit. Mind a ketten iszogattunk. Martinit és pernod-t.

A tiszt feljegyezte a noteszébe, még az időpontokat is rögzítette, amikor Tom szerint Freddie itt volt; tizenkettőtől körülbelül hatig.

A csinos fiatal rendőr üres tekintettel kóválygott a szobában. Hátratett kézzel hajolt a festőállvány fölé, de olyan nyugodtan, mintha egy múzeumban sétálgatna egyedül.

– Tudja, hogy hova indult, mikor innen elment? – kérdezte a tiszt.

– Nem. Nem tudom.

– Maga szerint képes volt vezetni?

– Hát persze! Nem volt annyira részeg, hogy ne tudott volna. Különben én vittem volna el.

A tiszt kérdezett újra valamit. Tom úgy tett, mintha nem értené. Újra megkérdezte, más szavakkal, és közben kicsit össze is mosolygott a fiatalabbal. Tom kicsit bosszúsan

méregette mindkettőt. A tiszt azirán érdeklődött, mi köze volt Freddie-hez.

– Ismerősöm volt – mondta Tom. – Nem is túl közeli. Hónapok óta nem hallottam róla. Nagyon felizgatott ez a reggeli szörnyűség.

Tom aggodalmas tekintettel próbálta kiegészíteni szegényes szókincsét. Gondolta, sikerrel járt, a felületes kihallgatás véget ért, és a vendégei egy perc múlva már távoznak is.

– Pontosan mikor ölték meg? – kérdezte Tom.

A tiszt tovább írt. Felemelte sűrű szemöldökét.

– Közvetlenül azután, hogy elhagyta az ön házát, mert az orvosok szerint legalább tizenkét órája halott. De lehet, hogy korábban.

– Mikor találták meg?

– Ma hajnalban, néhány munkás, akik azon az úton mentek.

– Dió mio[26] – morogta Tom.

– Nem mondott semmit arról, hogy a Via Appiára készül kirándulni, amikor elment?

– Nem – mondta Tom.

– Mit csinált, minekutána Signor Mee-lays távozott?

– Itthon maradtam – mondta Tom, és nyitott kézzel gesztikulált, ahogy Dickie szokta. – Aludtam egy keveset, azután meg kicsit sétáltam úgy fél kilenc tájban.

---

[26] Istenem!

Az egyik szomszéd, akinek a nevét nem tudta Tom, látta este, hogy negyed tíz felé bejött, még jóestét is kívántak egymásnak.

– Egyedül sétált?

– Igen.

– Signor Mee-lays egyedül távozott? Nem készült találkozóra valakivel? Akit maga is ismer?

– Nem. Nem beszélt ilyesmiről.

Tom kíváncsi lett volna, vajon Freddie-nek voltak-e barátai a szállodában, vagy ahol lakott. Abban is reménykedett, hogy a rendőrség nem fogja szembesíteni Freddie egyik barátjával sem, hiszen azok ismerhették Dickie-t. Most már a neve – *Richard Greenleaf* – meg fog jelenni az olasz lapok hasábjain. A címe is, gondolta Tom. El kell költöznie. Pokoli! Magában káromkodott. A rendőrtiszt látta, de olyan volt az egész, mintha csöndesen a szomorú sorsot átkozná. Aminek Freddie esett áldozatául, vélte Tom.

– Így – mondta a tiszt, és becsukta a noteszét.

– Gondolja, hogy – Tom keresgélt egy kifejezést a gengszterre – erőszakos fiúk voltak? Nyomok? Vannak?

– Most a kocsin vizsgáljuk az ujjlenyomatokat. Valakit felvehetett a kocsijába, az lehet a gyilkos. A kocsit ma reggel a Piazza di Spagna közelében találták meg. Ma este már tudni fogunk valamit. Nagyon köszönöm, Signor Greenleaf!

– Di niente![27] Ha bármiben segítségükre lehetek a jövőben…

---

[27] Semmiség!

A tiszt megfordult az ajtóban.

– El tudjuk érni a következő néhány nap folyamán? Ha újabb kérdések merülnének fel?

Tom habozott.

– Holnap Mallorcára akartam volna utazni.

– De feltehetünk kérdéseket ilyen-olyan gyanúsítottal kapcsolatban – magyarázta a tiszt. – Ön világosíthatna fel róla, hogy az illető milyen kapcsolatban állt az elhunyttal. – Gesztikulált.

– Rendben van. Bár azt hiszem, Signor Milesnak nálam közelebbi barátai is lehetnek a városban.

– Kicsodák?

A tiszt becsukta az ajtót, és újra kinyitotta a noteszét.

– Nem is tudom – mondta Tom. – Csak annyit tudok, hogy kellett hogy legyenek olyan barátai, akik jobban ismerhették, mint én.

– Nagyon sajnálom, de meg kell kérnünk rá, hogy maradjon elérhető közelségben az elkövetkező néhány nap folyamán – ismételte meg nyugodtan a rendőr, mintha nem lenne kérdéses, hogy Tom tiltakozni fog, hiszen amerikai. – Értesíteni fogjuk, mihelyt mehet. Sajnálom, hogy utazási tervei voltak, talán még nem késő töröltetni őket. Jó napot, Signor Greenleaf.

– Jó napot – mondta Tom. Becsukta mögöttük az ajtót. Áthurcolkodhat egy hotelbe, ha megmondja a rendőröknek, hogy hova. Nem akarta, hogy Freddie vagy Dickie barátai hívogassák, ha az újságból kiderülne a címe. Megpróbálta a rendőrök szemszögéből értékelni a viselkedését. Semmivel

sem hívta fel magára a figyelmet. Nem szörnyedt el nagyon, amikor Freddie haláláról értesült, de ez magyarázható azzal, hogy nem volt igazán közeli barátja. Nem sikerült rosszul, de azért résen kell lennie.

Megszólalt a telefon. Tom nem vette fel, volt egy olyan érzése, hogy Fausto hívja az állomásról. Tizenegy óra öt perc volt, a nápolyi vonat már biztos elment. Amikor abbahagyta a csöngést, Tom felemelte, és felhívta az *Inghilterrá-t.* Foglalt egy szobát, megmondta, egy órán belül ott lesz. Azután meg a rendőrőrsöt hívta fel, emlékezett rá, a 83-as számú volt, és majdnem tízpercnyi vergődésébe került, míg talált valakit, akit érdekelt a dolog, és tudta, hogy kicsoda Richard Greenleaf. Sikerült egy üzenetet hagynia, amely szerint Richard Greenleafet az Inghilterra Szállóban lehet megtalálni, ha a rendőrségről valaki beszélni akarna vele.

Még mielőtt újabb óra kezdődött volna, már az Inghilterrában volt. Három bőrönddel ment, amiből kettő Dickie-é volt, egy meg a sajátja. Lehangolt lett tőlük, teljesen más célból csomagolta be őket. Most meg ez!

Délben kiugrott, hogy megvegye a lapokat. Mindegyiken ott szerepelt:

MEGÖLTEK EGY AMERIKAIT A VIA APPIA ANTICÁN
FREDERICK MILEST,

A NAGYON GAZDAG AMERIKAIT
MÚLT ÉJJEL MEGGYILKOLTÁK

A VIA APPIÁN

AZ AMERIKAI GYILKOSA

A VIA APPIÁRÓL NYOM NÉLKÜL TŰNT EL

Tom minden mondatot elolvasott. Tényleg nem voltak sem ujjlenyomatok, sem lábnyomok, gyanúsítottak sem, legalábbis ez idő szerint nem találtak. De mindegyik lapban előfordult Herbert Richard Greenleaf neve, az épület címével együtt, ahol utoljára látták Freddie-t. Egyetlen lap sem említette, hogy Herbert Richard Greenleaf gyanú alatt állna. Az újságok azt írták, hogy Miles láthatólag alkohol befolyása alatt állt. A felsorolt italok mind amerikaiak voltak (skót whiskytől a brandyn át a pezsgőig, sőt grappáig). Csak a gint és a pernod-t hagyták ki.

Tom a hotelszobában maradt a vacsora idején. Fel-alá sétált, igen nyomott hangulatban. Csapdában érezte magát. Betelefonált abba az utazási irodába, ahol a pálmai jegyet vette, és megpróbálta töröltetni. A pénzének húsz százalékát kaphatta vissza; Palma de Mallorcába öt napig nem indul újabb hajó.

Két óra körül megszólalt a telefon.

– Helló – mondta Tom Dickie ideges, ingerült hangján.

– Helló, Dick. Van Houston vagyok.

– Oóh! – mondta Tom, mintha ismerné, de ez a fél szó nem hordott sem örömet, sem meglepetést.

– Hol a fenében vagy? Hosszú idő telt el, nem igaz? – kérdezte a rekedt, nyávogós hang.

– De mennyire! Te hol tartod az orrodat?

– A Hasslernél. Át kellett néznem Freddie bőröndjeit a rendőrségen. Te figyelj, találkozni akarok veled. Mi történt Freddie-vel? Tegnap egész este kerestelek, mert úgy volt, hogy hatkor már a hotelben lesz. Mi történt vele tegnap?

– Bárcsak tudnám! Freddie kábé hatkor ment el innét. Mind a ketten beszoptunk egy jó adag Martinit, de ő úgy látszott, hogy tud vezetni. Egyébként nem engedtem volna el, ez csak természetes! Azt mondta, a kocsija ott van a ház előtt. Elképzelni nem tudom, mi történhetett, lehet, hogy felszedett valakit, egy stoppost, aki aztán pisztolyt fogott rá, vagy ilyesmi.

– Nem pisztollyal ölték meg! Abban egyetértünk, hogy valaki kényszeríthette, hogy menjen oda, vagy kihagyhatott az agya, hiszen az egész városon keresztül kellett vezetnie, hogy a Via Appiára jusson, miközben a Hassler csak néhány tömbnyire van a háztól, ahol laksz.

– Volt ilyen sötét pillanata máskor is? Autóban?

– Figyelj, Dickie, nem találkozhatnánk? Szabad vagyok most, leszámítva, hogy nem hagyhatom el a hotelt.

– Én sem.

– Ne törődj vele! Hagyj egy üzenetet, hogy hova mész, és gyere át.

– Nem tehetem. Egy órán belül itt a rendőrség, és azt gondolják, itt leszek. Hívják később! Talán ma este találkozhatunk.

– Rendben van. Mikor?

– Hívj hat körül.

– Oké. És fel a fejjel, Dickie!

– Rád is vonatkozik!

– Viszlát – mondta halkan a hang.

Tom letette. Van Houston olyan hangot hallatott, mint aki sírni készül.

– Pronto? – Tom a telefont pöcögtette, hogy a szálloda központosával beszélhessen. Meghagyta, hogy senkinek sincs itthon a rendőrségen kívül, és senkit ne engedjenek fel hozzá. Senkit a világon.

Ezek után a telefon egész délután hallgatott. Úgy nyolc körül, amikor már besötétedett, Tom lement, hogy az esti lapokat is beszerezze. Körülnézett a szűk folyosón, amely a hotel bárjába vezetett. A bár ajtaja az előcsarnokba nyílt, kikukucskált rajta. Senki sem volt ott, pedig Van Houston is benézhetett volna. Felkészült rá. Mindenre felkészült. Arra is, hogy Marge üldögél az előcsarnokban és őt várja, de még csak egy rendőr sem volt található. Megvette az esti lapokat, egy néhány utcácskával arrébb lévő kis vendéglőbe ült be, hogy elolvassa őket. Még mindig nem volt semmi kiindulópontjuk. Megtudta, hogy Van Houston Freddie közeli, huszonnyolc év körüli barátja volt, hogy Ausztriából jöttek Rómába vakációzni, Firenze végcéllal. Mind a kettejüknek volt háza ott – így az újság. Letartóztattak három olasz fiatalt, (ketten tizennyolc évesek voltak, az egyikük meg éppen betöltötte a tizenhatot) a *szörnyű tett* elkövetésének gyanújával, de később szabadon bocsátották őket. Tom megkönnyebbülten olvashatta, hogy egyetlen

friss vagy használható ujjlenyomatot sem találtak Miles gyönyörű Fiat 1400-as cabriolet-jén.

Tom lassan eszegette a costoletta di vitello-ját[28], szopogatott a borából, és a lapzártakor befutott hírek után kutatott a különböző hasábokon. A Miles-üggyel kapcsolatban semmi többre nem akadt. De az utolsó lap utolsó oldalán ezt olvashatta:

Barca affondata con macchie di sangue trovata nell'aqua poco fondo vicino San Remo [29]

Gyorsan végigfutott rajta. Jobban összeszorult a szíve, mint amikor Freddie testét hurcolta le a lépcsőkön, vagy mikor a rendőrség jött kihallgatni. Ez a nemezis, maga a valóra vált rémálom, ez a szalagcím! Részletesen leírták a csónakot, ettől felderengtek benne az utolsó képek. A mosolygó Dickie a hajófarban, a gázkar, majd Dickie vízbe süllyedő teste, amint buborékok szállnak fel belőle. A szövegből az derült ki, hogy a foltokat vérfoltoknak vélhetni, de senki sem állította, hogy azok is voltak. Arról sem írtak, hogy a rendőrség vagy bármilyen másik hatóság tesz-e valamit, gondolta Tom. A csónakos valószínűleg pontosan meg tudja jelölni a napot, amikor a hajója elveszett. A rendőrök ellenőrizhetik a szállodákat azon az adott napon. Az olasz kölcsönzőnek az is eszébe juthat, hogy két amerikai nem

---

[28] Borjúsült.

[29] Egy vérfoltos, elsüllyedt csónakot találtak San Remo közelében, a sekély tenger fenekén.

érkezett vissza a csónakjával. Ha a rendőrség veszi magának a fáradságot, hogy a szállodai bejelentkezéseket végiglapozza, *Richard Greenleaf* neve veri ki a szemüket, akár egy jelzőzászló. Ebben az esetben viszont *Tom Ripley* fog hiányozni, akit esetleg aznap megöltek. Tom fantáziája több irányban is megindult: tegyük fel, hogy Dickie holttestét keresték, és meg is találták. Ha a hullát Tom Ripleynek fogják tartani, kit lehet a gyilkossággal gyanúsítani? Dickie-t! Tehát Freddie haláláért is ő lesz a felelős. Egy éjszaka alatt Dickie gyilkos hajlamú emberré vált. Másfelől elképzelhető, hogy az olasz csónaktulajdonos nem emlékszik rá, melyik napon nem került vissza a motorcsónakja. De ha tudja is, nem lehet az összes hotelt ellenőrizni. Az olasz rendőrségnek ez nem lehet érdeke. De ha mégis?

Tom összehajtogatta a lapot, kifizette a számláját, és kiment.

Megkérdezte a hotelrecepción, van-e valami üzenete.

– Van, signor. Questo e questo e questo. [30]– A portás úgy terítette ki a papírokat elé, mint a kártyás egy nyerő sort.

Két üzenet jött Van Houstontól. Egy Robert Gilbertsontól. (Szerepel ez a Robert Gilbertson Dickie noteszében? Utánanézni!) Egy Marge-tól. Tom felkapta és gondosan elolvasta az olasz feljegyzést. Signorina Sherwood hívta három harmincötkor, és újra hívja majd. Interurbán hívás volt Mongibellóból.

---

[30] Ez, meg ez, meg ez.

Tom bólintott, és felkapta a papírokat.

– Köszönöm szépen!

Nem szerette, ahogy a portások a pultjuk mögül nézték. Az olaszok olyan fene kíváncsiak!

Odafenn beült az egyik karosszékbe, előregörnyedve dohányzott és gondolkodott. Szerette volna kitalálni, mi lesz, ha nem csinál semmit, és milyen következményekkel járhatnak a tettei. Marge bizonyára fel akar jönni Rómába. Biztosan felhívta a római rendőrséget a címéért. Ha meglátogatná, akkor Tom gyanánt kell megkísérelnie, hogy meggyőzze; Dickie rövid időre ment csak el. Ugyanúgy, mint Freddie esetében. De ha nem sikerül? Tom idegesen dörzsölte össze a tenyerét. Nem szabad Marge-dzsal találkoznia! Pláne most, hogy a csónakos história előkerült. Minden fenekestül felfordulna egy ilyen látogatástól. Akkor aztán vége mindennek! De ha nyugton megül a fenekén, semmi sem történhetik. Ez volt az a pillanat, amikor a motorcsónak meg Freddie Miles megoldatlan históriája olyan nehézzé tette a dolgokat. Csak kicsit válságos a helyzet. Ha viszont nem tesz semmit, és mindenkinek azt mondja, amit kell, semmi baj nem történhet vele. Egyáltalán semmi. Utána vidáman elhajózhat megint. Görögországba vagy Indiába, Ceylonba. Valahova nagyon messzire, ahol egyetlen régi barát sem nyithatja rá az ajtót. Milyen hülye volt, hogy azt hitte, Rómában maradhat! Ennyi erővel kimehetett volna a főpályaudvarra, vagy akár kiállíthatta volna magát a Louvre-ban, hogy elfogják.

Felhívta a Termini Pályaudvart, és a másnapi nápolyi vonatok felől kérdezősködött. Négy vagy öt volt aznap. Minden adatot felírt. Volt még öt napja, míg Nápolyból a mallorcai hajó elindul, a hátralévő időt ott is eltöltheti. Mindössze arra volt szükség, hogy a rendőrség elengedje, és ha holnap nem történik semmi, erre sor kerülhet. Nem lehet valakit örökké visszatartani, minden bizonyíték nélkül, csak azért, mert esetleg feltesznek neki valamilyen kérdést! Kezdte érezni, hogy holnap már engedélyt kap a távozásra, hiszen abszolút logikus volt az egész.

Felemelte újra a kagylót, és beszólt a központosnak, hogyha Miss Marjorie Sherwood keresné újból, most már fogadja a hívását. Ha felhívja, gondolta, két perc alatt meggyőzheti, hogy minden rendben van, Freddie meggyilkolásához semmi köze, és csak azért költözött szállodába, hogy a teljesen idegen pofák hívásait el tudja kerülni, de azért kapcsolatban maradhasson a rendőrséggel, és segíthessen nekik, ha bármilyen felmerülő gyanút igazolni kellene. Megmondja majd neki, hogy másnap vagy harmadnap Görögországba fog repülni, éppen ezért semmi értelme, hogy a lány Rómába jöjjön. Ami azt illeti, gondolta, Palmába el is repülhet Rómából. Eddig nem is gondolt erre a lehetőségre.

Fáradtan nyúlt végig az ágyon, de még nem akart levetkőzni, mert érezte azt is, hogy valami még történni fog az éjjel. Megpróbált Marge-ra koncentrálni. Elképzelte, ahogy Giorgiónál üldögél a Miramare bárjában, egy hosszú Tom Collinsszal vigasztalgatja magát, és azon tépelődik,

telefonáljon-e újra. Látta az összevont szemöldökét, kócos haját, azon gondolkodik, hogy vajon mi is történhetett Rómában. Biztosan egyedül ül az asztalánál, senkivel sem beszélget. Látta, hogy a lány feláll, hazamegy, előszedi a bőröndjét, hogy elérje a másnap déli buszt. Tom meg ott áll az úton a postahivatal előtt, ordít neki, hogy ne induljon, megkísérli megállítani a buszt, de az elhúz mellette.

A jelenet Mongibello jellegzetes sárgásbarna homokszínébe úszik át. Tom látja, hogy Dickie mosolyog rá, abban a kordbársony ruhájában, amit San Remóban hordott. A ruha nedves, a nyakkendő összegubancolva, ahogy Dickie fölé hajolt és megrázta:

– Kiúsztam! – mondta. – Tom, ébredj föl! Rendben vagyok! Kiúsztam! Élek!

Tom megrázkódik az érintésétől. Hallja, ahogy Dickie jellegzetes, mély hangú, boldog kacagásával ránevet.

– Tom!

A hangszíne sokkal hívebben imitálta az eredetit. Tom soha nem volt képes így utánozni. Felrázta magát. A teste olyan ólomnehéz, mintha valamilyen víz mélyéről kellene a felszínre buknia.

– Kiúsztam! – erősödik fel Dickie hangja. Úgy visszhangzik Tom fülében, mintha egy hosszú alagútból jönne.

Tom körülnézett a szobában. Dickie-t kereste a sárga fényű lámpa mögött és a nagy ruhásszekrény sarkában. Érezte, hogy a szeme tágra nyílik, elborzad. Tudta, a félelme alaptalan, mégis folyamatosan kutatott Dickie után,

az ablak félig lehúzott redőnye mögött, a földön, az ágy túloldalán. Kierőszakolta magát az ágyból, átvonszolta magát a szobán, és kinyitott egy ablakot. Azután egy másikat. Kábulat vett erőt rajta. *Valaki valamit a boromba keverhetett,* gondolt hirtelen rá. Az ablakba térdelt, beszívta hűvös levegőt, a szédüléssel küszködött. Mintha legyőzné valami, ha nem a legjobb tudása szerint készül fel ellene. Végül kiment a fürdőszobába, megnedvesítette az arcát a mosdóban. A szédülése megszűnt. Tudta, nem kábították el, csak a fantáziája ragadta magával. Nem tudta kontrollálni a fantáziáját.

Összeszedte magát, meglazította a nyakkendőjét. Úgy mozgott, ahogy Dickie, levetkőzött, megfürdött, felvette a pizsamáját és ágyba feküdt. Megpróbált úgy és arról gondolkozni, ahogy Dickie tenné. Az anyja. Az utolsó levelében Mrs. Greenleaf egy pár pillanatfelvételt küldött önmagáról és Mr. Greenleafről, amint a nappaliban üldögélnek és kávéznak ebéd után. Ez arra a jelenetre emlékeztette, amikor ő is ott kávézott velük, akkor este. Mrs. Greenleaf azt írta, hogy Herbert maga készítette a felvételt, önkioldóval. Tom a nekik szóló következő levelet próbálta megfogalmazni. Nagyon örültek neki, hogy újabban sokkal gyakrabban írogatott. De maradék agyával a Freddie-ügyre kellett koncentrálnia, hiszen ismerték Freddie-t. Mrs. Greenleaf egyik levelében érdeklődött is utána. Fogalmazás közben azonban a telefont figyelte, nem is tudott tehát igazán koncentrálni rá.

18.

Amikor felébredt, legelőször Marge jutott az eszébe. A telefon után nyúlt, és megkérdezte, hívta-e az éjszaka. Nem hívta. Az a rettenetes előérzete támadt, hogy Rómába indult. Ez aztán kiröpítette az ágyból, de a gépies fürdő és borotválkozás közben az érzése megváltozott. Miért kellene annyira izgulnia Marge miatt? Mindig jól tudta kezelni. És nem érkezhet ide öt vagy hat előtt, hiszen a legelső busz csak délben indul Mongibellóból. Nem valószínű, hogy taxival menne Nápolyba.

Lehet, hogy ma reggel már el is mehet Rómából. Tízkor felhívja a rendőrséget, és megkérdezi.

Tejeskávét rendelt zsömlével, fel a szobájába. A reggeli lapokat is kérte. Érdekes módon egy szó sem volt sem a római Miles-, sem a San Remó-i motorcsónak-ügyről. Ettől furcsa félelemérzés fogta el, ugyanaz, mint az elmúlt éjszaka, amikor azt képzelte, hogy Dickie áll az ágya mellett. Beledobta az újságokat egy székbe.

Megszólalt a telefon, ő engedelmesen felkapta. Marge lehetett, vagy a rendőrség.

– Pronto. Két úr várja önt a rendőrségtől, signor.

– Nagyszerű. Mondja meg nekik, hogy jöjjenek fel.

Egy perccel később már hallotta a lépéseiket a hall szőnyegén.

– Buon giorno – mondta a tiszt udvariasan, és meg is hajolt kicsit.

– Buon giorno – válaszolt Tom. – Találtak újra valamit?

– Nem – mondta a tiszt némi kérdő hanghordozással. Elfoglalta a széket, amit Tom felajánlott neki, kinyitotta barna bőr irattáskáját. – Valami más ügy került elő. A maga barátja volt az a Thomas Ripley nevű amerikai?

– Igen – mondta Tom.

– És tudja, hogy hol van?

– Gondolom, visszatért Amerikába vagy egy hónappal ezelőtt.

A tiszt a papírjaiba mélyedt.

– Értem. Ezt még igazolnia kell az Egyesült Államok Bevándorlási Hivatalának. Tudja, mi keressük Thomas Ripleyt. Valószínűleg meghalt.

– Meghalt? Hogyhogy?

A tiszt ajka úgy szorult össze tömött szürke bajusza alatt, mintha kis mosolyféle bujkálna rajta. Ettől a mosolytól Tom már tegnap is meghökkent egy kicsit.

– Ön az elmúlt novemberében kirándult vele San Remóba. Nemde?

Ellenőrizték a szállodákat.

– De igen.

– Hol látta utoljára? San Remóban?

– Nem. Rómában találkoztam vele újra.

Tom emlékezett rá, Marge úgy tudja, visszament Rómába Mongibellóból, hogy segítsen Dickie-nek Rómában elhelyezkedni.

– Mikor látta utoljára?

– Nem tudnám megmondani pontosan. Talán két hónapja is lehetett, kaptam egy levelezőlapot tőle, Genovából, útban volt Amerika felé.

– Gondolja?

– Tudom – mondta Tom. – Honnan veszik, hogy meghalt?

A tiszt kételkedő arckifejezéssel nézett fel a papírjai közül.

Tom a fiatalabb rendőrre nézett. Az az íróasztalra hajolt, összefont karral, személytelenül bámult rá.

– Elment csónakázni San Remóban Thomas Ripleyvel?

– Csónakázni? Merre?

– A kikötő körül? Egy kis motorcsónakkal? – kérdezte csöndesen a rendőrtiszt, és Tomra tekintett.

– Azt hiszem, igen. Már emlékszem. Miért?

– Mert a kis csónakot elsüllyedve találták meg. És olyan foltok vannak rajta, amelyeket vérnyomoknak is lehet minősíteni. November huszonöt. Ez volt a napja, amikor ön Thomas Ripleyvel San Remóban járt.

A rendőr szeme mozdulatlanul tapadt rá.

A tekintet gyöngédsége azonban bántotta Tomot. Nem érezte tisztességesnek, de azért mindent megtett, hogy megfelelően viselkedjen. Szinte kívülről látta magát és az egész jelenetet. Javított a helyzetén, hogy a kezét az ágy fejénél nyugtatta.

– De semmi sem történt velünk a csónakázás alatt. Nem volt baleset.

– Visszavitték a csónakot?

– Természetesen.

A tiszt tovább szemezett vele.

– Nem találjuk Signor Thomas Ripleyt bejelentve november huszonötödiké után. Sehol. Egyetlen szállodában sem.

– Tényleg? Hát mióta keresik?

– Nem volt elég az idő rá, hogy Olaszország minden kis falucskájában utánanézzünk, de a nagyobb városokban legalábbis az összes szállodát ellenőriztük. Megtaláltuk az ön bejelentkezését a Hasslernél huszonnyolcadikától harmincadikáig és azután…

– Tom, akarom mondani Signor Ripley nem maradt velem Rómában. Mongibellóba ment néhány napra.

– Hol szállt meg, mikor feljött Rómába?

– Valami kis szállodában. Nem emlékszem már rá, hogy melyikbe. Nem látogattam meg.

– És ön hol volt?

– Mikor?

– November huszonhatodikén és huszonhetedikén.

– Forte dei Marmiban – válaszolt Tom. – Megálltam ott visszaúton. Valami pici fogadóban szálltam meg.

– Melyikben?

Tom megrázta a fejét.

– Nem emlékszem a nevére. Nagyon kis szálloda volt.

Azon gondolkodott, hogy mikor Marge bizonyítani tudja, hogy Tom Mongibellóban volt, élve, San Remo után, miért kell a rendőrségnek az után nyomoznia, hogy Dickie

Greenleaf melyik panzióban szállt meg huszonhatodikén és huszonhetedikén?

– Még mindig nem értem, honnét vették, hogy Tom Ripley meghalt.

– Azt hisszük, hogy *San Remóban* – válaszolt a tiszt – *valaki meghalt.* Valakit megöltek abban a motorcsónakban. Ezért is süllyesztették el a hajót. Hogy elrejtsék a vérnyomokat.

Tom felhúzta a szemöldökét.

– Biztosan vérnyomok?

A tiszt megvonta a vállát. Tom is vállat vont.

– Jó néhány ember bérelhetett aznap motorcsónakot.

– Hát nem igazán. Talán harmincan lehettek. Igaz viszont, hogy harminc közül bármelyik elkövethette, illetőleg tizenöt pár közül bárki. Nem ismerjük őket név szerint. De kezdjük azt hinni, hogy Thomas Ripley hiányzik.

Tom türelmetlenül vetette keresztbe újra a lábát. Hogy mi futhatott át az olasz tiszt agyán, az nem lehetett kétséges:

Dickie Greenleaf kétszer is gyilkosság színhelyén járt. Vagy közel hozzá. Thomas Ripley, akinek nyoma veszett, Dickie Greenleaffel ment motorcsónaktúrára november huszonötödikén. Tom felegyenesedett, összeráncolta a homlokát.

– Azt mondja, hogy nem hinné el nekem, ha azt állítanám, hogy Thomas Ripleyt én december elseje körül láttam Rómában?

– Nem, dehogy! Egyáltalán nem ezt mondom. – A tiszt békítőleg intett a kezével. – Arra voltam csak kíváncsi, hogy… hogyan utaztak önök Signor Ripleyvel San Remo után, mivel nem tudtunk ráakadni. – Széles mosoly nyitotta ki a száját, látni lehetett sárga fogait.

Tom megkönnyebbült sóhajjal vette tudomásul. Az olasz rendőrség nem fog kifejezett gyilkossággal vádolni egy amerikai állampolgárt.

– Nagyon sajnálom, hogy nem tudom megmondani, pontosan merre lehet. Miért nem próbálkoznak Párizsban? Vagy Genovában? Mindig kis hotelekbe száll, azokat jobban szereti.

– Megvan az a levelezőlapja, amit Genovából küldött?

Végigszántott ujjával a haján, ahogy Dickie csinálta, ha ingerült volt. Jobban érezte már magát, hiszen pár perce Dickie Greenleafként koncentrálhatott, a padlón is toppantott egyet-kettőt.

– Ismer valakit Thomas Ripley barátai közül?

Tom megrázta a fejét.

– Őt magát se nagyon ismerem, legalábbis nem régóta vagyunk összeköttetésben. Nem tudom, sok európai barátja van-e. Azt hiszem, volt egy ismerőse Faenzában. Meg Firenzében. De a nevükre nem emlékszem.

Ha az a rendőr arra gondol, hogy Tom a barátait védi, és azért nem adja ki a neveket, hogy megtakarítsa a kihallgatást, hát csak hadd higgye, gondolta Tom.

– Va bene,[31] ki fogjuk őket hallgatni – mondta a tiszt. Elrakta a papírjait. Tucatnyi feljegyzést készített.

– Mielőtt elmenne – mondta Tom ugyanazon az ideges, de őszinte hangon –, szeretném megkérdezni, mikor hagyhatom el a várost. Azt terveztem, hogy elmegyek Szicíliába. Ha lehet, még ma elindulnék. A palermói Palma Hotelbe szállók. Nagyon egyszerűen meg lehet majd találni, ha szükség lenne rám.

– Palermo – ismételte meg a tiszt. – Ebbene[32], lehet róla szó. Használhatom a telefont?

Tom rágyújtott egy olasz cigarettára, és meghallgatta, ahogy a rendőrtiszt bizonyos Aulicino kapitánynak jelentést tesz. Megállapította, hogy Signor Greenleaf nem tudja, hol van Signor Reepley, lehet, hogy az illető már elment Amerikába, de lehet az is, hogy Faenzában vagy Firenzében tartózkodik, Signor Greenleaf véleménye szerint. „Faenza" ismételte meg gondosan, „Bologna közelében". Amikor a vonal túlsó végén megértették, a tiszt azzal folytatta, hogy Signor Greenleaf Palermóba szándékozik elutazni.

– Va bene. Benone[33] – a tiszt Tom felé fordult, és mosolygott. – Ma elindulhat Palermóba.

– Benone, grazié[34] – Tom kisétált a két férfival az ajtóig. – Ha kitalálnák, hogy hol van Tom Ripley, közölhetnék velem is –mondta együgyűen.

---

[31] Jól van.

[32] Rendben

[33] Nagyszerű. Kiváló.

– Ez csak természetes! Folyamatosan tájékoztatjuk önt, uram. Buon' giorno![35]

Amikor végre egyedül maradt, és újrapakolta a bőröndjeit, Tom fütyörészni kezdett. Büszke volt magára, hogy Szicíliáról beszélt, Mallorca helyett. Szicília Olaszországhoz tartozott, míg Mallorca nem. Az olasz rendőrség nyilván sokkal könnyebben belement az elutazásába, ha a felségterületükön marad. Akkor jutott eszébe, amikor feltűnt neki, hogy Tom Ripley útleveléből hiányzott minden nyoma, hogy a San Remó-cannes-i út után még egyszer járt Franciaországban. Emlékezett rá, hogy Tom Ripley előzőleg mondta már Marge-nak, hogy Párizsba indul és majd onnan tér haza Amerikába. Ha valaha is megkérdezik Marge-ot, hogy San Remo után volt-e Tom Ripley Mongibellóban, hozzáteheti, hogy később ment csak Párizsba. És ha valaha, még egyszer vissza kellene vedlenie Tom Ripleyvé, és kénytelen lenne bemutatni az útlevelét a rendőrségen, láthatják, hogy a cannes-i kirándulás után nem tette be újra a lábát Franciaországba. Csak annyit kéne mondania, hogy megváltoztatta az elhatározását, miután Dickie-vel beszélt, és Itáliában marad. Nem érdekes.

Tom hirtelen felegyenesedett a bőröndök mellől. És ha trükk az egész? Csak egy kicsit hosszabbra engedik a pórázt, hagyják, hadd menjen Szicíliába, érezze magát szabadon? Ravasz disznó ez a rendőr! Egyetlen alkalommal

---

[34] Kitűnő. Köszönöm.

[35] Jó utat!

mondta csak a nevét. Mi is volt? Ravini? Roverini? Mégis, mi előnyük lehet belőle, ha hosszabb a kötél? Pontosan közölte velük, hova megy. Nem szándékozik elfutni semmi elől sem. Csak annyit akart, hogy elmehessen Rómából. Megveszett azért, csak kijuthasson! Belehajigálta az utolsó darabokat a kofferbe, lecsapta a fedelét, és be is zárta.

A telefon csörrent meg újra. Tom felkapta.

– Pronto!

– Oh, Dickie – suttogta bele egy hang.

Marge volt a földszinten, ez kiderült a zajokból. Zavartan szólalt meg Tom hangján:

– Ki az?

– Tom, te vagy az?

– Marge! Akkor szia! Honnan beszélsz?

– A földszintről. Dickie ott van? Felmehetnék?

– Öt perc múlva feljöhetsz – mondta Tom nevetve. – Nem vagyok még teljesen felöltözve.

A portások a telefonfülkébe küldik mindig az érdeklődőket, gondolta. Nem tudják kihallgatni a beszélgetést.

– Dickie ott van?

– Pillanatnyilag nincs. Félórája ment el, de bármelyik percben visszaérhet. Tudom, hogy hol van, ha meg akarod találni.

– Hol van?

– A nyolcvanhármas rendőrőrsön. Nem, bocsáss meg, a nyolcvanhetesen.

– Bajban van?

– Nem, csak valami kérdésekre felelget. Tízre várták. Akarod, hogy megadjam a címet?

Már bánta, hogy Tom hangján szólalt meg; olyan könnyű dolga lett volna, ha szobalánynak vagy Dickie valamelyik barátjának, vagy bárki másnak adja ki magát; akkor mondhatta volna, hogy Dickie órákig távol lesz.

Marge azt morogta:

– Nem. Itt várok rá.

– Na, megvan! – Tom úgy tett, mintha megtalálta volna a címet. – Via Perugia huszonegy. Tudod, hogy hol keresd?

Tom sem tudta, de elhatározta, hogy az American Expresstől legtávolabb fekvő városrészbe küldi. Be akart nézni oda a postájáért, mielőtt elhagyja a várost.

– Nem akarok odamenni – mondta Marge. – Felmegyek, és veled együtt megvárom, ha lehet.

– Nos hát… – Felnevetett azon a félreérthetetlen hangon, amit Marge olyan jól ismert – az a helyzet, hogy várok valakit. Bármelyik percben beállíthat. Felvételi beszélgetésről van szó. Munkáról. Ha hiszed, ha nem, a régi megbízhatatlan Ripley megpróbál most munkába állni.

– Aha – mondta Marge, és a legkevesebb érdeklődés sem volt benne. – És hogy van Dickie? Miért kellett a rendőrségre mennie?

– Jaj, hát csak azért, mert kicsit eliszogatott Freddie-vel tegnap este. Láttad a lapokat, ugye? A sajtó mindent úgy fel szokott fújni! Csak mert kaptak egy fülest, de a világon semmi fogalmuk nincsen semmiről.

– Milyen régen lakik itt Dickie?

– Itt? Legfeljebb egy napja. Én fenn voltam északon. Amikor hallottam Freddie-ről, lejöttem Rómába, hogy meglátogassam. Ha nem lett volna dolga a rendőrséggel, soha meg nem találom.

– Miket beszélsz! Én meg kétségbeesésemben fordultam a rendőrséghez! Úgy aggódtam miatta! Legalább felhívhatott volna. Giorgiónál vagy valahol!

– Borzasztóan örülök, hogy itt vagy a városban, Marge! Dickie kibújik a bőréből, ha meglát. Azon rágta magát, mit fogsz gondolni erről az egészről, ami a lapokban van.

– Rágódott? – mondta Marge hitetlen hangon, de azért úgy hallatszott, hogy tetszik neki.

– Megvárhatnál az Angelónál is. Az a bár ott van az utcán a szálloda bejáratával szembe nyíló utcán. Ami a Piazza di Spagna lépcsőihez vezet. Meglátom, hogy kisurranhatok-e öt percre és megihatok egy kávét veled, oké? Esetleg valami mást is.

– Oké. De hát van egy bár itt a szállodában is.

– Nem akarom, hogy a jövendő főnököm egy bárban lásson.

– Hát rendben van. Angelo?

– Nem lehet eltéveszteni. Az utca másik oldalán. Viszlát!

Tom körbeviharzott, hogy befejezze a csomagolást. Már majdnem kész volt, csak a fürdőben lévő kabátok hiányoztak. Felkapta a telefont, kérte, hogy készítsék el a számláját, vigyék le a poggyászát. Csinos kis halmot rakott össze a bőröndjeiből a londinereknek. A lépcsőn ment le. Meg akarta nézni, hogy Marge még mindig az

előcsarnokban van-e, és várja, vagy esetleg máshova is telefonál. Nem lehetett itt, amikor a rendőrök itt voltak, gondolta Tom. Körülbelül öt perccel azután érkezett, hogy a rendőrök elmentek. Akkor szólt fel hozzá. A fiú kalapot vett, hogy eltakarja vele kiszőkített haját, meg egy egészen új esőkabátot hordott. Az arcán Tom Ripley szégyenlős, majdnem ijedt arckifejezése volt látható.

A lány nem volt a hallban. Tom kifizette a számláját. A portás átadott egy újabb üzenetet: Van Houston volt itt. Az üzenet saját kezű írásával talán tíz perce került a papírra.

Fél óráig vártalak. Soha nem jössz el sétálni?
Nem engedtek fel. Hívj fel a Hasslernél.
Van

Lehet, hogy Van és Marge egymásba futottak, ha ismerik egymást. Akkor most együtt üldögélnek az Angelónál.

– Ha bárki keresne, mondja meg neki, hogy elhagytam a várost.

– Va bene, signor.

Tom kiment a várakozó taxihoz.

– Megállna az American Expressnél? – kérdezte a sofőrt.

A sofőr nem az Angelo bár utcáján ment. Tom megnyugodva gratulált magának. Mindenekelőtt azért, mert olyan ideges volt tegnap, hogy nem bírt a lakásán maradni, és kivette ezt a hotelszobát. Soha nem tudta volna Marge-ot onnan elküldeni.

Az újságokból megtudhatta volna a címét. Ha meg ő ugyanezzel a trükkel próbálkozott volna, a lány biztosan ragaszkodik ahhoz, hogy feljöjjön és Dickie-t megvárja abban a lakásban. Milyen szerencséje volt!

Az American Expressnél a postája várta. Három levél is, az egyik Mr. Greenleaftől érkezett.

– Hogy érzi magát ma? – kérdezte az a fiatal olasz kislány, aki odaadta neki mindig a küldeményeket. Mariának hívták.

– Nagyon jól, köszönöm. És maga?

Ahogy elfordult, átfutott az agyán, hogy többet nem lehet a római American Expresst használni Tom Ripley címe gyanánt. Két vagy három hivatalnok már látásból ismeri. A nápolyi irodát fogja megadni postacímnek, bár nem vár semmilyen fontos küldeményt Tom Ripley számára, még Mr. Greenleaf tollából sem. Ha lenyugszanak kicsit a dolgok, egyszerűen csak Tom Ripley útlevelével besétál a nápolyi American Expressbe, és felveszi a postáját, gondolta.

A római irodában nem lehet többé Tom Ripley, de az alakját, az útlevelét, a ruháit magával kell hurcolnia. Végszükség esetére. Mint mondjuk Marge telefonja volt ma reggel. Marge átkozottul közel került hozzá, hogy tisztába jöjjön vele. Ha feljön a szobába! Ameddig Dickie Greenleaf ártatlansága kétséges a rendőrség szemében, öngyilkosság lenne arra gondolni, hogy mint Dickie lépje át a határt, mivel, ha hirtelen *Tom Ripleyvé* kellene átvedlenie, az *ő* útleveléből *hiányozna* a bejegyzés, hogy *elhagyta*

Olaszországot. Ha tehát el akar menni onnan – csakis azért, hogy Dickie Greenleaf teljesen eltűnjön a rendőrség szeme elől –, mint Tom Ripleynek kell kimennie, ugyancsak Tom Ripleyként visszatérni később, és akkor válni Dickie-vé megint, amikor a nyomozásnak vége. Ez volt az egyetlen lehetőség.

Egyszerű és biztonságos tervnek látszott. Annyit kell tennie, hogy kibírja a következő néhány napot.

19.

A hajó lassan, megfontoltan közeledett a palermói kikötőhöz. Fehér orrát büszkén fúrta át a narancshéjjal, törött gyümölcsösláda-darabokkal, szalmával teli mocskos vízen. Tom úgy érezte, ő is így közeledett Palermo felé. Két napot Nápolyban töltött, az ottani lapokban semmi érdekes nem volt a Miles-esettel vagy a San Remó-i motorcsónakkal kapcsolatban. A rendőrség sem próbálta meg elérni, hogy rájöjjön, mit tudhat még. Bár lehet, hogy Nápolyban nem is törődtek vele, gondolta, és most Palermóban, a hotelben már várják.

A kikötőben nem volt ott a rendőrség. Tom kereste őket. A szálloda előcsarnokában sem. Ünnepélyes, régi helyiség volt, hatalmas márványoszlopok tartották a mennyezetét, körben nagy cserepekben pálmák virítottak. A portás megmondta a lefoglalt szobája számát, és a londinerfiúnak át is adta a kulcsot. Tom nagyon megkönnyebbült, amikor a recepciónál könnyedén megkérdezte, hogy várja-e Signor Greenleafet valami üzenet, és a recepciós megmondta, hogy nem.

Akkor engedett ki végre, hiszen ez annyit jelentett, hogy még Marge-tól sem jött üzenet. Marge biztos elment a rendőrségre, hogy kitalálja, Dickie hol lehet. A hajóút alatt Tom szörnyűségeket képzelt: Marge elébe kerül repülővel,

Marge üzenetet küld a Hotel Palmába, hogy a következő hajóval érkezik. Már a hajón is kereste, amikor beszállt Nápolyban.

Most már az a gondolat lett úrrá rajta, hogy Marge ezt az epizódot követően feladhatta Dickie-vel kapcsolatos illúzióit. Lehet, hogy arra a meggyőződésre jutott: Dickie elmenekült tőle, és egyedül Tommal akar maradni. Lehet, hogy ez fordult meg abban a tökfejében. Tom habozott, ne küldjön-e egy ilyen levelet neki. Mialatt a meleg kádban fürdött aznap este, és a szappanhab olyan fényűzően csorgott le a karján, már fogalmazgatta is. A levelet Tom Ripleynek kellene írnia, gondolta. Most van az ideje. Azt mondaná, hogy tapintatos akart lenni egész idő alatt, nem akart egyenesen előjönni a dologgal, telefonon Rómában, de most már biztos különben, mi az, amit érez. Ő meg Dickie nagyon boldogok voltak együtt, és ez volt az, amitől Tomot olyan vidám, elnyomhatatlan kuncoghatnék töltötte el. Befogott orral, a víz alatt is.

Kedves Marge, szólna a levél, azért írok én, mert szerintem Dickie sohasem fogja megtenni, bár többször kértem rá. Sokkal finomabb lény vagy te annál, hogy így, ilyen hosszan az orrodnál fogva vezessenek.

Megint felnevetett, de azután kijózanodva koncentrálni kezdett arra az apró problémára, ami megoldatlanul maradt: Marge valószínűleg megmondta az olasz rendőröknek, hogy beszélt Tom Ripleyvel az Inghilterrában. A rendőrök biztos csodálkoznának rajta, hova a pokolba tűnhetett? Azután egész Rómát tűvé teszik

utána. Bizonyára Dickie Greenleaf közelében fogják keresni. Ez egy újabb veszély. Ha mondjuk azt találnák hinni, hogy most ő Tom Ripley – Marge leírása alapján, ez leleplezheti. Kutathatnak utána, és megtalálhatnának két útlevelet: Dickie-ét meg az övét is. De mit is mondott a kockázatokról? Attól vicces az egész. Énekelni kezdett.

Papa non vuole, Mama ne méno,

Come faremo far l'amor?

Bömbölt a fürdőszobában, mialatt törölközött. Dickie erős bariton hangján énekelt. Sohasem hallotta, de biztos volt benne, hogy Dickie-nek tetszene ez a csengő hang.

Felöltözött, felvette az egyik új gyűrhetetlen úti öltönyét, és belevetette magát a palermói alkonyatba. A téren, szemben volt egy nagy normann stílusú székesegyház, amiről olvasott is. Egy angol prímás építtette, Walter of the Mill, ahogy az útikönyvből emlékezett rá. Dél felé Siracusa várta, ahol a latinok és a görögök nagy tengeri csatája volt. Dionysos füle! Meg Taormina! És az Etna! A hatalmas sziget teljesen új volt neki. Szicília! Giuliano uralma! A régi görögök gyarmatosították, elfoglalták a normannok és a szaracénok! Holnap elkezdi a valódi turistáskodást, de ez a pillanat valami csodálatos, gondolta, amikor megállt, hogy megcsodálja a hatalmas tornyokkal teli székesegyházat szemben. Csodálatos volt felnézni a poros ívekre a homlokzaton, és arra gondolni, hogy holnap be is látogat, elképzelni édeskés gyertyaszagát, ahogy számlálhatat- lan mécses árasztja évszázadok óta! Előre élvezte. És ez az előretekintés mindig is jobban gyönyörködtette, mint az

élmény maga. Így lesz-e mindig? Miközben magányos estéit Dickie tárgyainak társaságában töltötte, az ujjain gyűrűivel, gyapjú nyakkendőjét viselve, fekete krokodilbőr tárcájával a zsebében, azon tűnődött, ez csak a nyitány, vagy maga a valóság?

Szicília után Görögország következik. Tényleg el akart menni oda. Dickie Greenleafként, Dickie pénzén, Dickie ruháiban látogatná meg. Úgy is bánna az ismeretlenekkel, mint ő tette. Az is megeshet, hogy nem láthatja meg Görögországot, mint Dickie Greenleaf. Egyik dolog jöhet a másik után, ami megakadályozhatná. Gyilkosság, gyanú, *emberek.* Nem akart gyilkolni, rákényszerült. Az a gondolat, hogy Görögországban mint Tom Ripley amerikai turista vonszolja fel magát az Akropoliszra, nem vonzotta egyáltalán. Inkább nem is menne. Könnyek gyűltek a szemébe, ahogy felnézett a székesegyház harangtornyára. Azután befordult egy másik utcába, azon kezdett el sétálni.

Másnap vastag levele érkezett, Marge-től. Tom két ujja között morzsolgatta, és elmosolyodott. Biztosan tudta, az lesz benne, amit várt, különben nem lett volna olyan terjedelmes. Reggelinél olvasta el. Minden sorát élvezte, friss zsömléjének és fahéjjal ízesített kávéjának aromájával együtt. Még több is volt annál, mint amire számított.

Ha te valóban nem tudtad, hogy én ott vagyok a szállodádban, ez csak annyit jelenthet, hogy Tom nem mondta meg neked, ebből pedig csak egyetlenegy következtetést lehet levonni, Magától értetődik, hogy

elmenekültél, mert nem tudsz a szemembe nézni, Miért nem vallod be, hogy nem tudsz a kis haverod nélkül élni? Csak sajnálni tudom, öregfiú, hogy nem voltál elég bátor, és nem mondtad meg nekem nyíltan azelőtt, Mit gondolsz, én amolyan kispolgári csaj vagyok, aki nem tud az ilyesmiről? Te voltál az, aki kispolgári módon cselekedett! - Akárhogy is, azért reménykedem, hogy azzal, hogy megmondtam, milyen gyáva voltál, mert nem közölted velem, ez könnyít kicsit a lelkiismereteden, és hozzásegít, hogy újra felemelt fejjel élj tovább, Semmi sem ér fel azzal, ha felnézünk arra, akit szeretünk, Ezt sokszor megbeszéltük már, ugye?

Római vakációm második számú feladata az lett, hogy tájékoztattam a rendőrséget, Tom Ripley veled van. Majd megvesztek, hogy megtalálják, [Kíváncsi vajyok, miért? Mit tett megint?]. Legjobb olasztudásommal informáltam őket arról is, hogy Tom és te elválaszthatatlan jó barátok vagytok, hogy hogyan találtak meg téged, és ugyanakkor hogyan vesztették nyomát Tomnak, képtelen vagyok felfogni,

Elcseréltem a hajójegyemet, március vége felé megyek az államokba, miután rövid látogatást tettem Kate-nél Münchenben, ezek után, felteszem, sosem fogunk egymás útjába kerülni. Nem gáz nagyon, Dickie fiú, csak egy kicsivel több bátorságot feltételeztem rólad,

Köszönöm a sok szép emléket, Ügy maradnak meg bennem, mintha múzeumi tárgyak lennének, vagy mint ahogy

a borostyán megfövi mindazt a kis furcsaságot, amit talán te is érettél irántam mindig, a legjobbakat kívánom neked ezután,

Marge

Huh! A csacsogó kislány! És az a fordulat a végén! Tom összehajtotta a levelet, és a kabátzsebébe dugta. Ránézett a szálloda étterme dupla ajtajára, automatikusan a rendőröket kereste. Ha egyszer a rendőrök azt hiszik, hogy Dickie Greenleaf és Tom Ripley együtt utazgatnak, akkor a palermói hoteleket is át kell fésülniük Tom Ripley után, gondolta. De nem vett észre egyetlen rendőrt sem, aki követte volna. Vagy talán az egész csónakhistóriát ejtették, mert megbizonyosodtak róla, hogy Tom Ripley életben van? Mi az ördögnek folytatnák a nyomozást? Lehet, hogy San Remo megszabadította Dickie-t a Miles-gyilkosság gyanújától is? Elfújta volna a szél? Lehet.

Felment a szobájába, és egy levelet kezdett írni Dickie Hermes táskaírógépén Mr. Greenleafnek. Nagyon józanul és logikusan magyarázta a Miles-ügyet, hiszen mostanra már fellármázhatták őt is. Azt írta, hogy a rendőrök befejezték a kihallgatását, és mindössze annyit akartak tőle, hogy segítsen néhány gyanúsított azonosításában, hiszen ő és Freddie valószínűsíthetően kölcsönösen ismerték egymást.

Gépelés közben megszólalt a telefon. Egy férfihang szólt be, hogy Valaki hadnagy a palermói rendőrségtől.

– Thomas Phelps Ripleyt keressük. Ott van önnel a szállodában? – kérdezte udvariasan.

– Itt nincsen – válaszolt Tom.

– Tudja, hogy hol van?

– Gondolom, Rómában. Három vagy négy napja ott láttam.

– Rómában nem találták. Nem tudja, hova mehetett Rómából?

– Sajnos a leghalványabb fogalmam sincs róla – mondta Tom.

– Peccato – sóhajtott a hang csalódottan. – Gracie tante, signor.[36]

– Da niente[37] – tette le Tom, és visszatért a leveléhez.

Dickie stílusának unalmas sablonjai sokkal könnyebben jutottak eszébe, mint amikor a saját nevében fogalmazott. Legtöbb esetben Dickie édesanyjának számolt be a ruhatára állapotáról, amely többnyire jónak volt minősíthető, majd az egészségéről, amely szintén, majd megkérdezte, hogy megkapta-e azt a zománc triptichont, amit egy római régiségboltból küldetett neki néhány héttel azelőtt. Mialatt írt, azon törte a fejét, mit kellene Thomas Ripleyvel kezdeni? A rendőri érdeklődés nagyon udvarias volt, és közömbös is talán, de voltak kockázatai. Nem szabad ezután Tom útlevelét a bőrönd zsebében tartani, még Dickie régi adópapírjai közé becsomagolva sem. Nehogy egy finánc valahogy meglássa! Az új antiloptáska bélése mögé

---

[36] Kár. Nagyon köszönöm, uram!

[37] Nincs mit.

lehetne dugni, például. Így akkor sem látni, ha kiürítik a táskát. De ő semmi perc alatt előkaphatja, ha kell. Egy napon szüksége lehet rá. Eljöhet az az idő, amikor veszélyesebb lesz Dickie Greenleafnek lenni, mint Tom Ripleynek.

Tom a fél délelőttjét Greenleafék levelével töltötte. Az volt az érzése, Mr. Greenleaf nyugtalan és türelmetlen lett Dickie- vel kapcsolatban, ugyanúgy, mint ahogy Tom New Yorkban látta, de most sokkal komolyabban. Mr. Greenleaf azt hiszi, Mongibellóból Rómába költözése csak megtévesztő fogás akar lenni tőle – ezt tudta Tom. Az a kísérlete, hogy a festést és a római tanulmányokat konstruktív változásnak tüntesse fel, is tévedésnek bizonyult. Mr. Greenleaf legfeljebb annyit jegyzett meg ezzel kapcsolatban, sajnálja, hogy még mindig a festészettel kínozza magát; mostanára már megtanulhatta volna, többről van szó, mint egy szép vidékről vagy környezetváltozásról, ha igazi festő akar lenni. Az sem gyakorolt rá valami mély benyomást, hogy Tom érdeklődött a Burke-Greenleaf részvények és a helyzetüket ismertető beszámoló iránt, amelyet különben Mr. Greenleaf elküldött neki. Messze volt attól, amit Tom várt az egész gesztustól, hogy Mr. Greenleaf a kezéből eszik majd, hiszen megszüntette Dickie régi nemtörődömségét az apja ügyei iránt. Ezért akart valamennyi extra pénzt kérni és kapni tőle akkor. Most már teljesen lehetetlen.

Vigyázz magadra, mamikám (írta), nehogy megfázzál! (Mrs. Greenleaf megírta, hogy a tél folyamán négyszer is náthát kapott, az egész karácsonyt ágyban töltötte, azzal a rózsaszínű sállal a nyakában, amit ajándékba kapott a fiától.) Ha egy olyan csodálatos zoknit hordtál volna, mint amiket küldtél, soha nem fáztál volna meg. Én a télen nem kaptam náthát, ez az európai teleket tekintve nem semmiség. Mamikám, nem küldhetnék valamit innen? Úgy szeretek vásárolni neked…

20.

Öt nap telt el nyugodt magányosságban, de nagyon kellemesen. Keresztül-kasul bejárta Palermót, itt-ott megállt egy órára valamelyik kávéházban, hogy elolvassa a lapokat, meg belenézzen az útikönyvbe. Egy ködös napon lovas kocsiba szállt, és végigment azon az úton, ami a Monte Pellegrinón Santa Rosalia, Palermo védőszentjének fantasztikus sírjához vezet. A híres emlékmű képét látta már Rómában, az egyik szoborra fagyott eksztázisnak a pszichiáterek valami egészen más nevet adtak. Tom a síremléket nagyon szórakoztatónak találta. Alig tudta visszatartani a nevetését, amikor megnézte a szobrot: buja, hátrahanyatló női test, tapogatózó kezek, elhomályosult tekintet, félig nyílt ajkak; minden együtt volt, a ziháló lélegzet hangjain kívül. Tom Marge-ra gondolt. Végignézte a bizánci palotát, Palermo könyvtárát, festményeivel és üveg- szekrényekben őrzött régi, kopott kézirataival együtt. Tanulmányozta a kikötő fejlődését is, amelyről az útikönyvben gondosan kidolgozott diagramot is talált. Egy Guido Reni-festményről vázlatot csinált, minden különösebb ok nélkül, megjegyzett egy hosszú idézetet Tassótól, amit az egyik középületen látott. Leveleket írt Bob Delanceynak és Cleónak New Yorkba. Cleónak szóló hosszú írása Marco Polo kínai könyvéhez hasonlóan

számolt be utazásainak, élvezeteinek, ismerőseinek sokszínű világáról.

De egyedül érezte magát. Nem úgy, mint Párizsban. Ott magányos volt, de nem volt egyedül. Akkor úgy képzelte, új barátokat szerez, velük aztán teljesen új életet kezdhet, mások lesznek a szokásai, a példaképei, az egész sokkal különb lesz addigi életénél. Most ráébredt, hogy teljes képtelenség. Ezután már mindig távol kell tartania magát az emberektől. Felvehet új szokásokat, követhet más mintákat, de nem alakíthat ki újabb baráti kört, hacsak nem megy Isztambulba vagy Ceylonba, de mi haszna azokból az emberekből, akik ott csapódhatnak mellé? Egyedül volt, nagyon magányos játékba kezdett. A barátok jelenthetik számára a legkomolyabb veszélyt. Mennél inkább egyedül sodródik a világban, annál jobb, annál kevesebb lehetőség nyílik a lebukásra. Ez volt a legkellemesebb oldala az egésznek, ha erre gondolt, valamivel jobban érezte magát.

Kicsit változtatott a viselkedésén is, hogy a magatartását az *előkelő idegen* életmódjához igazítsa. Még mindig udvarias volt, mosolygott mindenkire, aki csak az újságját kérte a vendéglőben; a hotel alkalmazottaira nemkülönben, de kevesebb szót vesztegetett rájuk, és valamivel magasabban hordta az orrát. Volt valami enyhén szomorkás hangulat körülötte. Élvezte a változást. Úgy képzelte, most valamilyen szerelmi bánattól gyötört fiatalember szerepét alakítja, aki az érzelmi tragédiájából lábadozik. Ezt meg olyan civilizált úton oldja meg, hogy a föld legszebb pontjait látogatja végig.

Capri jutott eszébe. Még mindig rossz volt az idő, de Capri szintén Olaszország volt. Az a futó pillantás, amit Dickie-vel vetettek rá, csak megnövelte az étvágyát. Úristen, milyen unalmas volt Dickie *aznap!* Lehet, hogy el kellene tolnia nyárig, gondolta, a rendőrök akkorra talán már leszállnak róla. De most Görögországnál, az Akropolisznál is jobban vágyott egy Caprin töltött boldog vakációra. A pokolba a kultúrával egy darabig! Olvasott a téli Capriról: szél, eső és magány uralkodik most arrafelé. De mégis Capri! Ott van Tiberius palotája meg a kék barlang, a plazán, ha senki sincs, akkor is ugyanaz marad, egyetlen kaviccsal sem lesz rajta kevesebb. A turisták hiánya semmit sem vont le a Côte D'Azúrból. Talán repülő is visz Capriba. Hallott valami hidroplánról Nápoly és Capri között. Ha nincsen menetrendszerű járat februárban, bérelhet is egy gépet. Mibe kerülhet?

– Buon giorno! Come sta?[38] – üdvözölte mosolyogva a portást a recepción.

– Levele van, signor. Urgentissimo[39] – válaszolt szintén mosolyogva a recepciós.

Dickie nápolyi bankjából érkezett. A borítékon belül egy másik levél lapult, Dickie New York-i trösztje küldte. Tom először a nápolyi bank levelét olvasta el.

19.. február 10.

Igen tisztelt uram!

---

[38] Jó napot. Hogy van?

[39] Nagyon ürgős

A Wendell Trust Company New York figyelmeztetett bennünket rá, hogy a januárban önnek kézbesített ötszáz dollár átvételi elismervényén szereplő aláírás valódiságához némi kétség fér. Sietünk önt erről a tényről értesíteni a szükséges lépések megtételének érdekében.

Azt is helyesnek vélnénk, hogy a rendőrséget is értesítsük, de várjuk a saját és a Wendell Trust Company New York aláírási szakértőjének véleményét. Amennyiben valamilyen információval szolgálhat a számunkra, mi nagyon hálásan fogadnánk, egyben kérjük is, hogy a lehető legrövidebb időn belül vegye fel velünk a kapcsoatot.

A legmélyebb tisztelettel és nagyrabecsüléssel
Emilio di Braganzi
Segretario Generale del la Banca di Napoli

Utóirat: Amennyiben az aláírása érvényes, ennek ellenére javasoljuk, a lehető leghamarabb keresse fel nápolyi fiókunkat, hogy újabb aláírását archívumunkban rögzíthessük. Mellékeljük a Wendell Trust Company az ön figyelmébe ajánlott levelét.

Tom feltépte a Trust Company levelét.

19... február 5.
Tisztelt Mr. Greenleaf!
Az aláírás-ellenőrzési osztályunk jelentette, hogy véleményük szerint az ön januári havi 8747. számú átutalásának nyugtáján szereplő aláírása érvénytelen. Úgy véljük, hogy valamilyen oknál

fogva a tény elkerülhette a figyelmét, éppen ezért sietünk informálni önt is róla. Ön bizonyíthatja a kérdéses csekk átvételét, de megerősíthet bennünket azon vélekedést tekintve, hogy a kérdéses átutaláson az ön aláírását valaki meghamisította. A Bank of Naples figyelmét is felhívtuk egyidejűleg ugyanerre.

Mellékeltünk egy kártyát is, mely állandó archívumunkba kerül, minekutána ön azt aláírni és címünkre visszajuttatni szíveskedik.

A lehető leghamarabb várjuk szíves válaszát.

Tisztelettel
Edward T. Cavanach
titkár

Tom megnyalta az ajkát. Írhat mind a két banknak, hogy megvan a pénze. De mennyi ideig tarthatja őket vissza? December óta három átutalást írt alá. Most visszamenőleg ellenőrizni fogják az összes csekket? Képes egy akármilyen írásszakértő megállapítani a hamisítás tényét?

Tom felment a szobájába, és az írógéphez ült. Egy levélpapírt vett elő a hotel készletéből, befűzte a gépbe. Egy ideig úgy ült ott, hogy csak nézte. Nem fognak megállni ennyinél, gondolta. Ha külön írásszakértő gárdájuk van, akik nagyítóval vizsgálnak meg minden aláírást, valószínűleg ki tudják szűrni a hamisakat. De azok olyan jól sikerült hamisítások voltak! A januári átutalást egy kicsit gyorsan írta alá, emlékezett rá, de nem volt rossz munka,

hiszen különben sohasem küldte volna el. Azt mondta volna, hogy elvesztette a papírt, és küldetett volna magának egy másikat. A legtöbb hamisítással hónapokig bíbelődnek, míg rá tudják bizonyítani valakire. Miért kapkodtak ezzel? Négy hét alatt megvolt. Nem azért, mert változatlanul ellenőrzés alatt tartják az élete minden területén a Freddie Miles-gyilkosság és a San Remó-i csónakhistória óta? Személyes megjelenésére számítanak a nápolyi bankban. Lehet, hogy az ottani tisztviselők között akad egy-kettő, aki látásból ismeri Dickie-t. Valami szörnyű, remegő pánik futott végig a testén, a vállától a lábáig. Egy percig tehetetlennek érezte magát, úgy elgyengült, hogy mozdulni sem tudott. Látta magát, amint egy tucat rendőr veszi körül, olaszok és amerikaiak vegyesen, és arról faggatják, hol van Dickie Greenleaf, ő meg sem előteremteni, sem pedig bizonyítani nem tudja, hogy létezik. Az is felmerült benne, hogy megpróbálja *H. Richard Greenleaf* aláírását produkálni a tucatnyi grafológus szakértő előtt; hirtelen összeomlik, és még írni sem lesz képes. Rárakta a kezét az írógép billentyűzetére, kényszerítette magát, hogy elkezdje. A Wendell Trust Companynak írt New Yorkba.

19.. február 19.

Tisztelt Uraim!

A januári átutalásukkal kapcsolatban az alábbiakat közöl hetem:

A kérdéses átutalásokat magam írtam alá, és a pénzt teljes összegben fel is vettem. Ha a csekket elveszítettem volna, feltétlenül értesítettem volna önöket.

Kérésüknek megfelelően mellékelem a kártyát is az aláírásommal, az archívumuk számára.

Tisztelettel
H. Richard Greenleaf

A Trust Company borítékjának a hátán jó néhányszor aláírta Dicke nevét, mielőtt szignálta volna a levelet és a kártyát. Azután egy hasonló levelet írt a nápolyi bankba, megígérte, hogy a következő néhány nap egyikén felkeresi őket, és az archívumnak aláírja újra a nevét. „Urgentissimo" ment le a lépcsőn, vett bélyeget a portástól, és adta fel a leveleket.

Azután kiment sétálni. A vágya, hogy Capriba menjen, eloszlott. Délután negyed ötre járt. Cél nélkül őgyelgett. Azután megállt egy régiségkereskedésnél, és néhány percig egy sötét olajfestményre bámult. Két szakállas szent ereszkedett le rajta egy sötét domboldalról a holdfényben. Bement, megvette azon az áron, amit a boltos legelőször mondott neki. Be sem volt keretezve. Összecsavartatta, úgy vitte vissza a hotelbe a hóna alatt.

21.

83. számú rendőrőrs, Róma
19.. február 14.

Nagyrabecsült Greenleaf úr!
Kérjük, hogy szíveskedjék sürgősen Rómába jönni, hogy néhány fontos, Thomas Ripleyt érintő kérdésre válaszoljon. Nagyon lekötelezne minket a jelenléte, hiszen ezzel a nyomozás előrehaladását tudná komolyan elősegíteni.

Amennyiben nem tenne eleget a kérésünknek egy hét leforgásán belül, ez bennünket olyan lépések megtételére kényszeríthetne, amely egyaránt volna kellemetlen nekünk és önnek.

Mély tisztelettel
Enrico Farrara kapitány

Tehát még mindig keresik Tomot. De lehet, ez annyit jelent, hogy Miles ügyében is történt valami, gondolta Tom. Az olaszok nem használnak ilyen szavakat amerikaiakkal kapcsolatban. Az utolsó bekezdés nyílt fenyegetés volt. Nyilván már tudnak a csekkaláírás hamisításáról is.

Ott állt, kezében a levéllel, és üres tekintetét körbehordta a szobán. Meglátta magát a tükörben; a szája sarka lefittyedt, a szeme aggódó, ijedt tekintetet mutatott.

Olyannak láthatta magát, mint aki a félelmén és sokkon arckifejezésével és a testtartásával próbál úrrá lenni, de mivel most természetesnek és valódinak mutatkozott, kétszeresen is megijedt hirtelen. Elővette a levelet, zsebre vágta, majd kikapta a zsebéből, és darabokra szaggatta.

Gyorsan csomagolni kezdett, lekapta a fürdőköpenyét és pizsamáját a fürdőszoba ajtajáról, behajigálta a toalettszereit abba a bőrtokba, amelyet Dickie monogramja díszített, és amit ő Marge-tól kapott karácsonyra. Hirtelen abbahagyta. Meg kell szabadulnia Dickie holmijaitól. Itt tegye? Most? Szórja a tengerbe a fedélzetről, amikor Nápolyba megy vissza?

A kérdésre nem találta a választ, de arra egyszeriben rájött, mit kell tennie. Már akkor készült rá, amikor visszatért Olaszországba. Mindenhova mehet, csak Róma közelébe nem. Felmehet egészen Milánóig, Torinóig, vagy valahova Velence környékére, egy használt autót kell vennie, rengeteg kilométerrel. Azt kell mondania, hogy Olaszországban barangolt két vagy három hónapon keresztül. Legalább. Semmit nem hallott a Thomas Ripley után folyó nyomozásról. Thomas Ripley…

Tovább csomagolt. Most vége van Dickie Greenleafnek, tudta. Utálta, hogy Thomas Ripley legyen újra, gyűlölte, hogy megint egy senki legyen, hogy a régi szokásait vegye fel ismét; hogy érezze, mennyire lenézik az emberek; hogy mennyire unják mindig, hacsak nem bohóckodik nekik, mivel sem hatalma, sem pedig képessége nincs rá, hogy kezdjen valamit magával, azonkívül, hogy néhány percig

szórakoztatni tudja az embereket. Úgy utálta a visszatérést önmagához, mint ahogy gyűlöljük felvenni a szennyes ruháinkat. Amik még új korukban sem voltak jók! A könnyei Dickie kék-fehér csíkos ingére hullottak. Az ing legfelül feküdt a bőröndben, kikeményítve és tisztán. Vadonatújnak látszott, pont, mint mikor Mongibellóban Dickie fiókjából kivette. De a zsebére Dickie nevének vörös kezdőbetűi voltak hímezve. Úgy kezdett pakolni, hogy számba vette, mik azok a tárgyak, amiket megtarthat, hiszen senki sem tudja majd megkülönböztetni, melyik az övé, és melyik Dickie-é. Legfeljebb Marge fog emlékezni egyik-másik holmira, mint például arra az új kék bőrnoteszre, amibe Dickie még csak néhány címet írt. Valószínűleg szintén Marge ajándéka. De nem tervezte, hogy még egyszer összeakadjon Marge-dzsal.

Tom kifizette a számláját a Palmában, de várnia kellett, mert csak másnap indult hajó a szárazföldre. A hajójegyet Greenleaf névre tetette el. Közben arra gondolt, hogy utoljára használja ezt a nevet, de az is megfordult a fejében, hogy lehet, hogy mégsem. Nem tudta feladni azt a gondolatot, hogy minden rendbe jöhet. Előfordulhat. Éppen ezért volt értelmetlen, hogy kétségbeessen. Tom Ripleyként sosem volt oka a kétségbeesésre. Tom Ripley nem omlott össze, bár gyakran közel állt hozzá. Mit is tanult ezekben az elmúlt hónapokban? Ha vidám, melankolikus, szellemes, elgondolkodó, udvarias akar lenni az ember, egyszerűen, minden gesztusával így kell cselekednie.

Valami nagyon vicces dolog jutott eszébe, amikor felébredt Palermóban töltött utolsó napjának reggelén. Velencében leadhatja Dickie minden ruháját az American Expressnél valami más néven, és egyszer majd elkérheti onnan, ha akarja vagy szüksége lenne rá. Sokkal jobban érezte magát a gondolattól, hogy Dickie jó ingeit, a mandzsettagombjait a díszdobozban, dögcédulás karkötőjét, karóráját biztonságosan megőrzik valahol, nem pedig a Tirrén-tenger vagy egy szicíliai szemetesláda mélyén végzik.

Ilyenformán *Róbert S. Fanshaw* néven az American Express Company útján Dickie két lezárt bőröndjét, a Palermóban elkezdett két vászonnal együtt Nápolyból Velencébe küldte, azzal, hogy addig tárolják ott, ameddig nem jelentkezik. Előbb azonban lekaparta róluk Dickie monogramját. Egyedül a két gyűrűt tartotta magánál a Dickie-re emlékeztető dolgok közül, de egy nagyon csúnya barna bőrtáska fenekére süllyesztve. A táska Thomas Ripley tulajdona volt, mindenhova magával hurcolta, amerre csak utazgatásai során eljutott, különben pedig tele volt mandzsetta- és inggombokkal, töltőtollheggyel, egy spulni fehér cérnával és az abba tűzött tűvel. Érdekes gyűjtemény volt.

Tom Nápolyból vonattal ment Rómán és Firenzén keresztül, Bologna érintésével Veronába, ahol kiszállt, és autóbusszal utazott vagy negyven mérföldet egy Trento nevű városkáig. Nem akart autót venni egy olyan nagyvárosban, mint Verona, mert a rendőrség felfigyelhet a

nevére, amikor rendszámot kér rá, gondolta. Trentóban vett is egy krémszínű, használt Lanciát, körülbelül nyolcszáz dollárnak megfelelő áron. Thomas Ripley néven vásárolta, ahogy az útleveléből kiderülhetett, egy hotelszobát is kivett, ugyanezen a néven, mert a rendszám elkészültéig huszonnégy órát várnia kellett. Hat órával később sem történt semmi. Tom attól tartott, hogy még ez a kis szálloda is felismerheti a nevét, és az az iroda, ahol a rendszámkérvényeket bevették, is megjegyezheti, hogy hívják, de másnap délben minden további nélkül átvehette a rendszámot. A lapok sem írtak semmit a Thomas Ripley után folyó nyomozásról, sem pedig a Miles-esetről, vagy pedig a San Remó-i motorcsónak-históriáról. Megörült, valami furcsa biztonságot is kezdett érezni, mintha ez az egész nem lett volna igaz. Thomas Ripley unalmas szerepe is boldogsággal kezdte eltölteni. Élvezettel alakította (túl is játszotta kicsit) a régi Tom Ripley idegenkedését az ismeretlenektől, minden fejmozdulatában megnyilvánuló kisebbrendűségi érzését, vágyakozó oldalpillantásait. Végül is akad-e valaki, *bárki,* aki egy ilyen jellemből kinéz egy gyilkosságot? Az egyetlen gyilkosság, amivel gyanúsítható, Dickie San Remó-i megölése lehet, nem is jártak nagyon messze tőle. Tom Ripleyt egyvalami kárpótolta legalább; a lelkiismerete megszabadult Freddie Miles ostoba és szükségtelen halálának súlyától.

Egyenesen Velencébe akart menni, de inkább arra gondolt, hogy egy éjszakát avval kellene töltenie, hogy kitapasztalja, milyen az, amit majd a rendőröknek mondani

fog, hogy hol aludt hónapokon át. A kocsiban különböző helyeken az út menti parkolókban. Egy éjszakát el is töltött a Lancia hátsó ülésén kuporogva kényelmetlenül, valahol Brescia közelében. Hajnalban a vezetőülésbe kúszott előre, de olyan fájdalmas görcs állt a nyakába, hogy alig tudta vezetés közben megfordítani a fejét. De ettől lett hitelesebb a történet. Jobban is el tudja mesélni, gondolta. Vett egy észak-olaszországi útikönyvet, mindenféle dátumokkal írta tele, szamárfüleket csinált a lapjaira, rálépett a borítójára, és addig hajtogatta, ameddig Pisánál kinyílt magától.

A következő éjszakát Velencében töltötte. Eddig gyerekesen kerülte Velencét, egyszerűen azért, mert félt, hogy csalódni fog benne. Azt hitte, hogy csak amerikai turisták meg szentimentális fickók járnak csőstől oda. Legfeljebb a mézesheteiken élvezhetik a párok a vele járó kényelmetlenségeket: hogy nem lehet kimozdulni, csak gondolán, ami maximum két mérföldes sebességgel halad. Velencét sokkal nagyobbnak találta, mint képzelte, tele olyan olaszoknak látszó valódi olaszokkal. Ugyanúgy, mint máshol. Rájött, hogy gyalog is keresztülsétálhat az egész városon, keskeny sikátorokon és hidacskákon át, anélkül, hogy gondolába tenné a lábát. Hogy a városban motoros hajóval is lehet közlekedni, ami éppen olyan gyors és hatékony, mint a földalatti-hálózat, és hogy a csatornák sem árasztanak kellemetlen illatokat magukból. A már ismert Grittin és a Danielitől lefelé egészen az olyan eldugott sikátorokban megbúvó, pici, sötét szállodákig és panziókig, amelyek annyira kívül estek a forgalom fővonalán, a

turisták és a rendőrség figyelmén, hogy Tom elképzelése szerint akár hónapokig el lehet lakni bennük anélkül, hogy bárki észrevenné – óriási volt a választék. Egy *Constanza* nevű hotelt választott, a Rialto híd közelében. A szálloda középtájon volt a híres luxushotelek és a mellékutcák mocskos szállodácskái között. Olcsó és tiszta, megfelelt az érdekeinek. Egyenesen Tom Ripley számára találták ki.

Néhány órát a szobájában rakosgatással töltött. Kicsomagolta régi, otthonos ruháit, és álmodozva nézte, hogyan száll le az alkonyat a Canal Grandéra. Elképzelte a nemsokára időszerű beszélgetést a rendőrségen… Miért, hát én nem is gondoltam rá. Rómában láttam. Ha bármilyen kétely merülne fel, ellenőrizhetik. Miss Marjorie Sherwood igazolja… Hát persze, hogy Tom Ripley vagyok! Nem is értem, miért csinálnak akkora ügyet belőle? San Remo? Igen, emlékszem. Egy óra elteltével visszavittük a hajót… Igen, visszamentem Rómába, Mongibello után, de néhány éjszakánál többet nem töltöttem ott. Itt barangoltam Észak-Itáliában … Tartok tőle, hogy fogalmam sincs róla, hol lehet. De három hete még láttam… Tom felállt az ablakdeszka mellől, mosolyogva inget és nyakkendőt váltott, hogy este megfelelően legyen öltözve, és beült egy kellemes helyre vacsorázni. Jó vendéglő, gondolta. Tom Ripley ez egyszer megengedheti magának ezt a luxust. A levéltárcája tele volt hatalmas méretű húszezer lírás bankjegyekkel, be sem lehetett csukni. Palermo előtt egy ezer dolláros úti csekket váltott be Dickie nevében.

Két esti lapot vett, a hóna alá csapta őket, úgy ment át a kis ívelt hídon, egy hosszú útra. Maximum hat láb széles volt a bőráru- és férfidivatüzletekkel zsúfolt utcácska, amelyen kirakatokban ékszerdobozok, nyakláncok és gyűrűk csillogtak-villogtak olyan kincsesládikókban, amiket Tom addig legfeljebb a tündérmesékben láthatott. Nagyon tetszett az is, hogy Velencében nem volt autóforgalom. Ettől olyan emberi lett a város. Az utcák erein mindenhol emberek keringtek, mint a vérsejtek. Egy másik keresztutcán visszafordult, és most már másodszor ment át a San Marco tér nagy négyszögén. Galambok voltak mindenütt a levegőben, az üzletek fényében még éjszaka is. Galambokba botlott mindenki. Mintha ők is turisták lettek volna a szülővárosukban! A kávéházak székei és asztalai túláradtak az árkádsoron; a galamboknak és az embereknek a kis ösvényeken kellett átevickélniük közöttük, hogy átjussanak. A tér mindegyik végéről recsegő gramofon szólt, teljes diszharmóniában. Tom megpróbálta elképzelni nyáron, amikor az emberek eleséget dobálnak a galamboknak a levegőbe, azok meg le-lecsapnak rá. Egy másik, megvilágított fedett utcácskába fordult. Tele volt vendéglővel. Kiválasztott egy nagyon tiszteletre méltónak látszó éttermet, fehér térítők fedték a barna faburkolatú helyiségben sorakozó asztalokat. Tapasztalatból tudta, ilyen helyeken okosabb az ételre koncentrálni, mint a járó-kelő turistákra. Letelepedett egy asztalnál, és kinyitotta az egyik újságot.

És ott volt a második oldalon a kis színes hír:

A rendőrség keresi az elveszett amerikait

most

Dickie Greenleaf, a meggyilkolt Freddie Miles barátja tűnt el a szicíliai vakációja után

Tom ráhajolt a papírra, hogy minden figyelmét összpontosíthassa. Tudta, hogy bosszankodni fog, mialatt olvassa, hiszen az egész különösen ostobának látszott a rendőrség részéről, hogy olyan tehetetlen volt; és az újság részéről is, hogy ennyi teret szentelt a dolognak. A cikk megállapította, hogy H. *Richard („Dickie") Greenleaf* néhai *Frederick Miles,* a három hete Rómában meggyilkolt amerikai közeli barátja, eltűnt, minekutána feltehetőleg Palermóban hajóra szállt, hogy Palermóból Nápolyba utazzon. Mind a szicíliai, mind a római rendőrséget riasztották, hogy előkerítsék. Egy utolsó bekezdés arról szólt, hogy Greenleafet éppen most akarták kihallgatni a rómaiak Greenleaf egy másik közeli barátjának, Thomas Ripleynek az eltűnése ügyében. Ripleynek körülbelül három hónapja veszett nyoma, a lap szerint.

Tom lerakta az újságot, öntudatlanul olyan jól színlelte a meglepetést (amit különben mindenki érezhet, ha az újságból valaki *eltűnéséről* értesül), hogy észre sem vette a pincért, aki lerakta a menüt, ameddig a kezével az ételhez nem ért. Eljött az ideje, hogy most aztán elmenjen a rendőrségre, és megmutassa magát. Ha bármit felhozhatnának ellene – de hát mivel is vádolhatnák meg Tom Ripleyt? –, ellenőrizhették volna, amikor az autót

vette. Az újságcikk megnyugtatta, hiszen annyit jelentett, hogy a rendőrök nem szúrták ki a nevét a gépkocsi regisztrálása során Trentóban.

Lassan és élvezettel fogyasztotta el az ebédjét, rendelt egy presszókávét is utána, jó néhány cigarettát is elszívott, közben pedig az észak-itáliai útikönyvét lapozgatta. Pár gondolata is támadt. Például, miért kellett egy ilyen apró cikkecskére felfigyelnie abban a lapban? És csak ez az egyetlen híradás volt erről? Nem, nem szabad jelentkeznie mindaddig, amíg két vagy három hasonló kis hírt el nem olvasott, vagy egy nagyobbat, amelyik felhívhatja magára a figyelmet. Előbb-utóbb ki fognak jönni egy nagyobb beszámolóval. Ha pár nap után sem kerül elő Dickie Greenleaf, kezdhetnek gyanakodni rá; azért rejtőzködik, mert ő ölte meg Freddie Milest és valószínűleg Tom Ripleyt is. Marge elmondhatta a rendőröknek, hogy két hete beszélt Tom Ripleyvel Rómában, de a rendőrök még nem látták a fiút. Pörgette az útikönyv lapjait az ujjai között, mialatt a szeme a fekete-fehér szövegen és a statisztikákon ugrált, tovább gondolkozott.

Marge-ra gondolt, aki valószínűleg most a házát számolja fel Mongibellóban, és csomagol, hogy Amerikába menjen. Bizonyára meglátta az újságban, hogy Dickie eltűnt, és őt hibáztatja miatta, Tom tudta. Ír is Dickie apjának, hogy Tom Ripley nagyon rossz befolyást gyakorolt rá, és végül, hogy Mr. Greenleaf jól határozna, ha átjönne Európába.

Milyen kár, hogy nem mutatkozhat be először Tom Ripley gyanánt! Lecsillapíthatná őket ebben a tekintetben, azután pedig mint Dickie Greenleaf, erőben, egészségben, tisztázhatná ezt a rejtélyt is!

Egy kicsit túl is játszhatná Tomot, gondolta. Lehetne kicsit görnyedtebb, szégyenlősebb, mint valaha, hordhatna szarukeretes szemüveget, tarthatná a száját kicsit szomorúbban, lefittyedtebben, hogy Dickie rugalmasságával összehasonlítva más legyen. Hiszen ezek a rendőrök találkozhatnak olyanokkal, akik látták őt Dickie Greenleafként. Hogy is hívták azt a rómait? Rovassininek? Tom elhatározta, hogy az eredetinél sötétebbre fogja színezni a haját.

Minden lapot átnézett, hogy találjon valamit a Miles-ügyről. Semmi.

22.

Másnap reggel a legfontosabb lapban hosszú beszámoló jelent meg az ügyről, amelynek során csak egy rövid bekezdést szenteltek Thomas Ripley eltűnésének, de nagyon kiemelten foglalkoztak Richard Greenleaf személyével, aki „kitette magát annak, hogy meggyanúsítsák" Miles meggyilkolásával, és akit úgy lehet tekinteni, mint aki menekül a „problémától", hacsak nem kerül elő, hogy minden gyanú alól tisztázza magát. Az újság a hamis csekkről is megemlékezett. Richard Greenleaf utolsó híradása szerint (egy, a nápolyi banknak küldött leveléből) az derült ki, hogy ellene nem követtek el hamisítást. De a nápolyi szakértők kétharmada mégis állította, hogy Signor Greenleaf januári és februári csekkjein az aláírás nem eredeti, de ezzel Signor Greenleaf amerikai bankja nem értett egyet. Véleményük alátámasztására fotómásolatban is elküldték a nápolyi banknak a hiteles szignót. A cikk azzal az enyhén ironikus megjegyzéssel ért véget: „Vajon meghamisíthatja-e valaki a saját aláírását? Vagy a gazdag amerikai csak fedezi az egyik barátját?"

Az ördög vigye őket, gondolta Tom. Dickie kézírása elég gyakran változott; látta egy biztosítási kötvényen, Dickie papírjai között, látta Mongibellóban, ahogy a szeme előtt írt valamit.

Kapjuk csak elő mindazt, amit az utolsó három hónap során aláfirkantott, meglátjuk, mire mennek vele! Azt sem vették észre, hogy a Palermóból keltezett levél aláírása sem volt igazi.

Egyetlen dolog érdekelte igazán, hogy a rendőrség talált-e valami valódi bizonyítékot Dickie ellen a Freddie Miles-gyilkossággal kapcsolatban. De alig mondhatni, hogy nagyon izgatta volna magát miatta. A San Marco sarkán az újságosnál megvette az *Oggit* és az *Epocát.* A vastag fényképes magazinok az ülősztrájktól kezdve a gyilkosságokig a világon mindent feldolgoztak, ami csak megeshetett. De semmi nem volt bennük az eltűnt Dickie Greenleafről. Majd a jövő héten, talán, gondolta Tom. Fotójuk viszont nem lesz. Marge saját képeit magával vitte Mongibellóba, ő pedig sohasem fényképezte le a fiút.

Városi barangolásai során vásárolt egy szemüveget valamilyen játékokat és maszkokat áruló kellékboltban. A lencsék sima ablaküvegből voltak. Bement a sötét San Marco-székesegyházba, nem látott semmit, igazán nem a szemüveg miatt. Arra gondolt, hogy rögtön azonosítani fogja magát. Bármi történjék is, mennél tovább húzza az egészet, annál rosszabb benyomást kelthet. A templomból kijövet megkérdezett egy rendőrt, merre van a legközelebbi rendőrőrs. Szomorú hangon kérdezte, mert szomorú lett. Nem félt, de azt érezte, hogy a Thomas Phelps Ripleyvel való azonosulás addigi életének egyik legszomorúbb cselekedete.

– *Maga* Thomas Ripley? – kérdezte a rendőrkapitány olyan közönyösen, mintha Tom egy elveszett és megkerült kutya lenne. – Megnézhetném az útlevelét?

Tom átadta neki.

– Nem tudom, mi baj van, én az újságokból tudtam meg, hogy eltűntként kezelnek.

Minden olyan kopár és sivár volt, ahogy előre elképzelte. Rendőrök álltak üres arccal, és bámultak rá. – Most mi lesz? – kérdezte a tisztet.

– Felhívom Rómát – válaszolt nyugodtan a rendőrtiszt, és felvette az asztalán lévő telefont.

Pár percig várni kellett a vonalra, azután a tiszt teljesen személytelen hangon jelentést tett valakinek Rómában, hogy a Thomas Ripley nevű amerikai itt van Velencében. Némi követhetetlen dialógus után a tiszt azt mondta Tomnak:

– Szeretnék látni Önt. El tud ma utazni Rómába?

Tom vállat vont.

– Nem szándékoztam Rómába menni.

– Megmondom nekik – mondta a tiszt, és újra a telefonba beszélt. Most azt szervezte, hogy a római rendőrök jöjjenek hozzá. Amerikai állampolgár lévén, bizonyos előjogokat élvezhetett, gondolta Tom.

– Melyik szállóban lakik? – kérdezte a tiszt.

– A Constanzában.

A tiszt megadta az információt Rómának. Akkor lerakta a kagylót, és tájékoztatta arról, hogy a római rendőrség

képviseletében valaki Velencébe érkezik nyolc óra után, hogy elbeszélgessen vele.

– Köszönöm – mondta Tom, és elfordult az elkomorodó tiszttől, aki most a jelentését írta. Nagyon unalmas volt az egész.

Tom a nap hátralévő részét a szobájában töltötte, gondolkodással, olvasgatással és azzal, hogy további néhány apróbb finomítást végezzen a megjelenésén. Gyanította, hogy ugyanazt a rendőrt fogják ideküldeni, aki Rómában beszélt vele. Rovassini hadnagy vagy hogy hívják. Egy szemceruzával a szemöldökét háromszor vastagabbra húzta. A barna tweedöltönyét egész délután gyűrögette, még egy gombot is leszakított róla. Dickie kicsit piperkőc volt, így tehát Tom észrevehetően slamposabb akart lenni a kontraszthatás kedvéért. Nem vacsorázott – nem mintha nem lett volna éhes, de további néhány fontot szeretett volna veszíteni a súlyából, mivel Dickie Greenleaf szerepének hatásos megformálása érdekében felszedett valamennyit. Sokkal vékonyabbnak kell lennie, mint bármikor Tom Ripley gyanánt volt. A saját útlevele szerint egyszázötvenöt fontot nyomott, Dickié százhatvannyolcról szólt, bár egyforma magasak voltak, hat láb, másfél hüvelyk.

Este fél kilenckor megszólalt a telefonja, a központos szólt be, hogy Roverini hadnagy várja a földszinten.

– Engedje fel, legyen szíves! – mondta Tom.

Tom odament a székhez, amibe ülni szeretett volna a továbbiakban. Elhúzta, hogy távolabb essen az állólámpa

fénykörétől. A szoba most úgy volt elrendezve, mintha olvasással töltötte volna az időt ez elmúlt néhány óra során. Csak az állólámpa meg egy kis olvasólámpa égett, az ágytakaró kicsit gyűrött volt, néhány könyv hevert arccal lefelé lerakva, és mintha éppen most kezdett volna egy Dottie néninek szóló levél írásába az íróasztalnál.

A hadnagy kopogtatott.

Tom vontatott tempóban nyitotta ki az ajtót.

– Buona sera[40].

– Buona sera. Roverini hadnagy vagyok a római rendőrségtől.

A hadnagy otthonos, mosolygó arca nem látszott sem meglepettnek, sem gyanakvónak. Mögötte egy másik, magas, hallgatag fiatal rendőrtiszt jött, Tom rájött hirtelen, hogy ugyanaz, aki a hadnaggyal volt, amikor Tom először találkozott római lakásán Roverinivel. A tiszt abban a lámpa alatti székben foglalt helyet, amit Tom ajánlott fel neki.

– Ön Signor Richard Greenleaf barátja? – kérdezte.

– Igen. – Tom a másik karszékbe süppedt esetlenül.

– Mikor és hol látta őt utoljára?

– Mielőtt Szicíliába indult. Rómában, nagyon rövid ideig.

– És hallott róla, mialatt ő Szicíliában tartózkodott?

A hadnagy mindent beírt egy jegyzettömbbe, barna irattárcájából vette elő.

---

[40] Jó etét.

– Nem, nem hallottam felőle.

– Aha – mondta a hadnagy. Tovább nézegette a jegyzeteit, mint Tomot. Végül felemelte a fejét, és barátságos, érdeklődő kifejezéssel mondta:

– Tudta, hogy amikor Rómában volt, a rendőrség érdeklődött maga iránt?

– Nem, nem tudtam. Azt sem értem, miért tartottak eltűnt személynek.

Felvette a szemüvegét, és a férfire nézett.

– Majd később elmondom. Signor Greenleaf nem mondta Rómában, hogy a rendőrség keresi?

– Nem.

– Érdekes – jegyezte meg nyugodtan, és egy másik feljegyzést eszközölt. – Signor Greenleaf tudta, hogy mi beszélni akarunk magával. Signor Greenleaf nem nagyon működik együtt velünk. – Rámosolygott Tomra.

Tom arca komoly és figyelmes maradt.

– Signor Ripley, merre járt november vége óta?

– Utazgattam. Főként Észak-Olaszországban.

Tom úgy tett, mint aki gyengén tud olaszul, itt-ott hibákat is ejtett, a ritmusa is teljesen különbözött Dickie beszédjétől.

– Hol?

A hadnagy újra a tolla után kapott.

– Milánó, Torino, Faenza, Pisa.

– Mi végigkérdeztük a hoteleket Milánóban és Faenzában, például. Barátoknál szállt meg?

– Nem. Nagyon gyakran a kocsimban aludtam.

Természetes volt, hogy nem volt a pénznek bővében, gondolta Tom, mint ahogy az is, hogy az ilyen típusú fiatalember szívesebben alszik egy autóban, egy kötet *Silonév*al vagy *Dantéval* a kezében, mint egy díszes hotelszobában.

– Sajnálom, hogy nem újítottam meg a permisso di soggiornómat[41] – mondta Tom gondterhelten. – Nem tudtam, hogy ez ilyen komoly dolog. – (Noha tudta, hogy a turisták majdnem sohasem vették maguknak a fáradságot, hogy megújítsák ezt az engedélyt, és azután hónapokig maradtak Olaszországban, miután belépéskor csak néhány heti tartózkodásról beszéltek.)

– Permesso di soggiorno – mondta a hadnagy kedves, csaknem atyai hangon javítgatva.

– Gracie.[42].

– Láthatnám az útlevelét?

Tom a kabátzsebéből halászta elő. A hadnagy közelről tanulmányozta a képet, mialatt Tom azt a gyengén aggódó kifejezést; szorosan zárt ajkakat varázsolta az arcára, ahogy a fotó is mutatta. A fényképen nem volt rajta szemüveg, de a haja ugyanúgy volt elválasztva, a nyakkendőjén a csomó ugyanolyan volt, laza háromszögbe kötve. A hadnagy átnézte a néhány bepecsételt be- és kilépést, amely az útlevél első két oldalát csak részben töltötte ki.

---

[41] Tartózkodási engedély, (hibásan!)

[42] Köszönöm.

– Október második óta Olaszországban van egyetlen rövid, Signor Greenleaffel tett francia kirándulástól eltekintve?

– Igen.

A hadnagy különleges olasz mosolyra húzta a száját, és a térdére hajolt.

– Ebbene[43], ez egy fontos dolgot hoz elő; a San Remó-i motorcsónak rejtélyét.

Tom vállat vont.

– Mi az?

– Találtak egy elsüllyedt motorcsónakot, olyan mocskosan, mintha vérfoltok borítanák. Vagy azt lehet hinni. Amennyire mi tudjuk, önnek rögtön San Remo után veszett nyoma – széttárta a karját és nevetett –, és mi meg azt gondoltuk, Signor Greenleafet kell megkérdeznünk arról, mi történhetett magával. Ezt meg is tettük. Az a csónak pedig pont aznap tűnt el, amikor ön San Remóban volt! – Újra nevetni kezdett.

Tom úgy tett, mint aki nem érti a viccet.

– Signor Greenleaf nem közölte önökkel, hogy én visszamentem Mongibellóba San Remo után? Én valami – kereste a kifejezést – kis munkát végeztem el a számára.

– Benone![44] – Roverini hadnagy mosolygott. Meglazította rézgombos felsőkabátját, hogy kényelmesebben üljön, és rövid, tömött bajszát

---

[43] Nos, hát

[44] Kitűnő!

morzsolgatta az ujjával. – Ismeri Frederick Mee-lays-t? – kérdezte.

Tom önkéntelenül felsóhajtott, hiszen a csónakincidens közelében jártak.

– Nem. Egyetlen alkalommal láttam, amikor Mongibellóban kiszállt a buszból. Soha többé nem találkoztam vele.

– Aha – mondta a hadnagy, és ezt is lejegyezte. Egy percig csöndben mosolyogva futotta át a kérdéseket. – Mongibello! Gyönyörű kis falu, nemde? A feleségem odavalósi.

– Valóban? – mondta Tom örvendezve.

– Igen. A feleségemmel ott voltunk nászúton.

- Nagyon szép kis falu – mondta Tom. – Gracie. – Elfogadta a Nazionalét[45], amivel a hadnagy megkínálta. Erezte, hogy ez csupán az udvarias olasz közjátéka, menetek közti szünet. Biztos szó lesz majd Dickie magánéletéről, a csekkhamisításról és minden másról is. Tom tört olaszsággal, de komolyan kérdezte meg a hadnagyot:

– Olvastam az újságban, hogy a rendőrség Signor Greenleafet véli Freddie Miles gyilkosának, hacsak nem jelentkezik. Lehet, hogy tényleg ő a bűnös?

– Óh, nem, nem! – tiltakozott a hadnagy. – De feltétlenül jelentkeznie kéne! Miért bujkál előlünk?

---

[45] Cigaretta

– Nem tudom. Ahogy mondta, nem akar együttműködni – kommentálta ünnepélyesen Tom. – Velem sem akart Rómában, amikor nem közölte, hogy a rendőrségen ki akarnak hallgatni. De azért én mégsem tartom lehetségesnek, hogy ő ölte meg Freddie Milest.

– De látja, egy ember úgy vallott Rómában, hogy két férfit látott állni Signor Mee-lays kocsija mellett, Signor Greenleaf házával szemben, és mind a ketten részegek voltak, vagy – itt hatásszünetet tartott, és Tomra nézett – talán az ember a kocsi mellett halott volt, mert az első úgy tartotta maga mellett az autóban! Természetesen nem lehet azt mondani, hogy akit támogattak, az Signor Mee-lays lett volna, vagy esetleg Signor Greenleaf – tette hozzá –, de ha megtalálnánk Signor Greenleafet, legalább meg lehetne kérdezni, hogy annyira részeg volt-e, hogy Signor Mee-lays-nak kellett őt támogatnia?

– Nevetett. – Ez nagyon fontos momentum.

– Hát persze, értem én.

– Abszolút semmi elképzelése nincs, hol lehet Signor Greenleaf e pillanatban?

– Abszolúte nincs.

A hadnagy elmélázott.

– Signor Greenleaf és Signor Mee-lays nem vesztek össze valamin? Nem tud róla?

– Nem, de…

– De?

Tom lasssan folytatta, mintha keresgélné a szavakat.

– Azt tudom, hogy Dickie nem ment el egy sítúrára, amire pedig Freddie Miles meghívta. Emlékszem, hogy meg voltam lepve, hogy kihagyta. Nem is mondta meg nekem, hogy miért.

– Tudok a sítúráról. Cortina d'Ampezzóban lett volna. Biztos benne, hogy nem keveredett valami nő az egészbe?

Tom humorérzékét piszkálta, de úgy tett, mintha nagyon utána kellett volna gondolnia.

– Nem hinném.

– És mi van azzal a lánnyal? Marjorie Sherwood a neve.

– Hát az lehetséges – mondta Tom –, bár én nem hinném. Nem én vagyok az, aki meg tudná válaszolni Signor Greenleaf magánéletének kérdéseit.

– Signor Greenleaf sohasem beszélt magával a szívügyeiről? – kérdezte a hadnagy latinos meglepődéssel.

Teljesen félre lehetne vezetni, gondolta Tom. Marge is támogatná, ha a maga emocionális módján reagálna a Dickie-re vonatkozó kérdésekre. Az olasz rendőrség sohasem juthatna Signor Greenleaf érzelmi életének mélyére. Ő maga sem volna képes rá.

– Nem – mondta Tom –, nem mondhatom, hogy valaha is beszélt volna nekem a saját személyes dolgairól. Annyit tudok, hogy odavolt Marjorie-ért. – Azt még hozzátette: – A lány is ismerte Freddie Miles-t.

– Mennyire ismerte?

– Nos hát – Tom úgy tett, mintha sokkal többet is mondhatna, ha akarná.

A hadnagy előrehajolt.

– Minthogy ön egy ideig együtt lakott Signor Greenleaffel Mongibellóban, ön talán olyan helyzetben lehet, hogy beszélhetne nekünk általában Signor Greenleaf hajlandóságairól. Talán ez a legfontosabb.

– Miért nem beszélik meg Signorina Sherwooddal? – ajánlotta Tom.

– Beszéltünk vele Rómában – még mielőtt Signor Greenleaf eltűnt volna. És megszerveztünk egy újabb beszélgetést is, Genovában, amikor majd hajóra száll, hogy Amerikába menjen. Most Münchenben van.

Tom csendben várakozott. A hadnagy is várta, hogy valamit még mondani fog. Tom megnyugodhatott végre. Minden úgy ment, ahogy a legoptimistább pillanataiban elképzelte: a rendőrség semmit sem hozott fel ellene, és nem is gyanúsította semmivel. Hirtelen erősnek és ártatlannak érezte magát, úgy szabadult meg a bűntudattól, mint a régi bőröndjétől, amelyről olyan gondosan szedte le a palermói poggyászmegőrző *Deponimento* címkéjét. Komolyan és óvatosan, amolyan Ripley-módra mondta.

– Emlékszem, hogy egyszer Mongibellóban Marjorie azt mondta, hogy nem utazik Cortinába, de később megváltoztatta a véleményét. De nem tudom, hogy miért. Ha ez jelent valamit…

– A kisasszony viszont sohasem ment oda.

– Nem, de csak azért nem, mert Signor Greenleaf sem volt ott, gondolom. Végül is, Sherwood kisasszony szerette őt annyira, hogy nem vakációzik egyedül, ott, ahol vele akart üdülni.

– Gondolja, hogy Signor Mee-lays és Greenleaf úr Sherwood kisasszonyon kaptak össze?

– Nem mondhatom. Lehetséges. Annyit tudok, hogy Signor Miles szintén nagyon odavolt érte.

– Aha.

A hadnagy összehúzta a szemöldökét, megpróbálta az egészet kitalálni. Ránézett a fiatalabb rendőrre, aki úgy hallgatta, mozdulatlan arccal, mint akinek semmi hozzátenni valója nincs.

Duzzogó szerelmes képében tüntethette fel Dickie-t minden, amit csak mondott róla, gondolta Tom. Nem akarta, hogy az derüljön ki, Marge csak a mulatság kedvéért került volna Cortinába, hiszen túlságosan is tetszett neki Freddie Miles. Hogy ezt a bávatag szemű ökör Freddie-t valaki, de különösen Marge, egyáltalán kedvelheti – maga a gondolat is nevetésre késztette Tomot. A nevetését nagy keservesen tudta csak az értetlenség megnyilvánulásának maszkírozni.

– Valóban azt gondolja, hogy Dickie menekül valamitől, és nem csak véletlenül nem találják?

– Oh, dehogy! Túl sok a véletlen. Először is a csekkek ügye. Talán értesült róla az újságokból.

– Nem értek igazán a csekkekhez.

A tiszt elmagyarázta. Ismerte a csekkek kibocsátásának dátumát, és hogy sokan hittek a hamisítás tényében. Elmondta, hogy Signor Greenleaf tagadta a hamisítást.

– De amikor a bank meg a rendőrség arra kérte, hogy tisztázza magát; az egyik a hamisítás, a másik meg a

barátjának a meggyilkolása ügyében, éppen akkor tűnik el – a hadnagy széttárta a kezét –, ez csak azt jelentheti, hogy előlünk menekül.

– És arra nem gondoltak, hogy *őt* ölte meg valaki? – kérdezte lágyan Tom.

A tiszt majdnem egy negyed percig a válla közé húzta a fejét.

– Nem gondolnám. A tények nem ezt igazolják. Éppen hogy nem. Ebbene – mi rádión ellenőriztünk mindenféle-fajta kis és nagy utasszállító hajót, ami csak elhagyta Olaszországot. Akkorka lélekvesztőn kellett elmennie, mint egy halászcsónak, különben pedig valahol Olaszországban rejtőzködik.

Természetesen bárhol másutt is lehet Európában, általában mi nem regisztráljuk, ki megy ki innen, Signor Greenleafnek pedig volt néhány napja, hogy elmehessen. Mindenesetre bujkál. És bűnös. *Valamiben,* ez a lényeg.

Tom súlyos pillantást vetett a férfire.

– Látta valaha Signor Greenleaf aláírását azokon az átutalásokon? Különös tekintettel a januári és februári küldeményre?

– Láttam, ahogy az egyiket aláírta – mondta Tom. – De attól tartok, hogy decemberben volt. Januárban és februárban már nem voltam vele. Komolyan gyanúsítják azzal, hogy ő lehet Signor Miles gyilkosa? – kérdezte Tom újra, hitetlenül.

– Nincsen megfelelő alibije – válaszolt a tiszt. – Azt mondta, hogy amikor Signor Mee-lays elindult, ő is sétálni

kezdett – az ujjával hirtelen Tomra bökött –, és mi megtudtuk Signor Mee-lays egyik barátjától, Signor Van Houstontól, hogy Signor Mee-lays-nak sok nehézségébe került, míg ráakadt Signor Greenleaf re Rómában – mintha őelőle is el akart volna bújni. Lehet, hogy Signor Greenleaf haragudott Signor Mee-lays-ra, bár Signor Van Houston szerint Signor Mee-lays egyáltalán nem volt haragbanővele.

– Értem – mondta Tom.

– EccoTes[46] – fejezte be a hadnagy. Tom kezére bámult.

Vagy talán csak Tom azt képzelte, hogy a kezét bámulja.

A gyűrűket viselte. Vajon a hadnagy észrevett valami hasonlóságot? Tom merészen előrenyújtotta a kezét a hamutálca felé, és kivett egy cigarettát.

– Ebbene – mondta a hadnagy, és felállt. – Nagyon szépen köszönjük a segítségét, Signor Ripley. Ön azon kevés ember közé tartozik, aki hajlandó volt rendelkezésünkre állni Signor Greenleaf magánéletét tekintve. Mongibellóban az emberek nagyon hallgatnak. Olasz vonás. Sajnos. Tudja, félnek a rendőrségtől. – Felnevetett. – Remélem, legközelebb hamarabb megtaláljuk, ha kérdezni akarnánk egyet-mást. Kicsit többet tartózkodjon a városban, és kevesebbet vidéken. Bár tudom, hogy el van ragadtatva a tájainktól.

– Nagyon! – mondta Tom szívből. – Szerintem Itália a legszebb ország egész Európában. De, ha kívánja,

---

[46] Tessék.

kapcsolatban is maradhatok önökkel, Rómában, úgy, hogy mindig tudni fogják, hol leszek. Engem legalább annyira érdekel, mint magukat, hogy megtaláljuk a barátomat. – Úgy tett, mintha együgyűségében el is feledkezett volna róla, hogy Dickie gyilkos is lehet.

A hadnagy átadott neki egy névjegyet, a római parancsnokság címével. Meghajolt.

– Gracie tante, Signor Ripley. Buona sera![47]

– Buona sera – mondta Tom.

A fiatalabbik tiszt szalutált, amikor elmentek. Tom csak odabiccentett felé, és bezárta az ajtót.

Repülni tudott volna, akár egy madár, csak ki kell terjeszteni a karját, és ki az ablakon! A hülyék! Ott vannak a célnál, és sohasem fogják eltalálni! Nem jönnek rá, hogy Dickie azért menekült a hamisítási ügyben, mert elsősorban nem is Dickie Greenleaf! Egyetlenegy dologban látnak tisztán, hogy Dickie Greenleaf ölhette meg Freddie Miles-t. De Dickie Greenleaf halott, halott, ez holtbiztos, viszont ő, Tom Ripley biztonságban van! Felemelte a telefonkagylót.

– Adná nekem a Grand Hotelt, kérem? – mondta Tom Ripley olaszságával. – Az éttermet kérem. Lenne szíves foglalni egy asztalt fél tízre? Köszönöm. A nevem Ripley. R-i-p-l-e-y.

Ma este jót fog vacsorázni. Kinéz majd a Canal Grandéra, megfigyeli a gondolákat, amint lustán csurognak lefelé és friss házasokra vadásznak, a gondolásokat, amint a

[47] Nagyon köszönöm. Jó estét!

holdfényes vízen az evezőjük árnyképe látszik. Hirtelen farkasétvágy fogta el. Valami nagyon drága és zamatos dologra vágyott, a Grand Hotel specialitására, fácánmellre vagy csirkefilére, esetleg canellonival kezdhetné, tejszínes mártással egy finom pasta és egy jó valpolicella[48] mellett fejezhetné be, miközben a jövőjéről álmodozva kitalálhatná, hova menjen innen.

Nagyszerű gondolata támadt, mialatt átöltözött; egy zárt borítékra volna szüksége, amelynek külsejére az lenne felírva, hogy csak néhány hónap elteltével nyitható fel. Benne egy Dickie aláírásával hitelesített végrendelet lenne található, amelyben a pénzéről és jövedelmeiről rendelkezik. Ez ám az ötlet!

---

[48] Különböző olasz ételkülönlegességek 244

23.

Velence, 19.. február 28.
Kedves Mr. Greenleaf!

Arra gondoltam, nem fogja rossz néven venni ezeket a személyes információkat, amelyeket Richardról szereztem – minthogy úgy gondolom, én voltam talán az utolsó ember, aki láthattam őt.
Rómában, február 2-a körül találkoztunk az Inghilterra Hotelben. Mint tudhatja, ez talán két vagy három nappal Freddie Miles halála után történt. Dickie-t izgatott és ideges lelkiállapotban találtam. Azt mondta, hogy Palermóba készül utazni, mihelyt a rendőrség már nem faggatja tovább Freddie halálával kapcsolatban. Olyannak látszott, mint aki nagyon szeretne már elmenni, ezt ugyan meg lehet érteni, de szeretném elmondani önnek, hogy volt valami mélységes depresszió rajta, ami jobban aggasztott, mint az a szemmel látható ideges állapota. Az volt az érzésem, hogy valami erőszakos cselekedetre készül – talán éppen önmaga ellen. Arról is tudomásom volt, hogy nem kívánta többé látni Marjorie Sherwoodot, a barátnőjét sem; úgy nyilatkozott, hogy megpróbálja elkerülni, amikor Mongibellóból feljön a Miies-ügy kapcsán. Megkíséreltem meggyőzni róla, jobb lenne találkozni vele, nem tudom, sor került-e a dologra? Marge csillapítóan tud hatni az emberekre, talán tudja.

Amit közölni szeretnék, az az, hogy olyan érzésem támadt, Richard megölte magát. Amikor írom a levelet, még nem találják,

nagyon reménykedem, hogy addigra előkerül, amikor a levelem elér önökhöz. Mondanom sem kell, hogy biztos vagyok benne, Richardnak semmi köze nincs sem direkt, sem indirekt módon Freddie halálához, de a sokk, ami ezzel járt és az ezt követő kihallgatások kibillenthették az egyensúlyából. Ez a szomorú közlendőm volt, nagyon sajnálom az egészet. Lehet, hogy teljesen fölöslegesen, hiszen Dickie talán (nagyon is érthető, az egész habitusának megfelelő módon) egyszerűen csak elbújt ezek elől a kényelmetlen momentumok elől, mindaddig, ameddig el nem múlnak végre. De ahogy az idő telik, úgy érzem egyre kényelmetlenebbül magam. Azt hiszem, kötelességem volt tudatni önökkel…

München,
19.. március 3,
Kedves Tom!

Köszönöm a leveledet, nagyon kedves volt tőled. Én írásban válaszoltam a rendőrség kérdéseire, egy rendőr el is jött és ki is hallgatott, nem fogok Velencébe menni, de azért köszönöm a meghívást, Rómába indulok holnapután, hogy Dickie apjával találkozzam, aki iderepül, is egyetértek, hogy jó ötlet volt, hogy írtál neki,

Szörnyen fel nagyok kavarva az egésztől, amellett, hogy valamilyen alattomos, visszatérő láz is gyötör, vagy amit a

németek Joennek[49] nettnek, de valami vírus is lehet az oka, Negyedik napja szó szerint képtelen vagyok felkelni az ágyból, különben pedig már Rómába utaztam volna, Kérlek, bocsásd meg hát ezt az összefüggéstelen és kusza levelemet, ami olyan rossz válasz a tiedre, De azt is meg akartam mondani, hogy nem értek veled abban egyet, hogy Dickie öngyilkosságot követett el. Nem volt olyan ember, aki ilyesmire vetemedne. Nem, bármi mást el tudnék képzelni róla, de ezt nem, tehet, hogy Nápoly valamelyik mellékutcáján egy sikátorban megölték, vagy akár Rómában is, hiszen ki tudja, lehet, hogy Szicília elhagyása után Rómában kötött ki? - Azt is elhinném, hogy elfutott a felelősség vagy valamilyen kötelezettség elől, és egy bizonyos mértékig azt is gondolhatjuk, hogy rejtőzködhet valahol. Véleményem szerint ezt csinálja. Örülök, hogy szerinted a hamisítás tévedés, mármint a bank tévedése, én is azt gondolom. Dickie annyit változott november óta, hogy miért pont a kézírása ne változott volna? Reméljük, hogy valami történik, mire megkapod ezt a levelet, Kaptam egy sürgönyt Mr. Greenleaftől Rómából, most minden energiámra szükségem lesz hozzá Jó, hogy végre tudom a címedet. Még egyszer köszönöm a leveledet, a tanácsaidat és a meghívást.

---

[49] Az Alpokban keletkező szél, amelytől az érzékeny emberek komolyan rosszul lehetnek.

A legjobbakat kívánom neked
Marge

Vi.i Nm írtam meg a jó újságot. Van egy kiadó, aki érdeklődik a Mongibello iránt! Azt mondja, hogy szeretné látni az egészet, mielőtt szerződik velem, de ez azért reménykeltőnek hangzik! Most akkor be tudom fejezni ezt az átkozott dolgot!

M

A lány elhatározta, hogy jóban lesz vele, gondolta Tom. Valószínűleg azon a tónuson is változtatott, ahogy róla a rendőrségen beszélt.

Dickie eltűnése nagy hullámokat kavart az olasz sajtóban. Marge vagy valaki más fotókkal is bőven ellátta a riportereket.

Voltak az *Epocá*ban képek arról, hogy Dickie a hajóján vitorlázik Mongibellóban, az *Oggiban* látni lehetett, ahogy a parton meg a Giorgio teraszán üldögél, Dicke és Marge, „az eltűnt Dickie és a meggyilkolt Freddie közös barátnője" is megjelent egy közös képen, mosolyogva és átölelve egymás vállát, egy hivatalosnak látszó fotót az idősebb Herbert Greenleafről szintén közszemlére tettek. Marge pontos müncheni címét is az újságból tudhatta meg Tom. Az *Oggi* teljes életrajzot közölt Dickie-ről; az utolsó két hét kivételével beszámolt mindenről. Lázadozó középiskolás korszakát, társadalmi életét Amerikában, képzőművész

hajlamait úgy kiszínezte, hogy európai útja valamilyen Erről Flynnbe oltott Paul Gauguin menekülésének látszott. A heti illusztrált magazinok mindig közölték a legfrissebb rendőrségi jelentéseket, amelyek gyakorlatilag semmi újat nem hoztak, ezeket fújták fel mindazzal, amiket éppenséggel különböző írók főztek ki azon a héten. Kedvenc elméleteik közé tartozott, hogy Dickie egy másik lánnyal szökött meg – aki feltehetőleg az átutalások aláírásait produkálta, és most inkognitóban szórakozik vele valahol Tahitiben, Dél-Amerikában vagy Mexikóban. A rendőrök átfésülték utána Nápolyt, Rómát és Párizst, de ennyi volt az egész. Nem találtak semmilyen nyomot sem Freddie Miles gyilkosa, sem pedig Dickie Greenleaf ügyében, aki Miles holttestét cipelte Dickie házával szemben. Vagy fordítva. Tom nagyon csodálkozott, hogy ezt miért nem adták ki az újságoknak. Talán, mert ekkor Dickie rágalmazási pert akaszthatott volna a nyakukba? Tom örömmel vehette tudomásul, hogy őt mint az elveszett Dickie Greenleaf „odaadó barátját" jellemezték, aki szívesen vett részt Dickie minden megismert kedvtelésében, elfogadta a szokásait, és akit éppen úgy megdöbbentett váratlan eltűnése, mint akárki mást. „Signor Ripley, aki azok közé a jól szituált amerikaiak közé tartozik, akik Itáliában barangolnak, most Velencében egy olyan palazzóban lakik, amely a San Marcóra néz" – ez a kitétel tetszett a legjobban Tomnak. Kivágta és el is tette.

Tom előzőleg nem gondolta palotának az épületet, bár az volt, amit olaszul „*palazzó*nak", azaz több mint kétszáz

éves, kétemeletes, ünnepélyes külsejű háznak neveznek, melynek homlokzata a Canal Grandéra néz, és csak gondolával lehet megközelíteni. Tom a kevésbé fennkölt hátsó bejáratot használta, ez a Viale San Spiridionéra nyílt. Akkor tett csak kivételt, amikor a vendégeinek imponálni akart. Ilyenkor gondolával vitte őket haza. A hátsó kapu – maga is tizennégy láb magas, akárcsak a fal, amelyik a házat az utcától elválasztotta – egy kissé elhanyagolt, de mégis zöldellő kertbe vezetett. A kertecskét két göcsörtös olajfa díszítette, és egy nagyon réginek látszó, meztelen fiúszobor kezében tartott kagyló héjából kialakított fürdőmedence a madaraknak. Az egész velencei palotakert restaurálásra szorult (nyilván nem fog sor kerülni rá), de attól lett olyan letagadhatatlanul gyönyörű, hogy kétszáz év távolából szökkent elő. A ház belseje ideális velencei agglegénytanya volt, legalábbis Tom elképzelése szerint: fekete-fehér márványkockás padozat vezetett a földszinten a korábbi előcsarnokból minden szobába, rózsaszín-fehér márványpadló a lépcsőházban felfelé. A bútorok nem is emlékeztettek bútorzatra, hanem a tizenötödik század oboán, blockflőtén és viola da gambán játszott muzsikájára. Megvolt a cselédsége is, Anna és Ugo, az ifjú olasz pár személyében. Ők már dolgoztak előzőleg amerikaiaknak Velencében, tehát tudták, mi a különbség a *Bloody Mary* és a *creme de menthe frappé* között. Addig dörzsölték a különböző pohárszékek és szekrények tetejét, ameddig homályos csillogásuk meg nem elevenedett, amint előttük megmozdult valaki. Egyetlen modernebb helyiség akadt, az

sem igazán; a fürdőszoba. Tom hálószobájában egy Gargantuához illő hatalmas ágy terpeszkedett, szélesebb volt, mint amilyen hosszú. A hálószobát Tom Nápoly 1540 és 1180 közötti látképeivel díszítette. Egy régiségboltban talált rájuk. Rendületlen buzgalommal és figyelemmel fáradozott több mint egy héten keresztül a háza díszítésén. Most már biztosabb volt az ízlése, mint Rómában, bár a római lakása miatt sem kellett szégyenkeznie. Egyáltalán minden tekintetben biztosnak érezte magát.

Ez az önbizalom tudta rávenni arra is, hogy Dottie néninek egy nyugodt, érzelmes és megbocsátó levelet írjon, olyan hangon, amit sohasem akart, de nem is tudott volna megütni vele kapcsolatban. Érdeklődött változó egészsége, kicsi, de nem mindig jóindulatú bostoni baráti köre iránt, elmagyarázta, miért kedveli Európát, és hogy egy darabig itt szándékozik élni. Olyan élénk színekkel ecsetelte, hogy a levelének ezt a részét lemásolta és eltette az íróasztalába. Ezt az ihletett levelet egy reggeli után, hálószobájában, új, rendelésre készült selyem hálóköntösében alkotta, miközben az ablakon át a Canal Grandére és a vízen át a Piazza San Marco harangtornyára nézett. Miután befejezte, főzött magának még egy kis kávét, és Dickie Hermes írógépén megírta Dickie végrendeletét, amelyben önmagára ruházta minden jövedelmét és azt a tőkét is, amely különböző bankokban kamatozott. Úgy írta alá magát, mint *Herbert Richard Greenleaf jr.* Azon a véleményen volt, hogy jobb lesz, ha nincs tanú hozzáírva, hiszen a bankok meg Mr. Greenleaf bizonyos mértékig sarokba szoríthatnák azzal,

hogy kik voltak ezek az emberek? Eszébe jutott ugyan, hogy egy olasz nevet kanyarítson alá, egy olyasvalakiét, akit Dickie a római lakásába hívhatott, hogy tanúskodjon a végrendelettel kapcsolatban. Meg kellett kockáztatnia, hogy a végrendeleten ne legyen tanú, gondolta Tom, hiszen Dickie írógépe annyira elhanyagolt állapotban volt, hogy a lenyomata legalább annyira azonosítható, mint a kézírás. Arról is hallott, hogy a saját kezűleg írott végrendeletek esetén nem követelmény a tanúskodás. Az aláírás viszont tökéletesre sikerült. Pontosan az a karcsú, ívelt vonalú szignó, ami Dickie útlevelén szerepelt. Tom egy félóráig gyakorolta előtte, pihentette a kezét, azután egy darab papíron próbálta ki, és csak azután írta alá gyors, lendületes mozgással a végrendeletet. Senki sem mondhatta, hogy nem Dickie aláírása. Befűzött egy borítékot az írógépbe, ráírta: *Mindazoknak, akiket illet,* azzal a megjegyzéssel, hogy az év júniusáig nem szabad kinyitni. Bedugta a koffer zsebébe, mintha sokáig ott hurcolták volna, és nem vették volna észre, hogy előkapják, amikor beköltöztek a házba. Akkor fogta a Hermes Baby-t,[50] táskájával együtt levitte, és bedobta a csatorna holtágába. Túl keskeny volt hozzá, hogy csónakok járjanak rajta, a ház homlokzatának sarkától a kertfalig csobogott benne a víz. Örült, hogy megszabadult az írógéptől, bár mindmostanáig ragaszkodott hozzá. Öntudatlanul számítania kellett rá, hogy a végrendeletet

[50] Régi táskaírógép

vagy valami nagyon fontos egyéb iratot kell elkészítenie vele, nyilván ezért tartotta meg.

Tom követte az olasz újságokat és a *Herald Tribune* párizsi kiadását. A Greenleaf- és Miles-ügyben aggodalomra adhatott okot, hogy Dickie és Freddie közös barátjaként szerepelt. Március vége felé a lapok azt sugallták, hogy Dickie meghalt, és ugyanaz a személy ölhette meg, aki a hamis aláírásból profitálhatott. Esetleg többen is lehettek. Egy római lapban egy nápolyi férfi azt nyilatkozta, hogy a Palermóból keltezett levél aláírása, amely azt igazolta, hogy nem történt hamisítás, szintén hamis. Mindazonáltal időben nem esett egybe. A rendőrség részéről néhányan, bár Roverini nem volt közöttük, úgy gondolták, hogy az elkövető (k) intim viszonyban lehettek Greenleaffel, annyira, hogy meg tudták szerezni a bank levelét, és olyan vakmerőek voltak, hogy maguk válaszoltak rá. „Rejtély – idézték a rendőrtisztet –, nemcsak hogy ki volt a hamisító, hanem elsősorban, hogy hogyan jutott a levélhez, hiszen a hotel portása emlékezett rá, hogy a bank ajánlott levelét személyesen adta Greenleaf kezébe. Arra is emlékezett, hogy mindig egyedül volt Palermóban."

Egyre közelebb került a megoldás, noha mindig mellétaláltak. Tomot azért néhány pillanatra megrázta, amikor ezt olvasta. Egyetlen lépés volt még hátra, nem tudhatta, hogy ma vagy holnap nem teszi-e meg valaki. Vagy már tudják is, és most azt próbálgatják, hogy lehet elaltatni az éberségét? Roverini hadnagy másnaponta küldözgetett neki személyes üzeneteket, hogy képben

legyen, mi is történt a Dickie után folytatott nyomozásban; és egy nap aztán hirtelen lecsapnak rá, minden szükséges bizonyítékkal a kezükben?

Ettől Tomnak olyan érzése támadt, hogy követik. Különösen amikor azon a hosszú, keskeny utcácskán sétált végig, ami a háza kapujához vezetett. A Viale San Spiridone nem volt más, mint célszerű bevágás a házak függőleges falában. Boltok nem voltak benne. Alig volt annyi fény, hogy lássa, merre megy. Csak a magas falak látszottak, olasz módra gondosan zárt és a fal síkjában lévő kapukkal. Ha megtámadják, nincs egy bejárat, ahova behúzódhatna! Tom nem tudta, ki is akarna ráugrani, ha támadás érné. Természetes, hogy a rendőrség semmiképpen sem. Tom azoktól a névtelen, formátlan fúriáktól tartott, amelyek az agyát gyötörték. Csak úgy tudott nyugodtan végigmenni a San Spiridone utcán, ha néhány koktéllal segített a félelmén. Ha kiütötte magát, fütyörészve imbolygott végig a sikátoron.

Néhány koktélpartira szóló meghívása is volt, bár a házban töltött első két hét során csak kettőre látogatott el. A lakáskeresése első napján történt egy incidens, emiatt válogatott így az emberek között. Egy ingatlanügynök, három hatalmas kulccsal felfegyverkezve, a Sant Stefano negyedbe vitte, hogy megmutasson egy házat. Azt hitte, üresen. Nem elég, hogy lakták, hanem ráadásul éppen koktélpartit tartottak benne, és a háziasszony ragaszkodott hozzá, hogy Tom és az ügynök is igyanak meg ott egy koktélt velük, miközben nem győztek kölcsönösen elnézést

kérni, ők az alkalmatlankodásért, a hölgy meg a hanyagságáért. Egy hónappal azelőtt akarta kiadni ugyanis a házát, de meggondolta magát, és nem költözött el, viszont elfelejtette értesíteni erről az ügynökséget. Tom maradt egy italra, rezervált udvariassággal viselkedett a vendégek között. Feltételezése szerint a téli Velence társaságának krémje lehetett ott. Abból az örömből ítélve, ahogy fogadták, meg ahogy segítettek a lakáskeresésben, arra lehetett következtetni, hogy mind éhesek voltak valami vérszagú újdonságra. Felismerték a nevét természetesen. Dickie Greenleaf nagyon megemelte a társadalmi rangját – ez a tény magát Tomot is meglepte. Minden létező helyre meghívták, és megpróbálták minden apró részletről kifaggatni, hogy egyhangú életüket valahogy fűszeresebbé tudják tenni. Tom visszafogottan, de barátságosan válaszolgatott – olyan modorban, ami egy érzékeny és az ő helyzetében lévő fiatalemberhez illett, akinek a számára szokatlan a feltűnő népszerűség, és Dickie-vel kapcsolatban a legjellemzőbb érzelme, hogy aggódik, mi is történhetett vele.

Az első partit úgy hagyta el, hogy három további ház címe is volt nála, ahova benézhet (közülük választotta ki, hova menjen). További kettőre is meginvitálták. Oda indult, ahol az est háziasszonyát nemesi rang is díszítette: *Condessa*[51] *Roberta (Titi) della Latta Cacciaguerrának* hívták. Nem volt igazán parti-hangulatban. Az egész nyüzsgés

[51] Grófnő

valami ködbe veszett, a kommunikáció lassú volt és nehézkes. Gyakran meg kellett kérnie az embereket, hogy ismételjék meg, amit mondtak. Rettenetesen unatkozott. Viszont legalább gyakorlásra felhasználhatta az egészet, gondolta. Minden naiv kérdés, amit feltettek neki („Dickie sokat ivott?" és „de hát ő szerette Marge-ot, ugye?" továbbá: „Mit gondol, hova ment igazából?"), leginkább abban segítette, hogy felkészüljön mindazokra a különlegességekre, amelyeket Mr. Greenleaf kérdez meg tőle a jövőben, amikor újra látják egymást. Ha ugyan találkoznak. Marge levele után tíz nappal Tom kezdte bizonytalanul érezni magát, mivel Mr. Greenleaf nem telefonált, és nem is írt neki Rómából. Riadt pillanataiban Tom úgy képzelte, hogy a rendőrök megmondták neki, hogy kelepcébe készülnek csalni Tom Ripleyt, és arra kérték Mr. Greenleafet, hogy ne is álljon szóba vele.

Mindennap mohón kutatta át a levélszekrényét, hogy Marge-tól vagy Mr. Greenleaf-től valamit találjon. A ház készen várt az érkezésükre. Kérdéseikre adandó feleletei is készen voltak az agyában. Az egész olyan volt, mint az előadás előtt, amikor arra várunk, hogy felgördüljön a függöny. Lehet, hogy Mr. Greenleaf annyira neheztel rá (hogy ne is említsük, esetleg valóban gyanakodott), hogy egyszerűen nem vesz tudomást róla. Elképzelhető az is, hogy Marge kérte rá. Akárhogy is van, ő nem utazhat addig sehova, ameddig *valami* nem történik. Tom el akart utazni abba a bizonyos Görögországba. Vásárolt egy görög

útikönyvet, már meg is tervezte az útvonalát a szigetvilágon át.

Azután április negyedikén telefonhívás érkezett Margetól. Velencében volt, a pályaudvaron.

– Elmegyek érted! – mondta Tom vidáman. – Mr. Greenleaf is veled van?

– Nem, Rómában maradt. Egyedül vagyok. Nem kell, hogy értem gyere. Csak egy éjszakára való holmival jöttem.

– Butaság! – mondta Tom, miközben majd meghalt, hogy csináljon valamit. – Sosem találod meg egyedül a házamat.

– De megtalálom! A Salute mellett van közvetlenül? Vízitaxival megyek a San Marcóig, és onnan meg gondolába szállok.

Tudja az utat, rendben van.

– Hát, ha ragaszkodsz hozzá.

Az jutott eszébe, hogy nem árt körbenéznie a házban, mielőtt megérkezik.

– Ettél már?

– Nem.

– Nagyszerű! Akkor valahol együtt fogunk ebédelni. Nézz a lábad elé, amikor beszállsz a motorcsónakba!

A beszélgetés befejeződött. Tom lassan végigjárta a házat, mind a két emeleti nagyszobát, a lépcsőt és a nappaliját is átvizsgálta. Semmi nem volt, ami Dickie tulajdona lett volna. Remélte, hogy nem látszik túl fényűzőnek. Két nappal azelőtt vett egy ezüst

cigarettásdobozt a nappali asztalára. Most az ebédlőben az egyik szekrényfiók mélyére dugta.

Anna a konyhában az ebédet készítette.

– Anna, egy személlyel többen leszünk – mondta Tom. – Egy ifjú hölgy jön hozzánk.

Anna arca a vendég gondolatára mosolyra húzódott. – Egy ifjú amerikai hölgy?

– Igen. Régi barátom. Ha meglesz az ebéd, Ugo meg maga is szabadok ma délután. Ki tudjuk szolgálni magunkat.

– Va bene[52] – mondta Anna.

Anna és Ugo rendszerint reggel tízkor jöttek és kettőig maradtak. Tom nem akarta, hogy itt legyenek, amikor Marge-dzsal beszél. Kicsit értettek angolul. Nem annyira, hogy tökéletesen követni tudják a társalgást, de Tom tudta, hogy mind a ketten felfigyelnek rá, ha Dickie-ről esik szó kettejük között. Ez ingerültté tette volna.

Kevert egy adag Martinit, elhelyezte a poharakat meg némi harapnivalót egy tálcán, és bevitte a nappaliba. Amikor meghallotta a kopogtatót, kiment a bejárathoz, szélesre tárta az ajtót.

– Marge! De jó, hogy látlak! – Elvette a táskát is a kezéből.

– Hogy vagy, Tom? Istenem! Ez itt mind a tied?

A lány körbenézett, fel-le futtatta a tekintetét egészen a magas kazettás mennyezetig.

---

[52] Rendben van.

– Béreltem. Bagóért – mondta Tom szerényen. – Gyere, és igyál valamit! Mondd el, mi újság! Beszéltél a rendőrökkel Rómában?

A lány felsőkabátját és átlátszó esőkabátját egy székbe rakta.

– Mr. Greenleaffel is. Nagyon fel van zaklatva. De hát ez természetes.

Marge egy kerevetre ült. Tom egy székbe telepedett vele szemben.

– Találtak valami újat? Az egyik rendőrtiszt írt nekem, de azt közölte, hogy semmi sincs a kezükben, ami igazán számítana.

– Nohát, felfedezték, hogy Dickie mielőtt elhagyta volna Palermót, egy ezer dolláros úti csekket váltott be. Pont azelőtt. Valahova mehetett vele. Görögországba vagy Afrikába. Különben sem készülhetett öngyilkosságra valaki, közvetlenül azután, hogy ezer dollárt vesz fel.

– Hát nem – értett egyet vele Tom. – Akkor ez biztatóan hangzik. Nem láttam a lapokban.

– Nem hinném, hogy lehozzák.

– Ezt nem, viszont egy csomó hülyeséget, hogy miket szokott enni reggelire Mongibellóban – mondta Tom, mialatt kitöltötte a Martiniket.

– Nem borzasztó? Most már javult egy kicsit a helyzet, de amikor Mr. Greenleaf megjött, akkor volt a legrosszabb. Jaj, koszi!

Hálásan fogadta a Martinit.

– Hogy van az öregúr?

Marge megrázta a fejét.

– Úgy sajnálom szegényt. Állandóan azt mondogatja, hogy az amerikai rendőrség jobban tenné a dolgát, és hogy olaszul sem tud, ettől kétszer olyan rossz lesz az egész.

– Mit csinál Rómában?

– Várakozik. Mi mást tehetne bárki is közülünk? Én megint elhalasztottam a hajóutamat. Mr. Greenleaf meg én együtt elmentünk Mongibellóba, és mindenkit megkérdeztünk, leginkább Mr. Greenleaf kedvéért persze, de semmit sem tudtak mondani nekünk. Dickie november óta nem járt ott.

– Nem. – Tom kortyolt egyet a Martinijéből, és elgondolkozott. Marge optimista volt, ez látszott rajta. Még most is az a lánycserkészekre jellemző energikus nyugtalanság uralkodott a magatartásán, úgy töltött be minden teret. Viszont egyszerre vad mozgásba is kitörhetett, amikor a markáns egészség a bizonytalan rendezetlenséggel ütközött össze a lelkében. Most hirtelen felbosszantotta a lány, de erőt vett magán, felkelt, megveregette a vállát, egy érzelgős puszit adott az arcára. – Lehet, hogy Dickie most valahol Tangerben él, mint Marci Hevesen, és csak arra vár, hogy mindannyian túljussunk ezen az egészen.

– Hát az fenemód meggondolatlan dolog lenne tőle! – mondta Marge nevetve.

– Én tulajdonképpen senkit sem akartam megijeszteni, amikor megmondtam, amit tudtam a depressziójáról. Úgy

éreztem, hogy kötelességem közölni veled és Mr. Greenleaffel.

– Megértem. Nem hinném, hogy ne lett volna igazad, amikor megmondtad. Én csak azt hiszem, hogy nem igaz.

Széles mosoly öntötte el az arcát, a szemében optimizmus csillogott. Ettől Tom teljesen rosszul lett.

Ravasz, apró gyakorlatias kérdéseket tett fel a lánynak, a római rendőrség véleményéről és azokról a szálakról, amelyek a Miles-ügyhöz vezettek, meg hogy mit hallott Marge róla. (Nem volt semmi érdemleges.) Újabb adat nem merült fel, de Marge tudott róla, hogy Freddie-t és Dickie-t valaki látta Dickie háza körül nyolckor aznap este. A lány úgy vélte, a sztorit eltúlozták.

Lehet, hogy Freddie részeg volt, és talán Dickie épp csak támogatta. Hogyan lehetne megkülönböztetni az egészet abban a sötétben? Senki se mondhatja, hogy Dickie ölte meg!

– Van valami konkrét nyom arról, amitől azt hihetnék, hogy Dickie a gyilkos?

– Hát persze hogy nincsen!

– Akkor meg miért nem azzal foglalkozik a Hogyishívják, hogy kitalálja, ki az, aki valójában megölte Freddie-t? És hogy hol lehet Dickie?

– Ecco[53] – mondta megértően Marge. – Különben a rendőrség meg van győződve róla, hogy Dickie Palermóból

[53] Erről van zó.

legalább Nápolyba eljutott. Egy hordár emlékszik rá, hogy a csomagját a kajütből a nápolyi kikötőbe vitte.

– Valóban? – mondta Tom. Eszébe jutott a hordár is, egy ügyetlen kis alak. Leejtette a vászontáskáját, mert megpróbálta a hóna alatt vinni. Azután hirtelen megkérdezte.

– Nem órákkal azután ölték meg Freddie-t, hogy elhagyta Dickie házát?

– Nem. Az orvosok pontosan meg tudják mondani. És úgy látszik, hogy Dickie-nek nem volt alibije. Ez természetes, hiszen kétségtelen, hogy egyedül volt. Eggyel több pech, ami Dickie-t érhette.

– Ők tényleg azt hiszik, hogy Dickie a gyilkos, ugye?

– Nem mondják, hogy nem. Benne van a levegőben. Persze nem lehet csak úgy ripsz-ropsz elítélni egy amerikai állampolgárt, legalábbis ameddig nincsen semmi bizonyítékuk és Dickie-t nem találják. Azonkívül Dickie római lakásának háziasszonya azt mondta, hogy Freddie lejött hozzá, hogy megkérdezze, ki lakik még Dickie-n kívül abban a lakásban. Vagy valami ilyesmit. És azt is mondta, hogy Freddie dühösnek látszott, mintha veszekedtek volna. Az asszony azt mondta, hogy megkérdezte, Dickie egyedül lakik-e ott.

Tom vállat vont.

– Kíváncsi lennék, hogy miért?

– El nem tudom képzelni. Freddie olasztudása nem a legjobb a világon. Lehet, hogy a háziasszony valamit

félreértett. Különben pedig maga a tény, hogy Freddie veszekedett vele, csak ront Dickie helyzetén.

Tom felhúzta a szemöldökét.

– Én inkább azt mondanám, hogy Freddie számára néz ki gyatrán a dolog. Lehetséges, hogy Dickie egyáltalán nem volt dühös. – Tom teljesen megnyugodott; érezhette, hogy Marge nem szagolt ki semmit. – Én nem aggódnék emiatt, ameddig valami konkrét ügy elő nem kerül. Az egész nem jelent semmit. Nekem legalábbis semmit sem. – Újratöltötte a poharát. – Ha már Afrika szóba került, érdeklődtek már Tangerben? Dickie nemegyszer emlegette, hogy Tangerbe készül.

– Azt hiszem, mindenhol riasztották a rendőrséget. Gondolom, a franciát is. A franciák szörnyen ügyesek ilyesmiben. Itt viszont? Ez Olaszország! – mondta Marge, és először hallatszott ideges remegés a hangjában.

– Löncsöljünk itt? – kérdezte Tom. – A lány legalább egy óra hosszat bíbelődött az ennivalóval, élvezzük ki legalább!

– Éppen kimondta, amikor Anna megjelent, hogy bejelentse, kész az ebéd.

– Nagyszerű! – mondta Marge. – Különben is csöpörög egy kicsit.

– Pronto la collazione, signor![54] – mondta Anna mosolyogva, és Marge-ra nézett.

Anna felismerte a lapokban megjelent fotókról; Tom látta rajta.

---

[54] Kész van az ebéd, uram!

– Maga és Ugo mehetnek, ha akarnak, Anna. Köszönöm. Anna kiment a konyhába. Volt egy keskeny folyosó a ház oldalában, amit a személyzet használt. Tom hallotta még, ahogy a kávégéppel matat, biztosan azért, hogy egy újabb futó pillantást vethessen Marge-ra.

– És Ugo? – kérdezte Marge. – Kéttagú személyzet. Nincsenek többen?

– Jaj, hát ők párban járnak errefelé. Nem fogod elhinni, de ezt a házat havi ötven dollárért bérelem, a fűtést nem számítva.

– Lehetetlen! Gyakorlatilag annyi, mint Mongibellóban!

– Igaz. A fűtés, az fantasztikusan megemelné, természetesen, de nem szoktam a hálószobán kívül más helyiséget fűteni.

– Elég kellemes itt.

– Jaj, hát én kinyittattam a teljes lakást a kedvedért – mondta Tom mosolyogva.

– Mi történt? Meghalt a nagynénéd, és egy vagyont hagyott rád? – kérdezte Marge, még mindig úgy tett, mint akit elkápráztattak a körülmények.

– Nem. Én határoztam úgy, hogy kiélvezem, amim van, ameddig van belőle. Mondtam, hogy az a munka, amit Rómában meg akartam szerezni, nem vált be, és mintegy kétezer dollárral maradtam itt Európában. Ennyi volt a nevemen, tehát eltökéltem, hogy felélem, és aztán hazamegyek. Üres zsebbel kezdem újra. – Tom a levelében elmondta, hogy egy olyan munkát próbált megszerezni, hogy amerikai hallókészülékeket forgalmazzon Európában.

Ő sem igen tudta rászánni magát, de aki alkalmazta volna, a felvételi beszélgetésen sem találta megfelelőnek. Tom elmondta Marge-nak azt is, hogy az az ember jelent meg egy perccel azután, hogy beszéltek egymással; ezért nem tudott ott lenni Angelónál annak idején Rómában a randevún.

– Kétezer dollár nem fog soká tartani, ha így megy tovább.

Marge azt puhatolta, hogy Dickie hagyott-e neki valamennyi pénzt. Ezt tudta Tom.

– Nyárig kitart – mondta tárgyilagosan. – Különben is megérdemlem. Egész télen csak vándoroltam, mint egy cigány, gyakorlatilag semmi pénzből, mostanra elegem lett a csavargásból.

– Hol voltál a télen?

– Hát nem Tommal, akarom mondani Dickie-vel – mondta nevetve, mert ez a nyelvbotlás megzavarta. – Tudom, hogy te erre gondoltál. Pontosan annyit láttam Dickie-t, mint te.

– Folytasd! – Marge húzta a szavakat. Úgy hangzott, mintha már hatottak volna az italok.

Tom két vagy három újabb Martinit kevert egy korsóban.

– Kivéve a cannes-i kirándulást, meg Rómában azt a két napot, februárban, Dickie-t nem láttam egyáltalán.

Mindez nem felelt meg teljesen az igazságnak, mert azt írta, hogy Tom Dickie-vel maradt Rómában néhány napig a cannes-i út után, de most, hogy szembe kellett néznie

Marge-dzsal, elszégyellte magát, hogy a lány úgy gondolja vagy azt hiszi, hogy aki annyi időt szánt Dickie-re, az tehet arról, amivel utolsó levelében Dickie-t megvádolta. Kicsit a nyelvébe harapott, amikor kitöltötte az italokat. Utálta magában ezt a gyávaságot.

Az étkezés alatt – a fő fogás hideg marhasült volt, ami az olasz piacon elképzelhetetlenül drága, és ez nagyon bosszantotta is Tomot – Marge sokkal keményebben faggatta, mint akármelyik rendőrtiszt. Dickie elmeállapota érdekelte római tartózkodásuk idején. Kiderült, hogy Tom tíz napot töltött Rómában Dickie-vel a cannes-i kirándulás után. Marge mindent meg akart tudni Di Massimóról, a festőről, akivel Dickie együtt dolgozott, egészen addig, hogy milyen étvágya volt, és hánykor kelt reggelente.

– És mit gondolsz, hogyan érzett irántam? Mondd meg nyíltan, el tudom viselni.

– Azt hiszem, hogy aggódott miattad – mondta Tom komolyan. – Azt hiszem – nos, hát egyike volt azon helyzeteknek, ami olyan emberek között merülhet fel, ahol a férfi irtózik a házasságtól, ez az első.

– De én sosem kértem, hogy elvegyen! – tiltakozott Marge.

– Tudom. – Tom erőt vett magán, bár a téma úgy marta a nyelvét, mint az ecet. – Mondjuk, hogy nem tudott szembenézni azzal a felelősséggel, ahogy te gondoskodtál róla. Azt hiszem, ő inkább alkalmi kapcsolatokra vágyott veled. – Ezzel Tom mindent elmondott, anélkül, hogy valamit mondott volna.

Marge a régi elveszett módján nézett rá egy pillanatig, azután bátran összeszedte magát, és azt mondta:

– Ez már mind régen elmúlt mostanra. Engem csak az érdekel, hogy Dickie mit tehetett magával?

A dühe is elmúlhatott, amit Dickie iránt egész télen érzett, gondolta Tom, hiszen először nem akart semmit sem elhinni, most meg már nem is kell neki. Óvatosan megkérdezte:

– Nem írt neked valamit Palermóból véletlenül?

Marge megrázta a fejét.

– Nem. Miért?

– Szerettem volna tudni, hogy akkor milyen lelkiállapotban lehetett. Te írtál neki?

A lány habozott.

– Igen. Tulajdonképpen megtettem.

– És milyen jellegű levél volt? Csak azért kérdezem, mert egy barátságtalan hangú írás rossz hatással lehetett rá.

– Oh, hát nehéz megmondani, hogy milyen. Nem volt igazán barátságos. Megmondtam, hogy visszamegyek az Államokba.

Tom élvezte, hogy a lány arcára tekintve látja, megrándul a hazugságtól, és teljesen idegenné válik. Nagyon csúnya levél volt. Marge azt írta benne, hogy megmondta a rendőrségnek is, hogy Dickie meg Tom mindig együtt voltak.

– Nem hinném, hogy sokat számít – mondta Tom aranyosan, és visszaült.

Pár percig csöndben voltak, Tom a készülő könyv felől érdeklődött, hogy ki lesz a kiadó, és hogy sok tennivalója van-e még vele. Marge mindenre lelkesen felelt. Tom azt hitte, a lányban megerősödött az az érzés, hogy a következő télen, amikor megjelenik a könyve és Dickie-t is visszakapja, felrobban a boldogságtól. Nagy és hangos pukkanással vége lesz.

– Gondolod, hogy nekem is beszélnem kellene Mr. Greenleaffel? – kérdezte Tom. – Szívesen elmegyek Rómába.

– Egyáltalán nem szívesen ment volna, túl sokan látták ott Dickie Greenleaf gyanánt. – Vagy gondolod, hogy szívesen jönne ő ide? Elmehetek érte. Hol lakik Rómában?

– Valamilyen amerikai barátainál lakik, akiknek nagy lakásuk van. Northupnak vagy kiknek hívják őket, a via Quattro Novembrén laknak. Gondolom, jó lenne, ha felhívnád. Leírom neked a címet.

– Jó ötlet. Nem nagyon kedvel engem, ugye?

Marge elmosolyodott egy kicsit.

– Hát, őszintén szólva nem. Gondolom, kicsit neheztel rád. Valószínűleg azt hiszi, te kiszipolyoztad Dickie-t.

– Hát én aztán nem! Sajnálom, hogy az ötleteim nem hatottak Dickie-re, hogy hazavigyem. De mindent megmagyaráztam. A legszebb levelet írtam neki Dickie-ről, amire csak képes voltam, amikor hallottam, hogy eltűnt. Nem segített a dolgon valamit?

– Azt hiszem, hogy igen, de… – Jaj, borzasztóan sajnálom, Tom! Ez az egész erre a gyönyörű terítőre! –

Marge kiborította a Martinijét. A szalvétájával itatta fel ügyetlenül a horgolt terítőről az italt.

Tom rohanva jött vissza a konyhából egy nedves ronggyal.

– Minden rendben – mondta, és az asztal fájára bámult, amely lassan kifehéredett, annak ellenére, hogy letörölte. Nem a terítőre kellett vigyázni, hanem a gyönyörű asztalra.

– Bocsánat – mentegetőzött tovább Marge.

Tom gyűlölte. Emlékezett rá, hogy a lány melltartója hogy lógott Mongibellóban az ablak deszkáján. A fehérneműje a széken lesz ma este, ha meghívja, hogy aludjon itt. Az ötlettől is elborzadt. Kényszeredetten rámosolygott az asztalon keresztül.

– Remélem, megtisztelsz vele, hogy elfogadsz tőlem egy ágyat ma éjszaka. Nem az enyémet – tette hozzá nevetve –, de két vendégszobám is van az emeleten, szívesen a rendelkezésedre bocsátom az egyiket.

– Köszi szépen. Rendben van, elfogadom – Marge meghajolt egy kicsit.

Tom a saját szobájában helyezte el – a másik szobában lévő ágy legfeljebb csak egy kicsit átalakított kerevet volt, korántsem olyan kényelmes, mint saját dupla fekhelye. Marge becsukta az ajtót, mert szeretett volna egy kicsit szunyókálni ebéd után. Tom megállás nélkül barangolt a ház többi részében, hogy kitalálja, nincs-e valami, amit el kellene távolítania. Dickie útlevele a koffer bélése alatt szunnyadt a fürdőszobájában. Semmi más inkriminálló

tárgy nem jutott eszébe, ami a szobájában lehetne, így hát félretette az aggodalmait.

Később körbevezette Marge-ot a házban. Megmutatta a fürdőszoba melletti polcon lévő bőrkötéses könyveit is. Azt mondta róluk, hogy a ház tartozékai, pedig a saját könyvei voltak, Velencében és Palermóban vette őket. Hirtelen ráeszmélt, hogy vagy tíz már Rómában is megvolt közülük, és hogy a Roverini társaságában lévő fiatal tiszt az egyikhez le is hajolt, amikor a címét tanulmányozta. Ezen igazán semmi izgulnivaló nincsen, gondolta Tom, még akkor sem, ha ugyanaz az ifjú rendőrtiszt tért is volna vissza. Megmutatta Marge-nak a széles kőlépcsős főbejáratot. Apály volt, és most négy lépcsőfok csupaszon látszott, bár az alsó kettőt nedves moszat borította. Ez egy hosszú szálú, csúszós moszatfajta volt, úgy csüngött a lépcsőfokokon, mint valami kócos zöld hajzat. Tom utálta, Marge viszont nagyon romantikusnak gondolta az egészet. Lehajolt, hogy a csatorna vizének mélyére lásson. Tom nagyon nagy kedvet érzett hozzá, hogy belelökje.

– Kivehetnénk egy gondolát, és erre jöhetnénk ma éjjel? – kérdezte.

– Biztosan. – Ma házon kívül fognak vacsorázni, persze. Tom borzadt a hosszú olasz este gondolatától is, ami előttük volt. Tízig nem kezdenek a vacsorához, utána meg valószínűleg hajnali kettőig üldögélnek a San Marco eszpresszóiban.

Tom felnézett a naptalan, ködös velencei égre. Egy sirályt látott, amint lefelé siklott, majd a csatorna túloldalán

valaki lépcsőjére telepedett. Megpróbálta eldönteni, hogy melyik új velencei barátját hívja fel telefonon, hogy vigye el Marge-ot egy italra úgy öt körül. Mindegyik nagyon el lenne ragadtatva a találkozástól. Egy angolra esett a választása, Peter Smith-Kingsleyre. Peternek zongorája volt, afgán agara és jól felszerelt bárszekrénye. Peter lesz a legjobb, gondolta, mert még soha senki sem akart elmenni tőle. Maradhatnak nála, amíg nem jön el a vacsora ideje.

24.

Tom Mr. Greenleafet Peter Smith-Kingsley házából hívta fel körülbelül hétkor. Mr. Greenleaf barátságosabbnak mutatkozott, mint ahogy várta. Szánalomra méltó mohósággal csapott le minden apró ismeretmorzsára, amit Tom Dickie-vel kapcsolatban elészórt. Peter és Marge, továbbá Franchettiék, egy kedves trieszti testvérpár, akiket csak mostanában ismert meg Tom, a szomszéd szobából majdnem minden kimondott szavát hallhatták, így hát jobb alakítást nyújtott, mintha teljesen egyedül lett volna, legalábbis Tom így érezte.

– Elmondtam Marge-nak mindent, amit csak tudtam – mondta –, ő hát akkor mindenről beszámolhat, ha valamit elfelejtettem volna. Csak azt sajnálnám, ha valami valóban fontos momentum ment volna ki a fejemből, ami segíthetné a rendőrséget.

– Rendőrség! – mondta Mr. Greenleaf nyersen. – Kezdem azt hinni, hogy Richard meghalt. Bizonyos okok miatt az olaszok hajlamosak rá, hogy fenntartsák ezt a lehetőséget. Amatőrök, detektívet játszó öreg hölgyek mind!

Tom megdöbbent Mr. Greenleaf nyers szavaitól, ahogy Dickie halálának lehetőségéről beszélt.

– Gondolja, hogy Dickie öngyilkos lehetett, Mr. Greenleaf? – kérdezte Tom csendesen.

Mr. Greenleaf sóhajtott.

– Nem tudom. Azt hiszem, igen. Lehet. Sohasem volt valami nagy véleményem a fiam lelki szilárdságáról.

– Attól tartok, egyet kell értenem – mondta Tom. – Akarna Marge-dzsal beszélni? Itt van a szomszéd szobában.

– Nem, nem, köszönöm. Mikor jön vissza?

– Azt hiszem, holnap reggel indul vissza Rómába. Ha kedve volna akár csak egy rövid ideig Velencében pihenni, Mr. Greenleaf, nagyon szívesen látnám a házamban.

Mr. Greenleaf elhárította a meghívást. Nem kell erőltetni, állapította meg Tom. Mintha direkt hívogatná a bajokat magához, nem tudja magát leállítani! Mr. Greenleaf megköszönte a hívást, és nagyon udvariasan jó éjszakát kívánt.

Tom visszament a másik szobába.

– Semmi újság Rómában – mondta leereszkedőleg a csoportnak.

– Oh! – Peter csalódottnak látszott.

– Tessék a telefonért – mondta Tom, és kétszáz lírát tett le Peter zongorájának tetejére. – Nagyon szépen köszönöm.

– Nekem volna egy eszmém – kezdte Pietro Franchetti olyan nagyon angolos kiejtéssel angolul. – Dickie Greenleaf a nápolyi halászokkal, meg esetleg egy római cigarettacsempésszel is üzletelt, útleveleket adott-vett, így hát nagyon nyugodtan élhet, ha arra támad kedve. Ezzel szemben az, aki Dickie Greenleaf útlevelét hordja, már nem

érezheti ilyen jól magát mint okirathamisító vagy kicsoda, aminek hiszik. Neki tehát gyorsan el kell tűnnie. A rendőrségnek csak egy olyan embert kell találnia, aki nem képes a saját carta d'identitáját[55] felmutatni, arról majd kiderül, hogy ő Dickie Greenleaf!

Mindenki nevetett, Tom a leghangosabban.

– Az a baj ezzel az eszmével – mondta Tom –, hogy egy csomó ember, aki ismeri Dickie-t, látta őt januárban és februárban.

– Kicsoda? – vágott közbe Pietro azzal az olasz harciassággal, ami kétszeresen bosszantó volt angolul.

– Hát például én is. Hogy egyet mondjak. Különben pedig éppen mondani akartam, hogy a bank szerint a hamisítások decemberben történtek.

– Van még egy ötletem – mondta csipogva Marge, aki kezdte magát nagyon jól érezni a harmadik italával, miközben Peter sezlonján hintázott. – Olyan, mint Dickie. Közvetlenül Palermo után tehette, amikor a bankpapír-hamisítástól minden fejre állt. Én egy percig nem hittem az egészben. Azt hiszem, hogyha Dickie annyira megváltozott, a kézírása is eltorzulhatott.

– Én is ezt gondolom – mondta Tom. – A bankok sincsenek egy véleményen, nem mondják, hogy minden hamis. Amerika megosztott ebben a tekintetben, és Nápoly úgy érzi, Amerikának van igaza. Nápoly sohasem vette

[55]Személyazonossági igazolvány

volna észre a hamisítást, ha az Egyesült Államokból nem mondták volna neki.

– Kíváncsi vagyok, mi van a ma esti lapokban – kérdezte Peter vidáman, és felhúzta teljesen az egyik papucscipőjét, amit előzőleg félig levetett, mert talán fájt benne a lába.

– Menjek és hozzak újságot?

A Franchettik egyike azonban vállalkozott rá, hogy lemegy, és kirohant a szobából. Lorenzo Franchettin rózsaszínű hímzett all'inglese mellény volt, egy angol öltöny, nagysarkos angol cipő, a bátyja hasonlóképpen öltözött. Peter viszont olasz holmikban volt tetőtől talpig. Tom észrevette a társaságokban meg színházban is, hogy ha valaki nagyon angol ruhákban páváskodott, biztosan olasz volt, és fordítva.

További vendégek érkeztek, amikor Lorenzo visszajött a lapokkal. Két olasz és két amerikai újságot hozott. Körbeadták őket, újabb viták, újabb spekuláció, további izgalom következett a mai hírekkel kapcsolatban. Dickie házát eladták Mongibellóban egy amerikainak, kétszer annyiért, mint amennyit eredetileg kértek érte. A pénzt a nápolyi bankban helyezték el, ameddig Greenleaf nem igényli.

Ugyanebben a lapban volt egy karikatúra is egy férfiről, aki térdelve nagyon keres valamit az íróasztala alatt. A felesége érdeklődik: „Inggomb?" A válasz pedig: „Nem. Dickie Greenleafet keresem."

Tom hallotta, hogy a római mulatókban kabaréjeleneteket is adtak elő a kutatásról.

Az egyik akkor érkező amerikai, akit valamilyen Rudinak hívtak, meghívta Tomot és Marge-ot a hoteljébe másnapi koktélpartira. Tom kezdett tiltakozni, de Marge azt mondta, hogy el lenne ragadtatva. Tom nem hitte volna, hogy még másnap is ott lesz, mert az ebédnél valami olyasmit mondott, hogy elmegy. A parti bedöglött, gondolta Tom. Rudi nagyszájú, nyers ember volt, csillogó ruhában, és azt mondta magáról, hogy régiségkereskedő. Tom magát és Marge-ot kimanőverezte a házból, még mielőtt még több jövőre szóló meghívást elfogadna.

A lány olyan szédült hangulatban volt az ötfogásos hosszú vacsora alatt, amitől ingerült lett, de nagyon nagy erőfeszítéssel uralkodott magán, és olyan kedvesen válaszolt, mint ahogy egy gyámoltalan béka a villamos tű szurkálásaira reagál, gondolta – de amikor Marge feladta a labdát, ő elcselezgetett vele egy kicsit. Marge olyasmiket mondott: „Lehet, hogy Dickie hirtelen megtalálta magát mint festő, és úgy ment el, akár Gauguin a déltengeri szigetekre.” Tom rosszul lett az egésztől. Akkor Marge ábrándokat szövögetett Dickie-ről a déltengeri szigetein, lusta kézmozdulatokra ragadtatva magát. A legrosszabb még hátra volt; a gondolázás. Ha belelógatná a kezét a vízbe, Tom szerette volna, ha jönne egy cápa és leharapná.

A lány rendelt egy desszertet, ami már nem fért bele, de Marge megette az övét is.

Marge persze privát gondolát akart, nem azt a kompjellegű csónakot, amelyik tíz embert vitt át egyszerre a San Marcótól a Santa Maria della Salute lépcsőihez, így

aztán kibéreltek egy magánhajót. Hajnali egy óra harminc lehetett. Tomnak barna lepedék ült a nyelvére a túl sok presszókávétól; a szíve úgy kalimpált, mint ahogy a madár szárnya verdes, és tudta, hogy hajnalig nem fog elaludni. Kimerültnek érezte magát, hosszan hátrahanyatlott a gondola ülésén, akárcsak Marge, de nagyon vigyázott rá, nehogy a combjaik összeérjenek. A lány még mindig ragyogó hangulatban volt, azzal szórakoztatta magát, hogy a velencei napfelkeltéről monologizált – valamelyik korábbi látogatása során élvezhette. A csónak kellemes ringatása és a gondolás evezőcsapásainak ritmikus lökései enyhe hányingert okozott Tomnak. A San Marco állomás és az ő lépcsői közötti víziút végtelennek látszott.

Ezeket a lépcsőket (a legfelső kettő kivételével) most elborította a víz, a harmadik fok tetejét nyaldosva mosta el a moszatot. Elég gusztustalan látványt nyújtott. Tom gépiesen kifizette a gondolást, és kiszállt. A hatalmas bejárat előtt jött rá hirtelen, hogy elfelejtette a kulcsot magával hozni. Körbenézelődött, hogy valahova át lehet-e mászni, de még az ablakpárkányt sem érte el a lépcsőről. Mielőtt bármit mondhatott volna, Marge-ból kitört a nevetés.

– Nem hoztad el a kulcsot! Itt vagyunk kirakva a bejárati lépcsőre, körben csak víz van, és sehol a kulcs!

Tom megpróbált mosolyogni. Mi az ördögnek cipelte volna magával a majdnem egy láb hosszú kulcsot, ami legalább olyan nehéz, mint egy pár revolver? Megfordult, és a gondolás után kiáltott, hogy forduljon vissza.

– Aha! – kuncogott vissza a gondolás a vízen át. – Mi dispi- ace signor! Deb' ritornare a San Marco! Ho un appuntamento![56] – azzal tovább evezett.

– Nincsen kulcsunk! – üvöltött Tom olaszul.

– Mi dispiace, signor! – válaszolt a gondolás. – Mandaro un altro gondoliere![57]

Marge tovább kacagott.

– Oh, valamelyik másik gondolás fog felszedni minket! Nem gyönyörű?

Lábujjhegyre állt.

Egyáltalán nem volt szép éjszaka. Hűvös, kellemetlen, apró szemű eső kezdett cseperegni. A kompjellegű gondolát is rávehetné, hogy átjöjjön, gondolta Tom, de egyet sem látott. Az egyetlen jármű, ami feltűnt a láthatáron, az a motoros volt, amely a San Marco kikötőjéhez igyekezett. Nagyon kicsi volt a lehetősége, hogy veszi magának a fáradságot és átjön értük, de Tom azért csak kiabált. A kivilágított hajó, tele emberrel vakon húzott el mellettük, és a csatorna szemben lévő partján kötött ki. Marge a lépcsőre ült, karjával átfonta a térdét, és nem csinált semmit. Végül egy alacsony merülésű halászhajónak látszó motoros lassított mellettük, és valaki olaszul átkiabált:

– Kizárták magukat?

– Benn felejtettük a kulcsot! – magyarázta Marge vidáman. De nem akart beülni a hajóba. Azt mondta,

---

[56] Nagyon sajnálom, uram! Vissza kell mennem a San Marcóra. Találkozóm van.

[57] Sajnálom uram, küldök egy másik gondolást.

megvárja, míg Tom körbemegy, és kinyitja az utcai kaput. Tom megmondta, hogy az legalább egy negyedóra, vagy még több is, közben meg minden valószínűség szerint meg fog fázni, így hát végre beszállt. Az olasz a legközelebbi kikötési lehetőségig, a Santa Maria della Salute templom lépcsőjéig vitte el őket. Nem fogadott el semmi pénzt a fáradságáért, de Tom maradék csomag cigarettáját eltette. Tom nem tudta, hogy miért, de mialatt a San Spiridionén végigsétált Marge-dzsal aznap éjszaka, jobban félt, mintha egyedül ment volna. Marge-ot persze egyáltalán nem ijesztette meg az utca, az egész séta alatt fecsegett.

25.

Tom másnap reggel az ajtókopogtató zengésére ébredt. Felkapta a köntösét és lement. Távirat volt, fel kellett rohannia a lépcsőn, hogy borravalót adhasson a postásnak. Most ott állt a hideg nappaliban, és olvasta:

MEGVÁLTOZTATTAM AZ ELHATÁROZÁSOMAT,
SZERETNÉM ÖNT MEGLÁTOGATNI.
DÉLELŐTT 11.45-KOR ÉRKEZEM.
H. GREENLEAF

Tom megrázkódott. Hát igen, ezt várta, gondolta. De nem igazán. Rettegett tőle. Eljött hát a döntő óra? Már teljesen kivilágosodott. A nappali szürkének és szörnyűnek látszott. Ez az *önt* a táviratnak valamilyen hátborzongató archaikus ízt adott. Az olasz táviratokban általában sokkal furcsább sajtóhibák is akadtak. És mi van, ha a H helyett D vagy *R* szerepelt volna? Hogy érezné magát?

Felszaladt a lépcsőn, hogy bebújjon a meleg ágyába és megpróbáljon szundítani egy kicsit. Kíváncsi lett rá, hogy Marge bejön-e, vagy kopogtat legalább az ajtaján, hiszen biztosan hallotta a hangos kopogtatást, de úgy döntött, aludni fog. Elképzelte, hogy melegen kezet rázva üdvözli Mr. Greenleafet, a kérdéseit is megpróbálta kitalálni, de az

agya fáradtan kent el mindent, ez megijesztette és kényelmetlen érzéssel töltötte el. Túl álmos volt ahhoz, hogy speciális kérdéseket és válaszokat fogalmazzon, de túlontúl feszült is, hogy elaludjon. Kávét szeretett volna főzni, és fel akarta kelteni Marge-ot, hogy legyen valaki, akihez szólhat, de nem tudta vállalni, hogy bemenjen a szobájába és meglássa a fehérneműjét és harisnyatartóját heverni széjjeldobálva. Nem, ez abszolút képtelenség.

Marge volt, aki felkeltette, mondván, hogy odalenn már készített kávét neki.

– Mit gondolsz? – kérdezte Tom széles mosollyal. – Kaptam egy táviratot Mr. Greenleaftől ma reggel. Délelőtt érkezik.

– Tényleg? Mikor jött a sürgöny?

– Kora reggel. Nem álmodtam. – Tom előkereste. – Tessék.

Marge elolvasta. „Meg szeretném látogatni *önt.”* Nevetett egy kicsit.

– Milyen szép! Azt hiszem, jót fog tenni neki. Remélem. Lejössz, vagy felhozzam a kávédat?

– Lemegyek – mondta Tom, és felhúzta a köntösét.

Marge már fel volt öltözve, egy jól szabott fekete kordnadrág és pulóver volt rajta. A pantalló rendelésre készülhetett, gondolta Tom, mert olyan szorosan feszült gömbölyű alakján, amennyire csak lehetett. Addig kávézgattak, amíg Ugo és Anna úgy tíz körül meg nem jöttek a tejjel, zsömlével és a reggeli lapokkal. Még több forró tejeskávét készítettek, és leültek a nappali szobában.

Aznap véletlenül egyik lap sem hozott le semmit a Dickie- vagy Miles-üggyel kapcsolatban. Volt néhány ilyen reggel, azután az esti lapok biztosan találtak újra valamit, még ha nem is volt valóságos riport, legalább futólag emlékeztették az embereket rá, hogy Dickie még mindig nem található, és a Miles-gyilkosság sincs megoldva.

Marge és Tom kimentek a pályaudvarra, hogy tizenegy negyvenötkor fogadják Mr. Greenleafet. Esett megint, de olyan hideg szél is fújt hozzá, hogy az eső hóval keveredve vágott az arcukba. A pályaudvar várótermében álltak, és nézték, ahogy az emberek jönnek-mennek a kapun át. Végül ott volt Mr. Greenleaf ünnepélyesen és hamuszürkén. Marge előreszaladt, hogy arcon csókolja, a férfi rámosolygott.

– Helló, Tom! – mondta szívélyesen, és kezet nyújtott.

– Hogy van?

– Nagyon jól, uram. És ön?

Mr. Greenleafnek csak egy apró táskája volt, de hordár vitte a motorosig, bár Tom azt mondta, hogy szívesen viszi ő is. Tom azt ajánlotta, hogy rögtön menjenek hozzá haza, de Mr. Greenleaf szívesebben helyezkedett volna el előbb egy szállodában. Ragaszkodott hozzá.

– Amint bejelentkeztem, átmegyek. Gondoltam, megpróbálkozom a Grittivel. Valahol a maga lakása közelében van? – kérdezte Mr. Greenleaf.

– Nincs túl közel, de átsétálhat a San Marcóra, és onnan egy gondolával átjöhet – mondta Tom. – Önnel tarthatunk, amíg szállást talál, ha így akarja. Arra gondoltam,

ebédelhetnénk együtt, hacsak nem akar Marge-dzsal egyedül maradni egy kicsit. – A régi önmegvalósító Ripley volt megint.

– Elsősorban azért jöttem, hogy önnel beszéljek – mondta Mr. Greenleaf.

– Van valami újság? – kérdezte Marge.

Mr. Greenleaf megrázta a fejét. Ideges, szórakozott pillantást vetett a motoros ablakán át; a város különlegességéből nem vett észre semmit. Tom ebédre vonatkozó kérdésére sem válaszolt. A fiú keresztbe font karral, kedves arckifejezéssel ült, és felhagyott minden további próbálkozással, hogy szóra bírja. A hajó motorja is lármázott, Mr. Greenleaf és Marge mindenféle alkalmi római ismerősükről beszélgettek. Ahogy Tom megfigyelte, Mr. Greenleaf és Marge nagyon jól megvoltak egymással, noha Marge azt mondta, nem ismerte, mielőtt Rómában nem találkoztak.

Egy olyan szerény kis vendéglőbe tértek be ebédelni a Gritti és a Rialto között, amely tengeri ételeiről volt híres. Sorban ki is rakták őket bent egy hosszú pultra. Az egyik tányéron kis bíborszínű polipokat lehetett látni nagy választékban. „Dickie kedvence volt”, mondta Tom Marge-nak, és a fejével a tányér felé intett, amikor elmentek mellette.

– Milyen kár, hogy Dickie nincs itt, hogy örülne neki!

Marge vidáman mosolygott. Mindig jó hangulatba került, ha evésről volt szó.

Mr. Greenleaf egy kicsivel többet beszélt ebéd közben, de az arca ugyanolyan kőmerev volt, és úgy pillantott körbe-körbe, mielőtt megszólalt volna, mintha Dickie sétálhatna elő akármelyik pillanatban. Nem, a rendőrség nem talált semmit, amit nyomnak lehetne nevezni, és éppen most intézkedett, hogy egy amerikai magándetektív jöjjön át és derítse ki a rejtélyt.

Ettől Tomnak kellett nagyot nyelnie – ő maga is azon a véleményen volt, vagy talán olyan illúziója lehetett, hogy az amerikai nyomozók jobbak olasz kollégáiknál, de azután az, hogy az egész mennyire hiábavaló, ugyanúgy mellbevágta, mint Marge-ot, akinek a megnyúlt arca el is fehéredett hirtelen.

– Nagyon jó ötlet lehet – mondta Tom.

– Nagyra értékeli az olasz rendőrséget? – kérdezte Mr. Greenleaf.

– Hát, ami azt illeti, igen – válaszolta Tom. – Megvan az az előnyük, hogy mindannyian tudnak olaszul, mindenhová eljutnak, és kihallgathatnak minden gyanúsítottat. Gondolom, a maga embere beszél olaszul.

– Igazából nem is tudom – mondta Mr. Greenleaf olyan ideges hangon, mintha rájött volna, hogy meg kellett volna követelnie ezt is, de nem tette. – McCarron a neve. Azt mondják, nagyon jó detektív.

Valószínűleg nem tud olaszul, gondolta Tom.

– Mikor érkezik?

– Holnap vagy holnapután. Holnap már Rómában leszek, hogy találkozzam vele, ha ott lesz.

Mr. Greenleaf befejezte a vitello alla parmigiana-ját[58]. Nem evett sokat.

– Tomnak valami gyönyörű háza van! – mondta Marge, és belefogott a hétemeletes puncstortájába.

Tom gyenge mosollyal nézett a lányra.

A kihallgatás, gondolta Tom, házhoz jön majd, amikor ő és Mr. Greenleaf egyedül maradnak. Éppen ezért az előző étteremben ajánlotta a kávét, még mielőtt Marge azzal jönne, hogy kávézzanak Tomnál. Marge úgy szerette, ahogy filteres főzőben készítik. Még így is ottmaradt velük a nappaliban vagy egy fél órát, miután hazamentek. Képtelen volt megérezni bármit is, gondolta Tom. Végül összehúzta a szemöldökét, úgy fintorgott rá a lépcső felé integetve, hogy a lány összekapta magát, a szájára tette a kezét, és kijelentette, elindul, hogy végre szunyókálhasson kicsit. Szokásos megátalkodottan vidám hangulatában az egész ebéd alatt úgy beszélt Mr. Greenleaffel, mintha Dickie *természetesen* életben volna, és nem szabadna, tilos lenne úgy aggódnia érte, mert megárthat az emésztésének.

Mr. Greenleaf felállt, és kabátban, de zsebre vágott kézzel járkált fel-alá a szobában, mint egy igazgató, aki diktálni készül a gyorsírónőjének. Nem kommentálta a ház nagyszerűségét, nem is figyelt rá. Tom észrevette.

– Nos, Tom – kezdte egy nagy sóhajjal. – Furcsa befejezés, nem igaz?

– Befejezés?

---

[58] Parmezános borjúhús

– Nahát, most maga Európában él, és Richard…

– Senki sem gondolt még rá, hogy visszamehetett Amerikába – mondta Tom kedvesen.

– Nem. Az lehetetlen. Az amerikai bevándorlási hatóságok mind riasztva vannak ez ügyben. – Mr. Greenleaf tovább járkált, de nem nézett rá. – Mi az ön tényleges véleménye: hol lehet?

– Hát, uram, valahol Olaszországon kívül kell lennie. Hotelbe nem szállhatott, mert ott be kell jelentkeznie.

– Nincs Olaszországban olyan szálloda, ahol nem kell?

– Nem. Hivatalosan nincs. De bárki, aki annyira tud olaszul, mint Dickie, el tudja intézni. Ami azt illeti, ha valahol Dél-Olaszországban egy fogadónál áll meg, és nem szól senkihez, úgy is szállást talál, hogy még a nevét sem tudják. Hogy ő Richard Greenleaf.

– És ön azt gondolja, hogy most ez van? – nézett fel rá Mr. Greenleaf hirtelen. Tom meglátta rajta azt a szánalomra méltó arckifejezést, amit a találkozásuk első estéjén már észrevett.

– Nem… én… Szóval elképzelhető. Ez minden, amit mondhatok. – Szünetet tartott. – Nagyon sajnálom, Mr. Greenleaf, de lehetséges, hogy Richard halott.

Mr. Greenleaf arckifejezése nem változott.

– A miatt a depresszió miatt, amit Rómában emlegetett? Mit mondott pontosan magának?

– Általában ilyen volt a hangulata – húzta össze a szemöldökét Tom. – A Miles-ügy láthatóan megrázta. Olyan típusú ember ő, aki valóban gyűlöli a nyilvánosság

meg az erőszak minden formáját. – Tom megnyalta a száját. Hogy nehezen fejezte ki magát, most valódi volt. – Azt mondta, hogy ha még valami történik vele, akkor betelik a pohár. Hogy nem tudja, mit fog csinálni. Az első időkben az volt az érzésem, hogy nem érdekli igazán a festés. Lehet, hogy csak ideiglenesen. Egészen addig én mindig azt hittem, hogy Dickie számára a festészet az, amerre haladni akar, akármi történjék is vele.

– Valóban olyan komolyan vette a festését?

– Igen, valóban – mondta Tom szilárdan.

Mr. Greenleaf újra felnézett a mennyezetre, a kezét hátul összefonta.

– Az a kár, hogy nem találjuk azt a Di Massimót. Az tudhatott valamit. Úgy tudom, Richard meg ő együtt Szicíliába készültek utazni.

– Én nem tudtam – mondta Tom. Mr. Greenleaf az információt Marge-tól szerezte, ezt viszont tudta.

– Di Massimo is eltűnt, ha ugyan létezett egyáltalán. Hajlok arra, hogy azt higgyem, Richard találta ki, csak azért, hogy megpróbáljon meggyőzni engem, a festészettel foglalkozik. A rendőrség nem képes megtalálni egy Di Massimo nevű festőt a személyazonossági listájukban, vagy ahogy hívják.

– Sohasem találkoztam vele – mondta Tom. – Dickie emlegette néha. És nem kételkedtem sem a személyében, sem az azonosságában. – Egy kis nevetést hallatott.

– Miről beszéltek, mielőtt ő azt mondta, hogy „ha *még egy* valami történik vele”? Mi történt vele előzőleg?

– Nos, hát én nem tudtam ezt Rómában, de azt hiszem, most már tudom, mire gondolt. Kihallgathatták egy San Remóban elsüllyedt csónak ügyében. Beszélt valaki önnek erről?

– Nem.

– Találtak egy csónakot San Remóban, elsüllyesztve. Úgy látszik, hogy abban az időben tűnhetett el, amikor mi jártunk ott Dickie-vel, és motorcsónakáztunk egy hasonló hajón. Volt egy csomó kis motoros, amit ki lehet bérelni. Akárhogy is, a csónakot elsüllyesztették, és tele volt folttal, amit vérfoltnak néztek. Véletlenül éppen Miles meggyilkolása után találták meg a csónakot, engem meg ők nem találtak egy darabig, így Dickie-t faggatták, hogy hol lehetek. Egy darabig, azt hiszem, hogy Dickie-t gyanúsították az én meggyilkolásommal.

– Te jó isten!

– Onnan tudok az egészről, hogy Velencében egy rendőrfelügyelő faggatott ez ügyben néhány hete. Azt mondta, hogy Dickie-t is kihallgatta. A furcsa, hogy utánam kajtatnak, bár nem igazán komolyan, de azért mégiscsak kerestek – egészen addig, ameddig magam nem jelentkeztem egy rendőrőrsön, mivel láttam a körözést az újságban. – Tom még mindig mosolygott. Már napokkal előtte elhatározta, hogy maga fogja elmondani az egészet Mr. Greenleafnek, ha egyszer találkoznak, hogy megtudja, Mr. Greenleaf hallott-e a San Remó-i csónakincidensről vagy nem. Sokkal jobb volt, mintha az egészről a rendőröktől értesülne, és elmondanák neki azt is, hogy

Rómában volt Dickie-vel, pont akkor, amikor tudnia kellett, hogy a rendőrök keresik. Mellesleg ez annak is megfelelt, amit Dickie akkori depressziós hangulatáról mondott.

– Nem egészen értem az egészet – mondta Mr. Greenleaf. A kereveten ült, és figyelmesen hallgatott.

– Fel van fújva, hiszen Dickie és én is életben voltunk. Azért említettem ezt az egészet, mert Dickie tudta, engem keres a rendőrség; és őt faggatták, hogy hol lehetek. Az első kihallgatáson még nem tudhatta, merre járok, de a végén igen, vagy legalábbis, hogy még valahol az országban tekergek. Viszont amikor Rómába jöttem és meglátogattam, nem mondta nekem, hogy a rendőrök keresnek. Nem működött együtt velük, nem volt abban a hangulatban. Tudom, mert amikor Marge beszélgetett velem a hotelben, Dickie a rendőrségen volt. Azon az álláspontón lehetett, hogy a rendőrök találjanak meg maguktól, ő nem fogja elárulni, hol vagyok.

Mr. Greenleaf megrázta a fejét, szinte atyai módon, de kicsit türelmetlenül, mint aki könnyen elhisz mindent Dickie-nek.

– Azt hiszem, ez volt az az éjszaka, amikor a *még egy dolog* történt vele. Ez engem is megzavart kicsit, amikor Velencében voltam. A rendőrség valószínűleg azt hitte, hogy olyan hülye vagyok, hogy nem tudom, előzőleg engem keresnek, de hát a tény az tény marad; nem tudtam.

– Hm – mondta Mr. Greenleaf közömbösen.

Tom felkelt egy kis brandyért.

– Azt hiszem, nem értek egyet avval, amit mond. Hogy Richard öngyilkosságot követett volna el – mondta Mr. Greenleaf.

– Marge sem. Én csak mint lehetőséget említettem. Magam sem gondolom, hogy a legtöbb hasonló dolog megeshetik.

– Igen? Akkor mit gondol?

– Hogy bujkál – mondta Tom. – Megkínálhatom egy kis brandyvel, uram? Gondolom, ez a ház elég hűvösnek tetszik Amerika után.

– Őszintén szólva, igen. – Mr. Greenleaf elfogadta a poharat.

– Tudja, Olaszország mellett néhány más államban is lehet – mondta Tom. – Miután visszament Nápolyba, elindulhatott Görögországba vagy Franciaországba, vagy akármerre, hiszen néhány napig senki sem kereste.

– Tudom, tudom – mondta fáradtan Mr. Greenleaf.

26.

Tom reménykedett benne, hogy Marge el fog feledkezni arról a koktélparti-meghívásról, amit Danielinél egy régiségkereskedő szervezett, de nem így történt. Mr. Greenleaf úgy négy óra körül visszament pihenni a szállodájába, de mihelyt elment, Marge emlékeztette Tomot rá, hogy ötre hivatalosak.

– Tényleg el akarsz menni? – kérdezte Tom. – Én annak az embernek a nevére sem emlékszem.

– Maloof. M-a-l-o-o-f – mondta Marge. – Szeretnék. Nem kell sokáig maradnunk.

Így is lett. Amit Tom utált az egészben, az a cirkusz volt, amit önmaguk csináltak magukból. A Greenleaf-eset két fő gyanúsítottja mutogatja magát a reflektorok fényében, mint az akrobaták. Érezte – tudta, hogy ők nem jelentenek többet, mint két nevet; egy pár nevét, akiket Mr. Maloof csak azért kért, hogy tiszteljék meg látogatásukkal, mert már mindenkinek elújságolta; ma Marge Sherwood és Tom Ripley fognak megjelenni a partiján. Nem helyénvaló, Tom úgy érezte. És Marge számára nem mentő körülmény, hogy spicces, még így sem mondhatná, hogy nem izgatja Dickie eltűnése. Sőt, Tomnak az a benyomása támadt, hogy Marge azért vedel annyi Martinit, mert ingyen van, és odahaza

nem engedhetné meg magának. A Mr. Greenleaffel töltött ebéd során sem ihatott annyit.

Tom lassan kortyolgatta az italát, és igyekezett a szoba másik oldalán maradni, távol Marge-tól. Ő Dickie Greenleaf barátja, mondta mindenkinek, aki beszédbe elegyedett vele, de Marge-ot csak futólag ismeri.

– Miss Sherwood a házam vendége – mondta kényszeredett mosollyal.

– Hol van Mr. Greenleaf? Nagy kár, hogy őt nem hozták magukkal – mondta Mr. Maloof, és odaoldalazott, mint egy elefánt, egy pezsgőspohárban hatalmas Manhattant egyensúlyozva. Rikító kockás angol tweedöltönyt viselt, olyan modellt, amit az angolok kifejezetten a Rudy Maloof típusú amerikaiaknak készítenek.

– Mr. Greenleaf gondolom, pihen – mondta Tom. – Később majd ellátogatunk hozzá vacsorára.

– Oh – mondta Mr. Maloof. – Látta a mai lapokat? – Az utolsó kérdést ünnepélyes, tekintélyt parancsoló arccal tette fel.

– Igen, láttam – válaszolt Tom.

Mr. Maloof bólintott, és nem szólt többet. Tom kíváncsi lett, mi következnék, ha azt mondja, hogy nem olvasta őket. Ma az volt bennük, hogy Mr. Greenleaf Velencébe érkezett, és a Gritti Palace-ba szállt. Nem említették, hogy magándetektív jött aznap Amerikából Rómába, vagy hogy elindult egyáltalában – és ettől Tom számára Mr. Greenleaf egész története kérdésessé vált. Olyan lett, mint valami mások által elmondott sztori, vagy egy, a saját képzelt

félelmére utaló történet, amely sohasem tényeken vagy részigazságokon alapult, és néhány hét elteltével már szégyellte is, hogy *hitelt adhatott* neki. Olyasmi, mint hogy Marge-nak viszonya volt Dickie-vel Mongibellóban, vagy hogy akár ennek a határára jutottak. Esetleg, hogy a hamisítási riasztás februárban tönkretehetné és pellengérre állíthatná őt, ha tovább játssza Dickie Greenleaf szerepét. A hamisítási botrány azóta tényleg szétpattant. Az utolsó hírek szerint tíz közül hét amerikai írásszakértő odanyilatkozott; nem hiszi, hogy a nyugtákon az aláírás hamisítva lenne. Aláírhatott volna egy újabb amerikai bankátutalást is, és akár örökké Dickie Greenleaf maradhatott volna, ha képzelt félelmei nem akadályozták volna. Tom megfeszítette az állát. Az agya kis részével Mr. Maloofot figyelte, aki intelligensnek és komolynak szeretett volna látszani, amikor Murano és Burano szigetén tett mai látogatását ecsetelte. Tom összeszorított szájjal, homlokráncolással hallgatta, és makacsul a saját életére koncentrált. Talán el kéne hinnie Mr. Greenleaf sztorijából, hogy átjön az a magánnyomozó, legalább ameddig az ellenkezője be nem bizonyosodik. De nem szabad, hogy ideges legyen, vagy megriadjon tőle. Egy szempillantásra sem.

Tom szórakozottan válaszolt valamire, amit Mr. Maloof mondott. A vendéglátója ostoba vidámsággal nevetett, és eltűnt. Tom szúrós szemmel követte széles hátát, és rájött, hogy goromba volt vele, sőt, folyamatosan gorombán viselkedik. Össze kell szednie magát, mert az udvariasság

az úriember sajátossága, még másodrendű régiségkereskedőkkel és vevőivel, a limlom- és hamutálvásárló közönséggel szemben is. Tom látta az árukészletének egy részét szerteszórva az ágyon, a szobában, ahol a kabátjaikat hagyták De ez a közönség nagyon emlékeztette azokra az emberekre, akiktől New Yorkban elbúcsúzott, akik viszkettek neki és akiktől menekülni akart.

Marge miatt volt itt, mindenekfölött. Egyedül miatta.

Tom kárhoztatta Marge-ot. Kortyolt egyet a Martinijéből, felnézett a mennyezetre. Arra gondolt, hogy még néhány hónap, és idegileg meg türelemmel is bírni fogja ezeket az embereket, ha valaha még egyszer találkozna velük. Sok tekintetben megjavult New York óta, és még sokat fog javulni. A plafonra nézett, és a görög hajóútra gondolt, Velencéből le az Adrián a Jón-tengeren át Krétáig. Ezt fogja tenni a nyáron. Júniusban. Június! Milyen édesen és lágyan hangzik ez a szó, tiszta és lusta, napfénnyel teli! Az álmodozása nem tartott mégsem néhány másodpercnél tovább. Azok a hangos, durva amerikai szavak beleerőltették magukat a fülébe újra; mint a karmok mélyedtek a háta és a válla idegeibe. Akaratlanul elfordult onnan, ahol állt, oda, ahol Marge volt. Csak két másik nő volt rajta kívül a szobában, szörnyű üzletemberek még szörnyebb feleségei. Azt meg kell adni, Marge jobban nézett ki, mint akármelyikük, de a hangja, az mindegyikénél kellemetlenebb volt.

A nyelve hegyén volt, hogy mondjon valamit arról, hogy elmennek, de minthogy egy férfi szájából elképzelhetetlen volt egy ilyen ösztönzés a távozásra, nem szólt semmit. Csatlakozott Marge csoportjához, és mosolygott. Valaki újratöltötte a poharát. Marge Mongibellóról mesélt, beszélt a könyvéről, és a három szürkés halántékú, barázdált arcú, kopaszodó férfi mintha el lett volna bájolva tőle.

Amikor Marge néhány perc múltán azt javasolta, hogy induljanak, pár szörnyű percet kellett Mr. Malooffal és kísérőivel tölteniük. Mindannyian már kicsit részegek voltak, és ragaszkodtak hozzá, hogy mind együtt menjenek vacsorázni, Mr. Greenleaf is tartson velük.

– Erre van Velence kitalálva! Hogy szórakozzunk – mondogatta Mr. Maloof, mint egy bolond. Egyben megragadta az alkalmat, hogy átkarolja Marge-ot, és erőszakoskodjon, hogy maradjanak. Tom arra gondolt, milyen jó, hogy még nem evett, hiszen azonnal, itt helyben kiadná.

– Mennyi is Mr. Greenleaf száma? Hívjuk fel! – Mr. Maloof a telefon felé vette imbolygó útját.

– Én meg inkább arra gondolok, hogy jobb lenne innen elhúzni – suttogta Tom Marge fülébe. Keményen, céltudatosan fogta meg a könyökét, és az ajtó felé kormányozta. Mind a ketten mosolyogva intettek búcsút a fejükkel.

– Mi baj van? – kérdezte Marge, mikor már a folyosón voltak.

– Semmi. Csak arra gondoltam, hogy a parti már kezdett kicsúszni a normál kerékvágásból – mondta Tom, és megpróbálta a mosolyával könnyedebbé tenni. Marge egy kicsit be volt állítva, de nem annyira, hogy ne lássa, valami nem stimmel Tomnál. Izzadt a homloka, látszott, azt törölgette.

– Az ilyen emberektől kiborulok – mondta –, akik állandóan Dickie-ről fecsegnek. Mi még csak nem is ismerjük őket. Nem szeretem az ilyesmit. Rosszul leszek tőlük.

– Érdekes. Egy lélek sem beszélt nekem Dickie-ről, még csak a nevét sem említette. Nekem sokkal jobbnak látszott, mint a tegnap, Peter házában.

Tom felemelte a fejét, és nem szólt semmit. Az az emberfajta volt, akit megvetett. Most minek mondja Marge-nak, aki ugyanoda tartozik?

Mr. Greenleafet a szállodájában hívták fel. Még mindig korán volt vacsorázni, így aperitifet a Gritti közelében lévő utcában, egy kávéházban ittak. Tom megpróbálta a partin produkált kitörését elfeledtetni, kedves és beszédes volt a vacsora alatt. Mr. Greenleaf is jó hangulatban volt, mert felhívta a feleségét, akit nagyon jó állapotban talált. Sokkal jobban érezte magát. Az orvosa tíz nappal azelőtt egy új injekciókúrába kezdett. Mr. Greenleaf azt mondta, az asszony, úgy látszik, sokkal jobban regál rá, mint bármire azelőtt.

Nyugodt vacsora lett. Tom aranyos, elég szellemes vicceket mondott, és Marge mulatságosan kacarászott, Mr.

Greenleaf ragaszkodott hozzá, hogy ő fizesse az étkezést, azután azt mondta, visszamegy a szállodájába, mert nem érzi teljesen jól magát. Hogy olyan óvatosan válogatott a tészták között, és nem evett salátát, Tom arra következtetett, hogy a turisták szokásos betegsége, a hasmenés kínozza. Tom szívesen ajánlott volna neki valamilyen általános gyógyszert, amit különben minden vegyesboltban árultak, de Mr. Greenleaf nem az a személy volt, akinek bárki ilyesmit ajánlhatott volna, még ha csak ők ketten lettek volna is jelen.

Mr. Greenleaf azt mondta, másnap visszatér Rómába, és Tom megígérte neki, hogy kilenc körül felhívja, hogy megmondja, melyik vonatot ajánlja. Marge Mr. Greenleaffel együtt indult vissza, neki bármelyik vonat megfelelt. Visszamentek a Grittihez – Mr. Greenleaf feszült gyáriparos arcával szürke kalapja alól úgy nézett ki, mintha egy darab Madison Avenue sétált volna végig a szűk, cikcakkos utcákon.

– Végtelenül sajnálom, hogy nem tudtam több időt tölteni önnel – mondta Tom.

– Én is, fiam. Talán majd egy másik alkalommal. – Mr. Greenleaf megveregette a vállát.

Tom Marge-dzsal egyfajta meleg hangulatban sétált vissza. Minden szörnyen jól ment eddig, gondolta Tom. Marge végig csevegett és kuncogott vele, mivel elszakadt egy pánt a melltartóján, és fél kezével tartania kellett, ahogy mondta. Tom közben arra a levélre gondolt, amit Bob Delanceytől kapott aznap délután. Ez volt a legelső hír tőle,

egyetlen réges-régi levelezőlap kivételével. Arról írt, hogy a rendőrség végigfaggatott mindenkit a házban valami néhány hónappal ezelőtti jövedelemadó-szélhámossággal kapcsolatban. A szélhámos úgy látszik, Bob házának a címét használta fel; oda küldette a csekkeket, és úgy vette fel őket, hogy egyszerűen kiszedte a levélszekrényekből. Őt is kihallgatták, írta Bob, a postás még a névre is emlékezett: George McAlpin szerepelt a borítékokon. Bob mindezt elég mulatságosnak találta. Leírta a ház lakóinak reakcióit, amikor a rendőrök megkérdezték őket. Rejtély, hogy ki vitte el a George McAlpin névre címzett leveleket. Nagyon biztató volt az egész. A jövedelemadó-epizód a feje fölött lógott a maga furcsa módján, hiszen biztos lehetett benne, előbb-utóbb nyomozni fognak ebben az ügyben. Boldog volt, hogy csak eddig jutottak, és nem tovább. Elképzelni sem tudta, nem is lehet, hogy a rendőrök összekapcsolják Tom Ripleyt George McAlpinnal. Mellesleg, ahogy Bob megjegyezte, a szélhámos meg sem próbálta felvenni készpénzben a csekkek ellenértékét.

Amikor hazaért, leült, hogy még egyszer elolvassa Bob levelét. Marge felment, hogy összepakolja a holmiját és lefeküdjön. Tom is fáradt volt, de a másnapi szabadság előszele, hogy megszabadul Marge-tól és Mr. Greenleaftől is, olyan kellemes érzésekkel töltötte el, hogy nem bánta, ha egész éjszaka fenn kell maradnia. Levette a cipőjét, felrakta a kerevetre a lábát, ráfeküdt egy párnára, és tovább olvasta Bob levelét. „A rendőrök azt hiszik, hogy valaki kívülálló lehetett, aki néha-néha erre járt, hogy felszedje a postáját.

Hiszen egyetlen pofa sincs az itt lakók között, aki bűnözőnek látszana." Furcsa volt ilyesmit olvasni azokról az emberekről, akiket New Yorkban ismert. Ed és Lorraine, az a tyúkeszű csaj, aki megpróbált elhelyezkedni az ő szobájában aznap, amikor behajózott New Yorkban. Furcsa volt, és egyáltalán nem vonzotta. Milyen nyomorult életet éltek ők arrafelé, a földalattikon ki-be kószálva, álldogálva egy lepusztult bárban a Harmadik Sugárúton, hogy valami szórakozáshoz jussanak, hogy nézték a tévét, és amikor volt elég pénzük a Madison Avenue-n egy bárra vagy egy jó étteremre, néha-néha, milyen ócska volt ez az egész, ha összehasonlítjuk akár a legrosszabb velencei trattoriával is! Zöldsaláták az asztalon, nagyszerű sajttálak, barátságos pincérek, akik a világ legjobb borait hozzák ki neked! „Én igazán irigyellek, hogy Velencében abban a régi palazzóban lehetsz" – írta Bob. – „Gyakran gondolázol? Mi van a lányokkal? Annyira kikupálódtál, hogy nem is fogsz szóba állni velünk, ha visszajössz? Egyáltalán meddig fogsz maradni?"

Örökké, gondolta Tom. Lehet, hogy sohasem fog visszatérni az Államokba. Nem annyira Európa maga, hanem az itt meg Rómában töltött magányos esték keltették benne ezt az érzést. Esték, amikor egyedül nézegetheti a térképeket, heverészhet a kereveten, és lapozgathatja az útikönyveket. Megnézheti a ruháit – a sajátjait és Dickie-éit, a tenyerében dédelgetheti Dickie gyűrűit; az ujjaival végigsimíthat az antiloptáskán, amit Guccinál vett. A táskát egy speciális angol mázzal fényesítette ki, nem mintha

rászorult volna, hanem, hogy megvédje. Szeretett birtokolni, nem sokat, de válogatott tárgyakat, és nem akarta senkivel sem megosztani a tulajdonát. Önbizalmat ad egy férfinek. Nem hencegés, hanem minőség! És a szeretet még emel is ezen a minőségen. A tulajdonlás arra emlékeztetheti, hogy él, és elintézi, hogy élvezze is az életét. Ilyen egyszerű. Hát nem ér ez meg mindent? Él. Kevés ember tudja, hogy hogyan kell, még ha pénze volna is rá. Mindez nem kerül pénzbe, azaz nem sok pénzbe kerül, hanem bizonyos biztonságot feltételez. Már jó úton járt Marc Primingerrel. Nagyra becsülte a Marc tulajdonában lévő dolgokat, ez vonzotta a házába. De nem volt az övé, és teljesen lehetetlennek látszott, hogy elkezdjen bármit is szerezni, ami a sajátja lehet, heti negyven dollárból. Ha szigorúan takarékoskodik is, éveket vett volna el az életéből, hogy megvegye, amit szeretne. Dickie pénze csak egy adalék volt ahhoz, hogy ezt az utat válassza. A pénztől kapta meg a lehetőséget, hogy Görögországba menjen, etruszk edényeket gyűjtsön, ha akar (nemrégiben olvasott erről valami érdekes könyvet, egy Rómában élő amerikai írta), hogy művészeti társaságokhoz csatlakozzon, ha fontos neki, és adományokkal segítse őket a munkájukban. Módot adott neki például, hogy addig olvassa Malraux-t ma éjszaka, ameddig csak akarja, hiszen nem kell másnap reggel munkába indulni. Éppen most vette meg Malraux kétkötetes *Psychologie de l'art*-ját, franciául. Nagyon élvezte, persze szótár is kellett hozzá. Gondolta, szunyókál egyet, azután újra olvas belőle, akármennyi lesz is az idő. A

presszókávé ellenére bágyadtnak érezte magát. A kerevet öble úgy ölelte át, mintha valaki karja lenne, vagy talán még jobban is. Elhatározta, hogy itt tölti az éjszakát. Sokkal kényelmesebb volt, mint a fenti fekhelye. Néhány perc elteltével felmegy, és hoz magának egy takarót.

– Tom!

Kinyitotta a szemét. Marge jött le a lépcsőn mezítláb. Tom felült. A lánynak egy barna bőrtok volt a kezében.

– Dickie gyűrűit találtam benne – mondta elfúló lélegzettel.

– Óh. Nekem adta őket. Vigyázz rájuk! – a fiú felállt.

– Mikor?

– Még Rómában, azt hiszem.

Tom egy lépést hátrált, megragadta a cipőjét, leginkább azért, hogy nyugodtnak lássék.

– Mire készült? Miért adta neked?

Cérnát keresett, hogy megvarrja a melltartó pántját, gondolta Tom. Mi a pokolnak nem rakta a gyűrűket máshova, például a bőrönd bélése alá?

– Nem tudom, igazán – mondta Tom. – Szeszély, vagy micsoda. Tudod, hogy milyen. Azt mondta, hogyha bármi történne vele, azt akarja, hogy a gyűrűk az enyémek legyenek.

Marge elképedve nézett rá.

– Hova akart menni?

– Palermóba. Szicíliába. – Úgy fogta két kézzel a cipőjét, hogy a kemény sarkát fegyvernek használhassa. Az is gyorsan átvillant rajta, hogy fogja csinálni: leüti a cipővel,

elvonszolja a főbejáratig, és belöki a csatornába. Mondhatja, hogy elcsúszott a moszaton. Van olyan jó úszó, hogy fenn tudja tartani magát a víz színén.

Marge a dobozt nézte.

– Akkor ő meg akarta ölni magát.

– Hát igen. Ha így nézzük a dolgot, akkor… a gyűrűk sokkal valószínűbbé teszik, hogy igen.

– Miért nem beszéltél erről eddig?

– Azt hiszem, abszolút megfeledkeztem róluk. Jól elraktam, nehogy elvesszenek, és mióta nekem adta, sohasem kerestem.

– Vagy öngyilkos lett, vagy megváltoztatta a személyazonosságát. Nem igaz?

– Így van – mondta Tom szomorú szilárdsággal.

– Jobb volna, ha értesítenéd Mr. Greenleafet.

– Hát persze. Őt, meg a rendőrséget.

– Gyakorlatilag ez megoldja az ügyet – mondta Marge.

Tom úgy szorította a cipőt a kezében, mintha kesztyű lenne. Azért készen tartotta, mert Marge valahogy olyan furcsán nézett rá. Még mindig töprengett. Vajon csak viccelt vele? És most már tudja?

Most komolyan szólalt meg:

– Egyszerűen nem tudom elképzelni Dickie-t a gyűrűi nélkül.

Tom tudta, hogy nem találja a feleletet, hogy rossz úton jár, de nagyon messze.

Lassan megnyugodott, lustán a kerevetre ült, és úgy tett, mint aki azzal foglalkozik, hogy felhúzza a cipőjét.

– Hát nem – egyezett bele automatikusan.

– Ha nem lenne olyan késő, most rögtön felhívnám Mr. Greenleafet. Most már bizonyára ágyban van, ha megmondanám neki, tudom, egész éjjel nem bírna elaludni.

Tom megpróbálta a másik lábát is beleerőltetni a cipőbe. Az ujjai is lebénultak, nem maradt semmi erő bennük. Gyötörte az agyát, hogy valami odavalót mondjon.

– Sajnálom, hogy nem mondtam hamarabb. – A hangja mélyen tört fel belőle. – Ez egy olyan dolog, ami…

– …ami nevetségessé teszi Mr. Greenleafnek, hogy magánnyomozót fogadjon, igaz? – A lány hangja megremegett.

Tom ránézett. A lány majdnem sírt. Tom rájött, ez volt az a pillanat, amikor bevallotta magának, hogy Dickie halott lehet, sőt, az is.Tom lassan odament hozzá.

– Sajnálom, Marge. Leginkább azt bánom, hogy korábban nem szóltam neked a gyűrűkről.

Átkarolta a lányt. Nem nagyon kellett igyekeznie, hiszen Marge odabújt hozzá. Érezte a parfümjét. A *Stradivarit,* valószínűleg.

– Ez az egyik oka, amiért én biztos voltam benne, hogy öngyilkos lett. Vagy az lehetett.

– Igen – mondta Marge remegő hangon.

Tulajdonképpen nem sírt, csak egészen odasimult hozzá, és a fejét lazán odahajtotta a mellére. Mint aki egy halálhírről értesült, gondolta Tom. Így is történt.

– Mit szólnál egy brandyhez?

– Nem kell.

– Gyere és ülj le a kerevetre! – Odavezette.

A lány leült, Tom pedig keresztülment a szobán a brandyért. Két pohárba töltötte. Mire visszaért, Marge felment. Éppen csak a köntöse szegélyét láthatta, és hogy meztelen lába eltűnik a lépcső tetején.

Egyedül akar maradni, gondolta. Elindult, hogy felvigye neki a brandyt, hanem azután meggondolta magát. Valószínűleg túl van azon, hogy a szesz segítsen rajta. Tudta, mit érez. A brandyket ünnepélyesen visszarakta a bárszekrénybe. Először csak az egyiket akarta visszaönteni, de azután mind a kettőt visszatöltötte, a palackot a többi üveg közé rakta.

Visszahanyatlott a kerevetre, tehetetlenül lógó lábát kinyújtotta. Annyira elfáradt, hogy képtelen volt a cipőjét levetni. Úgy kimerült, mint Fred Miles megölése után, jutott hirtelen az eszébe, vagy San Remóban, a Dickie-esetnél. Olyan közel volt hozzá, hogy megtegye! Elképzelte, hogy hideg fejjel, de kemény cipősarokkal üti le a lányt; na nem annyira, hogy felszakadjon a bőre; végigvonszolja a bejárati előcsarnokon és ki az ajtón, persze leoltott villanynál, nehogy valaki megláthassa; és azt a hirtelen kitalált sztorit, hogy véletlenül megcsúszott szegény, ő meg arra gondolt, hogy ki tud úszni magától, és nem ugrott utána, hanem segítségért kiabált, ameddig… Valahogy azokat a pontos szavakat is hallotta, amiket Mr. Greenleaffel váltanának ezután. Mr. Greenleaf meg lenne döbbenve, és ő is olyannak látszana, mint akit megrázott az eset. De csak látszana. Belül olyan nyugodt és magabiztos lenne, mint

Freddie halála után, hiszen a történet kikezdhetetlen. Akárcsak a San Remó-i sztori. Az ő meséi mindig jók, mert olyan intenzíven képzelte el, hogy lassan maga is elhitte őket.

Egy percig a saját hangját is hallotta, amint azt mondja:

– Ott álltam a lépcsőn és szólongattam. Azt hittem, fel fog bukkanni bármelyik másodpercben, vagy hogy csak tréfál velem. De nem voltam *biztos* benne, hogy nem sérült-e meg, bár előzőleg olyan jó hangulatban állt ott, még egy perccel azelőtt…

Tom megfeszült. Mintha gramofon szólna az agyában, valami kis dráma játszódna le a nappaliban, és képtelen megállítani. Látta magát az olasz rendőrök és Mr. Greenleaf között, az előcsarnokba vezető főbejáratnál. Látta és hallotta magát, amint komolyan beszél. És komolyan hisznek neki.

Ami viszont megriasztotta, az nem az elképzelt dialógus vagy a hit, hogy megtette (tudta, hogy nem), hanem az emlék; hogy ott állt Marge előtt, a cipőjével a kezében, és hideg fejjel, módszeresen tervezgetett. Meg az, hogy már kétszer meg is tette. Az a két másik alkalom *tény* volt, nem a képzelet játéka. Mondhatja ugyan, hogy nem akarta, de ő csinálta. Nem akart gyilkos lenni. Rájött, hogy néha teljesen meg is feledkezik róla, hogy gyilkosságokat követett el. Máskor meg – mint most is –, nem tudott nem gondolni rá. Ma éjjel, mialatt a birtoklás jelentőségén gondolkodott, meg hogy miért szeret Európában élni, egy darabig biztosan felszabadulhatott.

Oldalra fordult a kereveten, a lábát is felhúzta. Izzadt és remegett. Mi történik majd vele? Mi történt? Reggel majd egy csomó hülyeséget fog összehordani Mr. Greenleafnek Marge-ról, amikor meglátja? Hogy hogyan esett a csatornába, miképpen kiabált ő segítségért, ugrott be utána, és hogy nem találta? Még akkor sem, ha Marge végig ott áll majd mellettük? O végigjátssza a játékot, mint egy megszállott?

Mr. Greenleaf elé ki kell rakni a gyűrűket holnap. Meg kell ismételnie a sztorit, amit Marge-nak mondott. Részleteket is kell kitalálni hozzá, úgy jobban hangzik. Kezdte kialakítani a dolgot. Az agya megnyugodott. Elképzelte a római hotelszobát. Dickie és ő is ott állnak és beszélgetnek. Dickie lehúzza mind a két gyűrűjét az ujjáról, és azt mondja: „Remélem, nem szólsz erről senkinek…”

27.

Marge másnap reggel fél kilenckor telefonált Mr. Greenleafnek, hogy megkérdezze, mikor mehetnek érte a szállodába, ahogy utóbb elmondta. Mr. Greenleaf biztosan észrevette, hogy izgatott. Tom hallotta, hogy a lány a gyűrűsztorit kezdi mesélni. Végig ugyanazokat a szavakat használta, mint ő – Marge nyilván elhitte neki –, de Tom nem tudhatta, Mr. Greenleaf hogyan reagál. Attól tartott, hogy ez a kis részlet az egészet reflektorfénybe helyezi. El lehettek készülve rá, hogy amikor újra találkoznak, egy rendőr társaságában lesz, aki Tom Ripley letartóztatására készül. Ez a lehetőség eléggé háttérbe szorította azt az előnyt is, hogy nem volt jelen, amikor Mr. Greenleaf tudomást szerzett a gyűrűkről.

– Mit mondott? – kérdezte Tom, amikor Marge abbahagyta.

Marge fáradtan egy, a szoba közepén lévő székbe hanyatlott.

– Úgy látszik, ugyanazt érzi, amit én. Maga mondta: úgy néz ki, hogy Dickie megölhette magát.

Mr. Greenleafnek azonban elég kevés ideje marad, hogy ezen töprengjen, mielőtt odaérünk, gondolta Tom.

– Mikor kell ott lennünk? – kérdezte.

– Azt mondtam, fél tízre vagy előbb. Indulunk, mihelyt megkávéztunk. Már feltettem. – Marge felállt és kiment a konyhába. Már fel volt öltözve. Az az útiruha volt rajta, amiben érkezett.

Tom határozatlanul ült fel a kereveten, meglazította a nyakkendőjét. Ruhában aludt, Marge ébresztette fel néhány perccel azelőtt. Hogy volt képes egy hideg szobában aludni egész éjszaka, nem is tudta elképzelni sem. Megzavarodott tőle. Marge is meglepődött, hogy ott találta. A jobb válla, a háta, a nyaka görcsbe meredt. Összetörtnek érezte magát. Hirtelen felállt.

– Felmegyek, megmosakszom – mondta Marge-nak.

Felnézett az emeletre, látta, hogy Marge már becsomagolta a táskáját; a bezárt bőrönd a padló közepén hevert. Tom reménykedett, hogy ő és Mr. Greenleaf az egyik reggeli vonattal fognak elutazni. Valószínűleg így lesz, hiszen Mr. Greenleaf ma még az amerikai detektívvel szándékozik Rómában találkozni.

A Marge szobájával szomszédos helyiségben vetkőzött le, az ottani fürdőszobában állt a zuhany alá. Miután megnézte magát a tükörben, elhatározta, hogy először megborotválkozik, visszament a szobájába a villanyborotvájáért, amit, mikor Marge beköltözött, minden különösebb ok nélkül vitt ki a fürdőből. Visszafelé menet hallotta, hogy megszólalt a telefon. Marge vette fel. Tom áthajolt a lépcsőkorláton, úgy figyelt.

– Hát ez nagyszerű! … Nem, nem számít, ha nem… Igen, megmondom neki… Rendben van, sietünk. Tom éppen mosakszik… Tehát egy órán belül… Viszlát.

Hallotta, amint a lány a lépcső felé közeledik. Tom hátrált, nem volt rajta semmi.

– Tom? – kiabált be. – Megjött az amerikai nyomozó! Most hívta fel Mr. Greenleafet, útban van a repülőtérről.

– Remek! – kiáltott vissza Tom, és mérgesen bement a hálószobába. Elcsavarta a tust, bedugta a villanyborotvát a konnektorba. És ha éppen a zuhany alatt lett volna? Marge oda is bekiabál, abban a hiszemben, hogy meg tudja érteni ott is. Boldog volt, hogy elmegy, remélte, hogy már ma reggel megszabadul tőle. Hacsak ő és Mr. Greenleaf nem határoznak úgy, hogy megnézik, a nyomozó mire jut vele. Tom tudta, a detektív kifejezetten miatta jött Velencébe, különben megvárhatta volna Mr. Greenleafet Rómában is. Kíváncsi lett rá, hogy vajon Marge rájött-e. Talán nem. Ez azért valami minimális logikát kívánna tőle.

Tom egyszerű öltönyt vett fel, nyakkendővel, és lement Marge-dzsal kávézni. Olyan forró vízzel zuhanyozott, amit csak el tudott viselni, így sokkal jobban érezte magát. Marge semmit sem szólt a kávézás közben, kivéve, hogy a gyűrű nagy változást eredményezhet Mr. Greenleaf és a nyomozó szempontjából egyaránt. Úgy gondolta, hogy a detektív is azon a véleményen lesz, hogy Dickie öngyilkosságot követett el. Tom reménykedett benne, hogy tényleg így lesz. Minden attól függ, milyen ember az a nyomozó, milyen lesz az első benyomás, amit gyakorol rá.

Egy újabb szürke, nyirkos nap kezdődött. Kilenckor nem esett éppen, de a csepergés valamikor dél körül újra elindulhat. Tom és Marge a San Marco-székesegyház lépcsőinél hagyták el a gondolát, onnan gyalog sétáltak a Grittihez. Felszóltak Mr. Greenleaf szobájába. Mr. Greenleaf megmondta, hogy Mr. McCarron már ott van, és megkérte, hogy menjenek fel ők is.

Maga nyitott ajtót nekik.

– Jó reggelt – mondta, és atyaian megszorította Marge kezét. – Tom.

Tom Marge után tartott. A nyomozó az ablaknál állt, alacsony, tömzsi, olyan harmincötéves-forma ember lehetett. Az arca barátságos volt és ugrásra kész. Nyílt, de csak mértékkel, Tom első impressziói szerint.

– Alvin McCarron – mondta Mr. Greenleaf. – Miss Sherwood és Mr. Ripley.

Mindannyian *„How do you do”-v*al köszöntek.

Tom az ágyon egy vadonatúj aktatáskát vett észre, némi papírokkal és fotókkal körbevéve. McCarron nézte át őket.

– Úgy értesültem, ön Richard barátja? – kérdezte.

– Mind a ketten azok vagyunk – mondta Tom.

Egy percnyi szünet következett, mialatt Mr. Greenleaf gondoskodott róla, hogy helyet foglalhassanak valamennyien. Súlyos bútorokkal berendezett, komoly méretű szoba volt, az ablakai a csatornára néztek. Tom egy vörössel kárpitozott, karfa nélküli székbe telepedett. McCarron az ágyra ült, és a papírjaiban lapozgatott. Volt egy pár fotómásolat is köztük, Tom látta, hogy olyasmik,

mint Dickie csekkjei. Néhány gyűrött fénykép is volt ott Dickie-ről.

– Megvannak a gyűrűk? – kérdezte McCarron, és Tomról Marge-ra nézett.

– Igen – mondta Marge ünnepélyesen, és felkelt. Elővette a gyűrűket a kézitáskájából, és odaadta MacCarronnak.

McCarron a tenyerén nyújtotta Mr. Greenleaf felé.

– Ezek azok a gyűrűk? – kérdezte, és Mr. Greenleaf csak egy pillantást vetett rájuk és máris bólintott. Marge arcán meglehetős világosan meg az látszott, mintha azt mondaná: „Én legalább olyan jól ismerem ezeket a gyűrűket, mint Mr. Greenleaf, ha nem jobban.” McCarron Tomhoz fordult:

– Mikor adta önnek őket? – kérdezte.

– Rómában, amennyire vissza tudok emlékezni, úgy február harmadika körül, néhány nappal Freddie Miles meggyilkolása után – válaszolt Tom.

A nyomozó barna, fürkésző tekintetével vizsgálgatta. Felhúzta a szemöldökét azon a vastagbőrűnek látszó homlokán. Hullámos barna haja (amit oldalt nagyon rövidre vágtak, és egy göndör tincs a homlokára hullott) csinos főiskolás kinézetet adott neki. A világon semmire nem lehetett következtetni erről az arcról. Tom arra gondolt, gyakorolta ezt a kifejezést.

– Mit mondott magának, mikor odaadta őket?

– Azt, hogy ha bármi történne vele, azt akarja, hogy az enyémek legyenek. Én megkérdeztem, mire gondol, mi baja

eshet? Azt válaszolta, hogy nem tudja, de sor kerülhet valamire.

– Tom önkéntelenül megállt. – Nem látszott nyomottabb hangulatúnak ebben az adott pillanatban, mint bármikor máskor. Beszélgettem vele, eszembe sem jutott, hogy öngyilkosságra is készülhet. Azt tudtam, hogy el akar menni, és ennyi az egész.

– Hova? – kérdezte a nyomozó.

– Palermóba – mondta Tom, és Marge-ra nézett. – Azt a napot adhatta meg, amikor Rómában találkoztál velem, az Inghilterrában. Aznap, vagy egy nappal előtte. Nem emlékszel a dátumra?

– Február másodikán – mondta Marge visszafogott hangon.

McCarron jegyezgetett. – És aztán? – kérdezte Tomot. – Mikor történt? Ivott már előtte?

– Nem. Nagyon keveset szokott inni. Gondolom, kora délután lehetett. Azt mondta, jó lenne, ha nem beszélnék a gyűrűkről senkinek, és persze én belementem. Elraktam őket, és teljesen el is feledkeztem róluk, ahogy Miss Sherwoodnak mondtam is – gondolom, azért, mert én magam olyan mélyen voltam érintve, hogy senkinek sem akartam szólni róla semmit.

Tom nyíltan beszélt, akaratlanul kicsit hebegve, ahogy ilyen körülmények között mindenki keresi a szavakat, gondolta Tom.

– Mit tett a gyűrűkkel?

– Beraktam egy régi dobozba. Volt egy kis skatulya, amiben régi mandzsettagombokat tartottam.

McCarron egy percig csöndben nézte, és Tom megragadta ezt a pillanatot, hogy összeszedje magát. Azon a nyugodt, de ugrásra kész ír arcon nem látszott semmi. Minden kitelhetett tőle, kihívó kérdésektől kezdve annak a higgadt megállapításáig, hogy hazudik. Tom mind erősebben koncentrált az agyában lévő tényekre, elhatározta, hogy végig ki fog tartani mellettük. A csendben legfeljebb Marge lélegzete és Mr. Greenleaf köhintése hallatszott. Mr. Greenleaf teljesen nyugodtnak, sőt unottnak látszott. Tomot érdekelte, hogy vajon megállapodtak-e McCarronnal valamilyen tervben ellene a gyűrűhistória alapján.

– Olyan típusú ember volt, aki szerencsegyűrűt adott kölcsön rövid időre? Tett ő valami ilyesmit valaha? – kérdezte McCarron.

– Nem – válaszolt Marge, még mielőtt Tom felelhetett volna.

Tom könnyebben lélegzett. Látta, hogy McCarron még nem tudja, mit kezdjen a dologgal. A nyomozó az ő válaszára várt.

– Néhány dolgot adott kölcsön nekem előzőleg – közölte Tom. – Mondta nekem, hogy néha-néha kisegíthetem magam a kabátjaival vagy a nyakkendőivel. De a gyűrű persze, az teljesen más. – Érezte, hogy ezt kell mondania, hiszen Marge biztosan tud róla, Dickie a saját ruháiban találta egyszer.

– El nem tudom képzelni Dickie-t a gyűrűi nélkül – mondta Marge McCarronnak. – A zöldet levette, amikor úszni ment, de rögtön utána visszavette. Az öltözékének része volt. Ezért hittem én, hogy vagy öngyilkosságra készül, vagy meg akarja változtatni a személyazonosságát.

McCarron bólintott.

– Voltak ellenségei, akikről tudott?

– Abszolút senki – mondta Tom. – Gondoltam én is rá.

– El tud képzelni valami okot arra, hogy el kívánjon rejtőzni, vagy idegen személyazonosságot válasszon magának?

Tom óvatosan csavargatta a fájó nyakát.

– Elképzelhető – bár ez majdnem lehetetlen Európában. Másik útlevélre lenne szüksége. Minden országban, ahova csak belépne, megkövetelik. Egy szállodába se mehet be útlevél nélkül.

– Ön azt mondta nekem, hogy meg lehet lenni útlevél nélkül is – mondta Mr. Greenleaf.

– Igen, a kis olasz fogadókról mondtam. Ez is egy tartalék lehetőség persze. De az eltűnését követő nagy hírverés után nem tudom, hogyan lenne képes így maradni – mondta Tom.

– Valaki biztosan elárulná mostanra.

– Nem lehet, hogy valahol elhagyta az útlevelét? – szólt McCarron –, hiszen Szicíliába eljutott, és egy nagy hotelben jelentkezett be.

– Igen – mondta Tom.

McCarron jegyzett néhány percig, azután Tomra nézett.

– Nos, ezt hogyan látja, Mr. Ripley?

McCarronnal még korántsem végeztünk, gondolta Tom. Fel fogja keresni később, egyedül.

– Azt hiszem, egyet kell értenem Miss Sherwooddal. Úgy látszik, hogy meg akarta ölni magát, és mintha ezt egyedül akarta volna elkövetni. Már beszéltem erről Mr. Greenleafnek.

McCarron Mr. Greenleafre pillantott, de ő nem szólt egy szót sem, csak várakozással nézte McCarront. Tomnak az a benyomása támadt, most már McCarron is hajlik rá, hogy azt higgye, Dickie meghalt, továbbá, hogy idő- és pénzpocsékolás volt Európába jönni.

– Még egyszer szeretném ellenőrizni a tényeket – mondta McCarron, még mindig a papírjaival veszkődve. – Utoljára február tizenötödikén látták Richardot, amikor Nápolyban kiszállt a Palermóból érkező hajóról.

– Korrekt – mondta Mr. Greenleaf. – A szállásmester emlékszik rá.

– De ezek után semmi nyoma, egyetlen hotelben sem, és nem is kommunikált senkivel. – McCarron Greenleafről Tomra futtatta a tekintetét.

– Nincs – mondta Tom.

McCarron Marge-ra nézett.

– Mikor látta őt utoljára, Miss Sherwood?

– November huszonharmadikán, amikor elment San Remóba – mondta rögtön Marge.

– Akkor ön Mongibellóban tartózkodott? – McCarron úgy ejtette ki a város nevét, kemény g-vel, mintha semmit sem tudna olaszul.

– Igen – mondta Marge. – Rómában februárban elkerültük egymást, utoljára Mongibellóban láttam őt.

Derék öreg Marge! Tom kezdett gyöngéden érezni iránta.

– Mindent igazol. Ma reggel kezdte érezni ezt a gyöngédséget, bár nagyon idegesítette különben.

– Megpróbált mindenkit elkerülni Rómában – vetette közbe Tom. – Ezért is gondoltam, amikor odaadta a gyűrűket, hogy mindenkitől meg akar szabadulni, aki csak ismerte, és egy másik városban akart élni, vagy csak eltűnni egy darabig.

– Miért, mit gondol?

Tom kitalálta, hogy azt fogja gondolni erre, hogy barátjának, Freddie Miles-nak a meggyilkoltatása hatott így Dickie-re.

– Gondolja, hogy Richard tudta, ki ölte meg Freddie Milest?

– Nem. Egyáltalán nem hiszem.

McCarron Marge véleményére is kíváncsi volt.

– Nem – rázta meg Marge a fejét.

– Gondolkozzon egy percig! – mondta McCarron Tomnak.

– Nem lehet, hogy ez magyarázza a viselkedését? Nem gondolja, hogy a rendőrségi kihallgatás elől menekült?

Tom egy percig eltöprengett.

– Nem adott semmi okot rá, hogy erre gondolhassak.

– Mit gondol, félt Dickie valamitől?

– El nem tudom képzelni, mitől.

McCarron megkérdezte, Freddie Miles milyen közeli barátja volt Dickie-nek; kit ismert kettejük, Freddie és Dickie közös barátai közül; tud-e arról, hogy lett volna valami közös tartozása egyiküknek vagy másikuknak; vagy közös barátnőjük lehetett-e?

– Csak Marge tudhat minderről – válaszolt Tom, és Marge tiltakozott az ellen, hogy Freddie *baátnője* lett volna, és nem lehetett semmi *féltékenység* közöttük, viszont Tom tudhatná a legjobban, hogy ő maga volt Dickie legjobb barátja Európában.

– Én ezt nem mondanám – válaszolt Tom. – Azt hiszem viszont, hogy Marge Sherwooddal volt a legjobb viszonyban. Alig ismerek valakit Dickie európai barátai közül

McCarron Tom arcát figyelte újra.

– Mi a véleménye ezekről a hamis aláírásokról?

– Hamisítványok lennének? Nem gondolok semmit biztosan.

– Nem hiszem, hogy azok volnának – vélte Marge.

– A vélemények megoszlanak – mondta McCarron. – Az írásszakértők nem gondolják, hogy az a levél, amit a nápolyi banknak írt, hamisítvány lenne, ami csak annyit jelent, hogyha valami hamis volna is, ő fedezi a hamisítót. Ha tehát feltételezzük, hogy van ilyen hamisítás, volna valami ötlete, kit fedez a levél?

Tom habozott egy pillanatig, de Marge már közbe is szólt.

– Ismerve a jellemét, nem hiszem, hogy bárkinek a fedezésére vállalkozott volna. Miért is tette volna?

McCarron úgy figyelte Tomot, mintha a becsületében kételkedne, vagy azon töprengene, amit eddig mondtak neki. Tom nem ismerte ki magát rajta. McCarron tipikus amerikai autóügynöknek vagy bármilyen más ügynöknek látszik – gondolta róla –, vidám, társasági ember, átlagos intelligenciájú férfi, aki a férfiakkal a baseballról szokott dumálni, és primitív bókokat mond a nőknek. Tom nem tartott túl sokat felőle, de másrészt nem tanácsos lebecsülni az ellenfelet. McCarron lágy kis szája megrezdült, ahogy Tom rápillantott, és azt mondta:

– Nem jönne le velem egy pár percre, Mr. Ripley, ha rám tud szánni még egy kis időt?

– Dehogynem – mondta Tom, és felállt.

– Nem leszünk el sokáig – mondta McCarron Mr. Greenleafnek és Marge-nak.

Tom visszanézett az ajtóból, hiszen Mr. Greenleaf felkelt és valamit kezdett mondani, de Tom már nem hallotta. Hirtelen a tudatára ébredt, hogy esik, vékony szürke esőcseppek funak le az ablaktáblákon. Mintha utolsó, elkent, sietős pillantást vethetne rájuk. Marge kis alakja botorkál át a nagyszobán; Mr. Greenleaf csoszog előre, tiltakozó vénember. De az a kellemes szoba, és a csatornán túl lévő háza, amelyet most az esőben nem lehetett látni, volt minden, amitől talán örökre el kell búcsúznia.

Mr. Greenleaf megkérdezte:

– Néhány perc múlva visszajönnek?

– Igen – válaszolt McCarron egy hóhér személytelen közömbösségével.

A lift felé mentek. Valóban csak oda? Egy csöndes szó a folyosón. És már át is adják az olasz rendőrségnek, McCarron pedig visszamehet a szobába, ahogy ígérte. McCarron egy pár papírt vett magához az aktatáskából. Tom a liftből az emeletszám mellett megjelenő függőleges mintát bámulta, a tojás alakú számot négy oldalról négy tojás alakú, kinagyított pont keretezte végig lefelé. Gondolj ki *valami érzékelhető, de mindennapos megjegyzést Mr. Greenleaffel kapcsolatban például,* mondta Tom magának. A fogát csikorgatta. Legalább ne izzadna! Még nem kezdődött, de mindjárt elindul, és minden kiül az arcára, amint elérik az előcsarnokot! McCarron épphogy a válláig ért.

Tom feléje fordult, amint a lift megállt, és halkan azt mondta, miközben mosolyra erőltette a száját:

– Először van Velencében?

– Igen. – Keresztülhaladt a folyosón. – Bemennénk ide?

A presszóra mutatott. A hangja udvariasan csengett.

– Rendben van – mondta Tom beleegyező hangon. A helyiség tele volt, de azért akadt egyetlen kis asztal, ami mellett nem lehetett kihallgatni őket. Itt fogja megvádolni őt McCarron, nyugodtan a presszóasztalkára pakolva a bizonyítékait egymás után? Elfogadta a széket, amit

McCarron előhúzott neki. McCarron a falnak támaszkodva ült le.

Egy pincér került elő.

– Signori?

– Kávét – mondta McCarron.

– Capuccino – mondta Tom. – Capuccinót kér vagy eszpresszókávét?

– Melyik a tejes? A capuccino?

– Az.

– Olyat kérek.

Tom megrendelte.

McCarron ránézett. Kis szája féloldalas mosolyra húzódott.

Tom többféle kezdetet is el tudott képzelni: „Maga gyilkolta meg Richardot, ugye? A gyűrű az már túlzás, nem igaz?" Vagy: „Meséljen nekem a San Remó-i csónakról, de részletesen, Ripley!" Esetleg teljesen egyszerűen rávezeti: „Hol volt ön február tizenötödikén, amikor Richard partra szállt… Nápolyban? Rendben van, de hol élt éppen akkoriban? És hol lakott januárban, például? Be tudja bizonyítani?"

McCarron semmi ilyesmit nem mondott, csak lefelé bámult ügyetlen kezére, és most gyengén mosolygott. Mintha olyan abszurd módon egyszerű lett volna megfejteni, gondolta Tom, hogy alig tudta magát rávenni, hogy megszólaljon.

A mellettük lévő asztalnál négy olasz férfi hadart, mint a bolondokházában, időnként vad nevetésben törtek ki. Tom

szeretett volna minél messzebb húzódni tőlük. Mozdulatlanul ült.

Megfeszítette magát, a teste olyan lett, mint a vas, ez a merev feszültség hetykeséget váltott ki belőle. Hallotta magát, amint valami egész hihetetlenül nyugodt hangon megkérdezi:

– Volt rá ideje, hogy Roverini hadnaggyal beszéljen, amikor átutazott Rómán?

Ugyanabban a pillanatban, amikor megkérdezte, rájött, célja volt a kérdéssel: ki akarta találni, hogy McCarron hallott-e a San Remó-i hajóról.

– Nem, nem volt – mondta McCarron. – Egy üzenet várt, hogy Mr. Greenleaf ma Rómába érkezik, de én olyan hamar szálltam le, hogy arra gondoltam, átrepülök ide, és elcsípem, és önnel is beszélhetek. – McCarron a papírjaiba mélyedt. – Milyen ember Richard? Hogyan írná le a személyiségét?

Vajon McCarron be akarja csapni mindezzel? Több apró nyomot akar összeszedni, azokból a mondatmorzsákból, amivel leírja? Vagy csak egy objektív véleményre van szüksége, amit Dickie szüleitől nem tudna megszerezni?

– Festő akart lenni – kezdte Tom –, de tudta, hogy sohasem lesz jó festő. Úgy tett, mintha nem érdekelné, mintha teljesen boldog lenne, és pontosan olyan életet él, mint amilyet akar itt Európában. – Tom megnedvesítette a száját. – Én viszont azt hiszem, hogy az élete kezdte nyomasztani. Az apja sem helyeselte, tud róla talán. És valami nagyon furcsa viszonyba keveredett Marge-dzsal.

– Hogy érti ezt?

– Marge szerelmes volt belé, ő viszont nem szerette. De annyit voltak együtt Mongibellóban, hogy a lány elkezdett reménykedni. – Tom alatt most már szilárdabb volt a talaj, de úgy tett, mint akinek nehéz kifejezni magát. – Sohasem beszélte meg tulajdonképpen ezt velem. Mindig nagyon szépen nyilatkozott Marge-ról. Nagyon oda is volt érte, de az mindenki számára, még Marge előtt is világos volt, hogy sohasem venné el feleségül. A lány sohasem adta fel. Azt hiszem, ez a fő oka, amiért elment Mongibellóból.

McCarron türelmesen és rokonszenvvel hallgatta, gondolta Tom.

– Hogy érti, hogy soha nem adta fel? Mit tett?

Tom megvárta, míg a pincér a két csésze habos cappucinót és a számlát is a cukortartó alá teszi.

– Folyton irkált neki, azzal, hogy látni szeretné, de ugyanakkor nagyon tapintatosan csinálta. Biztos vagyok benne, hogy nem volt tolakodó, amikor Dickie egyedül kívánt maradni. Mindezt akkor mesélte el maga Dickie nekem, amikor Rómában meglátogattam. Azt mondta a Miles-gyilkosság után, hogy nincsen abban a hangulatban, hogy találkozzon Marge-dzsal, és attól tart, a lány fel fog jönni Mongibellóból, ha meghallja, ő milyen bajban van.

– Mit gondol, mitől volt Dickie ideges a Miles-gyilkosság után? – McCarron kortyolt egyet a kávéjából, és megrázkódott, lehet, hogy túl keserű vagy túl forró volt neki. Megkavarta a kanalával.

Tom megmagyarázta:

– Nagyon jó barátok voltak, és Freddie-t alig néhány perccel azután gyilkolták meg, hogy Dickie-ék házából kijött.

– Gondolja, hogy Richard lehetett Freddie gyilkosa? – kérdezte McCarron nyugodtan.

– Nem. Nem hinném.

– Miért?

– Mivel semmi oka sem volt rá, vagy legalábbis semmi, amiről én tudnék.

– Az emberek általában azt mondják, hogy nem az a típus volt, aki bárkit meg tudna ölni – mondta McCarron. – Maga mit gondol, olyan ember volt, aki gyilkosságra is képes?

Tom habozott, komolyan kereste az igazságot.

– Sosem gondolkoztam még ezen. Nem ismerek gyilkos hajlamú embereket. Láttam én őt dühösen…

– Mikor?

Tom leírta azt a két napot, amikor Rómában Dickie mérgesen és frusztráltan élt, hiszen a rendőrségi kihallgatás után el is kellett költöznie a szállásáról, hogy az ismerősök és az idegenek telefonjait elkerülje. Tom ezt azzal kötötte össze, hogy Dickie-ben növekedett a fölöslegesség érzése, hiszen nem haladt a festészetben. Úgy írta le Dickie-t, mint valami ostoba, gőgös fiatalembert, aki tartozik az apjának, és éppen ezért dacol az apja kívánságaival. Tévelygő ifjú, aki a barátaival és az ismeretlenekkel egyaránt nagyvonalú, de aki a változó hangulatainak rabjaként a társaságkedveléstől a félénk visszahúzódásig mindenre

képes lehetett. Azzal summázta, hogy Dickie nagyon közönséges fiatalember volt, aki szeretett volna különleges lenni.

– Ha megölte magát – foglalta össze Tom –, csak azért tehette, mert bizonyos hiányosságokat fedezett fel magában, azt, hogy nem felel meg a saját várakozásainak. Sokkal inkább el tudom képzelni öngyilkosnak, mint gyilkosnak.

– Én viszont nem vagyok biztos benne, hogy nem ő ölte meg Freddie Miles-t. Maga biztos?

McCarron teljesen komolyan beszélt, ebben biztos volt Tom. McCarron azt várta tőle, hogy megvédi Dickie-t ebben a percben, hiszen barátok voltak. Tom úgy érezte, a rémület egy része eltűnik, de csak egy része, mintha valami nagyon szétolvadna benne. Tom azt mondta:

– Még most sem hinném, hogy ő tette.

– Nekem sem biztos. De ez azért sok mindent megmagyaráz, nem igaz?

– De – mondta Tom. – Mindent.

– Nohát, ez csak az első napja a munkámnak – mondta McCarron optimista mosollyal. – Még nem néztem át a római jelentéseket. Lehet, hogy újra beszélni szeretnék majd magával, Róma után.

Tom ránézett. Úgy látszott, túl vannak rajta.

– Beszél olaszul?

– Nem, nem nagyon, hanem azért olvasni tudok. A francia jobban megy, de elboldogulok vele. – McCarron úgy beszélt, mintha nem is lenne fontos.

Pedig nagyon is az, gondolta Tom. Elképzelhetetlen, hogy McCarron képes lesz összeszedni mindent, amit Roverini tud a Greenleaf-ügyről, csak tolmácsok segítségével. Ugyanilyen nehézséget jelent majd, hogy elboldoguljon, tehát elcsevegjen olyan emberekkel, mint Dickie Greenleaf római háziasszonya. Pedig ő volt a legfontosabb.

– Néhány hete beszéltem Roverinivel itt, Velencében – mondta Tom. – Adja át neki az üdvözletemet!

– Megteszem. – McCarron megitta a kávéját. – Maga ismeri Dickie-t, mit gondol, hova mehet, ha el akar rejtőzni?

Tom egy kicsit hátracsusszant a székén. Ez nem hagyja abba, amíg a végére nem jut, gondolta.

– Nahát, tudom róla, hogy Olaszországot mindennél jobban szereti. Franciaországra nem tenném a fejemet. De kedveli Görögországot is. Ugyanakkor beszélt arról is, hogy Mallorcára menne. Még Spanyolország sem kizárható, azt hiszem.

– Értem – mondta McCarron, és sóhajtott.

– Még ma visszamegy Rómába?

McCarron megemelte a szemöldökét.

– Úgy képzelem, hogy néhány órát szunyókálnék itt. Két napja nem voltam ágyban.

Jól tartja magát, gondolta Tom.

– Gondolom, Mr. Greenleaf most a vonatok között válogat. Kettő van reggel, és talán egy délután. Ó mára tervezte az elutazást.

– Mehetünk ma is. – McCarron a számla után nyúlt.

– Nagyon szépen köszönöm a segítségét, Mr. Ripley. Megvan a címe és a telefonszáma, ha újra látni szeretném.

Felálltak.

– Nem bánja, ha felmennék és elköszönnék Marge-tól és Mr. Greenleaftől?

McCarron nem bánta. Megint a liften mentek. Tom azon vette észre magát, hogy fütyülni szeretne. *Papa non vuole*[59] járt az agyában.

Fürkészően nézett Marge-ra, amikor bement; az ellenségesség jeleit kereste rajta. Marge viszont kicsit tragikusan nézett ki, gondolta Tom. Mint aki éppen most özvegyült meg.

– Szeretnék néhány kérdést feltenni Miss Sherwoodnak. Neki is egyedül – mondta McCarron –, ha nincsen ellenére.

– Ez már Mr. Greenleafnek szólt.

– Hát persze hogy nincsen. Éppen a hallba indultam, hogy néhány lapot vegyek – mondta Mr. Greenleaf.

McCarron folytatta. Tom istenhozzádot mondott Marge-nak és Mr. Greenleafnek, arra az esetre, ha még ma elindulnának Rómába, és nem látnák újra egymást. Azt mondta McCarronnak:

– Szívesen utazom Rómába is bármikor, ha bármiben a segítségére lehetek. Május végéig valószínűleg itt maradok különben.

– Addig csak eljutunk valameddig – mondta McCarron, bizalmaskodó ír mosolyával.

---

[59] A papa nem akarja

Tom Mr. Greenleaffel együtt ment le a hallba.

– Ugyanazokat a kérdéseket tette fel nekem megint – mondta Mr. Greenleafnek –, és hogy mi a véleményem Richard jelleméről.

– És mi a véleménye? – kérdezte Mr. Greenleaf reménytelen hangon.

Akár öngyilkosság, akár menekülő rejtőzködés; mind a kettő egyaránt elítélendő volt Mr. Greeenleaf szemében, Tom tudta.

– Megmondtam neki az igazat – válaszolta –, hogy képes elmenekülni, mint ahogy arra is, hogy öngyilkos legyen.

Mr. Greenleaf nem tett megjegyzést, csak megveregette Tom karját.

– Isten vele, Tom.

– Isten önnel – mondta Tom. – Értesítsen a fejleményekről!

Minden rendben volt közte és Mr. Greenleaf között, gondolta. És minden rendbe jön Marge-dzsal is. Megette az öngyilkosság-magyarázatot, mostantól kezdve ilyen irányban fog gondolkodni, ezt tudni lehet.

Tom a délutánt otthon töltötte, a telefonra várt. Egy hívást szeretett volna kapni, legalább McCarrontól, még ha semmi fontosat sem közöl vele, de nem jött semmi. Csak egyvalaki kereste, Titi, egy helyi grófnő, aki koktélra invitálta aznap délután. Tom elfogadta.

Miért is okozna neki bármilyen nehézséget Marge, gondolta. Sohasem tett ilyesmit. Az öngyilkosság a

rögeszméjévé vált, minden egyebet e szerint a buta elképzelés szerint fog elrendezni, hogy összeálljon a történet.

28.

McCarron másnap telefonált Rómából, azon személyek nevéért, akiket Dickie Mongibellóban ismert. Láthatólag mindössze ennyit akart tudni. Bőven volt ideje, hogy összeszedje őket, és összevesse azzal a listával, amit Marge adott oda neki. A legtöbb nevet Marge már megadta, de Tom is végighaladt a sok nehéz címen; Giorgióén például, Pietróén, a csónakosén, Fausto nagynénjén, Mariáén, akinek a családi nevét nem ismerte, de azért elég komplikáltan el tudta magyarázni a nyomozónak, hogyan lehet a házához jutni. Aldo, a fűszeres, Cecchiék, és még az öreg Stevenson, a visszavonult festő is, aki a falun kívül lakott, és akivel Tom sohasem találkozott – mind szerepeltek a listán. Tomnak percekbe tellett csak, hogy mindet felsorolja, de McCarron jó néhány napot tölthet majd el azzal, hogy ellenőrizze őket. Mindenkit számba vett, Pucci úr kivételével, aki Dickie házának és hajójának az eladásával foglalkozott, és aki kétségkívül megmondta volna McCarronnak, ha ugyan Marge-től nem tudta már, hogy Tom Ripley Mongibellóba jött, hogy Dickie ügyeit elintézze. Tom sem ezt, sem azt nem vette túlságosan komolyan. McCarron úgyis tudott róla, hogy ő gondoskodott Dickie dolgairól. Ami pedig az Aldo és Stevenson típusú

embereket illeti, McCarron hálás lehet minden szóért, amit ki tud préselni belőlük.

– Valaki Nápolyban? – kérdezte McCarron.

– Senki, amennyire én tudom.

– Róma?

– Sajnálom, de sohasem láttam egyetlen római barátját sem.

– Soha nem találkozott azzal a festővel… huhh, azzal a Di Massimóval?

– De, egyszer láttam – mondta Tom –, de nem találkoztam vele.

– Hogy nézett ki?

– Hát én csak az utca sarkáról vettem szemügyre. Éppen elmentem Dickie-től, mikor ő érkezett. Körülbelül öt láb kilenc hüvelyk magas, őszülő fejű ember, ennyi, amire emlékszem. Elég erőteljes felépítésű. Világos szürke öltönyben volt, az is eszembe jutott.

– Hmm – mondta McCarron szórakozottan, mintha jegyezgetné az egészet. – Hát ennyiről volna szó összesen. Nagyon szépen köszönöm, Mr. Ripley.

– Mindig szívesen állok a rendelkezésére. Sok szerencsét!

Ezt követően Tom néhány napig nyugton maradt odahaza, mint akárki más, akinek eltűnt barátja után keresés folyik, és a kutatás a legintenzívebb szakaszába érkezett. Három vagy négy partira szóló meghívást is lemondott. A lapokban megélénkült az érdeklődés Dickie eltűnése iránt, ezt az az amerikai magánnyomozó ihlette,

akit Dickie édesapja alkalmazott és most Olaszországban tartózkodik. Amikor az Europeo és az Oggi néhány fotóriportere felkereste, hogy róla és a házáról, ahol lakott, felvételeket készítsenek, Tom nagyon határozottan felkérte őket, távozzanak. Az egyik különösen erőszakos fiatalembernek megragadta a könyökét, és a nappaliszobán keresztül lökdöste ki az ajtón. De semmi fontos nem történt öt nap alatt; nem jött sem telefonhívás, sem levél, még Roverini hadnagytól sem. Tom néha a legrosszabbtól tartott, különösen alkonyat idején, akkor érezte magát a legnyomottabb hangulatban. Elképzelte, hogy Roverini és McCarron együtt dolgozzák ki azt az elméletet, mely szerint Dickie novemberben tűnhetett el, McCarron meg ellenőrzi, milyen időben vásárolta a kocsit. Képzeletében megjelent, hogy szagot kaptak: Dickie nem tért vissza a San Remó-i útról, és hogy Tom Ripley pedig Mongibellóba ment, hogy Dickie otthagyott ingóságai felől intézkedjen. Újra meg újra értékelte Mr. Greenleaf fáradt, közönyös búcsúzását utolsó velencei reggelén. Végül barátságtalan gesztusnak ítélte, és úgy gondolta, hogy Mr. Greenleaf Rómában dühbe gurult, merthogy annyi hiábavaló erőfeszítés sem vezetett Dickie nyomára, és hirtelen nagyon határozott nyomozást kezdett követelni Tom Ripley, a szélhámos után, akit a saját pénzén küldött ide, hogy juttassa haza a fiát.

Minden reggel viszont optimista lett újra. A jó oldalon az állt, hogy Marge feltétel nélkül hitt benne, Dickie a kérdéses hónapokat Rómában töltötte, bizonyára megőrizte

az összes levelét, és valószínűleg oda is adta McCarronnak őket. Ezek kiváló levelek voltak, Tom örült neki, hogy annyi gondot szánt rájuk. Marge inkább követelés lett, semmint tartozás. Valóban Tom javára szolgált, hogy azon az éjszakán, amikor Marge megtalálta a gyűrűket, nem emelte rá a cipőjét.

Minden reggel a hálószobájából figyelte a felkelő napot, amint áttör a téli ködön és megvilágítja a békés várost. Még délelőtt néhány órai napfényt biztosít nekik. Minden nap nyugodt kezdete valami jövőben bekövetkező megbékélésre utalt. Melegebb lett, több volt a fény és kevesebb az eső. Közeledett a tavasz; egyik reggel, mely sokkal szebb lesz, mint az eddigiek, itthagyja majd a házat, és hajóra száll Görögország felé.

Egy este, a Mr. Greenleaf és McCarron távozását követő hatodik napon felhívta az öregurat Rómában. Mr. Greenleaf nem tudott semmi újdonságról beszámolni, hacsak nem arról, hogy Marge hazament. Ameddig Mr. Greenleaf Olaszországban van, gondolta Tom, a lapok bármelyik nap közölhetnek valamit az esetről. De az újságok kifogytak a szenzációkból a Greenleaf-üggyel kapcsolatban.

– És hogy van a felesége?

– Közepesen. Nagyon feszült lehet. Bár múlt éjszaka megint felhívtam.

– Sajnálom – mondta Tom. Írnia kellett volna egy kedves levelet, gondolta, pár barátságos sort, mialatt Mr. Greenleaf távol van, az asszony meg egyedül maradt. Bárcsak előzőleg gondolt volna rá!

Mr. Greenleaf elmondta, hogy a hét végén indul Párizson át Amerikába. Ott a francia rendőrség folytat nyomozást. McCarron is vele tart, ha semmi fejlemény nem lesz Párizsban, mind a ketten hazatérnek.

– Most már teljesen világos előttem – mondta Mr. Greenleaf –, hogy vagy halott, vagy saját elhatározásából bujkál. Nincs a világnak olyan szöglete, ahol nem hirdettük volna, hogy keresik. Talán csak Oroszország a kivétel. Istenem, ő sohasem mutatta, hogy kedvelné ezt a helyet. Vagy tévedek?

– Oroszországot? Nem, nem tudok róla.

Szemmel láthatólag Mr. Greenleaf magatartása Dickie irányában megváltozott: vagy meghalt, vagy a pokolba kívánta. A hívás idején a második variáns látszott uralkodni benne.

Tom még aznap este átment Peter Smith-Kingsley házába. Peternek volt egy pár angol újságja, amit a barátaitól kapott. Az egyiken Tom szerepelt, amint az Oggi riporterét távolítja el a házából. Tom ezt a felvételt olasz lapokban is látta. Fényképek mutatták a velencei utcákon csatangolva, meg a házában is. A hír elérhetett Amerikába. Bob és Cleo légipostán küldték el neki a felvételeket, meg a New York-i bulvársajtó kivágásait. Azt hitték, hogy mindez szörnyen érdekes.

– Én jól volnék, de rosszul vagyok az egésztől – mondta Tom. – Itt kóválygok, megpróbálok udvarias lenni, meg segíteni, ha lehet. De ha még egy riporter próbál meg

betörni a házamba, megkapja a magáét, mihelyt a kapun belül lesz!

– Tényleg fel volt háborodva, és tényleg undorodott, ezt a hangján is hallani lehetett.

– Meg tudlak érteni – mondta Peter. – Május végén megyek haza, tudod. Ha kedved van, velem tarthatsz és lakhatsz az írországi házamban. Hogy szívesen látunk, az nem is kifejezés. Halálosan nyugodt hely, biztosítalak.

Tom ránézett. Peter mesélt neki a régi ír kastélyáról, képeket is mutogatott róla. Dickie-hez fűződő kapcsolata úgy villant Tom agyába, mint a rémálom, mint valami sápadt és gonosz kísértet. Mert ugyanaz megeshetik Peterrel is, gondolta. Peter egyenes, gyanútlan, naiv, nagylelkű fickó – talán csak az a különbség, hogy ő nem hasonlít Peterre. De egyik este, Peter legnagyobb mulatságára, angolos kiejtéssel beszélt, és Peter manírjait utánozta. Ugyanúgy billentette oldalt a fejét beszéd közben; Peter ezt rendkívül viccesnek találta. Nem kellett volna megtennie, gondolta most Tom. Keserű szégyenkezést érzett most ezért az estéért, meg azért is, hogy egyetlen pillanatra bár, de megfordult a fejében, hogy ami Dickie-vel megtörtént, Peterrel is előfordulhat.

– Köszönöm – mondta Tom –, de szívesebben maradnék egyedül egy kicsit tovább is. Elvesztettem a barátomat, Dickie-t, tudjátok, és szörnyen hiányzik. – Majdnem kicsordultak a könnyei. Eszébe jutott Dickie mosolya az első nap, amikor együtt voltak és bevallotta neki, hogy az apja küldte hozzá. Felidéződött benne az első őrült

kirándulásuk Rómába. Érzelmes emlékek ébredtek még arról is Tomban, hogyan telt el az a fél óra a Carlton bárban Cannes-ban, amikor Dickie olyan nagyon unatkozott. Viszont megvolt az oka, miért unta úgy magát: ő erőltette a Côte d'Azure-ra, és Dickie-t nem érdekelte az Azúrpart. Ha azt a városnézést ott egyedül csinálja végig, gondolta Tom, ha nem lett volna az egész olyan gyors és tömény, ha nem érti félre Marge és Dickie viszonyát olyan ostoba módon, ha megvárta volna, amíg saját akaratukból elválnak útjaik, akkor semmi olyasmi nem történt volna… Ha akkor nem veszi magára Dickie ruháit…

– Megértelek, Tommie fiú, én igazán megértelek – mondta Peter, és vállon veregette.

Tom visszafojtott könnyein keresztül nézett rá. Elképzelte, hogy valamilyen óceánjárón megy vissza Amerikába, a karácsonyi szünetre, milyen jó viszonyban lehetne Dickie szüleivel, mintha ő és Dickie testvérek volnának.

– Köszönöm – mondta Tom. Gyermeki zokogás tört ki belőle.

– Én elhiszem, hogy bajban vagy, még akkor is, ha nem törsz le ennyire – mondta Peter együttérzéssel.

29.

Velence, 19.. június 3.

Kedves Mr. Greenleaf!
Mikor ma a bőröndbe csomagoltam, egy boríték akadt a kezembe, amit Richard Rómában adott nekem, és amiről valamilyen érthetetlen okból mostanáig elfeledkeztem. A borítékra ez volt írva: „Júniusig nem szabad felnyitni!”, és történetesen most június van. A boríték Richard végakaratát tartalmazza, és azt, hogy a jövedelmét és a tulajdonában lévő dolgokat rám hagyja. Én legalább annyira meglepődtem, mint önök is valószínűleg, bár a végrendelet külsejéből (írógéppel írta) úgy látszik, hogy tudatának háborítatlan birtokában volt.

Végtelenül szomorú vagyok, hogy elfelejtkeztem a borítékról, hiszen ez sokkal hamarabb bebizonyíthatta volna, hogy Dickie saját életét akarta kioltani. Beleraktam a bőrönd zsebébe, és megfeledkeztem róla. Akkor adta nekem, amikor utoljára Rómában láttam és olyan depressziós volt.

Második gondolatom az volt, hogy készíttettem a végrendeletről egy fotómásolatot, hogy maguk is megnézhessék. Ez az első végrendelet, amit életemben láttam, számomra teljesen ismeretlen az egész eljárás. Mi a teendőm?

Kérem, adja át Mrs. Greenleafnek legmelegebb üdvözletemet, és szeretném, ha tudnák, milyen mélyen együtt

érzek mindkettejükkel. Nagyon sajnálom, hogy ilyen levelet kell írnom. Következő címem:

C/0 American Express
Athén, Görögország

Legnagyobb hívük
Tom Ripley

Ezzel a bajt hozhatja magára, gondolta Tom. Újabb nyomozás kezdődhet a végrendelet meg a nyugták aláírásának eredetiségéről. Ez pedig végtelen kutatásokat indíthat el a biztosítóintézetek és talán a csekk-kibocsátók oldaláról is, hiszen arról a pénzről van szó, ami az ő zsebüket érinti. De ilyen hangulatban volt. Május közepén megvette a görög hajójegyet, a napok mindig jobb időjárást hoztak, és ő egyre nyugtalanabb lett. Kivette a kocsiját a Fiat velencei garázsából, elautózott a Brenneren át Salzburgba és Münchenbe, le Triesztbe és Bolzanóba. A szép idő mindenütt elkísérte, csak Münchenben érte utol egy tavaszi zápor. De ő csak sétált az Englischer Gartenben, nem is keresett semmi fedelet magának, megborzongott, mint egy gyerek, arra a gondolatra, hogy német esőcseppektől ázik. Kétezer dollár volt a saját nevén, amit Dickie bankszámlájáról utaltatott át, és jövedelmeiből mentett ki, hiszen nem mert három hónapnál rövidebb idő alatt többet leszámítolni. Az a lehetőség, hogy Dickie összes pénzét megszerezhetné, a veszélyek ellenére is, ellenállhatatlanul vonzotta. Annyira unta a velencei eseménytelen, riadt heteket, amikor minden nap azzal telt,

hogy a személyes biztonsága egyre erősebb, a léte pedig egyre értelmetlenebb lett. Roverini sem írt többet neki. Alvin McCarron is visszament Amerikába (miután egyetlen értelmetlen telefonhívást küldött neki Rómából). Tom feltételezte, hogy ő meg Mr. Greenleaf arra a következtetésre jutottak, hogy Dickie vagy halott, vagy pedig saját akaratából rejtőzködik, a további keresésnek nincs értelme. Az újságok sem írtak többet Dickie-ről, nem is körözték. Tom olyan ürességet és függőséget érzett, hogy majdnem megbolondult tőle, egészen ameddig el nem utazott a kocsiján Münchenbe. Amikor visszaért Velencébe, hogy összecsomagoljon Görögország miatt, és bezárja a házat, még rosszabb érzés környékezte; Görögországba készült utazni a kis szégyenlős Tom Ripley azzal a kétezerrel a bankjában – gyakorlatilag kétszer is meg kellett gondolnia, mielőtt egy könyvet vett volna a görög művészetről. Ez tűrhetetlen.

Velencében úgy döntött, hogy a görög útját hősiessé teszi. Végignézi az elé táruló szigeteket, életében először úgy, hogy élő, lélegző, valaki lesz, nem pedig az az aprócska, lapuló senki Bostonból. Még ha a rendőrség karjába vitorlázik is Pireuszban, legalább megismeri a megelőző napokon, milyen állni a szélben egy hajó orrán, átkelni a borszínű tengeren, mint Jazon vagy Odüsszeusz. Így hát megírta a levelét Mr. Greenleafnek, és három nappal a velencei behajózás előtt el is postázta. Mr. Greenleaf négy vagy öt nap elteltével fogja megkapni, így nem lesz ideje, hogy Velencében marasztalja egy távirattal, vagy lekésesse

vele a hajóját. Minden szempontból előnyösnek látszott, ha véletlenszerű lesz a lényeg, és legalább egy hétig elérhetetlen marad. Ha meg Görögországban partra száll, teljesen mindegy lesz, hogy megkapja-e a pénzt vagy sem: a végrendelet dolga egyetlen apró kirándulását sem keresztezheti.

Két nappal az elhajózás előtt Titi della Latta-Cacciaguerra grófnő házába ment teára, ahhoz a hölgyhöz, akivel aznap találkozott, amikor először keresett lakást Velencében. A szobalány a nappaliba vezette, Titi pedig azzal a mondattal fogadta, amit jó néhány hete nem hallott már.

– Ah, ciao, Tommaso! Látta már az esti lapokat? Megtalálták Dickie bőröndjeit! És a festményeit! Pont itt, az American Express velencei kirendeltségénél!

A hölgy arany fülbevalói remegtek az izgatottságtól.

– Micsoda? – Tom nem látta a lapokat. Túlságosan lefoglalta délután a csomagolás.

– Olvassa el! Minden ruháját februárban letétbe tették. Nápolyból küldték ide. Lehet, hogy ő is itt van, Velencében.

Tom elolvasta. A zsinór a vászon körül kibomlott, írta az újság, és amikor újracsomagolták, az egyik hivatalnok észrevette az *R. Greenleaf* szignót az egyik festményen. Tom keze úgy remegni kezdett, hogy meg kellett szorítania a papír szélét, hogy meg tudja nézni. A lap szerint a rendőrök most mindent végignéznek, hogy ujjlenyomatokhoz juthassanak.

– Talán életben van! – kiáltotta Titi.

– Nem hinném – nem tudom, mennyiben bizonyítja ez, hogy él? Meggyilkolhatták, vagy ő is megölhette magát, miután elküldte a bőröndöket. Tény, hogy egy másik nevet használt, azt, hogy Fanshaw.

Tomnak az a benyomása támadt, hogy a grófnő, aki mereven ült a kanapén és bámult rá, megdöbbent az idegességétől. Összeszedte minden bátorságát és azt mondta: – Látja? Mindent átvizsgálnak az ujjlenyomatokért. Nem tennék, ha biztosak lennének, hogy Dickie maga küldte ide a bőröndöket. Miért helyezte letétbe Fanshaw néven, ha saját maga akarta felvenni? Az útlevele is itt van! Elcsomagolta a saját útlevelét!

– Lehet, hogy Fanshaw néven bujkál! Óh, caro mio, nincsen teája! – Titi felállt. – Giustina! Il te per piacere subitissimo![60]

Tom lehanyatlott a kanapéra, a lapot maga elé tartotta. És Dickie testén a csomó? Mi van, ha olyan szerencséje lesz, hogy az is kibomlik?

– Ah, carissimo[61], maga olyan pesszimista! – ütött Titi a térdére. – Ez aztán jó hír! Hátha minden ujjlenyomat az övé? Nem lenne boldog? Tegyük fel, hogy holnap maga ott kóvályog az egyik kis velencei utcácskán, és szembetalálkozik Dickie Greenleaffel, azaz Signor Fanshaw-val! – Hangos, visító nevetés tört fel belőle olyan természetesen, mint a lélegzet.

---

[60] Giustina! A teát kérem, de nagyon gyorsan!

[61] Kedvesem

– Itt az áll, hogy a bőröndökben ott volt minden, a borotvakészlet, a fogkefe, a felöltő, egy teljes ruhatár – mondta Tom, és igyekezett elleplezni parázsló félelmét. – Nem lehet életben mindezek nélkül! A gyilkos biztosan levetkőztette, és azért rakta be a ruhatárba, mert így a legkönnyebb megszabadulni tőlük!

Ettől Titi elhallgatott. Azután azt mondta:

– Ne legyen olyan kishitű, míg nem tudjuk, kiké az ujjlenyomatok. Holnap maga egy szép útra készül. Ecco il te![62]

Holnapután, gondolta Tom. Rengeteg ideje van Roverini-nek, hogy megszerezze az ő ujjlenyomatait és összahasonlítani a vásznakon és bőröndön talált nyomokkal. Megpróbált visszaemlékezni minden lapos felületre a bőröndön és a vakkereten, ahonnan levehetik. Nem volt sok ilyen, kivéve talán a borotvakészletet, de azért találhatnak elég részlet- és töredék- lenyomatot, amiből tökéleteset lehet összeállítani, ha megpróbálják. Egyetlen oka volt az optimizmusának, hogy eddig még nem volt regisztrálva ujjlenyomata, és nem is kérhetnek tőle, mert nem volt gyanúsított. De ha Dickie ujjlenyomata valahonnan megvan nekik? Nem küldheti el nekik Mr. Greenleaf Amerikából? Rengeteg helyen maradhatott itt is, ahol megtalálhatják Dickie ujjlenyomatait: bizonyos saját tárgyain Amerikában, a mongibellói házban…

---

[62] Itt a tea.

– Tommaso! Igya meg a teáját! – mondta Titi, és gyengéden megnyomta a térdét.

– Köszönöm.

– Majd meglátja! Legalább egy lépést tettünk az igazság felé, hogy megtudjuk, mi történt *igazán.* Most akkor beszéljünk olyasmiről, ami boldoggá teheti! Hova megy Athénből?

Tom megpróbálta a gondolatait Görögország felé terelni. Görögország a harcosok páncéljának fényében tündökölt, és saját lelkének napját verte vissza. Maga előtt látta a nyugodt, kemény arcú szobrokat, az Erechteion nőalakjait. Nem akar úgy menni Görögországba, hogy a velencei ujjlenyomatok fenyegetése álljon mögötte! Devalválja az egészet. Gyatrábbnak érezheti magát a legkoszosabb athéni csatornapatkánynál is, lejjebb kerül, mint a legmocskosabb koldus Szaloniki utcáin! Tom a kezébe temette az arcát, és sírva fakadt. Görögországnak vége, szétpukkadt, mint egy arany léggömb.

Titi erős, telt karjával átölelte.

– Tommaso, ne búsuljon! Várjon, ameddig oka lesz a kétségbeesésre!

– Nem értem, hogyan nem fogja fel, ez rossz jel? – mondta Tom kétségbeesetten. – Tényleg nem értem!

30.

A legrosszabb jel az volt, hogy Roverini, akinek a jelentkezései mostanáig kifejezetten barátságosak voltak, egyáltalán semmit sem üzent neki a Velencében megtalált bőröndökkel és festményekkel kapcsolatban. Tom alvás nélkül töltött egy éjszakát meg egy napot a házában, közben az elutazással kapcsolatos számtalan házi teendőjének végére próbált jutni. Kifizette Annát és Ugót, a legkülönbözőbb kereskedőket, és a nap meg az éjszaka minden órájában várta, hogy a rendőrség kopogtat az ajtaján. Öt nappal ezelőtti nyugodt önbizalma és a mostani feszültsége között akkora volt a különbség, hogy majdnem szétszakadt tőle. Sem enni, sem aludni nem tudott, de még csak nyugton ülni sem. Anna és Ugo részvéte, a legkülönbözőbb barátok telefonjai, amelyekben arról érdeklődtek, mit gondol, mi következik ezután, annak fényében, hogy előkerültek a bőröndök, olyan ironikusnak látszottak, hogy több volt, mint amennyit el tudott viselni. Ironikus volt az is, hogy képes volt tudatni mindenkivel, mennyire izgatott, pesszimista, sőt elkeseredett, azok meg nem vették tudomásul. A reakciójuk teljesen normálisan alakult; hiszen Dickie-t minden jel szerint meggyilkolták, mindenki nagyon nagy jelentőséget tulajdonított annak,

hogy Dickie minden apró holmija ott volt a velencei bőröndökben, a borotvakészletétől a fésűjéig.

Azután itt volt a végrendelet is. Mr. Greenleaf holnapután megkapja. Addigra már tudni lehet, hogy az ujjlenyomatok nem Dickie-éi. Ha rájönnek, hogy a végrendelet is hamisítvány, nem fognak kegyelmezni. Mind a két gyilkosság kiderül, ez olyan biztos, mint az egyszeregy.

Amikor behajózott a *Hellenes*-re, Tom úgy érezte magát, mint egy hazajáró lélek. Kialvatlanul, kávéval tele kóválygott, rángatóztak az idegei. Meg szerette volna kérdezni, van-e a hajón rádió, de biztos volt benne, hogy van. Jó közepes, háromfedélzetű hajó volt, negyvennyolc utassal. Körülbelül öt perccel azután esett össze, hogy a szállásmester bepakolta a poggyászát a kabinjába. Arra emlékezett, hogy arccal a földön feküdt, az egyik karja maga alá csavarodott, de fáradt volt ahhoz is, hogy a helyzetén változtasson, amikor a hajó már mozgásba lendült, sőt, nemcsak mozgott, hanem kellemes ritmusban ment előre. Hatalmas erőtartalékokat szabadított fel ez a folyamatos, megállíthatatlan haladás; azt ígérte, hogy mindent elsöpör az útjából. Már jobban érezte magát, csak az a karja, amelyen feküdt, lógott tehetetlenül az oldalán, mint egy béna végtag, úgy himbálózott rajta, mikor végigment a folyosón. A másik kezével kellett a helyén tartani. Negyed tíz volt az óráján, és teljesen sötét odakinn.

Valamilyen szárazföld húzódott messze balra, valószínűleg Jugoszlávia. Öt vagy hat homályos fehér

fénypont látszott, de azonkívül csak a fekete tenger és a fekete égbolt. Olyan sötét volt, hogy nem látszott a horizont határa, mintha egy fekete vetítővásznon hajóznának. Nem érzett semmi ellenállást az állandóan igyekvő hajóval szemben, a szél szabadon hűsítette homlokát, mintha valamilyen végtelen térből kerülne elő. Senki sem volt körülötte a fedélzeten. Mindenki a késői vacsoráját eszi odalenn, gondolta. Boldog volt, hogy egyedül lehet. A karjába visszatért az élet. Megfogta a hajó orrán azt a korlátót, amelyik V alakban fut szét, mély lélegzetet vett. Szemtelen bátorság vett erőt rajta. Mi van, ha a rádiós éppen ebben a percben veszi az üzenetet, hogy Tom Ripleyt le kell tartóztatni? Olyan bátran fog elébük állni, mint ahogy most itt áll. Vagy menekülésképpen átvetheti magát a hajókorláton. Részéről ez a bátorság csúcsa. Jól lehetett hallani a rádiószobából felhangzó halk *bíp-bíp-bíp-et* a felépítmény tetején. Nem fél. Ez itt a lényeg. Így fog érezni, reménykedett benne régebben, amikor Görögország felé hajózik. A fekete vízre kitekinteni körben és nem félni legalább olyan jó volt, mint látni a horizonton feltűnő görög szigeteket. A júniusi lágy sötétségben meg tudta teremteni a fantáziája a kis szigetecskék, Athén épületekkel telepöttyözött dombjainak és az Akropolisznak a képét is.

Volt egy idősebb angol hölgy is a hajón, a lányával, aki negyvenéves lehetett, és nem volt férjnél. Olyan vadul ideges teremtés volt, hogy tizenöt percig nem volt képes napozni a fedélzeti fekvőszéken anélkül, hogy fel ne ugrott volna, és ki ne jelentette volna hangosan, „elmegy kicsit

sétálni”. Az édesanyja ezzel szemben rendkívül nyugodt és lassú asszony volt, valamilyen bénulás akadályozta a jobb lábán a mozgását. Ez a lába különben rövidebb is volt a másiknál. Magasabb sarkot viselt azon a cipőjén. Nem is tudott járni, csak bottal. Olyan személyiség volt, aki Tomot abba az utált New Yorkba vitte vissza a maga lassú és változatlanul kecses módján. Most érdekes, hogy Tomnak kedve támadt hozzá, hogy vele töltse az időt, beszéljen hozzá, és meghallgassa, mit mond az életéről Angliában meg Görögországban, amit utoljára 1926-ban látott. Tom elvitte egy rövid sétára a fedélzeten. Az asszony belekarolt, és folyamatosan bocsánatot kért azokért a nehézségekért, amiket okozott. Láthatóan szerette a figyelmet. És a lánya is láthatóan örült, hogy az édesanyja problémáit levette a válláról valaki.

Lehet, hogy Mrs. Cartwright nagy boszorkány volt ifjúkorában, gondolta Tom. Lehet, hogy ő volt a felelős azért, hogy a lányában egyik vagy másik neurózis kialakult, lehet, hogy olyan szorosan kötötte magához a lányát, hogy lehetetlenné vált számára a normális élet. Lehet, hogy miatta nem ment férjhez, lehet, hogy inkább le kellett volna rúgni a fedélzetről, mintsem sétálgatni vele és órák hosszat a fecsegését hallgatni. De ki törődik vele? Csak sivatagot jelent az élet? Neki is ezt osztotta? Tom úgy vélte, hogy minden érthető mértéken felüli szerencséje volt; megúszta, hogy két gyilkosságát felfedezzék, és Dickie személyazonosságát is rejtve tudta tartani mindmostanáig. Az élete első felében a sors elég kegyetlen volt hozzá,

gondolta, de a Dickie-vel töltött idő alatt és utána is legnagyobbrészt kárpótolta érte. Valaminek történnie kell Görögországban, érezte, és ez nem lehet jó változás. Túl sokáig volt szerencséje. Lehet, hogy felfedezik az ujjlenyomatait a végrendeleten is, és villamosszékbe jut – de vajon ez a villamosszékben elszenvedett halál jár-e annyi fájdalommal, ami nem érne többet, mint az az öröm, amit a novembertől mostanáig eltöltött hónapokban érzett? Biztosan nem.

Egyvalamit sajnált csak, hogy nem látta még az egész világot. Meg akarta nézni Ausztráliát, Japánt. Aztán ott van még Dél-Amerika. Elég csak egy pillantást vetni ezeknek az országoknak a művészetére, és látható, hogy ott kellemes és könnyű az élet. Sokat tanult a festészetről, még Dickie közepes képeit is megpróbálta lemásolni. Párizs és Róma galériáiban felfedezte, hogy érdeklik a festmények, erre sohasem gondolt előzőleg. Nem akart ő maga festő lenni, de ha pénze lenne, a legnagyobb gyönyörűséggel gyűjtené össze azokat a képeket, amik tetszenek neki, és segítené azokat a tehetséges fiatal festőket, akiknek pénzre lenne szükségük.

Ilyen körben járt az agya, mialatt Mrs. Cartwrighttal a fedélzeten sétált körbe, hallgatta a monológjait, amik nem voltak mindig érdekesek. A hölgy elragadónak találta. Nagy lelkesedéssel fejtegette nem is egyszer, hogy Tom milyen sokban járult hozzá az út élvezetéhez, terveket kovácsoltak, hogy Krétán újra találkozni fognak egy hotelben, július másodikán, minthogy Kréta volt az a hely,

ahol az útvonalaik találkoztak. Mrs. Cartwright busszal utazott, egy speciális túrán vett részt. Tom a hölgy minden ajánlatát elfogadta, bár sohasem gondolta, hogy újra látja, ha egyszer partra szálltak. Úgy képzelte, hogy rögtön elkapják, és egy másik hajón, vagy talán repülőn viszik vissza Olaszországba. Nem érkezett tudtával semmilyen rádióüzenet, de vajon értesíteniük kell, ha mégis? A hajó újságja – az az egyoldalas sokszorosított kiadvány, amely a vacsoraasztalnál minden teríték mellett ott volt – csak a nemzetközi politika híreivel volt tele, nem volt benne semmi a Greenleaf-ügyről, még akkor sem, ha valami fontos történt volna. A rövid hajóút során Tom a végítélet árnyékában valami hősies és önzetlen bátorság atmoszférájában élt. A legfurcsább dolgokról fantáziált: Mrs. Cartwright lánya a tengerbe esik, ő utánaugrik és kimenti. Vagy egy léket a saját testével töm be a beözönlő vízzel szemben. Természetfelettien erősnek és rettenthetetlennek érezte magát.

Amikor a hajó a görög szárazföldre ért, Tom a korlátnál állt Mrs. Cartwrighttal. A hölgy arról mesélt neki, Pireusz kikötője mekkorát változott, mióta nem látta, de Tomot nem érdekelték a változások. Létezett, ez volt mindössze fontos neki. Nem volt délibáb, szilárd dombokon feküdt, amikre fel lehetett kapaszkodni, olyan épületei voltak, amiket megérinthet majd, ha odajut.

A rendőrség a kikötőben várt rájuk. Négyet látott, összefont karokkal álltak, és néztek fel a hajóra. Tom mindvégig segítette Mrs. Cartwrightot, gyengéden

megemelte a járófolyosó szegélyénél, és mosolyogva köszönt el tőle és a lányától. Az R betű alatt kellett várnia a csomagjára, míg a két hölgynek a C betű alatt. Ezután a két Cartwright elment a különbuszával Athén felé.

Mrs. Cartwright még kissé nedves és meleg csókjával az arcán Tom megfordult, és lassan a rendőrök felé tartott. Semmi hűhó, gondolta, csak egyszerűen meg kell mondania, kicsoda. Egy nagy újságosbódé volt a rendőrök mögött, megfordult a fejében, hogy vesz egy lapot. Talán azt megengedik. A rendőrök összefont kezekkel nézték, ahogy közeledett feléjük. Fekete egyenruha volt rajtuk, ellenzős sapkával. Tom gyöngén rájuk mosolygott. Az egyik megérintette az ujjával a sapkáját, és odébblépett. A másik viszont nem lépett mellé. Most Tom gyakorlatilag a kettőjük között volt, egyenesen az újságosbódéval szemben. A rendőrök viszont változatlanul előre néztek, nem is figyeltek rá.

Tom felnézett az előtte lévő újságok sorára, riadtnak és gyöngének érezte magát. A keze automatikusan a Rómából ismert lap felé mozdult. Háromnapos volt. Valamennyi lírát kotort elő a zsebéből, egyszerre rájött, hogy semmi görög pénze sincs, de az újságos olyan készségesen fogadta el a lírát, akár Olaszországban, még a visszajárót is lírában fizette.

– Ezt is elviszem – mondta Tom olaszul, és még három olasz újságot vett ki, meg a párizsi *Herald Tribune-t.* Ránézett a rendőrtisztekre, azok meg nem néztek rá.

Akkor visszament ahhoz a kikötői raktárhoz, ahol a hajó utasai várták a poggyászukat. Hallotta Mrs. Cartwright vidám *Hallóját,* amint elment mellettük, de úgy tett, mintha nem vette volna észre. Az R betű alatt megállt, kinyitotta a legrégebbi olasz lapot (talán négynapos is lehetett).

SENKIT SEM TALÁLTAK ROBERT S. FANSHAW NÉVEN.
Ő ADTA LE A GREENLEAF-POGGYÁSZT A RUHATÁRBAN

Így szólt a szalagcím a második oldalon. Tom elolvasta a hosszú hasábot alatta, de csak az ötödik bekezdés érdekelte.

A rendőrök megállapították néhány nappal ezelőtt, hogy a bőröndökön és a festményeken talált ujjlenyomatok azonosak a Mr. Greenleaf elhagyott lakásán, Rómában találtakkal. Éppen ezért megállapítást nyert az is, hogy Mr. Greenleaf maga raktározta el a poggyászát és a festményeit.

Tom egy újabb oldalra fordított.

Tekintetbe véve azt a tényt, hogy a bőrönd tartalmát képező tárgyakon lévő ujjlenyomatok is azonosak a Mr. Greenleaf római lakásában talált ujjlenyomatokkal, a rendőrség arra a következtetésre jutott, hogy Signor Greenleaf csomagolta össze és küldte a bőröndöket Velencébe, kiindulva abból, hogy esetleg felmerülhet vele kapcsolatban, hogy ő teljesen meztelenül ölte vízbe magát. Egy másik elképzelés szerint Robert S. Fanshaw nevén vagy más álnéven él. Fennáll

annak a lehetősége is, hogy megölték, miután becsomagolt, vagy becsomagoltatták vele a saját holmijait – kifejezetten azzal a szándékkal, hogy a rendőrségi nyomozás alapját képező ujjlenyomatokat összezavarják.

…Akárhogy is áll a helyzet, a további keresés Richard Greenleaf után feleslegesnek látszik, hiszen, ha él, akkor sem Richard Greenleaf útlevelével él tovább…

Tom megrázkódott, és megkönnyebbülést érzett. A tető szélén a szemébe tűző napsugár bántotta. Automatikusan ment a hordár után a vámpult felé, megpróbálta tudomásul venni, amikor lenézett a bőröndre, hogy a vámos csak sietősen vizsgálta át. Ez pontosan annyit jelentett, amit az újsághír; hogy nem gyanúsítják semmivel. Annyit jelentett, hogy az ujjlenyomatok valóban garantálták az ártatlanságát. Annyit jelentett, hogy nemcsak hogy nem kell börtönbe mennie, nem kell meghalnia, hanem fel is van mentve. Szabad. Kivéve a végrendeletet!

Tom felszállt az egyik Athénba tartó buszra. Az egyik asztalszomszédja ült mellette, de nem mutatta semmi jelét az üdvözlésnek, ha az az ember megszólítaná, nem tudna mit felelni neki. Tom biztos volt benne, hogy várja egy levél az American Expressben a végrendelettel kapcsolatban. Mr. Greenleafnek volt ideje válaszolni. Lehet, hogy jogászokat is igénybe vett, hogy tisztába jöjjön mindennel, és könnyen lehet, hogy egy udvarias, de elutasító válasz érkezik az amerikai rendőrségtől, hogy nem lehet felhasználni, mert hamisítvány. Lehet, hogy mind a két üzenet várja az

American Expressben. Minden és mindennek az ellenkezője. Tom az ablakon a primitív, száraz tájra nézett. Semmi sem látszott meg az arcán. Lehet, hogy görög rendőrök várják az American Expressnél. Lehet, hogy az a négy ember nem rendőr volt, hanem valamilyen katona.

A busz megállt. Tom leszedte a poggyászát, és fogott egy taxit.

– Megállna az American Expressnél, kérem? – kérdezte a sofőrtől olaszul, aki végül megértette az „American Express”-t, és befordult elé. Tomnak eszébe jutott, ugyanezekkel a szavakkal fordult egy taxisofőrhöz Rómában is, mielőtt Palermó-ba indult volna. Milyen biztos volt aznap magában, amikor Marge elől az Inghilterrában meglépett!

Felült, amikor az American Express cégtáblát meglátták. Körülnézett az épületen, rendőrök után kutatott. Lehet, hogy benn vannak? Olaszul megkérte a sofőrt, hogy várjon, az úgy tett, mintha megértené, és a sapkájához emelte a kezét. Volt valami különös zavar benne, mint egy robbanás előtt. Tom újra benézett az American Express előcsarnokába. Semmi rendkívüli. Lehet, hogy abban a pillanatban, amikor kiejti a nevet…

– Van valami Thomas Ripley névre? – kérdezte halk hangon, angolul.

– Reepley? Betűzze, legyen szíves!

Kibetűzte.

A kisasszony megfordult, és egy fiókból néhány levelet vett elő.

Nem történt semmi.

– Három levél – mondta mosolyogva, angolul.

Az egyik Mr. Greenleaftől jött. Egy Tititől, Velencéből, egy Cleótól, amit továbbküldték ide. Mr. Greenleaf levelét nyitotta ki.

19.. június 9.

Kedves Tom!

Június 3-i levelét tegnap vettük kézhez.

Nem volt akkora meglepetés a számomra, és a feleségem számára sem, mint képzelhette. Mind a ketten tisztában voltunk azzal, hogy Richard nagyon odavan önért, annak ellenére, hogy ezt ilyen nyíltan sohasem közölte velünk a leveleiben. Amiként ön írta is, ez a végrendelet csak arra mutathat, hogy Richard önkezével vetett véget az életének. Ezt a tényt végül is el kell fogadnunk, hiszen a másik lehetőség csak az lehet, hogy Richard új nevet választott, és ő tudja csak, milyen okokból, hátat fordított a családjának.

Hitvesem velem karöltve azon a véleményen van, hogy végre kell hajtanunk Richard elképzeléseit, az ő szellemében, ahogy ő maga is cselekedne, ha tehetné. Ilyenformán az én személyes támogatásomat is bírván, a szóban forgó végakarat fotómásolatát a jogászaim kezéhez juttattam, akik folyamatosan tájékoztatni fogják önt mindazokról a lépésekről, melyek során Richardnak a trösztben fellelhető tulajdonrésze és más forrásainak birtokába kerül.

Még egyszer köszönjük, hogy olyan sok segítséget nyújtott nekünk a tengerentúl. Szeretnénk hallani önről

A legjobbakat kívánva maradtam
Herbert Greenleaf

Vicc volt? A Burke-Greenleaf felirat hitelessé tette, vastag kalapált papír, a cégjelzés dombornyomással, másfelől pedig Mr. Greenleaf ilyesmivel sohasem viccelne, millió év alatt sem! Tom visszasétált a várakozó taxihoz. Nem viccelt senki. Ez az övé! Dickie pénze és a szabadság! A szabadság pedig, mint bármi más, össze volt fonódva a saját és Dickie szabadságával. Lehet egy háza Európában, és Amerikában is, ha akarja. A mongibellói ház ára még mindig vár valakire, hogy felvegye, jutott eszébe hirtelen. Arra gondolt, hogy elküldi Greenleaféknek, azzal, hogy Dickie még a végrendelet megfogalmazása előtt el akarta adni. Elmosolyodott. Mrs. Cartwrightra gondolt. Egy nagy doboz orchideát kell neki adnia Krétán, ha van ott orchidea.

Megpróbálta elképzelni, ahogy partot ér Krétán – azon a hosszú szigeten, amely tele van csipkés szélű, kialudt vulkáni kráterrel. Elképzelte azt az enyhe izgalmat is a kikötőben, amikor a hajója befut, a kisfiúkat, akik a poggyászára és a borravalóira vadásznak. Rengeteget fog adni mindenkinek és mindenért.

Látta a négy keresztbe font karú rendőrt is, a krétai kikötőben. Krétai rendőrök várnak rá türelmesen. Hirtelen megfeszült, és a látomás eltűnt előle. Minden kikötőben

rendőrök fogják várni, ahol csak partot ér? Alexandriában? Isztambulban? Bombayben? Rióban? Nem, erre nem kell gondolni. Megvonta a vállát. Nincs értelme elrontani az utazást képzeletbeli rendőrökkel. Még ha *azok rendőrök* voltak is, az nem jelenti feltétlenül…

– A donda, a donda? – kérdezte a sofőr. Megpróbált a kedvéért olaszul beszélni.

– Egy szállodába lesz szíves! – mondta Tom. – Il meglio albergo, il meglio, il meglio![63]

Vége

[63] A legjobb szállodába! A legjobba, a legjobba!